JACK WHITE

CODUL ONOAREI

Volumul 1

virtual-project.eu

JACK WHITE

Seria: Ordinul Templierilor

II

CODUL ONOAREI

Volumul 1

Original: *Standard of Honor* (2007)

Traducerea din limba engleză?
ANA-VERONICA MIRCEA

virtual-project.eu

NEMIRA

2009

„Fiecare franc în parte simte că, odată ce noi am recucerit coasta [Siriei] și odată ce vălul onoarei lor e sfâșiat și distrus, țara aceasta va scăpa de sub dominația lor, iar mâna noastră se va întinde către propriile lor pământuri.”

ABU SHAMA, istoric arab, 1203-1267

„Oșteanul lui Hristos ucide fără șovăire; moare șovăind cu atât mai puțin. Își slujește propria cauză murind și ucide slujind cauza lui Hristos!”

SF. BERNARD DE CLAIRVAUX,
1090-1153

Lincoln
Nottingham
Oxford
Londra
Winchester
Canterbury
Southampton
VEXIN
Rouen
Gisors
NORMANDIA
Paris
BRETANIA
Clairvaux
ANJOU
Le Mans
BURGUNDIA
Angers
Vézelay
Tours
TOURAINE
POITOU
Poitiers
Lusignan
Limoges
Limousin
Clermont
GOLFUL BISCAIA
Angoulême
AUVERGNE
GASCONIA
Avignon
Toulouse
Marsilia
Munții Pirinei
MAREA MEDITERANĂ
NAVARIA

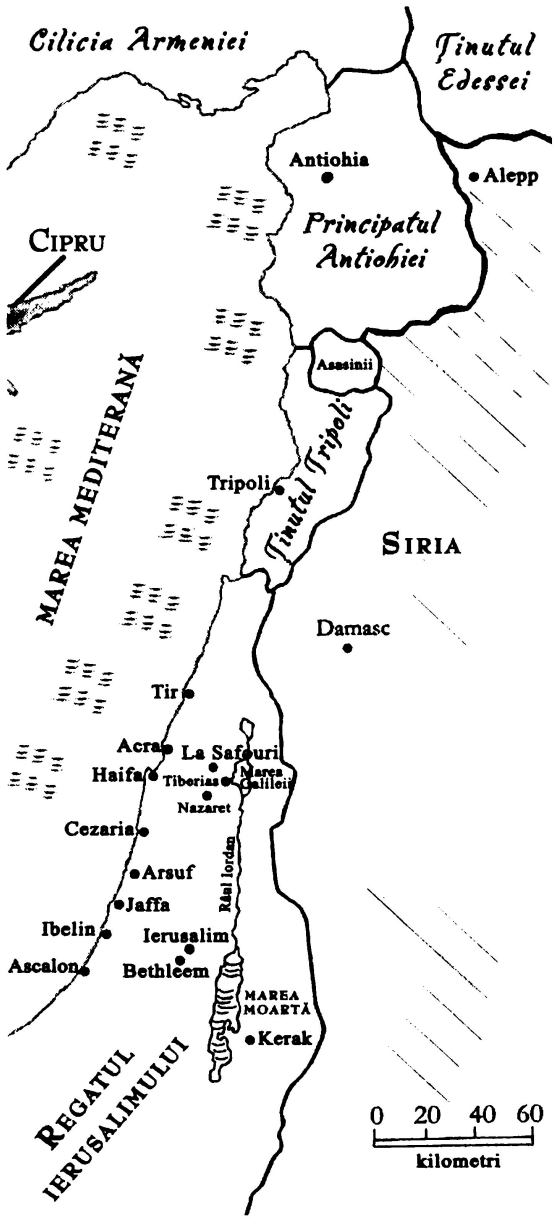
Cilicia Armeniei
Ținutul Edessei
Antiohia
Alepp
Principatul Antiohiei
CIPRU
Assinii
MAREA MEDITERANĂ
Tripoli
Ținutul Tripoli
SIRIA
Damasc
Tir
Acra
La Safouri
Haifa
Tiberias
Marea Galileii
Nazaret
Cezaria
Arsuf
Jaffa
Râul Iordan
Ibelin
Ierusalim
Ascalon
Bethleem
MAREA MOARTĂ
Kerak
REGATUL IERUSALIMULUI
0 20 40 60
kilometri

NOTA AUTORULUI

Unde se află Franța? Dacă s-ar întâmpla să vă pună cineva această întrebare, probabil că v-ați minuna de ignoranța ce se ascunde, evident, în spatele ei, deoarece dumneavoastră știți, desigur, cu exactitate unde se află, căci ați văzut-o de o mie de ori pe hărți de un tip sau altul și este acolo dintotdeauna sau, cel puțin, de când a luat sfârșit ultima eră glaciară, cu vreo zece mii de ani în urmă.[1]

De aceea este evident că oricine a primit o brumă de educație ar trebuie să știe unde se găsește această țară, fără a fi nevoit să întrebe. Totuși, în calitate de scriitor de ficțiuni istorice, întrebarea de mai sus mi-a dat de furcă din prima clipă în care m-am lovit de ea, pentru că mă simt obligat să mențin un standard al acurateței în fundalul romanelor mele, însă, dacă scriind despre Franța, Britania și Europa Evului Mediu aș respecta întrutotul sursele istorice și adevărul absolut, aș fi silit să-i nedumeresc pe cei mai mulți dintre cititorii mei, a căror dorință este, după părerea mea, pur și simplu de a se distra și, așa cum este de sperat, de a se simți chiar fascinați în răstimpul celor câtorva ore în care citesc o poveste rezonabil de veridică despre felul în care se trăia în alte vremuri, demult apuse.

De exemplu, în timp ce îmi scriam romanele arthuriene, am fost nevoit să accept și apoi să demonstrez că așa-numitul cavaler francez Lancelot du Lac (Lancelot al Lacului) nu ar fi putut fi francez în Europa post-romană a secolului al V-lea, deoarece, în epoca aceea, această țară încă se mai numea Galia, iar limba franceză, limba francilor, era limba primitivă a triburilor migratoare ce aveau să dea, într-o bună zi, cu sute de ani mai târziu, numele lor teritoriului pe care îl vor fi cucerit.

Am întâmpinat aceeași dificultate, dar trebuie să admit că într-o mai mică măsură, pe durata scrierii acestei cărți, pentru că, deși țara sau, mai corect spus, zona geografică numită în

prezent Franța exista în secolul al XII-lea, era departe de a fi acea Franță care ne este cunoscută astăzi. Familia Capet era casa regală, dar posesiunile sale erau de dimensiuni relativ reduse, iar regele francez din epoca acestei povești se numea Filip August{2}. Regatul lui Filip avea în centru Parisul, se întindea către vest, spre Canalul Mânecii, sub forma unei fâșii foarte înguste, și abia începea să se dezvolte pentru a deveni acel stat în care urma să se transforme în decursul următorilor o sută cincizeci de ani. La începutul secolului al XII-lea, continua să fie un teritoriu minuscul, încorsetat de ducate și comitate puternice, precum Burgundia, Anjou, Normandia, Poitou, Aquitania, Flandra, Bretania, Gasconia și un ținut numit Vexin, care îi tivea granița de nord și care avea să fie înghițit în curând de Regatul Francez. Locuitorii tuturor acestor teritorii vorbeau aceeași limbă, care avea să devină cunoscută mai târziu drept limba franceză, dar numai cei din regat se numeau pe ei înșiși francezi. Ceilalți se simțeau mândri pentru că erau angevini (din Anjou), poitevini, normanzi, gasconi, bretoni și burgunzi. (Richard Plantagenet, duce de Aquitania și de Anjou, era, din mai multe puncte de vedere, mai bogat și de departe mai puternic decât regele Franței. După moartea tatălui său, regele Henric al II-lea, Richard avea să devină rege al Angliei, cel dintâi cu acest nume, paladinul numit Richard Inimă-de-Leu, și avea să conducă un imperiu, construit de tatăl său și de mama sa, Aliénor de Aquitania, cu mult mai mare decât teritoriile guvernate de regele Filip.)

Astăzi, pentru noi, toți aceștia sunt francezi, dar, pe vremea lor, lucrurile nu stăteau așa, iar sarcina de a clarifica acest fapt în ochii cititorilor moderni, demonstrându-le că diferențele existau și că erau de o importanță crucială pentru persoanele implicate, este principalul motiv pentru care mi-am pus adesea întrebarea de la începutul expunerii de față: Unde se află Franța?

La data desfășurării acestei povești, în epoca lui Richard Plantagenet și a celei de a treia cruciade, războiul purtat împotriva sarazinilor conduși de sultanul Saladin, Cavalerii

Templieri încă nu ajunseră pe acele culmi ale bogăției, puterii și presupusei corupții care aveau să stârnească, în viitor, furia contemporanilor, dând naștere invidiei, dușmăniei și cupidității. Aveau, totuși, niște avantaje incredibile față de situația în care se aflau cu numai optzeci de ani în urmă, când confreria lor nu număra decât nouă cavaleri obscuri și fără niciun sfanț, ce trăiau și munceau în tunelele de sub Muntele Templului din Ierusalim. În cele opt decenii scurse de la fondarea ordinului, deveniseră armata permanentă a creștinătății din Outremer, Pământul de Dincolo de Mare, iar reputația lor de onoare, virtute și loialitate necondiționată față de Biserica Catolică era solidă și nepătată. Ordinul ce tocmai se năștea trecuse din obscuritate direct în celebritate, dobândind recunoașterea universală, și ajunsese, în același scurt răstimp și în primul rând datorită sprijinului entuziast și generos al Sfântului Bernard de Clairvaux, cel mai mare om al Bisericii din zilele sale, de la sărăcia lucie la o bogăție incalculabilă, atât în bani lichizi, cât și în posesiuni funciare.

Totuși, încă de la începuturile sale, ordinul fusese o societate secretă și discretă, cu ritualuri și ceremonii învăluite în mister și desfășurate în întuneric, departe de ochii și urechile neinițiaților, iar acest caracter tainic, oricât de îndreptățite ar fi fost rădăcinile sale, a dat inevitabil și cu repeziciune naștere unui elitism și unei aroganțe care, în cele din urmă, aveau să-l îndepărteze de restul lumii, contribuind într-o foarte mare măsură la căderea sa.

Bănuiesc că, după citirea acestei cărți, veți întâmpina o serie de dificultăți în încercarea de a găsi, printre prietenii și cunoștințele dumneavoastră, pe cineva capabil să dea, în mod spontan, o definiție corectă și exactă a onoarei. Cei care vă vor oferi un răspuns vor apela, probabil, la diferite sinonime, căutând în adâncurile memoriei pentru a descoperi alte cuvinte rar folosite în lumea zilelor noastre, cum ar fi integritate, probitate, moralitate și independență, bazate pe un cod etic și moral. Unii ar putea merge chiar mai departe pe calea subtilității, adăugând conștiința, însă nimeni nu a reușit vreodată să definească onoarea la modul absolut, pentru că

este vorba despre un fenomen extrem de personal, rezonând în mod diferit cu fiecare dintre cei ce îl conștientizează. În societatea noastră postmodernă, post-orice, îl aducem rareori în discuție. E un anacronism, un concept demodat și oarecum amuzant, din vremuri apuse, iar cei care au obiceiul să vorbească despre el sau să mediteze asupra lui sunt priviți cu indulgență și condescendență, fiind considerați excentrici. Dar, în toate epocile, poate cu excepția celei în care trăim, onoarea a fost luată în considerare și i s-a acordat un deosebit respect, fiind una dintre acele calități intangibile de care toată lumea își închipuie că beneficiază în mod firesc și din abundență. Întotdeauna i s-a cerut să se conformeze unor standarde extrem de înalte, adesea stabilite în mod artificial, și, pe întreaga durată a istoriei, stindardele de luptă au fost fluturate ca simboluri ale onoarei și ale bravurii posesorilor lor. Dar, pentru oamenii de bine, codul onoarei a fost întotdeauna individual, ascuns cu mare grijă, deosebit de personal și neafectat de ceea ce ar putea crede, spune sau face oricine altcineva.

Jack Whyte
Kelowna, Columbia Britanică, Canada
Iulie 2007

COARNELE HATTINULUI

1187

1.

— N-ar fi trebuit să plecăm niciodată din La Safouri. Pentru numele lui Hristos, până și un orb și-ar fi dat seama de asta.

— Chiar așa? Atunci de ce nu și-a ridicat niciun orb glasul ca să ne-o spună înainte de a o face? Sunt sigur că de Ridefort l-ar fi ascultat și l-ar fi luat în seamă, mai ales dacă ar fi fost orb de-a binelea.

— N-ai decât să-ți îndeși sarcasmul în fund, de Belin, eu vorbesc serios. Ce facem aici?

— Așteptăm să ni se spună ce să facem. Așteptăm să murim. Doar asta fac soldații, nu-i așa?

Alexander Sinclair, cavaler al Templului, asculta disputa purtată cu voce scăzută, dar foarte aprinsă, din spatele lui, dar se străduí să arate că nu-i acorda nicio atenție, căci, în ciuda faptului că o parte a lui era de acord cu ceea ce susținea Sieur Antoine de Lavisse, care se plângea cu atâta amărăciune, nu-și permitea să-și exprime aprobarea. Ar fi prejudiciat disciplina. Își strânse mai bine eșarfa în jurul feței și se ridică, cu picioarele în scări, scrutând tabăra întunecată din jurul lor și ascultând zgomotul înăbușit al mișcărilor nevăzute din preajmă și vocea îndepărtată a unui arab, strigând, ca parte a litaniei ce continuase întreaga noapte, „Allahu Akbar”. Mare este Dumnezeu. În spatele lui, de Lavisse continua să bombăne.

— De ce-ar părăsi un om întreg la minte o poziție sigură, cu ziduri de piatră, cu toată apa proaspătă de care ar fi putut avea vreodată nevoie oastea lui, ca să mărșăluiască prin deșert în toiul verii? Și ca să-nfrunte niște dușmani care locuiesc în

deșertul ăla, mișunând ca lăcustele, fără să se sinchisească de căldură? Spune-mi, te rog, de Belin, trebuie să aflu răspunsul.

— Atunci nu mă-ntreba pe mine. În vocea încordată a lui de Belin se simțeau dezgustul și frustrarea. Pentru numele lui Dumnezeu, du-te și întreabă-l pe de Ridefort. El l-a convins pe idiotul de rege să facă asta și nu mă-ndoiesc c-o să fie încântat să-ți spună de ce. Și probabil c-o să te înlănțuie de șa, o să te lege la ochi și-o să te trimită la sarazini singur, în fundul gol, ca pe-o ofrandă de tot râsul.

Respirația lui Sinclair se precipită. Nu era corect să arunci pe umerii lui Gerard de Ridefort întreaga vină pentru că se aflau la ananghie. Marele Maestru al Templului era o țintă prea ușoară, prea evidentă. În plus, Guy de Lusignan, regele Ierusalimului, trebuia îmboldit dacă voiai să facă vreodată ceva. Domnea numai cu numele, fiind încoronat la insistențele Sibyllei, sora fostului monarh, pe care o luase de soție, care îl iubea nebunește și care ajunsese regină legitimă a Ierusalimului. Devenea pe de-a-ntregul neputincios când trebuia să-și folosească puterea, fiind slab și nehotărât din fire. Însă bărbații care se contraziceau în spatele lui Sinclair nu erau interesați de o discuție rațională. Se plângeau de dragul de a se plânge.

— Șșt! Atenție, vine Moray.

Sinclair se încruntă, privind în întuneric, și își întoarse ușor capul în direcția din care își putea vedea venind prietenul, pe Sieur Lachlan Moray, călare și pregătit pentru orice ar fi putut aduce zorii, deși până atunci mai aveau, probabil, încă o oră de întuneric. Sinclair nu era surprins fiindcă, ținând cont de tot ceea ce văzuse deja, nimeni nu putuse să doarmă în timpul nopții aceleia cumplite, care le întinsese nervii la maximum. De peste tot se auzea o tuse răgușită, aspră, pornind din gâtul inflamat al oamenilor sufocați de fum, care tânjeau după o gură de aer curat. Mișunând atât în jurul lor, cât și mai sus, pe pantele ascunse de întuneric ale dealurilor, sarazinii aprinseseră în miez de noapte tufișurile și, cu fiecare minut care trecea, mirosul greu al mărăcinișului rășinos, arzând mocnit, devenea tot mai puternic. Sinclair simțea o râcâială

amenințătoare în propriul gâtlej și se silea se respire superficial, gândindu-se că, în urmă cu zece ani, când pusese pentru prima oară piciorul pe pământul Țării Sfinte, nu auzise niciodată vorbindu-se despre o creatură numită sarazin. Iar acum cuvântul era pe buzele tuturor, descriindu-i pe războinicii loiali și zeloși ai profetului Mahomed – și, cu mai multă exactitate, ai sultanului kurd Saladin – indiferent de neamul căruia îi aparțineau. Imperiul lui Saladin era imens, pentru că unise două teritorii musulmane importante, Siria și Egiptul, iar armata sa era alcătuiră din toate soiurile de păgâni, începând cu beduinii cu fețe întunecate din Asia Mică și terminând cu nubienii mulatri din Egipt, negri ca abanosul. Dar vorbeau cu toții limba arabă și erau cu toții sarazini.

— Ei, văd că nu sunt singurul care-a dormit bine și fără vise.

Odată ajuns lângă el, Moray își îmboldise ușor calul, până când ajunseseră să stea genunchi lângă genunchi, iar acum scruta întunericul din fața lor, urmărind privirea lui Sinclair, înălțată către contururile neclare ale celui mai apropiat dintre piscurile gemene cunoscute sub numele de Coarnele Hattinului.

— Cât crezi că ne-a mai rămas de trăit?

— Mă tem că nu prea mult, Lachlan. S-ar putea să fim morți până la amiază.

— Și tu? Aș fi avut nevoie să-mi spui altceva, prietene. Moray oftă. N-aș fi crezut niciodată că e posibil să moară atât de mulți bărbați ca urmare a prostiei unui singur fanfaron arogant… a neghiobiei unui despot mărunt și a nevolniciei unui rege.

Cetatea Tiberias, destinația la care ar fi putut ajunge cu o noapte în urmă, și lacul cu apă dulce în jurul căruia era construită se aflau în fața lor, la nouă kilometri distanță, dar guvernatorul său era contele Raymond de Tripoli, pe care Gerard de Ridefort, Marele Maestru al Templului, hotărâse cu luni de zile în urmă că îl detestă, considerându-l un renegat trecut de partea musulmanilor, trădător și nedemn de încredere.

Sfidând orice logică în privința siguranței și a protecției armatei sale, de Ridefort ajunsese, cu o după-amiază înainte, la concluzia că nu voia să sosească prea curând la Tiberias. Și asta nu din pricină că nu-l trăgea inima să-l reîntâlnească pe Raymond de Tripoli, care se afla în tabără, alături de armată, apărarea fortăreței fiind lăsată în seama soției sale, contesa Eschiva. Dar, indiferent care i-ar fi fost motivele, de Ridefort luase decizia și nimeni nu îndrăznise să-l contrazică, atâta vreme cât cea mai mare parte a oștirii era alcătuită din templieri. De Ridefort le atrăsese atenția celorlalți comandanți că în minusculul sătuc Maskana exista o fântână, în a cărei apropiere se aflau în acel moment, așa că se puteau odihni acolo peste noapte, urmând să coboare către lacul Tiberias a doua zi dimineață.

Bineînțeles că, în calitatea sa de rege al Ierusalimului, Guy de Lusignan ar fi avut drept de veto împotriva hotărârii lui de Ridefort, imediat ce fusese luată, dar, credincios firii sale șovăielnice, îi acceptase propunerea, fiind încurajat de Reynald de Chatillon, un alt templier înfricoșător și un aliat al Marelui Maestru. De Chatillon, un individ brutal, care nu respecta decât propriile sale legi, încă și mai arogant și mai despotic decât de Ridefort, era seniorul cetății Kerak, cunoscută sub numele de Castelul Corbului, cea mai redutabilă fortăreață din lume, și deținea onoarea de a fi omul pe care Saladin, sultanul Egiptului, al Siriei și al Mesopotamiei, îl ura cel mai mult, din întreaga oștire a francilor.

Așa că ordinul fusese transmis și oastea Ierusalimului, cea mai mare armată unitară strânsă vreodată în regatul ajuns în cel de al optzecilea an al existenței sale, se oprise și își făcuse tabăra, în vreme ce legiunile imensei oștiri a lui Saladin – numai cavaleria sa era de zece ori mai mare decât cea a francilor – o încercuiseră aproape în întregime. Înconjurată din toate părțile încă dinainte de căderea nopții, armata francilor, alcătuită din o mie două sute de cavaleri susținuți de zece mii de pedestrași și de o cavalerie ușoară compusă din două mii de oameni, poposise în condiții neprielnice,

demoralizată și neliniștită, din păcate prea târziu, de răspândirea cu repeziciune a veștii că fântâna în preajma căreia hotărâseră conducătorii ei să se oprească era secată. Nimeni nu se gândise să verifice din timp.

La căderea întunericului, când începuse să bată vântul, îi fuseseră recunoscători pentru răcoarea pe care o aducea, ajungând însă apoi să-l blesteme pentru că purtase fumul către ei întreaga noapte.

Acum, odată cu primele raze de lumină ale zorilor, cerul începea să se deschidă la culoare, iar Sinclair știa, în adâncul ființei sale, că probabilitatea ca el sau oricare dintre camarazii lui să supraviețuiască următoarelor ore era, în cel mai bun caz, firavă. Aveau ridicol de puține șanse.

Cavalerilor Templului, a căror deviză era „Primii ce atacă, ultimii ce se retrag", le plăcea să se fălească, susținând că o singură sabie creștină putea pune pe fugă o sută de dușmani. Această convingere arogantă condusese la masacrul incredibil al unei forțe numeroase, alcătuită din templieri și ospitalieri{3}, la Cresson, cu o lună și câteva zile în urmă. Cu excepția Marelui Maestru de Ridefort însuși și a patru cavaleri răniți, cărora nu li se cunoștea numele, toți bărbații din oastea creștină căzuseră pradă morții. Însă forțele care îi înconjuraseră acum aveau să dovedească repede neadevărul acelei absurdități pline de îngâmfare, probabil o dată pentru totdeauna. Oștirea lui Saladin era formată, aproape în totalitate, dintr-o cavalerie ușoară, mobilă, energică. Călărind pe bidivii superbi și agili din Yemen și având armuri lejere, care să le permită deplasarea în viteză, acești luptători aveau arme din oțel de Damasc și lănci ușoare, din lemn de trestie. Perfect instruiți în privința tacticilor de atac prin surprindere și de retragere, erau împărțiți în escadroane mici, rapide și extrem de mobile și erau foarte bine organizați, bine conduși și disciplinați. Se numărau cu miile și vorbeau cu toții aceeași limbă, araba, ceea ce le conferea un avantaj enorm asupra francilor, dintre care mulți nu puteau înțelege limba celorlalți creștini cu care luptau cot la cot.

Sinclair știa de luni de zile că dintre forțele adunate laolaltă

de Saladin pentru războiul său sfânt – acea hoardă care înconjura acum oștirea francilor – făceau parte contingente din Asia Mică, Egipt, Siria și Mesopotamia, după cum mai știa și că sultanul încredințase conducerea diverselor divizioane ferocilor săi aliați kurzi, trupele lui de elită. Zvonurile spuneau că numai cavaleria număra în jur de cincisprezece mii de oameni și văzuse el însuși că oastea care o susținea era atât de mare, încât, pe măsură ce se apropia de tabăra francilor, umplea orizontul, întinzându-se cât vedeai cu ochii. Auzise limpede vorbindu-se de optzeci de mii de săbii, cuvinte ce treceau din gură în gură printre camarazii săi. El era de părere că numărul se apropia, mai degrabă, de cincizeci de mii, dar asta nu-l liniștea câtuși de puțin.

— Sinclair, de Ridefort e cel care trebuie învinuit pentru acest dezastru. O știm amândoi și nu văd de ce nu vrei s-o recunoști.

Sinclair oftă și se frecă la ochi cu mâneca.

— Pentru că nu pot, Lachie. Nu pot. Sunt cavaler al Templului, iar el *e* Marele meu Maestru. Sunt legat de el printr-un legământ de supunere. Nu pot să spun nimic mai mult fără a fi neloial.

Lachlan Moray horcăi și scuipă, fără să se uite unde.

— Păi, da, dar nu e și Marele *meu* Maestru, așa că eu pot să spun orice vreau, și cred că e nebun… el și toți cei din tagma lui. Regele și Marele Maestru al Templului sunt croiți după același calapod, iar animalul ăla de Chatillon e mai rău decât amândoi la un loc. E o nebunie și e umilitor să fii blocat aici, în asemenea condiții. Vreau să plec acasă.

Colțurile gurii lui Sinclair se curbară într-un zâmbet.

— Până în Inverness e cale lungă, Lachlan, și s-ar putea să n-ajungi astăzi. E mai bine să rămâi aici și să te ții aproape de mine.

— Dacă păgânii ăștia mă omoară azi, o să fiu acolo înainte de a apune soarele peste Ben Wyvis[4]. După o scurtă ezitare, Moray își privi prietenul pieziș. Zici să mă țin aproape de tine? Nu fac parte din escadronul tău, iar tu ești în ariergardă.

— Nu, nu faci parte. Sinclair se uita spre est, unde cerul se

lumina cu repeziciune. Dar am sentimentul că, înainte de a urca soarele până la jumătatea bolții, nimănui n-o să mai pese cine în preajma cui călărește sau dacă e vorba sau nu de templieri. Așa că stai lângă mine, prietene, și, dacă va fi să murim și să mergem acasă, în Scoția, atunci să ne întoarcem împreună, așa cum tot împreună am venit încoace. Privirea îi alunecă încet către lumina ce începuse să strălucească în interiorul masivei umbre negre care era cortul regal. Regele s-a trezit.

— E o rușine, bombăni Moray. Dintre toate zilele, azi ar trebui să rămână în pat. În felul ăsta am putea spera c-o să facem câte ceva așa cum trebuie și c-o să scăpăm cu viață.

Sinclair îi zâmbi ușor.

— Nu-ți face astfel de speranțe, Lachlan. Dacă o să fim vii la sfârșitul zilei, o să fim prizonieri, vânduți ca robi. E de preferat o moarte curată și rapidă…

Fu întrerupt de sunetul unei trâmbițe și mâinile îi coborâră instinctiv către armele de la brâu.

— Gata, e timpul să intrăm în rânduri. Nu uita, stai aproape de mine. Imediat ce ți se ivește ocazia – și jur că n-o să ai mult de așteptat – vino printre noi, în ariergardă. N-o să fim greu de găsit.

Moray își bătu prietenul pe umăr.

— O să-ncerc, și fie să n-ajung să-mi părăsesc prietenii în primejdie. Cu bine!

— Așa să fie, dar astăzi ne aflăm cu toții în pericol, mai mult decât oricând. Tot ce putem face e să ne vindem scump viețile și, pentru asta, pur și simplu fiindcă frații mei sunt templieri, vei avea mai multe șanse luptând alături de mine decât aș avea eu printre camarazii tăi, oricât de viteji ar fi. Mergi cu bine.

Cei doi își întoarseră brusc caii, îndreptându-se către pozițiile pe care trebuiau să le ocupe, Sinclair printre cavalerii Templului, în spatele colinei în fața căreia se afla cortul regelui, iar Moray în escadronul alcătuit în grabă din cavalerii creștini și din aventurierii care răspunseseră chemării la arme lansate de Guy de Lusignan, după încoronarea sa. Aceștia erau

acum masați în jurul regelui și al prețioasei relicve din Crucea cea Adevărată, care se întrevedea deasupra tuturor.

Ridicându-și privirea, Sinclair văzu că zorii erau gata să se reverse, estul bolții arzând într-o strălucire rozalie. Și, în ciuda voinței sale, se cutremură zărind o stea nouă, strălucitoare, pe cerul ce prindea să se lumineze. Spre deosebire de majoritatea camarazilor săi, nu era superstițios, dar își reprima cu greu sentimentul de neliniște care îl cuprindea uneori, în ultima vreme. Steaua apăruse cu doar zece zile în urmă, exact la trei săptămâni după măcelărirea cavalerilor templieri la Cresson, fapt ce îi îngrozise pe franci, pentru că se încadra într-un șir de evenimente stranii pe care le observaseră de curând pe cer. Cu un an în urmă, fuseseră șase eclipse de soare și două de lună. Opt semne care, pentru majoritatea oamenilor, demonstrau limpede că cele petrecute în Țara Sfântă îl mâhneau pe Dumnezeu. Iar apoi își făcuse apariția această pată strălucitoare de pe cer, o stea atât de luminoasă, încât putea fi zărită chiar și în timpul zilei. Unii susțineau, fără ca preoții să se străduiască prea mult pentru a-i convinge de contrariu, că era vorba despre o reapariție a Stelei din Betleem, care ardea din nou pe boltă pentru a le reaminti războinicilor franci de datoria lor față de Dumnezeu și de Preaiubitul Său Fiu.

Sinclair prefera să creadă ceea ce spuneau arabii care vorbeau limba franceză. Aceștia erau de părere că stelele se mișcau independent una față de cealaltă și că o serie dintre cele mai strălucitoare de pe firmament se deplasaseră cumva, aliniindu-se astfel încât lumina lor combinată să dea naștere acelui far scânteietor, de o strălucire atât de intensă, încât era vizibilă chiar și la amiază.

Când ajunse alături de escadronul său, Sinclair își așeză mai bine coiful plat de oțel, îndesându-l până deasupra sprâncenelor, și își privi pe rând oamenii. Se treziseră cu toții și aveau un aer solemn: nici urmă de ironii și de râsete… deși, reflectă el, despre cavalerii Templului nu se putea spune că râdeau prea des. Frivolitatea era descurajată, la fel ca orice alte deprinderi care nu conduceau spre o atitudine pioasă. Îl

căuta pe Louis Chisholm, sergentul, servitorul său personal încă din copilărie. În momentul în care stăpânul său se alăturase confreriei Ordinului Templului, Chisholm se confruntase cu perspectiva de a duce o viață de om liber și preferase să rămână în preajma omului pe care îl cunoștea cel mai bine din întreaga lume, oferindu-se din proprie inițiativă să devină unul dintre frații sergenți. Acum, când Sinclair se apropia de el, se răsuci în șa și se uită, prin fumul care plutea în aer, către vârfurile Coarnelor din Hattin.

— Se spune că acolo a ținut Iisus Predica de pe Munte, zise el. Exact acolo, pe pantele muntelui ăluia. Mă întreb dacă în tot ce le-a spus atunci mulțimilor era ceva ce ar putea schimba ceea ce-o să se întâmple astăzi. Se răsuci la loc și îl privi pe Sinclair în ochi, apoi adăugă, fără să se mai controleze, cu un puternic accent scoțian: Am bătut un drum lung, tocmai din Edinburgh, Sieur Alec, și ne-am schimbat amândoi câte puțin de când am plecat de-acasă pentru prima oară… dar ăsta-i un loc cumplit de sumbru în care să mori.

— N-am avut de ales, Louis, răspunse Sinclair, cu voce scăzută, pronunțându-i numele Lewis, în maniera scoțiană. N-a fost după voia noastră.

Chisholm făcu o grimasă.

— Da, bine, știu care e părerea ta despre asta. Îl fixă din nou cu privirea. Suntem aproape gata. Ospitalierii încep să intre în formație, acolo, în dreapta. O să ne punem curând în mișcare, așa că am face bine să fim pregătiți. Ai văzut ce mulțime avem de înfruntat? Scuipă, apoi își plimbă vârful limbii peste dinți, adunând firele de nisip înainte de a scuipa din nou.

— Cred c-o să fie o luptă scurtă, dar o să ne străduim ca să fie una de mâna-ntâi. Noroc, Sieur Alec. O să fiu chiar în spatele tău, păzindu-ți dosul.

Sinclair zâmbi și întinse mâna, prinzând-o pe a celuilalt.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, Louis. Și eu o să stau cu un ochi asupra ta. Ei, dar de ce se-ntârzie lucrurile?

Primul sunet de trâmbiță se auzi chiar în timp ce vorbea și îi răspunseră imediat altele, pe măsură ce oastea intra în

formație de luptă, începând cu cavalerii ospitalieri, care alcătuiau avangarda. Divizionul suveranului se afla în centru, cu stindardul regal fluturând deasupra sa, înaintând în spatele veteranilor ospitalieri, deși, încercuiți cum erau, nu exista o direcție clară spre care s-ar fi putut întoarce aceștia. Dar cavalerii din garda regală își ocupau pozițiile din spatele suveranului, așa cum o făceau, de asemenea, prelații și preoții creștini, purtând imensa relicvă făurită cu migală. Avea forma unei cruci din sidef incrustate cu giuvaiere și cu pietre prețioase și oferea un reper pentru regruparea trupelor, extrem de vizibil atât pentru apărători, cât și pentru atacatori.

Dincolo de formațiile compacte ale oștirii creștine, înconjurând-o din toate părțile, se învolburau imensele forțe ale lui Saladin, acum vizibile, deși fumul ce plutea în văzduh și praful stârnit de propriile mișcări le ascundeau uneori. Așteptau, cu răbdare și în mare măsură în liniște, să vadă ce aveau să încerce creștinii.

Mulțimea din jurul lui Sinclair era nefiresc de tăcută. Fiecare călăreț se înălța în scări și își întindea gâtul străduindu-se să privească, peste capetele celorlalți, drept înainte, în lumina zorilor. Zgomotul făcut de cai îi era pe deplin familiar: tropotul greu al copitelor, respirația fornăită, scârțâitul și zăngănitul șeilor de piele și al harnașamentului. Cea mai mică mișcare ridica deja nori de praf înecăcios, adăugându-i vălătucilor de fum.

Sinclair slăbi strânsoarea mâinii încleștate de mânerul sabiei și se aplecă ușor în șa, aruncându-i o privire lui Louis Chisholm.

— Acum, Louis, stai în preajma mea. O să fie o luptă urâtă, fără nicio cruțare.

Imediat ce rosti aceste cuvinte, trâmbițele prinseră să sune pe întrecute, dezlănțuindu-se într-o rafală, iar oștirea din jurul lui le răspunse fremătând, gata să se arunce înainte. Sinclair se întrebă cine o fi fost responsabil pentru o asemenea idioțenie, pentru că nu puteau ataca în nicio direcție care să nu-i conducă exact spre grosul cavaleriei inamice. Gândul acesta avea să fie ultima lui amintire coerentă din haosul ce

urmă când agitația templierilor din spatele său anunță apariția călăreților sarazini, care îi atacau în forță după ce se apropiaseră, nevăzuți, la adăpostul fumului purtat de vânt prin văzduhul încă întunecat dinspre vest.

Puși în inferioritate de manevra iscusită și copleșiți numeric de la bun început, Sinclair și camarazii săi templieri din ariergardă se luptau cu înverșunare, străduindu-se să respingă cavaleria lui Saladin, care îi atacase din spate. Șarjară inutil, de mai multe ori, către un dușman care își rupea rândurile în fața lor de fiecare dată, dar numai pentru a se regrupa, încercuindu-i pe cavalerii frustrați, în armuri grele. Înfuriați la culme de perfidia arcașilor musulmani, care își concentrau eforturile pentru a le ucide caii, săgetându-i apoi, unul câte unul, pe cavalerii descălecați, templierii erau conduși, inevitabil, în spatele propriei lor oști, numai pentru a descoperi că regele le ordonase însoțitorilor săi să ridice o barieră de corturi între el și inamicul ce năvălea din direcția aceea. Oricât de fragilă și de lipsită de sens ar fi fost, bariera produse haos în rândurile templierilor supraviețuitori, obligându-i să-și rupă formația istovită, în timp ce se învârteau în jurul corturilor inutile, ocolindu-le pentru a se strecura călare printre ele, cu cavaleria dușmană tropotindu-le pe urme. Chiar dacă treceau dincolo de zidurile de pânză groasă, nu aveau parte nici de ușurare, nici de sprijin, căci toți cavalerii din centru se foiau derutați și neajutorați în jurul regelui și al Adevăratei Cruci, împiedicându-se unul de altul și ignorând necesitatea existenței unui spațiu de luptă.

Acționând numai și numai din instinct, Sinclair coti brusc spre dreapta și apoi spre stânga, într-un arc strâns, și își conduse escadronul dând ocol învălmășelii de oameni și de cai ce se zbăteau să înainteze, conștient că, procedând astfel, expunea flancul lor drept, neapărat, săgeților trase de arcașii dușmani. Îl văzu pe Louis Chisholm căzând, străpuns de cel puțin două dintre acestea, dar, în acel moment, era el însuși atacat de un luptător purtat de un cal mic, robust și agil, care se năpustise asupra lui ca din senin. În clipa când Sinclair pară lovitura de paloș a sarazinului și ajunse în dreptul lui,

genunchi lângă genunchi, pentru un timp suficient ca să-l trântească jos din șa, tăindu-i beregata cu o lovitură scurtă, sălbatică, Louis zăcea cu mult în urma lui, iar el era prea hărțuit ca să se uite înapoi și să-l caute.

Ce se întâmplase cu cei douăsprezece mii de pedestrași care îi însoțeau? Sinclair nu zărea nici măcar unul, dar, în momentul acela, lumea lui se redusese la o arenă minusculă, la un haos plin de praf, de fum și de toate urletele iadului, în timp ce, de o parte și de alta, oamenii și animalele erau schilodiți și uciși. Vedea și recunoștea lucrurile și evenimentele pornind de la crâmpeie de imagini și neterminându-și gândurile, uitate sub presiunea clipei următoare, a următoarei întâlniri cu un chip sălbatic, cu dinții rânjiți, a următoarei rotiri a scutului sau a sabiei sale. Simți o lovitură puternică în spate și reuși să nu se prăvălească din șa, agățându-se cu cotul de oblânc, fapt care îl costă scutul, dar știa că o altă lovitură sau căderea de pe cal l-ar fi transformat, oricum, într-un om mort. Reuși să revină la poziția verticală, smucind de hățurile calului ca să-l îndepărteze de amenințare. Apoi, pe durata unei bătăi de inimă, se pomeni la marginea unei încăierări, pe muchia unei coline, privind în josul pantei, spre locul unde ospitalierii din avangardă erau încercuiți, despărțiți de grosul armatei de un grup de călăreți dușmani care se strecuraseră cu îndemânare prin spațiul îngust dintre primele rânduri ale oștirii și centru.

Nu avu timp să deslușească mai mult, pentru că prezența sa, de unul singur, fusese remarcată și era atacat din nou, concomitent, de doi bărbați ce veneau către el, câte unul din fiecare parte. Dădu pinteni calului său ostenit și îl mână drept către bărbatul din dreapta, mai mărunt decât celălalt, ținându-și sabia lungă ridicată până în ultimul moment, coborând-o apoi la orizontală și lăsându-l pe adversarul său să se înfigă singur în ea în timp ce gonea cu o asemenea viteză, încât era aproape să-i scape din strânsoare. Gâfâind, își întoarse calul, rotindu-l către stânga, căutându-l pe al doilea bărbat, care se afla acum în spatele lui, la mică distanță. Animalul se cabră, speriat, luat prin surprindere de umbra ce se năpustea,

închizându-se asupra lui. Aplicând o tactică pe care o mai folosise până atunci de nenumărate ori, Sinclair se aplecă în șa, apoi, ridicându-se în picioare în scări, lăsă hățurile să cadă pe gâtul calului și își scoase pumnalul. O lovitură directă de sabie devie lama pe cale să-l înjunghie a adversarului și, în timp ce trupurile li se apropiau, își repezi înainte pumnalul cu un singur tăiș, lung de treizeci de centimetri, din mâna stângă, izbind cu disperare. Vârful nimeri într-un ornament al armurii matlasate de pe pieptul dușmanului, de unde alunecă, afundându-se în carnea moale de sub bărbie, șocul impactului răsturnându-l pe bărbat pe spate, cu călcâiele în aer. Din instinct, Sinclair strânse mai tare mânerul armei, sprijinindu-se de trupul în cădere al mortului, dar pumnalul ieși cu ușurință din rană și el reuși să se îndrepte în șa. Se clătină, neajutorat, în cele câteva clipe de care avu nevoie ca să-și dea seama că era din nou singur, în liniștea relativă dintr-un vârtej de praf.

Deasupra lui și dincolo de el, metalul scânteia în soarele dimineții, iar Sinclair își ridică privirea pentru a zări în depărtare o altă luptă, ce se desfășura în susul pantelor muntelui Hattin. Grupuri de pedestrași, evident creștini, păreau să fugă de pe creasta înaltă, coborând către est, spre Tiberias. Pe urmă se auzi strigat pe nume și se răsuci brusc, dând cu ochii de frații săi de arme, care se apropiau în grup compact, măturând totul în cale. Dădu pinteni calului, grăbindu-se să li se alăture, vag conștient de săgețile care zburau în jurul său ca niște viespi înfuriate, și șarjară împreună în susul dealului, către cortul regelui Guy, în strădania de a-l apăra pe acesta și Adevărata Cruce. Odată ajunși acolo, în apropierea suveranului, avură parte de un scurt răgaz în timp ce inamicul se retrăgea, regrupându-se, și, privind împreună cu însoțitorii săi către înălțimile îndepărtate, Sinclair fu martorul unei tragedii în plină desfășurare.

Pedestrimea încerca – nu s-a aflat niciodată din ordinul cui – să escaladeze pantele muntelui Hattin. Aproape că ajunsese în vârf înainte de a fi blocată de și mai multe formații de

cavalerie din rezerva aproape inepuizabilă a lui Saladin. Acolo, sus, tot versantul părea să fie în flăcări și întreaga oaste de pedestrași, zece mii de bărbați susținuți de alți două mii, din cavaleria ușoară, părând cu toții înnebuniți de foc și de fum, făcuseră stânga împrejur, îndepărtându-se pentru a începe un atac disperat, coborând către sanctuarul oferit de priveliștea îndepărtată a apelor lacului Tiberias, ce scânteiau sub ei, la mare distanță, în soarele dimineții. Era evident că aveau intenția să facă o breșă în rândurile inamicului, deschizându-și drum spre lac, dar Sinclair știa exact ce avea să se-ntâmple și gândul îl îmbolnăvea. Nu putea face nimic și propria lui misiune era limpede – el și camarazii săi se confruntau cu alte amenințări – așa că avea foarte puțin timp ca să privească măcelul de pe pantele de dedesubt, unde cavaleria sarazină se retrăsese pur și simplu din calea atacului și lăsase exterminarea pedestrașilor care înaintau în seama arcașilor călare. Într-o oră se terminase totul, după cum se vedea de pe colina unde se înălța cortul regelui. Nu existau supraviețuitori și, oricât de grea ar fi fost situația în care se aflau în timp ce, sub ei, măcelul era în plină desfășurare, printre cavalerii din jurul regelui nu exista nici măcar unul singur care să nu fie conștient că douăsprezece mii dintre oamenii lor muriseră zadarnic acolo, jos, unde nu puteau ajunge pentru a-i ajuta în vreun fel.

Și sarazinii văzuseră totul și răspunsul lor fu un asalt dezlănțuit asupra cavaleriei de pe movilă. Îi atacau puternic din toate părțile, înaintând și retrăgându-se în valuri, cu intenția de a-i șterge pe călăreți de pe fața pământului, pur și simplu copleșindu-i numeric. După cum avea să afle mai târziu Sinclair, Saladin își planificase cu minuțiozitate atacul, cu luni de zile înainte, și hotărâse că arcașii călare reprezentau cel mai important dintre avantajele sale în lupta împotriva cavalerilor creștini în armuri grele. Fiecare arcaș intrase în luptă având asupra lui o tolbă plină cu săgeți, iar șaptezeci dintre cămilele din convoiul de bagaje fuseseră încărcate cu cele de rezervă. Cavalerii franci cădeau cu repeziciune, doborâți și înfrânți de o adevărată grindină, care

îi potopea din toate părțile.

2.

Lachlan Moray îl văzu pe Sieur Alexander Sinclair căzând, dar n-ar fi putut spune dacă prietenul lui era rănit sau nu, pentru că, de fapt, cel pe care îl privise rostogolindu-se era calul, cu pieptul și cu coastele înțesate de săgeți ca un arici de țepi. Pe Sinclair abia dacă îl zărise, în mantia lui albă, ieșind cu rapiditate din spatele trupului cabrat al animalului și dispărând printre stânci în timp ce însoțitorii lui templieri se străduiau să-și strunească armăsarii înspăimântați și să facă față luptei cu un dușman năucitor.

Moray era deja el însuși confuz, căci se pomenise, dintr-odată, sigurul supraviețuitor dintr-un grup de șase cavaleri care își croiau drum către rege și garda lui. Pentru o clipă fuseseră izolați, o râpă stâncoasă, abruptă, despărțindu-i de suveran și de escorta în retragere și, înainte de a apuca să-i ajungă din urmă pe ceilalți, arcașii dușmani îl făcuseră să rămână singur. Moray nu mai văzuse niciodată ceva cât de cât asemănător cu rafala de săgeți care îi lovise; fusese aproape opacă, văzduhul se întunecase brusc în timp ce se prăvălea asupra lor, ca un roi de lăcuste, și, până să înțeleagă ce se petrecea, se pomenise singur, toți camarazii săi fiind măturați din șa și aruncați în brațele morții. Atât el, cât și calul său scăpaseră neatinși, ca prin farmec – deși, pentru o vreme, nu privi astfel lucrurile. El fusese atins de o singură săgeată, care ricoșase din apărătoarea de umăr, trântindu-l pe spate în șa, fără a-l răni însă.

Moray era singur și vulnerabil și știa că avea să fie mort înainte de a reuși să-și mâne armăsarul în susul pantei pline de grohotiș din fața sa. Aducându-și aminte ce-i spusese Sinclair, se întoarse să se uite în jos, în căutarea lui, exact la timp ca să-l recunoască și să-l vadă căzând. Înjurând, cavalerul scoțian dădu cu putere pinteni calului, căutând

zadarnic un dușman pe care să-l lovească în vreme ce cobora în goană râpa. Dar niciun luptător vrăjmaș nu se apropie la mai mult de o lungime de sabie, iar el sări din șa alături de armăsarul mort al lui Sinclair, fără a face vreo încercare de a-l priponi pe al său, și observă că toți templierii care mișunau în locul acela cu câteva clipe în urmă dispăruseră.

Se apropie pe brânci de primul cavaler căzut și se aplecă deasupra lui, folosind drept acoperire leșul unui cal. Dar cadavrul nu era al lui Alec Sinclair, așa cum nu era nici cel care zăcea alături, cu membrele ocrotite de armură răsfirate. Ceva mai încolo se zăreau alți doi bărbați străpunși de săgeți, dar văzu că niciunul nu aducea câtuși de puțin cu prietenul său. Nu zărea nici urmă de Alec Sinclair. Între timp, speriat de mirosul de sânge, calul său rămas liber se îndepărtase în salturi. Se întrebă dacă să alerge după el, închipuindu-și că Sinclair reușise cumva să se descurce de unul singur și să scape cu viață, dar se grăbi să-și reprime un asemenea impuls, pentru că un cal fără călăreț nu era o țintă, spre deosebire de un bărbat în fugă. Așa că lăsă animalul să plece, gândindu-se că avea să se oprească în scurt timp, așteptându-l.

Se săltă de la pământ, ajungând să stea ghemuit, și privi în jur, conștient, într-un ungher al minții sale, că, cel puțin pe moment, părea să nu se afle în pericol. Observă o fisură în stâncile din preajmă, un gol umbrit între bolovanul aflat cel mai aproape de el și cel situat exact în spatele acestuia. Se grăbi să se îndrepte într-acolo și zări un picior în armură, ieșit prin despicătura mai largă decât i se păruse la prima vedere. Făcu în goană încă doi pași, ajungând destul de aproape ca să se poată ghemui, aruncând o privire în ascunzătoare. Bărbatul zăcea cu fața în sus: era Sinclair. Spre ușurarea lui Moray, prietenul său părea să nu fie rănit, fiindcă nici pe trupul lui, nici în jur, nu se vedea vreo pată de sânge. Însă era inconștient și Moray se grăbi să se cațere prin fisură și să se aplece asupra lui. Avea umărul stâng răsucit în mod nefiresc, iar brațul era întors spre spate, într-o poziție în care nu fusese menit să stea vreodată. Moray îl trase către adâncul crăpăturii, unde reuși să-l întindă în ceea ce părea a fi un

adăpost minuscul, o grotă alcătuită din trei lespezi de stâncă lustruite de vânturi, una dintre acestea formând un acoperiș înclinat deasupra celorlalte două.

Partea stângă a coifului plat, din oțel, al lui Sinclair era zgâriată și acoperită cu o crustă de praf cenușiu care părea să aibă de-a face cu niște răzuituri adânci din stâncă, fiind clar că templierul se prăvălise cu capul înainte, lovindu-se de ea. Gândind cu repeziciune și recunoscător fiindcă nu auzea niciun zgomot amenințător în apropiere, Moray îl întinse pe celălalt cât era de lung și încercă să-i pună la loc mâna răsucită. Brațul se mișcă, dar nu ajunse în poziția normală, ceea ce-l făcu să înțeleagă că, în timpul căderii, umărul fusese smuls din încheietură. Totuși, nu ar fi putut spune dacă brațul era rupt sau nu, așa că se așeză, sprijinindu-și spatele de una dintre laturile adăpostului, își puse alături sabia nefolosită, fără nicio urmă de sânge, își propti picioarele de trupul lui Sinclair și trase cu brutalitate de mâna rănită, răsucind-o cu putere, până ce o simți clintindu-se și o auzi trosnind când reveni în poziția firească. Durerea s-ar fi dovedit insuportabilă dacă Sinclair ar fi fost conștient, dar acesta nu reuși să iasă din starea de leșin, iar Moray, epuizat, se lăsă pe spate.

Se uită în jur. Observă că erau foarte bine camuflați și că, indiferent în ce direcție ar fi privit, nu vedea decât întinderea cerului de deasupra spărturii prin care intraseră. Pe urmă se concentră, încordându-și auzul. De afară răzbăteau o mulțime de sunete, zgomotele luptei și urletele de moarte ale oamenilor și ale animalelor, dar erau îndepărtate și bănuia că veneau de pe panta aflată cu mult deasupra, deși știa că ar fi putut aprecia greșit sonoritățile reflectate și distorsionate de stâncile din jur. După ce aruncă încă o privire către inconștientul Sinclair, se târî cu prudență spre intrare și se ridică încet, rămânând cu capul în umbra lespezii înclinate de deasupra și privind terenul din jur.

Cât vedea cu ochii, nu se zărea nici măcar un singur suflet viu. Se săltă mai sus, evitând cu grijă mișcările bruște, până când reuși să cuprindă cu privirea partea dinspre vârf a dealului, de dincolo de stânca imensă din fața lui. Dar nici așa

nu putea vedea prea multe din cauza bolovanilor uriași împrăștiați pe solul din spatele adăpostului lor. Totuși, zgomotul venea, în întregime și fără îndoială, de acolo, de sus, iar liniștea ce îi înconjura părea, prin comparație, nepământeană. Încurajat, ieși din ascunzătoare, ținându-și capul cât mai jos, și înaintă printre pietroaiele masive, furișându-se și ocolind aflorimentele stâncoase, până ce găsi un punct de observare avantajos, care îi permitea să vadă fără să fie văzut.

Acum zărea oameni oriunde se uita, sarazini cu toții, croindu-și drum cu repeziciune către culmea care îi atrăsese pe regele Guy și pe apărătorii săi, și, când reuși, în sfârșit, să vadă atât de departe, realiză că locul mișuna de călăreți. Zări Adevărata Cruce, în magnifica ei ramă incrustată cu nestemate, ridicată, deasupra mulțimii ce forfotea, și având în spate cortul măreț al regelui Guy, plasat în centrul forțelor creștine. Dar, chiar în clipa aceea, Crucea se clătină în mod periculos, se redresă pentru scurtă vreme și, în final, se răsturnă, dispărând din vedere. Moray se cutremură, îngrozit, când cortul regelui se prăbuși, cu funiile de susținere evident tăiate, pierindu-i din fața ochilor. Urletul de triumf care se rostogoli imediat de pe înălțimi îi spuse propria sa poveste: la Hattin, victoria era a adepților profetului.

Uluit și scârbit, nereușind nici să creadă că armata creștinătății fusese decimată atât de repede, nici să-și imagineze ce avea să urmeze după o asemenea izbândă, Sieur Lachlan Moray se întoarse cu spatele și privi în josul râpei, sub stâncile ce îl adăpostiseră. Leșurile oamenilor și ale cailor zăceau pretutindeni, dar puțini morți purtau straiele de deșert ale războinicilor lui Saladin. În depărtare, acolo unde își dezlănțuise pedestrimea atacul zadarnic, cadavrele se înălțau în mormane suprapuse, o omidă cărnoasă a morții, întinzându-se din punctul inițial al asaltului sortit eșecului până în locul unde căzuse ultimul dintre cei douăsprezece mii de oșteni. Se încruntă, cu gura uscată, clătină din cap, nevenindu-i să-și creadă ochilor, și îi trecu prin minte că, după o asemenea pierdere, ar fi trebuit să plângă. Zece mii de morți

într-un singur loc. Următorul gând îi spuse că n-ar fi trebuit să fie în viață și se întrebă, pentru o clipă, de ce fusese cruțat, dar știa că descoperirea și uciderea lui și a lui Sinclair nu erau decât o chestiune de timp, pentru că adepții profetului păreau să nu ia prizonieri. Înghiți cu greutate, cu gâtlejul uscat, și se ghemui în ascunzătoare, privind cu atenție în josul pantei.

Rotindu-se în spirale, vulturii coborau deja, aterizând în număr din ce în ce mai mare, ca să se înfrupte din leșuri și, privindu-i, pierdu noțiunea timpului și uită, ca printr-o vrajă, cine era și unde se afla. Șocat, își îndreptă spatele, revenind iarăși la viață când un urlet puternic de durere îi dădu de înțeles că prietenul său Sinclair nu-și mai ignora suferința. Peste câteva clipe, se târa către ascunzătoarea dintre stânci, ținându-și capul aplecat și aproape scâncind de groază la gândul că dușmanii ar fi putut auzi zgomotul făcut de templier înainte de a apuca să ajungă la el ca să-i înăbușe țipetele. Dar acestea încetară brusc, iar liniștea care urmă, întreruptă doar de zornăitul neuniform al propriilor săi pinteni pe piatră, i se păru o binecuvântare.

Moray se așeză la intrarea adăpostului, cu picioarele întinse, privindu-l cu atenție pe Sinclair, cu inima încă bătându-i de spaimă. Era ușurat văzându-și prietenul încă în viață, fiindcă trecerea de la urlete la tăcere fusese atât de bruscă, încât începuse să aibă îndoieli. Dar acum îi auzea cu urechile lui respirația greoaie, iar mișcările chinuite care îi umflau pieptul era vizibile chiar și de sub armură. Apoi, înainte de a reuși să se apropie mai mult, Sinclair își săltă violent o mână și începu din nou să se vaite. Moray ajunse lângă bărbatul inconștient dintr-o săritură și îi apăsă gura cu palma, moment în care ochii acestuia se deschiseră pe neașteptate și amuți, holbându-se la chipul aplecat deasupra lui.

Moray desluși în ochii aceia semnele inteligenței și ale rațiunii și își retrase cu prudență mâna. Sinclair rămase nemișcat câteva secunde, continuând să-l fixeze cu privirea, apoi se uită mai sus, la lespedea tocită de vreme care le acoperea ascunzătoarea.

— Unde ne aflăm, Lachie? Ce s-a-ntâmplat? De când suntem aici?

Moray se trase înapoi, lăsându-se pe călcâie, și mormăi a ușurare.

— Trei întrebări. Asta-nseamnă că mintea îți merge încă. Să presupun c-aștepți și răspunsuri?

Sinclair închise ochii și rămase preț de o clipă întins, în tăcere, după care îi deschise iarăși și scutură din cap.

— Ultimul lucru pe care mi-l aduc aminte e că îmi regrupam cavalerii și ne întorceam în susul pantei, către ceilalți, aflați deasupra noastră. Înainte de asta, am văzut cu toții cum era măcelărită pedestrimea.

Tuși și Moray zări culoarea pierindu-i din obraji de durere, dar el strânse din dinți și continuă, să vorbească.

— Știu și că, dacă ne-ar fi mers bine în luptă, acum ar trebui să fim înconjurați de prieteni. Nu suntem, de aceea presupun c-ai venit să mă cauți, așa cum te-am rugat. Unde e Louis?

— N-am idee, Alec. N-am văzut nici urmă de el de când au început toate astea. S-ar putea să-și fi croit drum spre coama dealului, alături de ceilalți… Dar, fie că a ajuns sau nu pe culme, acolo nu poate fi în siguranță.

Sinclair se holbă la el.

— Ce vrei să spui? Au pierdut culmea dealului?

Moray strânse din buze și clătină din cap.

— Mai mult decât atât, Alec. Au pierdut totul. I-am văzut pe musulmani capturând Adevărata Cruce. Am văzut cortul regelui prăbușindu-se și, peste câteva clipe, am auzit urlete de izbândă. Am pierdut lupta de astăzi, Alec, și mă tem că s-ar putea să fi pierdut și regatul.

Rămas fără grai din cauza șocului, Sinclair reuși cumva să se ridice în șezut, dar apoi i se tăie răsuflarea. Păli instantaneu, ochii i se dădură peste cap, trupul i se contorsionă și căzu din nou în nesimțire.

Neștiind exact ce anume provoca durerea prietenului său, Moray nu putea face nimic pentru el. Dar, de data asta, Sinclair își reveni rapid și, cu toate că rămase tras la față, cu

tenul cenușiu și după ce deschise ochii, avea mintea limpede.

— Ceva e rupt. Cred că brațul, deși am senzația că e umărul. Vezi sânge pe undeva?

— Nu. M-am uitat din prima clipă când te-am zărit aici, gândindu-mă că era posibil să fii rănit. Păreai ca mort când te-am găsit și brațul îți ieșise din umăr, așa că am folosit prilejul ca să-l pun la loc, știind că era posibil să nu simți durerea. Șovăi, apoi zâmbi. Nu știam prea bine ce fac, dar i-am privit de vreo două ori pe alții făcând același lucru. Nu mi s-a părut c-ai mai avea alte rupturi ale brațului… dar e clar că tu ai dat de una.

— Da, e clar. Sinclair trase adânc aer în piept. Uite, ajută-mă să mă reazem de pietroiul ăla. Așa ar trebui să-ți fie mai ușor să-ți dai seama de unde îmi vine durerea. Dar ai grijă. Nu mă omorî pentru simplul motiv că *tu* nu poți simți durerea asta.

Fără să catadicsească să-i ia în seamă umorul negru, Moray își canaliză eforturile pentru a-l ridica, așezându-l într-un loc unde putea sta cât de cât confortabil, și îl cercetă cu atenție, ceea ce era mai ușor de spus decât de făcut, pentru că, în timp ce îl urnea din loc, descoperise că mâna stângă îi atârna, nefolositoare, provocându-i o durere insuportabilă când se legăna fără niciun control. Osul de sus al brațului – știa că are un nume, dar n-avea rost să-ncerce să-l ghicească – era rupt cu puțin deasupra cotului. Își propti prietenul și, ținându-i spatele drept, se sprijini de el, imobilizându-l, în timp ce își folosea ambele mâini ca să-i scoată cingătoarea și, după ce reuși, se strădui să-i fixeze brațul rupt, lipindu-i-l de coaste și legându-l cât mai strâns cu putință.

Abia după ce duse totul la bun sfârșit și după ce își îngădui să se așeze el însuși realiză că nu mai auzea niciunul dintre zgomotele care veniseră mai înainte de pe versantul de deasupra lor și că nu-și aducea aminte când anume începuseră să se stingă. Se uită în jur și descoperi că Sinclair îl privea.

— Acum spune-mi ce s-a întâmplat.

Pe măsură ce își asculta prietenul povestindu-i ce văzuse și ce auzise, chipul lui Sinclair se crispa din ce în ce mai tare,

dar nu făcu nicio încercare de a-l întrerupe înainte ca acesta să-și încheie relatarea. Apoi începu să-și muște buzele, cu fața suptă.

— Să-i ia naiba pe toți, spuse, în cele din urmă. Și-au făcut-o singuri, cu pizma și cu certurile lor. Am știut-o, în adâncul sufletului, încă de ieri, din momentul în care au hotărât să nu ne continuăm drumul către Tiberias. N-aveau niciun motiv întemeiat pentru așa ceva. Niciun motiv pe care să-l poată explica un bun comandant. Merseserăm deja aproape douăzeci de kilometri printr-o căldură de iad și ne mai rămăseseră mai puțin de zece. Am fi putut ajunge într-un loc sigur înainte de căderea nopții dacă am fi rămas cu toții laolaltă și ne-am fi continuat drumul. Oprirea a fost nebunie curată.

— Nebunie și râcă. Și aroganță. Maestrul Templului, de Ridefort al vostru, a vrut să-i facă în ciudă contelui de Tripoli. Iar Reynald de Chatillon l-a susținut, folosindu-se de influența sa asupra regelui, pe care l-a intimidat până când s-a răzgândit.

Sinclair mârâi de durere și își încleștă mâna teafără de brațul rupt.

— Nu pot vorbi în numele lui de Chatillon, zise el printre dinții strânși, nu sunt în niciun fel de relație cu el și nici n-am fost vreodată. Omul ăsta e un sălbatic și o rușine pentru Templu și pentru orice altceva ar mai reprezenta. Însă de Ridefort e un bărbat cu principii și este convins că Raymond de Tripoli a trădat cauza noastră. Are motive serioase pentru a nu se încrede în el.

— Se poate, dar, dintre toți comandanții noștri, Raymond de Tripoli a fost singura voce a rațiunii. A spus că e o nebunie să ne părăsim poziția fortificată din La Safouri când oștirea lui Saladin e în mișcare și a avut dreptate.

— Da, a avut, dar, înainte de asta, făcuse o alianță cu Saladin, pe care a renegat-o apoi, sau cel puțin așa ne-a lăsat să credem. Iar alianța lui ne-a costat viețile a o sută de templieri și de ospitalieri, la Cresson, luna trecută. De Ridefort avea dreptate să nu se încreadă în el.

— Alec, de Ridefort a fost cel care i-a pierdut pe oamenii

ăia. El i-a condus, pe toți, când au năvălit în josul dealului, împotriva a paisprezece mii de călăreți. Aroganța și nechibzuința lui sunt de vină pentru cele întâmplate. Raymond de Tripoli nu era în preajmă, pe nicăieri.

— Nu, dar dacă el n-ar fi îngăduit ca oastea lui Saladin să-i traverseze teritoriul în ziua aia, cei paisprezece mii de bărbați nu s-ar fi aflat acolo, provocându-l pe de Ridefort. Poate că Marele Maestru al Templului e de condamnat, dar vina îi aparține contelui de Tripoli.

Moray ridică din umeri.

— Da, e posibil să ai dreptate, dar, atunci când am discutat despre plecarea din La Safouri, unde ne aflam în siguranță, soția lui Raymond era la Tiberias, sub asediu, dar el a spus că prefera s-o piardă pe ea decât să pună în pericol întreaga oștire. Mie asta nu-mi miroase câtuși de puțin a trădare.

Sinclair rămase tăcut pentru o vreme, apoi chipul i se schimonosi din nou, cu dinții încleștați de durere.

— Fie cum spui tu. N-are rost să ne certăm pentru asta, acum, când răul e de nereparat. În clipa de față, trebuie să aflăm ce se-ntâmplă pe culme. Poți s-o faci fără să fii zărit?

— Da. Între stânci e un cotlon. Mă duc să mă uit.

Moray se întoarse după câteva minute, alergând pieziș, ca un crab, în strădania de a-și ține capul în jos și de a nu fi observat de pe panta de deasupra.

— S-au pus în mișcare, șuieră el, împingându-l pe Sinclair cu delicatețe și întinzându-l pe spate. Coboară. E ca și cum întreg versantul ar fi prins viață, și toți par să vină încoace. În cinci minute ne vor înconjura și vom avea parte de un adevărat miracol dacă n-o să fim observați și târâți afară. Așa că spune-ți rugăciunile, Alec. Roagă-te cum nu te-ai mai rugat niciodată – dar în tăcere.

Un cal necheză, undeva, în apropiere, iar un altul îi răspunse. Potcoavele răsunară pe piatră, părând să se afle exact deasupra celor doi bărbați nemișcați, apoi se îndepărtară. Ei rămaseră întinși, neclintiți, aproape o oră, abia îndrăznind să respire și temându-se, în fiecare clipă, că ar fi putut fi descoperiți și capturați. Dar sosi un moment când,

oricât de mult își încordară auzul, nu mai auziră nimic, nicio mișcare, nici un glas și, în cele din urmă, Moray se târî afară din ascunzătoare și se uită în jur.

— Au plecat, anunță el, din intrarea adăpostului. Se pare că n-au lăsat pe nimeni sus, pe culme, și am impresia că, în momentul ăsta, grosul trupelor se îndreaptă spre Tiberias.

— Da, acolo se vor duce mai întâi. Acum, după decimarea oștirii, fortăreața se va preda. Ce altceva mai vezi?

— Șiruri de praf coborând de pe culme, către tabăra lui Saladin de la est de Tiberias. E mai mare decât orașul. Povârnișul dealului mă împiedică să-mi dau seama cine coboară, dar ridică o grămadă de praf. Oricine ar fi, înaintează în forță.

— Probabil prizonierii luați pentru răscumpărare și paznicii lor.

Asta îl făcu pe Sieur Lachlan Moray să amuțească o vreme, încruntându-se și mușcându-și ușor interiorul buzelor, după care spuse:

— Prizonieri? Crezi că printre ei sunt și templieri?

— Probabil. Ce te face să te gândești că n-ar fi?

Moray clătină ușor din cap.

— Aveam impresia că templierilor le e interzis să se predea, că trebuie să lupte până la moarte. Nu s-a mai întâmplat până acum, au avut parte ori de moarte, ori de glorie. N-au mai fost niciodată înfrânți și lăsați în viață, dar…

— Chiar așa, *dar*. Ai dreptate. Și, în același timp, te înșeli. Rânduielile ordinului spun să nu te predai când dușmanul te depășește cu mai puțin de cinci la unu. Când te copleșește în număr mai mare, ai de ales, iar astăzi ne-au covârșit. E mai bine să te predai și să fii răscumpărat pentru a lupta din nou, decât să fii măcelărit fără niciun folos. Iar noi avem o datorie. Trebuie să găsim o cale de a ne întoarce în La Safouri, ducând vestea despre cele petrecute aici, și de acolo trebuie să mergem la Ierusalim, așa că am face bine să hotărâm pe unde o luăm. Dacă forțele lui Saladin s-au împărțit acum în două, îndreptându-se spre sud și spre est față de noi, atunci ar trebui să ne întoarcem pe unde am venit și să sperăm că putem ocoli

patrulele lor. Probabil că sunt pretutindeni, curățând locul de toți cei care au supraviețuit, cum s-a întâmplat cu noi. Haide, ajută-mă să mă salt în capul oaselor.

Imediat ce își strecură brațul în jurul mijlocului celuilalt și începu să-l ridice încet, Moray îl auzi clănțănind și scrâșnind din dinții încleștați, apoi văzu culoarea scurgându-i-se din nou din obraji și buzele și fruntea brobonindu-se în timp ce se străduia să țină piept unui val de durere. Îngrozit și neștiind ce era de făcut, abia reuși să-și dea seama de graba cu care se întindea Sinclair spre dreapta, evitând durerea din brațul rupt. Numai în ultima clipă bănui ce se întâmpla și se răsuci, trăgându-se într-o parte, exact la timp ca să-i îngăduie prietenului său să vomite pe jos, lângă el.

Sinclair rămase apoi întins, tremurând și străduindu-se din greu să respire, cu capul mișcându-i-se încet dintr-o parte într-alta, în timp ce Moray stătea alături, frângându-și mâinile și întrebându-se, neliniștit, ce trebuia să facă în continuare, fiindcă prin cap nu-i trecea nimic care i-ar fi putut ajuta prietenul.

Respirația chinuită a rănitului reveni la normal încetul cu încetul, iar ochii i se deschiseră brusc, fixându-i pe ai lui Moray.

— Atele, spuse el, cu voce slabă. Trebuie să fixăm brațul în atele, ca să nu se mai miște și să nu se mai zgâlțâie. Există pe aici ceva de care ne-am putea folosi?

— Nu știu. Mă duc s-arunc o privire.

Moray se târî din nou afară din ascunzătoare și dispăru, lăsându-l pe Sinclair singur, dar, de data asta, templierul pierdu orice simț al timpului și, când redeschise ochii, Moray era aplecat asupra lui, cu fața ca o mască a îngrijorării.

— Ai găsit atele?

Celălalt clătină din cap.

— Nu, nimic destul de bun. Câteva cozi de săgeți, dar sunt prea ușoare, nu sunt suficient de rigide.

— Lănci. Ne trebuie o coadă de lance.

— Știu, dar se pare că, în trecere, sarazinii au adunat toate armele pe care le-au găsit. Au luat și caii, ceea ce nu mă miră.

Va trebui să caut mai departe, în susul muntelui, ca să găsesc o coadă de lance.

— Atunci o să vin cu tine, dar după ce se-ntunecă. Nu putem rămâne aici și e prea periculos să ne despărțim. O să tăiem tunica mea în fâșii, o să-mi legi cu ele brațul de piept, ca să nu-l pot mișca, și-o să mă sprijin de tine, ca de-o cârjă. Din fericire, brațul cu care mânuiesc sabia îmi e teafăr, dac-o să avem nevoie de el.

Când, în cele din urmă, reușiră să imobilizeze mâna ruptă astfel încât să stea într-o poziție comodă, evitând durerea într-o foarte mare măsură, Moray ieșise din adăpost de mai multe ori, adunând săgeți cu care să susțină brațul înainte de a-l lega strâns. Între timp începuse să se lase întunericul și, imediat ce socotiră că era destul de sigur ca să poată ieși, dar mai rămăsese destulă lumină ca să poată vedea fără a fi văzuți, începură să-și croiască drum spre culmea profilată pe linia orizontului din spatele ascunzătorii. Înaintau încet, anevoie, și nu se scurse prea multă vreme până ce brațul lui Sinclair, așa legat cum era, începu să sufere, hurducat fără întrerupere din pricina urcușului pe teren accidentat. După câteva ceasuri de la pornirea în acea odisee, templierul își pierduse orice chef de vorbă și continua să meargă cu înverșunare, fără să-și mai focalizeze privirea, cu buzele schimonosite într-o strâmbătură de durere și cu mâna teafără strâns încleștată de cotul lui Moray.

Pe parcursul acelor prime ore, Lachlan descoperi că se înșelase crezând că toți sarazinii coborâseră de pe munte. Un hohot nestăpânit de râs îl avertiză că el și Sinclair nu erau singuri. Îl lăsă pe acesta din urmă rezemat de câțiva bolovani și se strecură până într-un loc de unde putea vedea ce se petrecea pe culmea Hattinului, iar ceea ce zări – un pâlc de corturi mari, înconjurate de un număr însemnat de paznici sarazini, cu toții foarte bine dispuși – fu suficient ca să-l trimită înapoi, pentru a-și conduce apoi prietenul într-o direcție opusă, spre nord-vest, îndepărtându-se de sarazini și îndreptându-se direct către La Safouri și oazele sale.

•

În prima noapte, merseră din amurg până în zori, fără a face, totuși, progresele cu care erau învățați. Fără cai, aveau ritmul unor oameni obișnuiți. Cu toate că începură să înainteze cu mai multă ușurință după ce străbătură coasta muntelui și își începură coborârea spre La Safouri, de care îi mai despărțeau vreo douăzeci de kilometri, Moray socoti că, după șapte ore de mers, nu acoperiseră nici măcar jumătate din drum. Dar duhoarea tufelor carbonizate se risipise imediat ce se îndepărtaseră de câmpul de luptă, iar priveliștea acestuia fusese ascunsă, din fericire, de întunericul nopții înnorate. Nu se împiedicaseră decât de două ori de niște cadavre ce zăceau chiar în calea lor, dintre care unul era al unui cal, cu un burduf plin între picioarele țepene. Apa le ostoise setea și le dăduse puterea de a merge mai departe.

Zorile mijiră prea repede și Moray se văzu pus în situația de a hotărî ce trebuia să facă în continuare, deoarece era limpede că însoțitorul său cu ochi sticloși era incapabil de așa ceva. Se aflau pe o întindere de dune imense și știa că soarele avea să-i pârjolească indiferent ce ar fi ales. Era mai bine să-și continue drumul în căutarea unui adăpost și a unui loc de odihnă, unde s-ar fi aflat în siguranță datorită avantajului oferit de burduful cu apă? Sau era mai sigur să sape un soi de groapă la poalele unei dune și să aștepte acolo până când întunericul se lăsa iar? Moray optă pentru prima variantă, pur și simplu pentru că nu aveau cu ce săpa, și continuă să înainteze, conducându-l pe Sinclair, care se clătina acum la fiecare pas, holbându-se drept înainte, către un loc îndepărtat, pe care numai el singur îl putea zări.

Peste câteva ore, ieșiră dintre dune, fiind înconjurați de un peisaj cu totul diferit, presărat cu tufe rare și cu sfărâmături ascuțite de piatră. Găsiră în curând o albie secată, una dintre cele pe care localnicii le numeau *wadi,* și Moray își instală însoțitorul chinuit de durere cât mai comod cu putință, la umbra unui prag de pe unul dintre maluri. Îi mai dădu să bea și îl lăsă dormind adânc în adăpostul neîncăpător, iar el plecă, cu o arbaletă și câteva săgeți, singurele arme pe care reușise să le recupereze de pe câmpul de luptă de la Hattin, hotărât să

vâneze orice ar fi găsit, dacă mișca și putea fi mâncat. Deșertul era un loc cumplit, dar Moray știa că găzduia o mulțime de creaturi. Viața lui Alec Sinclair depindea de el și de abilitatea lui de vânător, așa că nu se gândi nici măcar o clipă la propria sa oboseală, care se transforma rapid în extenuare. Înaintând încet, cu mare grijă, ca să nu pună cumva pe fugă creaturile sperioase ale pustiului, Moray își armă arbaleta, cu ochii și urechile la pândă, așteptând, neclintit, să audă sau să vadă ceva mișcându-se.

Avu parte și de una, și de alta, într-o mai mare măsură decât se așteptase.

Atenția îi fu atrasă inițial de un nor de praf, care îl entuziasmă la culme, fiindcă era semnul prezenței unor călăreți, tropotind năvalnic dinspre oaza La Safouri, destinația lui și a lui Sinclair. O vreme rămase așa, în picioare și la vedere, privind cum se îngroșa dâra de praf pe măsură ce oamenii se apropiau, dar, exact înainte de a ajunge la o distanță de la care l-ar fi putut zări, deslușì forma inconfundabilă a unui scut rotund licărind în strălucirea orbitoare a soarelui. Imaginea fu suficientă pentru a-l face să se lase în genunchi și apoi în fund, cu spatele lipit de cele mai apropiate pietre. Scuturile rotunde le erau necunoscute francilor, numai musulmanii folosind acele obiecte ușoare, cu aspect fragil, care își îndeplineau totuși menirea atât de frumos și de eficient. Stând astfel și meditând asupra acestui fapt, zări o altă dâră de praf, de data asta venind dinspre sud, în întâmpinarea celei dinspre La Safouri, și înjură, socotind că cele două grupuri aveau să se-ntâlnească exact în locul unde se afla el. Călăreții se apropiau în goană, și înțelese că, dacă trebuia să se ascundă, nu avea la dispoziție decât câteva minute.

Studie terenul din jur, în căutarea unui adăpost, dar nu văzu decât grupuri de bolovani, care nu păreau să-l poată ocroti. Dar nu avea de ales și își dădu seama, dintr-o ochire, că arbaleta îl punea în pericol, fiind imposibil de mascat sau de ascuns. Mișcându-se cu repeziciune, săpă o groapă puțin adâncă alături, în nisip, și îngropă arma, acoperind-o atât cât

era necesar, speră el, pentru a nu i se recunoaște forma, fără să o ascundă atât de bine, încât să nu o mai poată regăsi. Apoi, cât se poate de conștient de puținul timp care îi mai rămăsese până la sosirea călăreților din depărtare, se lăsă la pământ și se târî ca un șarpe către bolovani, sprijinindu-se în coate în timp ce îl ruga pe Dumnezeu, cu o chinuitoare insistență, să-l țină pe prietenul său Sinclair în stare de leșin.

Văzu un grup de cinci pietroaie imense, fără nimic care să aducă a acoperiș protector, dar se strecură printre ele ca un vierme, până când reuși să-și ghemuiască trupul în spațiul pe care îl conturau. Nu era adăpostul perfect, dar își spuse că numai o cercetare intenționată, la fața locului, i-ar fi putut da de urmă și, în plus, nu vedea ce altceva ar fi fost de făcut în vreme ce toate imaginile și toate sunetele din jur se pierdeau în tropotul bubuitor de copite. Pornind de la observațiile sale, presupusese că în fiecare dintre cele două pâlcuri erau de două sau, poate, de trei ori câte douăzeci de călăreți, iar amestecul de voci care luase locul ropotului copitelor părea să-i confirme ipoteza. Era convins că asculta o sută de bărbați foarte bine dispuși, care făceau schimb de informații.

Moray nu vorbea araba, dar petrecuse în Outremer un răstimp suficient de îndelungat pentru ca sonoritățile și cadența limbii să-i fie familiare și să nu-l mai intimideze, așa cum se întâmpla la început. Putea să înțeleagă câteva cuvinte și expresii uzuale, de genul *Allahu Akbar,* Mare este Allah, pe care arabii păreau să o rostească de cele mai multe ori. Acum auzi un singur cuvânt, *Suffiriyya*, repetându-se întruna. Știa că era numele arab al oazei La Safouri, iar el interpretă entuziasmul bărbaților din jur ca pe un posibil indiciu al faptului că Saladin o luase în stăpânire după plecarea oștirii creștine către Tiberias. Își dorea ca Sinclair să fi fost alături de el, căci cunoștințele de limbă arabă ale prietenului său erau uluitoare și ar fi înțeles fiecare cuvințel din păsărească ce i se revărsa deasupra capului.

Chinuit de imposibilitatea de a vedea ce se petrece, Moray nu putea decât să stea nemișcat și să spere că nicio parte a trupului său nu ieșea în afară, expunându-l vederii. Se încordă

când spre ascunzătoarea lui se îndreptă un grup zgomotos, așteptându-se să izbucnească în orice clipă un urlet care să dea de știre că fusese descoperit. Îi auzi oprindu-se foarte aproape, stând probabil chiar deasupra lui, poate numai la o lungime de braț distanță. Apoi urmară o serie de mormăituri și de zgomote ale unor mișcări pe care nu le putea ghici, urmate de șuvoiul rapid și de neînțeles al unei discuții la care luau parte trei sau poate patru voci. Ascultându-i, ținându-și respirația și dorindu-și să se micșoreze până la a se face nevăzut, Moray simți un val de disperare când mușchii picioarelor începură să i se încordeze, dându-și imediat seama că aveau să fie cuprinși de crampe groaznice.

Următoarele cinci minute i se părură, fără nicio îndoială, cele mai lungi din întreaga sa viață, căci zăcea, suferind cumplit, neizbutind să se miște sau să scoată vreun sunet, în timp ce membrele lui torturate de durere protestau împotriva poziției lor nefirești. Cu toate acestea, rămase tăcut, concentrându-se asupra dorinței de a-și relaxa mușchii picioarelor și, în cele din urmă, durerea înnebunitoare prinse, treptat, treptat, să cedeze. La scurt timp după aceea, tocmai când începea să-și inducă ideea că scăpase de crampe, se dădură duși și sarazinii, supunându-se poruncilor unei voci sonore și autoritare, dar îndepărtate. La un moment dat, deasupra lui erau bărbați ce vorbeau cu glasuri puternice, însă amuțiră brusc și părăsiră locul, răsunetul tot mai îndepărtat al pașilor fiind singurul semn al plecării lor.

Avea impresia că grupurile se despărțeau iarăși, reluându-și drumul pe care îl urmau când se zăriseră unii pe alții. Urările de rămas-bun pe care și le strigau se auzeau din ce în ce mai slab, ajutându-l să-și dea cu ușurință seama că primul grup își urma calea către sud, spre Tiberias, în timp ce al doilea continua să se afunde în întinderea dinspre nord a deșertului. Înainte de a-și părăsi ascunzătoarea, Moray le lăsă ultimilor sarazini timp suficient ca să se îndepărteze – și inima îi ajunse apoi în gât când văzu că nu era singur. Lângă bolovani era întins un bărbat, care părea să doarmă. Moray înlemni, cu o mână sprijinită de pietroiul ce îi despărțea, până ce zări

nisipul pătat cu sânge de sub trupul celuilalt.

Înaintă încet, cu prudență, neîndrăznind să facă niciun zgomot, liniștindu-se când auzi norii de muște pe care îi văzu apoi roind deasupra formei neclintite. Omul era mort, cu trupul străpuns de săgeata unei arbalete, cu cămașa de zale plină de sânge închegat, palid sub bronzul pielii arse de soare. Zăcea între două sulițe lungi, fiind evident că fusese întins cu grijă pentru a se odihni în pace, cu mâinile încrucișate pe piept și cu arcul și tolba cu săgeți alături, și, pe măsură ce îl studia, lui Moray îi era tot mai limpede că fusese un bărbat cu o oarecare autoritate asupra alor săi. Atât hainele, cât și calitatea arcului incrustat și a tolbei de lângă el îi dovedeau bogăția și rangul, dar mantia bogată, verde, era acum înnegrită de sânge, iar tunica fină și sclipitoare de zale nu reușise să-l apere de forța fatală a săgeții de oțel care îi împinsese în rană ochiurile de metal.

Sulițele așezate de o parte și de alta a cadavrului îl uimiră la început pe Moray, dar, după ce le privi cu mai multă atenție, înțelese dintr-odată că alcătuiseră un soi de targă, vârfurile lor conice fiind separate de o traversă scurtă, făcută din coada ruptă a altei sulițe și legată strâns cu fâșii de piele netăbăcită care fuseseră apoi udate și lăsate să se usuce la soare. Din punctul de îmbinare porneau mai multe funii lungi din piele strâns împletită, care stăteau grămadă pe pământ. Indiferent cine ar fi fost, omul fusese legat de targa târâtă evident de un cal, deoarece pe capetele de care fusese trasă se vedeau urme adânci și clare. Moray ghici cu ușurință că bărbatul fusese susținut de o plasă formată din alte fâșii de piele, fixată în jurul celor două sulițe. Probabil murise cu puțin timp înainte ca însoțitorii lui să fi ajuns acolo, își spuse Moray, iar aceștia, care îl lăsaseră într-o poziție atât de decentă, aveau să se întoarcă să-l ia, fără nicio îndoială.

Se opri în spatele pietroaielor și se uită de jur împrejur, dar nicăieri nu se zărea niciun semn de mișcare. Soarele își începuse coborârea către apus, dar mai avea încă de străbătut o cale lungă și dogora feroce, încingând totul, astfel încât nu numai pietrele, ci și nisipul sclipeau și pâlpâiau, cu suprafețele

învăluite de aerul cald, ce se înălța în valuri vizibile. Căută în grabă prin straiele mortului, sperând zadarnic să dea peste o sticlă cu apă, dar nu găsi nimic valoros, cu excepția arcului și a tolbei cu săgeți. Sabia și pumnalul mortului lipseau, fiind luate probabil în păstrare de însoțitori.

Ridică arcul incrustat, își agăță tolba cu săgeți pe umăr și plecă spre prietenul său Alec.

Când Moray ajunse lângă el, Sinclair era tot inconștient. Pe chipul adormit i se conturaseră riduri adânci și avea fruntea fierbinte. Moray se simțea din ce în ce mai neliniștit, știind că prietenul său nu putea primi ajutorul de care avea nevoie decât dacă îl ducea, în siguranță, printre ai lor, sau dacă se predau amândoi, lăsându-se la mila sarazinilor. A doua idee era de neconceput, așa că hotărî că aveau să se odihnească tot restul zilei, urmând să-și reia drumul după căderea nopții. Dar unde s-ar fi putut duce, acum, când oaza La Safouri le era închisă? Înapoi, spre Nazaret, era singurul răspuns care îi trecu prin gând, imaginea orașului fiind ultima ce i se contură în minte înainte de a adormi în după-amiaza aceea, înghesuit alături de Alexander Sinclair.

3.

Ceva mai târziu, când se trezi, Moray se simți extraordinar de ușurat văzând că Sinclair era conștient și că părea să se afle pe drumul spre însănătoșire, dar optimismul său fu spulberat de primele cuvinte rostite de celălalt, slăbiciunea vocii șoptite a acestuia provocându-i un șoc profund. Templierul era tras la față, iar ochii afundați în orbite îi ardeau, apatici, și nu izbutea să-și focalizeze privirea. Acel Alexander Sinclair aflat în fața lui nu îi semăna, nici pe departe, bărbatului plin de viață cu care stătuse de vorbă cu o zi în urmă.

Însă, deși nu-și putea da seama cât de multe dintre spusele sale treceau dincolo de letargia celuilalt, Moray îi istorisi, cu răbdare, tot ce se întâmplase în ziua aceea, explicându-i că

acum erau nevoiți să meargă spre sud-vest, către Nazaret, călătorind din nou pe întuneric, ca să se ferească de patrulele sarazine. Singura sa grijă, încheie el, era ca nu cumva Sinclair să nu fie în stare să meargă toată noaptea. În momentul acela, templierul își lăsă totuși gândurile să se mai liniștească, închizând ochii și aducându-și pe chip o umbră de zâmbet. Putea să meargă toată noaptea, spuse el, cu vocea aceea firavă, leșinată, dacă Moray îl ajuta să se țină drept și îl călăuzea în direcția potrivită.

Asigurarea dată atât de simplu, cu atât curaj și cu atâta inocență, fu primul pas al lui Lachlan Moray dincolo de porțile iadului, pentru că, la mai puțin de o oră după ce o rostise, Alexander Sinclair începuse să-și piardă simțul propriei existențe. Rămăsese treaz în tot acel timp, părând să fie lucid, dar, când Moray îl săltă cu grijă în picioare, susținându-i greutatea cu un braț petrecut în jurul umerilor, Sinclair își pierdu brusc orice urmă de vlagă și se prăbuși, leșinat. Se transformă, într-o singură clipă, dintr-o povară docilă într-una de neclintit, aproape trântindu-l și pe Moray. Gâfâind și mormăind încurajări inutile, acesta din urmă reuși să-l întindă din nou pe pământ fără să-l scape pe brațul rănit, apoi îngenunche, aplecându-se deasupra lui, îi privi consternat chipul răvășit de durere și simți cum îl cuprindea disperarea în timp ce își dădea seama de implacabilitatea situației în care se aflau.

Pe când stătea îngenuncheat astfel, cu ochii la figura apatică a celuilalt, mintea lui făcu pe neașteptate legătura între Sinclair cel lipsit de cunoștință și un alt vechi prieten, lordul George Moray, ruda sa și fostul său comandant, pe care toată lumea îl crezuse pe moarte cu doi ani în urmă, când fusese grav rănit.

Faptul că nobilul scoțian nu murise, ci își revenise pe deplin, se datora strădaniilor unui singur om, un medic sirian pe nume Imad Al-Ashraf, pe care Lachlan Moray și-l amintea foarte limpede, pentru că salvase viața lordului George cu ajutorul unei pulberi albe cu puteri magice, care îndepărtase durerile Alteței Sale și îl menținuse în letargie atât cât fusese

necesar pentru ca trupul său zdrobit să se poată vindeca singur.

Moray își coborî mâna către punga prinsă de centură, își strecură două degete sub clapeta ei și prinse pielea moale, de ied, a săculețului cusut pe spatele acesteia. Fiind nevoit să plece, chemat de o urgență, înainte ca lordul George să-și fi revenit pe deplin, Al-Ashraf declarase că greul trecuse deja și că, începând din momentul acela, Alteța Sa avea să-și revină fără ajutorul vreunui medic, dacă nu făcea vreo prostie care să-l pună iarăși în primejdie. Lachlan, care aproape că nu-și mai părăsise seniorul din clipa incidentului în urma căruia fusese rănit, îl asigurase pe doctorul sirian că avea să aibă el însuși grijă de asta. Al-Ashraf își plecase capul, în semn de respect și ca dovadă că îi aprecia făgăduiala, și, înainte de a-i părăsi, îi dăduse cavalerului un pachețel ce conținea opt doze, măsurate cu grijă, din pulberea magică pe care o numea opiu, prevenindu-l cu toată seriozitatea asupra pericolului folosirii prea dese și lipsite de chibzuință a acelui leac și învățându-l de ce semne trebuia să țină seama și în ce condiții i-l putea da rănitului. Pentru că Moray se dovedise suficient de respectuos și de încrezător în ceea ce i se spunea, sirianul mersese mai departe și îi explicase cum trebuia amestecat și administrat medicamentul, care înlătura durerea sau, cel puțin, împiedica bolnavul să fie conștient de ea și îl cufunda în somn.

Moray nu avea idee nici cum acționa poțiunea pe care o pregătea, nici cât de rău trebuia să se simtă un om pentru a avea nevoie de ea, dar folosise patru din cele opt doze pe parcursul următoarelor stadii ale refacerii lordului George. Și, de fiecare dată, fusese uimit de rapiditatea cu care înfrângea leacul acela încăpățânarea și intransigența seniorului lui, lăsându-l fără cunoștință și părând să-i răpească până și puterea de a se zvârcoli și răsuci în somn.

De atunci, purtase tot timpul asupra sa cele patru doze rămase, cu credința oarbă și de neînțeles că, într-o bună zi, avea să aibă el însuși nevoie de puterea lor magică. Deși știa că, dacă ar fi trebuit să le folosească, n-ar fi putut s-o facă de unul singur, fiind prea bolnav sau prea grav rănit, nu îi

vorbise nimănui despre ele, bănuind că erau atât de valoroase, încât simpla lor posesie te punea în pericol.

Strânse mai tare punguța, dar șovăi înainte de a o smulge din cusăturile care o fixau. În adâncul sufletului, Lachlan se temea că ar fi fost posibil să primejduiască viața prietenului său Sinclair silindu-l să bea ceva care, împotriva oricărei logici, ar fi putut fi otrăvitor, deși cunoștea binele pe care îl făcuse cândva, chiar sub ochii săi. Și, chiar dacă i-ar fi fost de folos templierului, ar fi trebuit să rămână pe loc în ziua aceea, pentru că l-ar fi adâncit în somn ore de-a rândul. Însă era evident că acum intrase în agonie.

Încet, încă șovăind, trase de micul pachet, rupând cusăturile, apoi îl deschise, coborându-și privirea către cele patru doze din interior înfășurate, separat, în muselină albă. Pe urmă, simțind cum îi izvora din piept un șuvoi de emoții, luă una dintre ele și o goli în pocalul său, amestecând-o cu o parte din apă. O clipă mai târziu, săltase deja capul lui Sinclair și îl ajuta să-i înghită conținutul, fără să irosească nici măcar o picătură.

După ce termină, își întinse din nou prietenul, așezându-l cât mai comod cu putință, apoi se retrase, așezându-se pe călcâie. După câteva minute, Sinclair dormea adânc și lui Moray i se păru că începuse deja să respire mai regulat și cu mai multă forță. Se simți recunoscător când remarcă schimbarea, dar, în același timp, zâmbi într-o parte, întrebându-se cu voce tare ce avea să se aleagă de ei amândoi, așa neajutorați cum erau, incapabili să se pună în mișcare și aflați într-o situație cumplit de riscantă, fiindcă știa că locul avea să fie vizitat de cel puțin o patrulă de musulmani, veniți să-și ridice camaradul ucis.

În clipa aceea, își aduse aminte de targa pe care fusese târât mortul prin deșert, în urma unui cal, cale de mai mulți kilometri. Ideea fu suficientă ca să-i dea putere și se grăbi să iasă în lumina după-amiezii târzii, ghemuindu-se și ridicându-și cu mare grijă capul deasupra malului albiei secate care îi adăpostea. Nu făcu niciun gest care i-ar fi putut trăda prezența, înainte de a se convinge că era singur și că nu exista

nimeni care să se uite după el sau la el.

Între acea *wadi* ce îi adăpostea și grupul de bolovani unde se ascunsese de sarazini era o distanță de patru sute de metri și o parcurse în grabă, știind că era o țintă ușoară. Se duse drept la cadavrul de lângă pietroaie și încercă să-l rostogolească de pe targa improvizată, numai ca să descopere că înțepenise de când îl atinsese ultima oară, fiind rigid și greu de urnit. Dar reuși până la urmă să-l răstoarne și luă targa. Rama făcută din sulițe legate între ele era solidă și rezistentă, dar fu surprins de greutatea nebănuită a colacului de funii din fâșii de piele împletite, pe care și-l aruncă pe umeri de-a curmezișul, fiindu-i apoi ridicol de greu să se aplece pentru a-și lua arbaleta și săgețile. Făcu mai multe încercări, străduindu-se să-și mențină echilibrul sub povară în vreme ce se lăsa în jos împleticindu-se și pipăind orbește nisipul, în căutarea armelor.

Peste o jumătate de oră era înapoi, în albie, trăgând targa în urma lui și nefiind surprins să descopere că Sinclair părea să nu-și fi clintit nici un singur mușchi în lipsa lui. Se aplecă, îi puse mâna pe frunte și observă că respira adânc și regulat, iar hârâiala stranie din gâtlej îi dispăruse. Însă ceea ce îl preocupa în momentul acela era nevoia de a se asigura că prietenul său dormea adânc, pentru că Moray cântărise înverșunat lucrurile și, pentru prima dată din zorii zilei precedente, de pe pantele muntelui Hattin, își stabilise în minte amănuntele unui plan pe care se credea în stare să-l ducă la îndeplinire, dacă izbutea mai întâi să pună cumva în atele brațul rupt al lui Sinclair.

Moray avea la dispoziție două arme: arbaleta cu șase săgeți de oțel, lungi de treizeci de centimetri, și arcul incrustat, cu dublă curbură, cu tolba sa în care se găseau peste douăzeci de săgeți cu pene delicate. Cele șase săgeți ale arbaletei, puse în balanță cu cele douăzeci și două din tolbă, îl scuteau de orice deliberare. Se ridică în picioare și își scoase, obosit, tunica de lână de peste armură, platoșa de zale și jambierele, lăsându-le să cadă cu nepăsare în nisip înainte de a se apleca să taie curelele care fixau platoșa grea a prietenului său. I-o scoase,

apoi îl lăsă și fără jambiere, îndepărtând astfel aproape douăzeci de kilograme de zale din oțel, știind foarte bine că armurile nu le-ar fi fost de niciun folos dacă erau luați prizonieri de sarazini. Stivui toate zalele într-o parte, apoi trase cu răbdare vesta sa de piele peste brațul rupt al lui Sinclair, până când, după o trudă îndelungată, reuși să-l înfășoare complet în ea și să-i scoată cealaltă mână, cu mult mai multă ușurință, prin răscroitura brațului. Apoi strânse centura în jurul taliei prietenului său inconștient și îngenunche istovit alături, chibzuind asupra sarcinii care îl aștepta în continuare: imobilizarea brațului rupt al acestuia.

Nu era ceva care să-l facă pe Lachlan Moray să se simtă în largul lui. Îngenuncheat pe solul nisipos, privi îndelung chipul bărbatului adormit, repetându-și ceea ce avea de făcut în următoarele momente și înjurându-se singur fiindcă nu se uitase cu mai multă atenție când îi văzuse pe alții făcând-o. În acele câteva ocazii, își întorsese capul în altă parte, la fel de dezgustat ca oricine altcineva de zgomotul discordant al frecării capetelor rupte de os, sperând prostește că el nu avea să fie niciodată nevoit să suporte durerea pe care o provoca, probabil, o asemenea manevră. Nu-i trecuse niciodată prin minte că, într-o bună zi, putea să fie pus în situația de a face manevra el însuși. *Pentru numele bunului Iisus, Alec,* se gândi el. *Să nu cumva să te trezești în timpul ăsta.*

Respiră adânc, se aplecă și tăie cu băgare de seamă atelele firave, încropite din săgeți cu o zi înainte. Pe urmă, strângând din dinți și închizându-și mintea față de ceea ce făcea, se propti zdravăn pe picioare și trase de mâna ruptă, simțind oasele ce se mișcau liber scrâșnind când se îmbinau, ca răspuns al acțiunii sale. Când fu sigur că brațul era atât de aproape de poziția firească pe cât putea să-l aducă, tăie câteva bucăți din frânghia de piele împletită, lungă de câțiva metri, care legase targa musulmanului mort de calul ce o târâse. Rupse în fâșii ceea ce mai rămăsese din tunica albă purtată de Sinclair peste armură și înfășură patru bucăți scurte în jurul mânii rupte, deasupra și dedesubtul cotului, înnodându-le cu grijă, astfel încât să stea lejer și să rămână totuși la locul lor.

Apoi introduse cu grijă cele șase săgeți de oțel, plasându-le, alternativ, în interiorul buclelor de pânză și deasupra acestora, astfel încât fiecare era fixată de cel puțin două dintre ele, și, când nu se mai îndoi că erau așezate așa cum trebuia, le înfășură din nou, de data asta mai strâns, alcătuind o cușcă de oțel, care cuprindea membrul rănit de la încheietura mâinii până la biceps. După ce termină, folosi două bucăți mai lungi de frânghie ca să imobilizeze întreg brațul, legându-l de trupul lui Sinclair.

Îl târî pe bărbatul încă inconștient către targa pe care o recuperase, apoi împinse, trase și suci greutatea lui inertă până ce aprecie că era repartizată uniform pe curelele dintre cele două bare de susținere și, când se simți mulțumit în această privință, se ocupă o vreme de scurtarea și de potrivirea hamurilor care legaseră inițial întregul ansamblu de calul ce îl transporta, înnodând cu migală frânghiile pentru a împleti un harnașament rudimentar, ce aducea vag cu năvoadele pentru somoni, folosite în copilăria sa din Scoția, și avea menirea de a repartiza greutatea poverii pe piept și pe umeri. Abia după aceea, când nu-i mai rămăsese nimic de făcut, bău apă cu zgârcenie și se întinse să doarmă pe durata ultimelor ore de lumină ale zilei, știind că somnul avea să-i dispară imediat ce se răcea nisipul sub frigul înserării.

•

Moray se trezi la scurt timp după căderea nopții și i se păru că Sinclair, prins în ghearele puternice ale pulberii miraculoase a sirianului, încă nu se clintise. Se aplecă să asculte respirația profundă și egală a prietenului său, înainte de a se ridica în picioare și de a sorbi din nou din burduful cu apă. Pe urmă îl puse la loc sigur, pe targă, lângă de Sinclair, folosindu-se de curele ca să îl lege alături de arcul sarazinului și de tolba cu săgeți. În final, își introduse fără prea mare dificultate brațele în harnașamentul pe care îl făcuse, strângându-și legăturile de-a curmezișul pieptului până când deveniră atât de confortabile pe cât era posibil, și își începu călătoria. Greutatea din spatele său era compactă și considerabilă, dar hamurile își îndeplineau bine scopul și se

aplecă în ele, ca un cal de povară când pornește la drum, fără ca mușchii săi enormi să facă prea mult efort. Odată scăpat de armură, se simțea mult mai liber și era recunoscător pentru lumina strălucitoare a lunii. Singurele sunete pe care le auzea erau zgomotul propriilor pași pe nisipul întărit, suflat de vânt, și fâșâitul neîntrerupt al capetelor barelor ce trasau dâre paralele în urma lui.

Pierduse noțiunea timpului și a distanței când îl auzi pe Sinclair mormăind gros și îl simți mișcându-se pe neașteptate, rupându-i ritmul greoi al mersului și aproape dezechilibrându-l. Fu bucuros să se oprească și să scape de hamuri, răsucindu-se în loc în timp ce încerca să se aplece lin, fără să-l zgâlțâie pe rănit.

— Unde suntem, pentru numele lui Dumnezeu?

Moray observă că vocea lui Sinclair, deși încă lipsită de vlagă, era simțitor mai sonoră. Se săltă pe vârfurile degetelor, se întinse din răsputeri și își legănă o vreme brațele, slăbindu-și legăturile de pe umeri înainte de a încerca măcar să răspundă.

— Și de ce nu mă pot mișca? Ce-i asta de care sunt legat?

Moray ciufuli părul prietenului său.

— Ei, Dumnezeu să te binecuvânteze și pe tine, Alec. Eu mă simt bine, mulțumesc, după ce am târât fundul tău mare și mizerabil prin jumătate de deșert. Dar e o ușurare să te aud plângându-te, fiindcă asta înseamnă că și tu te simți bine. Vocea i se schimbă după ultimul cuvânt, renunțând la tonul zeflemitor și redevenind serioasă. Nu te poți mișca pentru că ești legat ca un porc mort, și ești legat pentru că era singura modalitate de a te împiedica să bați aerul cu brațul. Osul are o ruptură urâtă și îți era tot mai rău din pricina durerii, te zvârcoleai în toate părțile și aiurai. Am folosit săgeți de arbaletă în loc de atele. Și ești legat de singurul obiect cu care te puteam transporta, sperând să ajungem undeva, în siguranță. Sarazinii mișună în jurul nostru. Cât despre locul unde ne aflăm, n-am nicio idee. Suntem undeva, în deșert, îndreptându-ne spre sud-vest, către Nazaret, fiindcă nu-mi trece prin cap unde altundeva am putea merge. Am tras cu

urechea când două patrule de sarazini făceau schimb de informații: Saladin a cucerit La Safouri, așa că nu ne putem refugia acolo. Am împrumutat chestia asta pe care le afli de la un cadavru abandonat de ei. De-atunci te târăsc prin Outremer.

Tăcu în timp ce își privea prietenul preocupat de sensul fiecăruia dintre cuvintele auzite și observă că figura acestuia era mai puțin suptă decât fusese ceva mai devreme, în timpul aceleiași zile, deși ar fi putut fi doar un efect al razelor lunii aflate acum sus, deasupra capetelor lor.

Sinclair se încruntă.

— Mă târăști? Cum?

— Cu funii. Cu un harnașament de piele.

— Adică așa, ca un cal?

Moray zâmbi în timp ce dezlega burduful cu apă.

— Da, și eu m-am gândit la același lucru. Ca un cal. Un cal de povară. Vezi ce-ai făcut din mine?

— Spuneai că sunt sarazini peste tot. Din ce cauză?

— Nu știu. Probabil caută alți fugari ca noi, alți oameni care au scăpat de la Hattin. Arăți mai bine decât înainte, slavă Domnului. Uite, ai aici niște apă.

Îngenunche și duse burduful de apă la gura lui Sinclair care, după ce bău, își roti privirea prin pustiul scăldat de lumina lunii.

— N-ai idee unde ne aflăm?

— La sud-vest față de Hattin și Tiberias, la o distanță de optsprezece sau poate douăzeci și trei de kilometri. De când te trag, trebuie să fi făcut aproape nouă kilometri și am mers toată noaptea de ieri. Îți aduci aminte?

Sinclair păru aproape jignit.

— Sigur că da. Șovăi. Dar nu-mi amintesc prea multe alte lucruri.

— Ți-am dat o doză dintr-un medicament pe care-l aveam în pungă și ai dormit ore-ntregi. Mai simți vreo durere?

Sinclair se mișcă, părând să ridice din umeri.

— Da, dar nu prea multă. Durerea e acolo, dar e… cumva, foarte vagă.

— Da, trebuie să fie din cauza medicamentului. O să-ți mai dau, mai târziu.

— Să fie al naibii dac-o s-o faci. N-am nevoie de niciun fel de leacuri.

Moray dădu din umeri.

— Acum nu, asta e limpede. Mai târziu, dacă-ncepi să aiurezi iar. Eu o să fiu cel care va lua hotărârea. Se uită din nou către cer, ca și cum s-ar fi așteptat să vadă niște nori. Între timp, trebuie să ne vedem de drum. Luna e sus, o să mai fie lumină încă o oră sau două, însă, după aceea, dacă n-o să pot vedea unde pun piciorul, ar putea fi periculos pentru amândoi.

— Atunci caută un alt loc în care să ne ascundem mâine. O oră de întuneric pierdută, sau chiar două, nu contează prea mult pentru călătoria noastră, dacă nu știm unde suntem și încotro ne îndreptăm. Dar cum stăm cu apa? Avem destulă?

Moray cântări în palme burduful.

— Avem până ajungem la fundul ăstuia. Pe urmă suntem în mâinile lui Dumnezeu.

— Suntem în *nisipurile* lui Dumnezeu, Lachlan, și se pare c-o să murim aici dacă El nu se îndură de noi.

— Ei, asta o s-o aflăm mâine. Deocamdată eu merg mai departe, iar tu te odihnești.

Legă burduful cu apă la loc, cu grijă, apoi își prinse din nou harnașamentul și se puse în mișcare. Nu mai schimbară nicio vorbă, pentru că știau amândoi că, noaptea, în deșert, sunetele se auzeau până departe, și nu voiau să atragă niciun fel de oaspeți. Moray își regăsi repede ritmul greoi de mers în care înaintase ore de-a rândul, fiind conștient, încă de la bun început, că oboseala îl lua treptat în stăpânire. Strânse din dinți și își impuse să ignore durerile care îi săgetau pulpele și coapsele, concentrându-se numai și numai asupra ritmului neîntrerupt în care punea un picior înaintea celuilalt.

Ceva mai târziu, mult mai târziu, după cum își dădu apoi seama, Sinclair gemu de durere, readucându-l la realitate, iar el se opri brusc, văzând, cu surprindere, că înfățișarea terenului se schimbase cu desăvârșire și că trecuse dintr-o

zonă a deșertului în alta fără să-și dea seama.

— Alec? Ești treaz?

Sinclair nu-i răspunse și Moray se opri când era pe punctul să-și scoată harnașamentul care părea acum să i se fi încastrat în piele. În schimb, se îndreptă, arcuindu-și spatele și devenind brusc conștient de durerea și de înțepeneala pe care și le scosese până atunci din minte, apoi se uită în jur cu băgare de seamă. Luna ajunsese în partea de jos a bolții, dar mai răspândea încă destulă lumină pentru ca Moray să poată deslușì împrejurimile suficient de limpede pentru a se minuna de ceea ce-i vedeau ochii. Solul de sub tălpile lui era acum dur, ros de vânturi până la roca stâncoasă, și stătea pe marginea a ceea ce părea un imens castron înclinat care se întrezărea deasupra și în fața lui, o porțiune largă, aproape rotundă, de teren plat, întinsă pe mai bine de opt sute de metri, presărată cu bolovani enormi și înconjurată din toate părțile, cu excepția celei în care se afla, de ziduri de nisip impozante și informe. Dune cât munții, cu pantele gigantice zugrăvite de lumina lunii și de umbre în argintiu și în negru, i se înălțau de o parte și de alta, închizând orizontul din fața sa și ascunzând stelele. În timp ce stătea astfel, neauzind nimic altceva în afara bătăilor propriei inimi, deveni conștient de liniștea nopții: nimic nu se clintea și calmul absolut nu era întrerupt nici măcar de cel mai firav sunet.

— Alec, mă auzi?

Nu primi nici acum răspuns, dar vorbi tot el, imediat, ca și cum ar fi auzit unul:

— Am ajuns într-un altfel de loc, dar arată promițător, mai ales dacă e vorba să ne găsim un adăpost. În fața noastră sunt bolovani până la care putem ajunge și, printre ei, trebuie să dăm peste vreun cotlon unde să nu ne prăjească mâine soarele. E târziu, luna aproape că s-a dus, iar eu sunt prea istovit ca să merg mai departe, așa c-o să ne căutăm un loc de odihnă. Și pe urmă o să dorm, poate, toată ziua de mâine. Dar înainte de asta o să-ți mai dau medicamentul ăla pe care nu-l vrei. Asta dacă-o să-mi pot urni din nou picioarele. Rezistă, eu o să-ncerc.

Se aplecă iarăși în hățuri și, după primii câțiva pași șovăitori, își regăsi ritmul lent care îi îngăduise să înainteze ore de-a rândul. După un sfert de ceas, ajunse destul de aproape de cel mai mare grup de bolovani pentru a vedea că între ei își puteau găsi destule adăposturi, că existau destule fisuri suficient de largi ca să-i găzduiască pe amândoi cu ușurință. Lăsă targa cu Sinclair pe nisip și se desprinse cu mișcări dureroase din plasa de hamuri și de legături care i se afundaseră în carnea chinuită. Când se aplecă să asculte răsuflarea prietenului său, acesta deschise ochii.

— Lachlan. Tu ești. Visam. Unde suntem?

— Încearcă să ghicești. E posibil să ai dreptate în aceeași măsură în care pot avea eu.

Moray își masa brațul drept, rotindu-și cotul și strâmbându-se de durere când își afunda degetele în mușchii umărului.

— Să mă-nghită iadul dacă nu ești o povară grea, Sinclair. Mă simt de parcă-aș fi târât după mine un cal mort, începând din ziua în care m-am născut.

Văzu ușoara încruntare de pe chipul templierului și își flutură mâna, oprindu-i scuzele înainte de a-i fi ajuns pe buze.

— Tu ai fi făcut același lucru pentru mine. Dar aștept cu nerăbdare să te pui pe picioare și să poți merge iarăși. Pe urmă o să fii în stare să mă tragi după tine. Mârâi și își concentră eforturile asupra celuilalt umăr. Cred că am găsit un loc unde să ne odihnim mâine, la umbră, dar o să te las aici cât timp mă asigur că e așa. Între timp, ai face bine să te rogi și să-i mulțumești lui Dumnezeu fiindcă am fost suficient de deștept ca să mă descotorosesc de armuri înainte de a pleca în această scurtă vizită. Vin imediat.

Se întoarse repede, cu o expresie atât de stranie pe chip, încât Sinclair îl întrebă, după ce tușise ca să-și dreagă glasul:

— Ce nu merge? N-ai găsit niciun loc?

Moray clătină din cap.

— Te-ai rugat? Trebuie s-o fi făcut. Eu speram să găsesc un gol între pietroaie, care să ne ofere o ascunzătoare. Am găsit în schimb o grotă – una care a fost folosită de curând drept adăpost. Am dat peste o rezervă de pâine – uscată, dar bună

de mâncat – alături de apă, curmale, carne uscată și un sac de bălegar, tot uscat, de cămilă și de cal, pentru foc. Dacă n-aș fi de atât timp în această blestemată de *Țară Sfântă,* aș zice că e un miracol. Așa cum stau lucrurile, e un noroc nemaipomenit, de genul la care un cinic ca mine nu se așteaptă aproape niciodată.

Sinclair se încruntă.

— Cine ar locui într-un asemenea loc?

— Vreun nomad. Sunt destul de mulți prin părțile astea. Cine altcineva s-ar gândi să adune bălegar uscat?

— Dar… crezi că ar putea să mai fie prin preajmă?

Moray se aplecă și ridică targa, apucând-o de bara transversală de la cap, și aruncând, în același timp, grămada de hamuri la picioarele lui Sinclair.

— Mă îndoiesc, spuse el, mormăind din cauza efortului când îi susținu din nou greutatea. Indiferent cine ar fi, probabil că, în clipa asta, se află în La Safouri, sau în Tiberias, sărbătorind înfrângerea noastră. Fiindcă se pare că te rogi cu folos, roagă-te să am dreptate. Oricum, fie una, fie alta, o s-o aflăm în curând. Acum stai liniștit, nu e departe.

•

Sinclair se trezi în lumina zorilor, cu brațul în flăcări, simțind durerea undeva, în fundul gâtului, unde i se părea că prinsese viață. Știu imediat ce i se întâmplase, că avea brațul rupt, dar, la început, nu izbuti nicidecum să-și amintească unde se afla și cum ajunsese acolo. Pe urmă auzi un zgomot slab, întoarse capul și dădu cu ochii de silueta lui Moray, profilată în lumina strălucitoare a dimineții din gura peșterii, și totul îi reveni în memorie. Vru să-l strige pe nume, dar, la prima tentativă, cu toate că buzele i se mișcară și articulă silabele, nu se auzi niciun sunet. Înghiți în sec, străduindu-se să-și umezească gura uscată, și încercă din nou, cu vocea răsunându-i acum nu cu mult mai tare decât un orăcăit.

— Lachlan.

Moray nu se clinti, deși Sinclair știa că trebuia să-l fi auzit și ochii i se îngustară când își dădu seama cât de încordată și de rigidă îi era poziția. Stătea țeapăn în cadrul deschiderii, cu

o mână sprijinită de peretele lateral al fisurii adânci din stâncă în care se adăposteau și cu tot trupul înclinat în față, părând să privească încordat către indiferent ce îi atrăsese atenția undeva, în depărtare.

— Lachlan, ce este? Ce vezi?

Moray se îndreptă încet, relaxându-și în același timp trupul, și se răsuci, apropiindu-se apoi hotărât de Sinclair.

— Vulturi, spuse el, ca și cum acel singur cuvânt ar fi explicat totul. I-am văzut rotindu-se când am ieșit să mă ușurez și i-am urmărit de atunci, până când a dispărut și ultimul dintre ei.

Sinclair avu senzația că îi scăpa ceva extrem de evident.

— Nu înțeleg. Aici, în deșert, sunt mereu vulturi pe cer. Întotdeauna e cel puțin unul…

— Da, până când apare un hoit, și atunci se adună în stoluri, ca prin farmec. Nimeni nu știe cum de află, dar află întotdeauna.

— Ce tot spui?

— Erau câteva zeci, Alec, și acum au dispărut cu toții. Sunt jos și se îndoapă, mănâncă oameni morți, sunt sigur, pentru că numai leșurile mari atrag atât de mulți vulturi. Și nu sunt prea departe de aici.

— Tot nu înțeleg.

— Îmi dau seama, dar, gândește-te, suntem la mare strâmtoare. Avem mâncare, mulțumită singuraticei noastre gazde absente, dar e puțină și azi-noapte am dat gata o mare parte. Cu rezerva de apă stăm ceva mai bine. Dar dacă acolo, în nisip, la mică distanță de noi, zac niște cadavre, s-ar putea ca alături de ele să existe apă și mâncare, pe care le-am putea lua. Trebuie să mă duc să văd și trebuie să mă duc acum, pentru că nu-mi place cum arată cerul în partea aia. Aerul e neclintit și sufocant și s-ar putea să se apropie o furtună. O să sprijin capătul târgii pe pragul ăla scund, așa că o să stai comod și nu direct pe pământ, și-o să te las singur în cursul dimineții. Ar trebui să nu lipsesc mai mult. Am apreciat distanța după dimensiunile păsărilor și cred că se află la o oră de mers, sau poate puțin mai departe, iar drumul de

întoarcere o să-mi ia tot atât timp, așa că ar trebui să mă întorc înainte de amiază.

— De ce-o să te folosești ca să-i alungi?

Moray zâmbi.

— Ce să alung, vulturii sau morții? O să iau cu mine arcul musulmanului. Ce-ți face brațul?

— Am impresia c-a luat foc. E fierbinte, dar durerea e mai slabă, dacă nu-l mișc brusc.

— Cam asta îmi imaginam și eu. Mai am un pachet din pudra din care ți-am dat până acum și te-aș ruga s-o iei fără să te plângi. Primul a făcut minuni, iar cel de-al doilea ar trebui să facă și mai mult, și, dacă până deseară starea o să ți se îmbunătățească la fel de mult ca până acum, o să poți merge singur și n-o să mai fiu nevoit să mă spetesc.

Dizolvă praful în apă, urmărit din priviri de Sinclair, și, când termină, acesta înghiți supus poțiunea, strâmbăturile din nas fiind singurul indiciu că ideea sau gustul nu-i era pe plac.

— Acum plec și, cum îți spuneam, ar trebui să nu-mi ia mult timp, dar ne aflăm în deșert, așa că e bine să fim prudenți și să ne gândim că aș putea întârzia. E posibil să mă rătăcesc, să am un accident sau să dau peste niște slugi preaplecate ale lui Allah. Nu ești destul de întremat ca să vii după mine și ar fi o prostie s-o faci. O să las punga asta cu mâncare deasupra ta, agățată de cârligul oferit de gazda noastră care s-a gândit la toate, iar acest burduf cu apă îi va sta alături. Eu o să iau câte ceva de-ale gurii și burduful mai mic, pentru că e mai ușor.

Își lăsă capul pe-o parte și se uită zâmbind în jos, la Sinclair, a cărui privire era acum apatică și difuză sub genele ce i se zbăteau, împotrivindu-se puterii opiului.

— Alec? Mă mai auzi? Ți se-nchid ochii. O să ții min…?

4.

Când se trezi, Sinclair descoperi că grota era plină de

vârtejuri de nisip și de urletele de iad ale vântului, niște urlete cum nu mai auzise niciodată. Gura și nările îi erau îmbâcsite, atât de uscate, încât nu reușea nici măcar să scuipe ca să și le curețe. Groaza pe care o simți în clipa aceea era copleșitoare. Încercă să se miște, dar brațul legat îl stânjenea. Se strădui, în mai multe rânduri, să ajungă la burduful cu apă agățat de Moray de cârligul de deasupra lui, dar forța înfiorătoare a vântului îi zădărnici eforturile. Era lumină, slabă, filtrată prin desimea volburii de praf, așadar dincolo de gura peșterii era încă zi, cu toate că părea să fi ajuns în pragul înserării. Moray îi pusese pe umeri ultima bucată din tunica lui ruptă. Sinclair și-o înfășură acum în jurul capului, cu o mână tremurătoare, acoperindu-și fața cât mai mult cu putință, temându-se că nu va mai putea să respire, dar fiind mult mai înspăimântat de furtuna de nisip. Se luptă cu povara brațului strâns legat până când reuși să se întoarcă pe partea dreaptă, cu spatele către intrarea în grotă și către vântul fatal care pătrundea înăuntru cu furie. Zgomotul năucitor era continuu și văzu că îi venea mai ușor să respire stând întins pe o parte, cu mâna teafără făcută căuș peste faldurile pânzei de pe față. Nu-i mai stătea în putere să se ajute cu nimic altceva, și căzu iarăși în nesimțire, întrebându-se cum s-o fi descurcat Moray și sperând că reușise să-și găsească vreun adăpost înainte de a izbucni furtuna.

Următorul său gând conștient îi spuse că îl trezise liniștea, pentru că, după visele groaznice care îi zăboveau în cotloanele ascunse ale memoriei, fără contur, dar pline de zgomote și de spaime, tăcerea era acum ca de mormânt. Continuă să zacă așa o vreme, neclintit, cu ochii închiși, concentrându-se asupra nemișcării absolute din jurul său și abia când, în cele din urmă, încercă să-i deschidă, realiză că ceva nu mergea deloc cum ar fi trebuit, pentru că, deși pleoapele lui zvâcniseră, supuse, ceva le apăsa, lăsându-și greutatea asupra lor și împiedicându-le să se deschidă. Intrând în panică, trase aer în piept în grabă și încercă să-și ducă spre față degetele ambelor mâini, uitând că avea brațul stâng strâns legat. Dreapta îi zvâcni în sus suficient de repede ca să cadă cu

putere peste ceea ce părea a fi o bucată de pânză, acoperită cu nisip și ascunzându-i chipul. Încă în ghearele panicii, o înhăță și încercă s-o smulgă, numai pentru a descoperi că o avea înfășurată în jurul capului. Cu degetele încă încleștate de acoperământul de protecție care îl învăluia, se lăsă încet pe spate, sprijinindu-se de targă, și avu brusc certitudinea că toate coșmarurile sale fuseseră reale. Visase zgomote haotice, țipetele demente ale unei mulțimi de suflete damnate și nori clocotitori de fum învârtejit, amenințând să-l înăbușe, să-l lase fără viață și să-l arunce în iad.

Ce spusese Lachlan? *Aerul e neclintit și sufocant și s-ar putea să se apropie o furtună.* Avusese dreptate. Dar unde era acum? El nu-i apăruse în vise.

— Lachlan? Ești aici?

Faldurile de pânză îi înăbușeau vocea, dar aceasta răsună destul de tare pentru ca prietenul său să o audă și să răspundă, iar, în tăcerea care urmă, își dădu seama, cu o puternică strângere de inimă, că nu era surprins. Lachlan Moray era probabil afară când se dezlănțuise dezastrul și Sinclair știa că, în asemenea condiții, șansele de a regăsi peștera erau infime.

Folosindu-se cu prudență de mâna sănătoasă, se aplecă apoi în față cât mai mult cu putință și își îndepărtă din jurul capului rămășițele tunicii de în alb.

În tăcerea de moarte a grotei, își conștientiză starea atât cât îi stătu în puteri. Știa că, începând din clipa aceea, dacă voia să supraviețuiască trebuia să se bizuie pe propriile lui eforturi. Își îndoi degetele mâinii stângi și le simți mișcându-se, foarte puțin, dar, din fericire, fără durere. Durerea dispăruse sau se atenuase și se simțea sănătos și cu mintea limpede. Dar era întins pe spate și știa că trebuie să se ridice, așa cum mai știa, ca urmare a experiențelor din trecut, și că nu era ușor să o facă, având brațul stâng strâns legat de corp. Încercă să-și răsucească picioarele într-o parte, către dreapta, dar acestea nu se clintiră și el simți spaima aducându-i din nou inima în flăcări, întrebându-se ce nu mergea acum așa cum ar fi trebuit. Deschise ochii, simțind o ușurare imensă când

descoperi că asta nu-i provoca nicio durere, apoi se ridică într-un cot atât cât reuși, încordându-se ca să-și înfrângă lipsa de mobilitate, până când, cu bărbia în piept, izbuti să vadă că toată partea de jos a corpului îi era acoperită de nisip. În stânga lui, o revărsare strălucitoare de lumină îi dădu de știre că în afara peșterii era ziuă, însă, în interior, covorul de nisip care îl înconjura, acoperindu-l pe jumătate, umbrea și înăbușea totul.

Îi mulțumi lui Dumnezeu fiindcă Lachlan se gândise să rezeme partea de sus a tărgii de pragul din spatele lui. Sinclair știa că, altminteri, nisipul l-ar fi acoperit în întregime, sufocându-l în timpul somnului indus de leacul pe care îl primise. Se calmă și se concentră, străduindu-se să-și miște pe rând picioarele, dând din ele și îndoindu-și cu mare greutate genunchii, până când primul se eliberă, urmat de al doilea, ajungând să stea deasupra nisipului care le acoperise. Se răsuci apoi ușor spre dreapta, strângând cu putere bara tărgii din partea aceea și, folosindu-se de efectul de pârghie, își balansă picioarele până când ajunse să stea așezat, cu tălpile pe solul nisipos al grotei.

La o a treia încercare, eforturile sale dădură roade și se săltă clătinându-se, cu mâna încleștată de bara care se ridicase odată cu el, imediat ce greutatea sa eliberă targa. Cârligul înfipt în perete continua să susțină nu numai mâncarea și apa lăsate de Lachlan, ci și o cingătoare de care era prins un pumnal cu un singur tăiș, în teaca lui, și Sinclair se uită imediat în jos, la legăturile ce îi imobilizau brațul de trup. Câteva clipe mai târziu, fixă teaca între corp și braț, scoțând lama lungă de treizeci de centimetri. Cu trei tăieturi, își eliberă mâna ruptă, dar aceasta era înconjurată de atelele din oțel și greutatea trase imediat de umăr, stârnind ecouri ale durerii pe care o simțise cu o zi în urmă. Lăsă pumnalul să-i cadă la picioare și se întinse după burduful cu apă, înțelegând, imediat ce îi simți conturile deformate și flasce, că nu avea să-i fie ușor să bea cu o singură mână. Însă știa că și pocalul lui Lachlan era la îndemână, acolo, undeva, sub nisip.

Căută cel mai bun loc unde să se așeze, apoi se lăsă încet pe

pragul care susținuse targa. Balansă burduful pe genunchi, lăsă mâna în jos și greblă cu degetele până când găsi cupa, pe care și-o propti apoi între genunchi, într-o poziție sigură. Scoase dopul burdufului cu dinții și, mișcându-se foarte încet, cu o prudență chinuitoare, manevră acel obiect voluminos, asimetric, până ce ajunse să i se sprijine pe antebraț. Apoi, răsucindu-l în jos și pe o parte cu atenția unui saltimbanc care merge pe frânghie, îi aduse gâtul destupat pe buza pocalului și turnă prețiosul lichid cu delicatețe și cât mai încet posibil, umplându-l pe jumătate. Abia dacă irosi un singur strop, dar fu nevoit să se îndrepte iarăși de spate și să pună dopul la loc cu dinții înainte de a lăsa burduful jos, luând în mână pocalul.

Își umplu gura, și-o clăti cu luare-aminte, apoi scuipă și și-o clăti din nou, de data asta simțindu-și-o plină mai mult cu apă decât cu nisip. La a treia și ultima sorbitură avu senzația că era așa cum era firesc să fie și înghiți cu recunoștință înainte de a-și mai turna, cu precauție, încă o jumătate de pocal. De data asta sorbi din el, privind vălurelele minuscule provocate de tremurul mâinii sale pe suprafața lichidului și gândindu-se că niciodată, în toată viața lui, nu mai gustase ceva atât de dulce și de pur. Pe urmă își umplu gura, învârteji apa în toate părțile și o înghiți cu un sentiment clar de triumf, simțind că viața îi trepida iarăși în trup, deși o făcea cu sfială.

Își îndreptă spatele, luând în seamă tot ce era de văzut în grota puțin adâncă, dar întinsă. Nu descoperi niciun semn care să indice că Lachlan Moray ar fi fost vreodată înăuntru. Oftă și, refuzând să se gândească la ceea ce ar fi putut însemna asta, deschise punga cu mâncare, dând peste mai multe bucăți rotunde, turtite, de pâine nedospită, alături de o grămăjoară de curmale surprinzător de proaspete, înfășurate în pânză, de un bulgăre dur despre care presupuse că e brânză de capră și de câteva bucățele de carne uscată. Nu îi era foame, dar știa că trebuia să mănânce, așa că sfâșie cu dinții o bucată de carne și își petrecu următoarele minute cugetând că ar fi putut, la fel de bine, să mestece scoarță de copac. Dar saliva sa prinse să înmoaie carnea și aroma puternică de vânat începu să se facă simțită, stârnindu-i apetitul, făcându-l să-și dea

seama că era hămesit, și se stăpâni cu greu să nu înfulece întreg conținutul pungii.

Împachetă ceea ce mai rămăsese și se lăsă pe spate, scrâșnind din dinți ca să-și înfrângă neașteptata tentație de a se autocompătimi. Nu fusese niciodată genul care se simțea în largul său plângându-și de milă și nu-i putea suferi pe cei care o făceau, dar, cu toate acestea, acum simțea nevoia de a se împotrivi unei apatii ce îl cuprindea treptat, semănând izbitor de bine cu îndoiosarea față de propria persoană, și se întrebă dacă ar fi putut fi efectul leacului dat de Moray, indiferent ce ar fi fost acesta. Știa că, fiind singur și ridicol de neputincios, trebuia să găsească un mod de a-și veni el însuși în ajutor. O fi fost rănit, își spuse, cu hotărâre, dar încă nu era nici mort, nici în agonie, și n-avea intenția să se dea bătut, să strice totul pur și simplu pentru că rămăsese singur. Așa că se îmbățoșă și privi în jur, încercând să-și dea seama cum putea să folosească resursele sărăcăcioase pe care le avea la îndemână.

Descoperi că targa, sau lectica, pe care zăcuse era încropită din două sulițe, ambele legate de o piesă transversală mai scurtă, care îi servise drept sprijin pentru cap și care îi oferise acelui obiect cu aspect fragil o oarecare rigiditate, și, în scurt timp, tăie atât legăturile, cât și plasa împletită din curele care îi susținuse trupul. Neavând decât un braț teafăr, nu avea ce face cu două sulițe, dar una i-ar fi putut servi drept baston, oferindu-i, în același timp, și o armă de apărare, de vreme ce nu știa ce se întâmplase cu sabia lui. Dar asta nu-l preocupă decât o clipă, fiind conștient că n-ar fi fost capabil s-o întrebuințeze cu folos.

Fiind prins între atele, brațul fracturat era rigid. Studie capetele săgeților de oțel care îi încercuiau încheietura mâinii, apoi, cu ajutorul mâinii tefere și al dinților, se apucă să încropească o eșarfă din cea mai lungă curea din alcătuirea tărgii. Făcând o mulțime de noduri și de ajustări și bombănind de unul singur în timp ce lucra, reuși, în final, să confecționeze un harnașament rudimentar, dar eficient, o buclă mai largă ce i se potrivea în jurul gâtului, în timp ce vârfurile a două dintre săgețile de arbaletă erau agățate strâns

de o alta, mai mică. Nu era confortabil – cureaua i se înfigea, tăioasă, în gât și în mușchii umerilor – dar îi împiedica brațul să-i atârne drept în jos, ca o bucată de plumb.

Lui Sinclair nu-i venea să creadă cât de greu era să facă până și cel mai mărunt lucru așa cum se cuvenea, slujindu-se de o singură mână. Simplul efort de a desprinde din cârlig și de a-și încinge în jurul taliei centura îngreunată de teaca în care se afla pumnalul se transformă în cea mai enervantă sarcină pe care o îndeplinise vreodată, fiind nevoie de opt încercări și de răsuciri bizare, și nu reuși decât strângându-i un capăt și trecându-l pe celălalt prin cataramă cu mare atenție. În timp ce umbla cu acel obiect greu, îl scăpă de trei ori din strânsoare, fiind nevoit să ia totul de la început. Pe urmă, stând jos, cu centura bine încătărămată în mână, se strădui zadarnic să și-o treacă peste umerii largi și, în cele din urmă, trebui să se mulțumească să și-o așeze în diagonală peste piept, dar și așa fu nevoit să desfacă eșarfa pe care și-o aranjase cu atâta minuțiozitate, cu atât de puțin timp în urmă, ca să poată atârna de centură punga cu mâncare și apa, potrivindu-și-le, într-o poziție comodă, de-a curmezișul pieptului și sub brațul stâng, căci încercările sale anterioare de a le lăsa să atârne lejer deasupra brațului rigid se dovediseră imediat inutile.

În cele din urmă, după o ultimă privire în jurul grotei pline de nisip, își luă sulița transformată în toiag și își croi cu grijă drum către ieșire. Pe măsură ce se apropia, era silit să se aplece din ce în ce mai mult, pentru că deschiderea se umpluse cu nisipul adus de vânt, reducându-se la mai puțin de o treime din înălțimea sa inițială. Totuși, surpriza se ascundea dincolo de ea, și Sinclair rămase în prag, cu ochii mijiți ca să se apere de strălucirea soarelui în timp ce se străduia să înțeleagă ce se petrecuse.

Ajunseseră acolo pe întuneric, dar lumina lunii fusese suficient de puternică pentru a da la iveală solul erodat al fundului de căldare plin de bolovani unde își găsiseră adăpost, în umbra unor dune uriașe. Acum rămase locului multă vreme, privind lung și simțind neliniștea strângându-i

beregata, pentru că nu recunoștea nimic din tot ceea ce vedea. Liniștea era absolută, iar întinderea imensă de nisip adus de vânt din fața sa nu purta urmele nici unei ființe vii. Soarele ajunsese la jumătatea suișului către înaltul bolții, dar el se gândi că s-ar fi putut afla la jumătatea coborârii către apus, pentru că nu avea niciun mijloc prin care să identifice direcțiile. Nu dăduse atenție unor asemenea amănunte în timp ce Lachlan îl târa către peșteră și, pentru o clipă, enormitatea propriei ignoranțe amenință să-l copleșească. Totuși, nu se lăsă înfrânt de acel sentiment, ci își ținu o predică în tăcere. *Ei, haide,* își spuse. *Ești în viață, ai mâncat, ai băut, ai și mâncare și apă ca să mergi mai departe. Suferința ta nu e mai puternică decât o durere urâtă de dinți. Pentru Dumnezeu, ai până și o armă, cu dublu folos, fiindcă ți-e și toiag, așa că nu mai scânci ca un băiețel și vezi-ți de drum.* Dar nu avea niciun indiciu care să-i sugereze încotro s-o ia, așa că rămase pe loc, neajutorat.

Cea mai cumplită parte a senzației de neputință era faptul că nu știa de unde să înceapă să-l caute pe prietenul său Lachlan, care făcuse atât de multe pentru el. Moray ar fi putut fi oriunde, ascuns la nici cinci kilometri depărtare, într-o adâncitură din stâncă sau la adăpostul unei dune, sau ar fi putut să zacă, mort, la câțiva pași de grotă, sufocat și îngropat de nisipul adus de furtună. Frustrat dincolo de limita suportabilului, până la punctul unde nu-i mai păsa cine altcineva i-ar fi putut auzi strigătele, își duse mâna teafără într-o parte a gurii, cu palma făcută căuș, și îl strigă pe Lachlan din toate puterile, apoi ascultă cu atenție, așteptând un răspuns din imensitatea tăcută a deșertului. Încercă de patru ori, întorcându-se de fiecare dată în altă direcție, înainte de a accepta zădărnicia strădaniilor sale. Pe urmă trase aer adânc în piept, scrâșni din dinți și se puse cu hotărâre în mișcare, fără să se uite înapoi, târșâindu-și picioarele afundate în nisip până la glezne în indiferent ce direcție l-ar fi călăuzit soarta și, cu toate că era conștient de urmele adânci și de neconfundat ale trecerii sale, se consolă, aproape nutrind convingerea că Lachlan Moray ar fi putut da peste ele, luând-o

apoi pe aceeași cale.

•

Sinclair descoperi curând că, în momentul în care pornise la drum, soarele fusese la jumătatea *urcușului* pe cer, pentru că, în timp ce înainta, uitându-se de fiecare dată cu grijă unde punea piciorul, astrul continuase să se înalțe și acum îi ajunsese chiar deasupra capului. Se gândi să facă un popas în momentul acela, ca să mănânce și să bea, dar se afla pe o vastă întindere plată și, amintindu-și cât de greu se descurcase cu burduful cu apă, se hotărî să mai aștepte, în speranța că avea să dea peste ceva pe care să se așeze înainte de a face încercarea. Așa că își continuă drumul, schimbându-și ușor direcția către o ridicătură de nisip aflată în fața lui, înspre dreapta. Curând, deși nu zărea nicio pantă, încordarea crescândă a picioarelor îi dădu de înțeles că începuse să urce și, ceva mai târziu, când ajunse pe creasta unei coame lungi și joase, se opri ca să-și întindă mușchii, scăpând de spasmele din șolduri și din umeri.

Stând drept și privind către orizontul îndepărtat, prinse cu coada ochiului drept pâlpâirea unei mișcări și se întoarse într-acolo. Dar nu era nimic de văzut, cu excepția nisipului pustiu și neted și a coamei care se înălța încet, curbându-se spre a se îndepărta de el, în direcția din care venise, pentru a forma o dună mai lată. O privi multă vreme, mijindu-și ochii până la îngustimea unor fante, în timp ce scruta în amănunt fiecare centimetru al acelei porțiuni de teren mai înalt, iar sclipirea clară a unei mișcări se zări iarăși, jos, către poale, exact în clipa când se pregătea să se uite în altă parte. Dar o pierdu din nou, imediat, își strânse degetele în jurul cozii suliței și o porni hotărât la drum pe culmea joasă a dunei, simțind cum drumul în pantă sugea vlaga picioarelor sale ostenite și încordându-se ca să mai zărească o dată indiferent ce s-o fi mișcat în locul acela. Știa că e ceva mic. Dar spera să poată fi mâncat și dispus să se lase prins.

Peste câteva minute, desluși din nou mișcarea, dar, în clipa în care își aținti privirea asupra locului unde o zărise, mai dădu cu ochii și de altceva, care îl derută: aproape de

nedeosebit de nisipul de dincolo de ea, conturul crestei se curba către dreapta, chiar în acel punct, și spațiul din spatele ei fusese scobit și curățat de vânt. Ceea ce întrezărise el era zvâcnetul urechii unui cal, ascuns dincolo de culme. Acum vedea în întregime capul animalului, de o culoare spălăcită, un galben neobișnuit, aproape identic, ca nuanță, cu nisipul din jur, și, în timp ce conștientiza toate astea, calul își lăsă capul în jos, dispărând iarăși din vedere.

Sinclair se ghemui instantaneu, înlemnind cu sulița ridicată, în poziție defensivă, și luptând împotriva senzației de apăsare ce îi cuprinsese brusc pieptul, pentru că, la o asemenea depărtare de orice alt semn de viață, acolo unde se afla un cal trebuia să existe și un călăreț. Asta se petrecu cu câteva momente înainte de a ajunge la concluzia că nu exista pericolul unui atac imediat, apoi începu să înainteze încet, centimetru cu centimetru, până când își putu înălța capul deasupra muchiei culmii nisipoase, aruncând o privire spre locul de dedesubt.

Calul se îndepărtă în grabă, imediat ce îl văzu, dar el nu-l luă în seamă. Întreaga sa atenție era atrasă de o porțiune accidentată a suprafeței plate de nisip măturat de vânt de la adăpostul dunei și de un mic triunghi de pânză, verde cu alb, ce zăcea la marginea acesteia. Se ridică în picioare cu prudență și mătură cu privirea zona din jurul neuniformității, în căutarea unor urme, dar, în afara celor lăsate de cal, nu mai exista niciuna, așa că îndrăzni să coboare, brăzdând nisipul de pe panta abruptă, înclinat mult pe spate și sprijinindu-se zdravăn de coada suliței.

Când ajunse la poale, se strâmba de durere și brațul său rupt, bine strâns în atele, protesta împotriva violenței acelei coborâri împleticite, dar, imediat ce păși pe teren plat, se îndreptă și rămase în picioare, legănându-se și strângând din dinți până ce durerea scăzu la un nivel suportabil. Se uită în jur înainte să traverseze spațiul ce îl despărțea de triunghiul de pânză, pe care îl înhăță, trăgând de el. Se mișca foarte încet, din cauza greutății nisipului, dar ceea ce scoase la lumină fu suficient ca să-i confirme bănuielile. Îi văzuse

adesea pe nomazii din deșert folosind pătrate mari de pânză ca să își încropească adăposturi temporare împotriva soarelui sau a vântului, îngreunând marginea din spate cu nisip și susținând partea din față cu un băț solid sau uneori cu două, pentru a înălța un cort mic, rudimentar, pentru o singură persoană. Omul pe care îl ocrotise acela era probabil mort dedesubtul lui, dar Sinclair abia dacă se gândi la asta. Era vorba despre un necredincios, poate chiar despre un sarazin, dar, în momentul acela, singura grijă a templierului era propria sa sănătate. Oare individul ăla avusese mâncare și apă în momentul morții?

Ținând seama de colțul unde se uneau în unghi drept laturile triunghiului, îi trasă forma și dimensiunile aproximative cu călcâiul drept, săpându-i conturul în nisip și apreciind lungimile din memorie. Când îl încheie, îngenunche încet, având grijă să-și mențină echilibrul, și începu să-și facă niște făgașe pentru genunchi, îngrămădind nisipul în stânga, pe măsură ce îl îndepărta. În clipa când aprecie că găurile erau suficient de adânci, alături de el se înălța o piramidă, așa că își sprijini brațul fracturat cu mâna cealaltă, îl săltă și îl așeză pe vârful acelei mici movile, simțindu-se imediat ușurat și eliberându-și încheietura umărului de greutatea membrului țeapăn. Abia după ce se sprijinise temeinic se aplecă din nou și, folosindu-și antebrațul sănătos în loc de lopată pentru a mătura povara de nisip de pe pânză, începu să lucreze cu încăpățânare, cu o singură mână, ca s-o descopere, fără a face însă nicio încercare de a o ridica.

Înainte de a o dezgoli pe jumătate, simțise deja conturul leșului de dedesubt și își formase o imagine a mortului, care zăcea pe partea stângă, cu picioarele întinse și rigide, cu laba celui drept înclinată, ca și cum ar fi înlemnit în timp ce lovea pe cineva. Dar acolo, sub pânză, mai erau și alte forme și, fiindcă setea îi devenea tot mai puternică, sporind din pricina muncii grele, Sinclair se rugă ca măcar unele dintre ele să fi fost ale unor vase pline cu apă.

Într-un târziu, materialul cu dungi verzi și albe ieși aproape în întregime la lumină, cu nomadul mort conturându-se clar

dedesubt. Sinclair își îndreptă spatele, trase aer în piept, adânc și prelung, apoi îl prinse în mână. Îi strânse bine colțul, numără până la trei și îl îndepărtă dintr-o singură smucitură puternică și amplă, oțelindu-se pentru cazul că ar fi dat de cadavrul putrezit al unui om mort cu mult timp în urmă. Dar nu găsi un astfel de leș, nu dădu nici peste un val de aer împuțit, nici peste vreun un roi de muște sau de alte insecte, și respirația îi reveni la normal.

Bărbatul care zăcea acolo, odihnindu-și fața pe pământ, murise de puțină vreme, iar hainele sale bogate și armura fină spuneau limpede că nu era un simplu nomad din deșert, surprins și ucis de furtună. Pe nisipul din spatele lui era un morman de pânză albă de bumbac, împăturită, pe care Sinclair o recunoscu drept un *keffieh*, o eșarfă mare, pătrată, cu care arabii obișnuiau să-și apere capul de soarele deșertului, iar deasupra acesteia bărbatul așezase cu grijă un coif sarazin lucrat cu migală, cu calota ascuțindu-i-se într-un vârf înalt. Marginile se prelungeau cu o vizetă ușoară, cu un model complicat, și cu o apărătoare din zale fine, lungă până la umeri. Alături era un iatagan lung, curbat, ale cărui plăsele de os lustruite de vreme erau, alături de teaca zgâriată, dovezile întrebuințării sale îndelungate. Indiferent cine ar fi fost, omul sângerase până la moarte. Partea de jos a corpului era înnegrită și acoperită în întregime cu o crustă aparent solidă de nisip amestecat cu sânge închegat. Sub piciorul întins, cel pe care Sinclair îl remarcase ca fiind încremenit în plină lovitură, se afla parul care îi susținuse adăpostul, așa că nu îi fu greu să-și dea seama ce se întâmplase. O ultimă lovitură chinuită a bărbatului muribund doborâse cortul peste el, punându-i capăt vieții.

Impresionat de tragedia solitară a unei asemenea morți, Sinclair se pomeni căutând cuvintele care trebuiau rostite deasupra cadavrului, înainte de a-i trece prin minte că vorbele pe care le-ar fi spus, oricare ar fi fost ele, s-ar fi irosit zadarnic. Acela era un războinic musulman, un păgân care nu i-ar fi mulțumit nimănui pentru încredințarea sufletului său în mâinile Dumnezeului dușmanilor lui creștini. Își plecă totuși

fruntea, coborându-și privirea spre leș, și murmură:

— Oricine ai fi, odihnește-te în pace. Nici măcar Allah al tău nu poate fi împotriva acestei dorințe.

Își întoarse capul, uitându-se la celelalte obiecte care se aflaseră sub pânza cortului, și primul lucru pe care îl zări fu un burduf cu apă, umflat și greu. Alături, într-o poziție ce sugera că mortul o folosise drept pernă, era o șa frumos lucrată, cu pielea mânjită de sânge închegat, mai mult în stânga decât în dreapta, ca și cum călărețul ar fi fost rănit la vintre. Lângă șa erau încolăcite cu grijă hățurile și căpăstrul, iar dincolo de ele, astfel încât să se afle la îndemâna unui om culcat pe spate, erau burduful cu apă și doi coburi plini.

Sprijinindu-și cu atenție brațul rănit, Sinclair îi împinse cu piciorul până ce ajunseră lângă cel mai înalt morman de nisip îndepărtat de deasupra cortului, apoi se așeză pe acea mică piramidă, se aplecă, prinse coburii cu mâna sănătoasă și și-i sprijini de picior. Erau grei și avea senzația că îi îngreuna ceva care i-ar fi putut fi de folos.

Se apucă acum să-și scoată de după gât propriul burduf cu apă, își fixă pocalul între genunchi și așeză recipientul deformat și alunecos de-a lungul antebrațului înainte de a-i scoate dopul cu dinții. I se păru că avusese nevoie de ore întregi, iar buzele și gura îi erau complet uscate și dureroase, dar, în cele din urmă, reuși să lase jos burduful și să bea din pocal. Rezistă tentației de a-l reumple după ce îl golise și și-l îndesă hotărât sub vesta de piele. Avea ochii ațintiți asupra coburilor.

Chiar și cu o singură mână, îi dezlegă în câteva clipe. În cel din dreapta erau mâncare și cele necesare pentru a o pregăti: o pungă cu o cantitate substanțială de făină, o alta, minusculă, cu sare măcinată, și mai multe bucăți de carne uscată, foarte condimentată. Mai erau și curmale, proaspete și uscate, alături de o mână de măsline înfășurate cu grijă într-o bucată de muselină. Într-un alt pătrat mare de pânză găsi un trepied articulat pentru gătit și o pungă moale, din piele de antilopă, pentru fierbere, care se agăța de trepied, alături de un mic bol și de o farfurie, amândouă din metal lucios. Un alt pachet, mai

mic, conținea două linguri, una din corn și una din lemn, și un cuțit ascuțit.

În cel de al doilea cobur erau o pungă cu grăunțe și o traistă de agățat la gâtul calului, alături de două pachete, dintre care unul mai mare și mai greu, înfășurate, amândouă, în pânză verde cu alb, la fel ca a cortului. Sinclair îl deschise pe cel mai voluminos și găsi o tunică de zale cum nu mai văzuse niciodată. Marginile gulerului pătrat și ale mânecilor erau țesute dintr-un metal argintiu, aplatizat, prea rigid ca să fie din argint, iar verigile sale cu laturi plate alcătuiau cea mai fină și mai ușoară plasă de oțel pe care o atinsese vreodată. Veșmântul era căptușit, în întregime, cu o pânză verde, moale, dar foarte rezistentă, care nu făcea niciun fel de cute sau de încrețituri. Îl așeză alături și deschise cel de al doilea pachet, pentru a da la iveală un hanger splendid ornamentat, cu lama încovoiată, cu mânerul și teaca dintr-un filigran argintiu presărat cu nestemate roșii, verzi și albastre. Luă arma, conștient că nu mai strânsese niciodată între degete una atât de prețioasă, și o cântări în palmă în timp ce se răsucea ca să arunce o privire spre mortul de alături.

— Ei bine, Păgânule, murmură el, n-am cum să aflu cine ai fost, dar te-ai făcut cu lucrurile tale, așa că îți făgăduiesc c-o să le port de grijă și-o să le folosesc cu recunoștință, dacă scap vreodată de aici.

Reîmpachetă totul în coburi și se ridică din nou în picioare, apoi împături pânza cortului care acoperise mortul până când o putu ridica, așezând-o alături de șa și de coburi, dându-și seama că, de atunci înainte, avea să aibă mult mai multă nevoie de ea decât fostul posesor. Luă cei doi pari care o susținuseră și îi așeză între faldurile pânzei. Pe urmă îl îngropă pe sarazin cât de bine putu, înfășurându-l în mantia lui năclăită de sânge, punându-i coiful la cap și iataganul alături și trăgând apoi nisip cu piciorul până ce reuși să-i dea forma unei movile deasupra mormântului puțin adânc, ascunzând cu desăvârșire leșul de dedesubt. Știa că urmele săpăturilor sale aveau să dispară în câteva zile, iar probabilitatea ca mormântul să rămână intact după aceea era

foarte mare, ocupantul său fiind la adăpost de vulturi și vulnerabil numai în cazul în care vreun animal răpăcitor simțea mirosul de putreziciune și dezgropa carnea care îl răspândea. După ce își îndeplini sarcina, își înfășură *keffieh*-ul mortului în jurul capului, curăță șaua de sânge cât de bine izbuti, folosind numeroși pumni de nisip, și se strădui să prindă calul.

După o oră, pornise iarăși la drum, ducând animalul de frâu. Efortul de a-l înșeua cu o singură mână aproape că îi sleise puterile. Din fericire, odată prins, calul îl lăsase s-o facă, așteptând răbdător în timp ce Sinclair se străduia să ridice șaua grea, luptându-se să i-o potrivească pe spate și apoi să-i strângă chingile și să-i lungească scările, fiindcă fostul proprietar avusese picioarele cu o palmă mai scurte decât ale lui. Acum, cu cortul, coburii și burdufurile cu apă bine fixate de șaua calului adăpat și hrănit cu o mână de grâne, mergea înaintea acestuia, scrutând panorama ce i se deschidea înainte, cu hățurile petrecute peste umărul teafăr și având drept singură povară sulița lungă și grea pe care o ducea în mână.

Peste o jumătate de oră, găsi ceea ce căuta, un bolovan solitar al cărui vârf ieșea deasupra nisipului, la adăpostul unei dune înălțate mai sus decât el. Conduse calul drept spre afloriment și se cocoță pe el. Folosindu-l drept platformă pentru încălecat și contrabalansându-se cu coada lungă a suliței, se săltă cu stângăcie în șa, cu brațul stâng sprijinit în față, pe greabănul animalului. Odată instalat într-o poziție sigură, cu picioarele în scări, simți o ușurare imensă și, pentru prima oară de când se trezise singur în grotă, își îngădui să se gândească, ba chiar să spere, că ar fi fost posibil să scape cu viață din acel coșmar. Zvâcnetul urechilor calului era unicul indiciu care sugera că animalul își dădea seama c-avea în spate un alt călăreț, foarte voinic. Sinclair se strâmbă. Ce s-ar fi întâmplat dacă animalul refuza să se urnească atunci când i-o cerea? O singură tresăltare serioasă, cu capul aplecat, și el ar fi căzut lat în nisip, cu fața în sus.

Și ce avea să facă acum cu sulița? Devenise tot atât de

nefolositoare precum fosta lui sabie, de vreme ce nu o putea ține în mână în același timp cu frâul. Se uită cu părere de rău la arma solidă, apoi o înfipse cu vârful în nisip. Deschise coburul din stânga și scoase pumnalul incrustat cu nestemate. Îi îndepărtă învelișul de pânză și își oferi răgazul de a-l mai admira încă o clipă înainte de a și-l strecura în partea din față a vestei. Pe urmă scrâșni din dinți, strânse bine hățurile și îmboldi calul cu călcâiele, regretând că nu se uitase dacă fostul stăpân al calului avea pinteni. Animalul scoase un singur fornăit, apoi începu să meargă liniștit, iar Sinclair adresă, în gând, o rugăciune de mulțumire zeității ce îl ajutase, oricare ar fi fost ea. Deplasarea în pas lejer îi convenea, fiindcă nu-și dorea să facă nimic în pripă, înainte de a aprecia temperamentul calului comparativ cu al său, dar, odată urcat în șa, era conștient că înainta de cel puțin trei ori mai repede.

Întinse mâna și bătu recunoscător animalul pe gât, încurajându-l.

— Foarte bine, bidiviule, șopti el. Se pare că, de acum înainte, vom fi împreună, tu și cu mine.

5.

Legănat de ritmul uniform și familiar al trapului calului, Sinclair nu se gândise să adoarmă în șa, dar, când animalul se opri pe neașteptate, nechezând ușor, se trezi brusc, simțind în piept arsura emoției și a spaimei. Își dădu instantaneu seama că îl furase somnul și se întreba deja la ce anume era posibil să-l fi dus această prostie. Dar nu vedea niciun pericol, prin preajmă nu era nimeni, nu simțea nicio amenințare. Singurul amănunt ieșit din comun al întregii scene era calul, care stătea neclintit, cu vârfurile urechilor îndreptate înainte.

Când se uitase ultima dată în jur, Sinclair nu zărise, nicăieri, nicio stâncă, dar acum, la nu mai mult de cincisprezece pași în față, se înălța un povârniș de piatră,

dominându-l prin înălțimea de patru ori mai mare decât a lui. Mult mai treaz decât fusese de zile întregi, se uită la stânca dinaintea ochilor săi, la tăietura neagră, în diagonală, reprezentată de fisura deschisă către el, și la o suliță, asemănătoare cu cea pe care o abandonase mai devreme, aflată în fața ei, cu vârful în nisip. Știa că avea aceeași lungime cu a lui și că era pe jumătate îngropată. Mai știa și că era posibil ca în gura peșterii să fie cineva, pregătit să-l atace, poate cineva cu un arc, și că, rămânând nemișcat acolo unde stătea, îl invita să-l ia la ochi.

Era pe punctul de a o porni în altă direcție când privirea i se întoarse spre coada verticală a suliței.

Lachlan Moray găsise o targă făcută din două sulițe: Sinclair o folosise pe una drept toiag, iar cealaltă rămăsese în urma lui, în grota unde se adăpostise de furtună. Dar dacă, se întrebă el, existase și o a treia, iar Lachlan o luase cu el? Era, într-adevăr, foarte puțin probabil, dar nu imposibil. Fusese inconștient în cea mai mare a timpului cât îl trăsese Moray pe targă și se aflase numai în spatele lui. Dacă așa stăteau lucrurile, arma pe jumătate îngropată în fața fisurii din stâncă ar fi putut fi aceeași suliță, implântată ca semn de recunoaștere. Fisura se înălța la doi pași în spatele ei, dezolantă și întunecată, și era aproape sigur că nisipul o umpluse, cel puțin parțial. Moray s-ar fi putut afla înăuntru, adormit sau rănit.

Sinclair descălecă, dându-se jos din șa cu toată grija de care era în stare. Își scoase pumnalul cu lama lungă și înaintă cu precauție, mijindu-și ochii ca să se ferească de strălucirea orbitoare reflectată de stâncă în timp ce privea tăietura întunecată care era gura peșterii. Dar nu avu nevoie decât de doi pași ca să-și dea seama că se uita la o umbră, nu la o deschizătură în piatră. Stânca avea un ieșind, ca o lamă de sabie, proiectat înspre el; suprafața cu muchii ascuțite a acestuia se îmbina perfect cu peretele din spate, formând un cotlon adăpostit, iar muchia sa verticală arunca umbra densă, întunecată, pe care Sinclair o confundase cu gura unei peșteri. Supărat pe sine însuși fiindcă descălecase fără niciun rost,

cavalerul se ridică, renunțând la poziția sa ghemuită, și era pe punctul de a face cale-ntoarsă când ceva, un imbold al curiozității, îl îndemnă să se apropie, să se asigure că ungherul adăpostit era într-adevăr atât de gol precum părea.

Nu era. În lumina care scălda nisipul, se distingeau clar, înțepenite într-un colț al fisurii puțin adânci, capul și partea de sus a trupului unui bărbat căzut, dar dând impresia că stătea în picioare în unghiul făcut de cei doi pereți. Prima reacție a lui Sinclair fu exaltarea, la gândul că Moray își găsise adăpost și supraviețuise, așa cum își dorea el și cum sperase. Se grăbi să se apropie, îngenunche și îndepărtă nisipul de pe capul înfășurat cu o pânză. Acesta se mișcă, retrăgându-se cu o tresărire de surpriză sau de protest împotriva atingerii neașteptate, dar degetele lui Sinclair se agățaseră deja de marginea unui strat de pânză, și zvâcnirea bruscă îl eliberă de acoperământ, dezvăluind o parte a chipului de dedesubt. Templierul se ridică într-o clipă. Își scoase pumnalul și rămase așa, ezitând.

Cei câțiva centimetri de față și de păr pe care îi zărise nu îi aparțineau lui Sieur Lachlan Moray. Părul lui Lachy era blond, aproape ca aurul pur, iar obrajii lui erau curați, întotdeauna înroșiți și întotdeauna jupuindu-se, fără a apuca vreodată să fie bronzați de soarele deșertului. Indiferent cine ar fi fost omul care zăcea acum în fața lui Sinclair, nu îi era prieten. Pielea feței era de un cafeniu-închis, precum al cojilor de nucă, iar firele de păr din jurul gurii erau negre și sârmoase. Sinclair făcu încă un pas înapoi, cu pumnalul în poziție de luptă. Știa că nu se afla în niciun pericol, pentru că bărbatul din colț era îngropat în nisip chiar mai adânc decât fusese el însuși și își amintea cât de greu îi fusese să se elibereze. Stând așa, cu privirea în jos, spre forma nemișcată, observă o mică neuniformitate, o curbură ascuțită a giulgiului de nisip care o masca, și, fără să-și ia ochii de la capul încă ascuns, își puse pumnalul în teacă, apoi se aplecă și pipăi umflătura cu degetele, descoperind mânerul unei săbii.

Se îndreptă încet, trăgând arma după sine, și se pomeni ținând în mână un iatagan sarazin, cu lama curbată și lucioasă

prelucrată în acea complicată manieră siriană numită „de Damasc”. Știa că era o lamă fină și ceva îi spunea că stăpânul ei era oștean, ceea ce îl făcea de două ori mai periculos. Dar își dădea seama și că nu era nevoie să-l ucidă. Nu trebuia decât să se îndepărteze, să încalece din nou și să-și vadă de drum, lăsându-l pe păgân cu soarta lui. Dar, chiar în timp ce o gândea, știa că nu o putea face. Era el însuși oștean și trăia după codul războinicilor. Nu ucisese niciodată pe cineva care nu încercase să-l omoare într-un fel sau altul. Înjurându-se deja pentru că era un prost, înfipse iataganul cu vârful în nisip, la îndemână, și îngenunche lângă silueta prăbușită. În timp ce apuca din nou de pânza înfășurată în jurul capului, omul din nisip zvâcni violent, dar Sinclair nu făcu altceva decât să-și lase brațul în atele deasupra zonei în care se afla sternul celuilalt, țintuindu-l locului câtă vreme îndepărtă numeroasele straturi de material, după care se retrase, ca să vadă ce dezvăluise.

Chipul care îi întorcea privirea era, fără nicio îndoială și după cum bănuise, al unui sarazin, prelung, cu fruntea înaltă, cu nasul acvilin, cu pomeți proeminenți, cu pielea bine întinsă sub ochii îngușți, adânciți în orbite și atât de întunecați încât păreau de un negru uniform. Buzele și bărbia nu se zăreau de sub părul negru, sârmos și lucios, fiecare șuviță părând să aibă propriul său înveliș de nisip fin. Albul ochilor era decolorat și părea inflamat, fiind probabil insuportabil de iritat de aceleași fire de nisip, presupuse Sinclair, dar pe chip nu se vedea nicio urmă de supărare. În minte îi veni cuvântul *stoic,* care nu mai apăruse în gândurile sale de ani de zile, și-și spuse că se potrivea.

Incapabil să se miște, sarazinul îl privea fără nicio expresie, probabil așteptând să vadă ce avea să facă în continuare, și, pentru câteva minute, niciunul dintre ei nu se clinti și nu scoase niciun sunet.

Într-un târziu, Sinclair trase aer în piept.

— Foarte bine, flăcăule, spuse el, în dialectul scoțian de acasă. Să te scoatem de-acolo.

Își duse un deget la buze, ca avertisment, apoi își trase

pumnalul din teacă și îl ridică pentru ca sarazinul să-l poată privi, după care îl înfipse în nisip, lângă genunchiul său drept. Pe urmă, fără niciun alt cuvânt, se aplecă și începu să dea deoparte nisipul cu palma făcută căuș, pornind de sub bărbia celuilalt și dezgolindu-i umerii înainte de a-i elibera brațul stâng, scoțând la lumină o cămașă fină de zale, care îi aduse aminte de cea găsită asupra mortului. Din momentul acela, sarazinul munci alături de el, îndepărtându-și nisipul de pe propriul trup. Sinclair își schimbă de două ori poziția, mai întâi aruncând iataganul în spate, mai departe de o lungime de braț, apoi aducându-și pumnalul la-ndemână, dar la o distanță de la care celălalt să nu-l poate înșfăca.

Lucrară împreună, zgomotul răsuflărilor lor grele fiind singurul din jur, dar, când Sinclair își afundă în sfârșit mâna mai jos de talia sarazinului, cu intenția de a scoate un braț de nisip dintre picioarele acestuia, omul mormăi gros și își aruncă brațul în aer, un semn inconfundabil care îi cerea să umble cu grijă. Sinclair se lăsă pe spate și clipi, întrebându-se cu ce greșise, dar celălalt se aplecă și îi arătă cam pe unde trebuia să fie piciorul său stâng, făcând mișcări viguroase care sugerau săpatul și îndemnându-l evident să continue. Cavalerul franc se întoarse la lucru, dar, în momentul acela, văzu precauțiile cu care își elibera sarazinul piciorul drept și înțelese că trebuia să fie rănit. Văzu și cât de tras la față devenise de când începuseră să sape și când înțelese acest fapt își aduse aminte de cât de sete îi era și lui. Se ridică brusc și se îndreptă spre calul aflat în partea opusă a peretelui adăpostului, de unde reveni cu cel mai mare și mai plin dintre burdufurile cu apă și, pe când se întorcea, îl auzi pe sarazin scuipând nisip. Sunetul încetă imediat ce umbra lui Sinclair deveni vizibilă și, când trecu de marginea lamei de piatră, descoperi că bărbatul la care începuse să se gândească numindu-l Barbă Neagră îl fixa cu privirea așa cum o făcuse și mai înainte, stoic, cu chipul lipsit de orice expresie.

Sinclair se sprijini de peretele de stâncă și aruncă burduful greu către celălalt, care îl prinse în ambele mâini, cu surpriza zugrăvită pentru prima oară pe chip.

— Dă-i drumul, flăcăule. Bea.

Îi făcu semn cu capul, iar sarazinul îi răspunse în același mod, cu o figură din nou de nepătruns, apoi scoase dopul burdufului. Sinclair îl privi strâmb.

— E grozav să ai două mâini când trebuie să bei dintr-un burduf, nu-i așa?

Sarazinul se opri înainte de a duce burduful la gură, cu ochii la Sinclair, vizibil nedumerit. Când era pe punctul de a-și repeta spusele în limba arabă, scoțianul își luă seama și continuă în limba sa natală:

— Haide, bea, și toarnă-mi și mie.

Își scoase pocalul de metal de sub vestă, îl lovi de atelele brațului său inutilizabil, apoi înaintă cu mâna întinsă. Sarazinul se uită la braț, apoi dădu din cap, în semn că înțelesese, și umplu pocalul. Sinclair sorbi cu delicatețe și își clăti gura, scuipând înainte de a lua o a doua înghițitură de apă curată, după care se sprijini din nou de perete. Sarazinul făcu același lucru, clătindu-și gura cu grijă și fără grabă înainte de a scuipa delicat mâlul ce rezultase. Se uită iarăși la Sinclair, evident cerându-i permisiunea, și, când acesta dădu din cap, repetă totul, apoi sorbi a treia oară cu o ușurare inconfundabilă, plimbându-și apa prin gură înainte de a o înghiți.

— Dă-i înainte. Mai ia. Și spală-te pe ochi, fiindcă știu exact cum te simți.

Sinclair ridică pânza în care fusese înfășurat capul celuilalt. O prinse de un capăt și o scutură până ce îndepărtă aproape tot nisipul, apoi mimă umezirea ei și ștergerea ochilor înainte de a i-o întinde celuilalt bărbat, care îl privise cu atenție și făcu ceea ce îi sugerase. Când termină, ridică burduful, evident întrebându-l pe Sinclair dacă voia să mai bea și, când scoțianul clătină din cap, îi puse dopul și îl așeză cu îndemânare alături. Sinclair făcu un pas înainte și își regăsi pumnalul care stătea tot înfipt în nisip, apoi se ridică în picioare și se uită în jos, spre celălalt.

— Am o nedumerire, jupâne Barbă Neagră: tu ești prizonierul meu sau eu sunt prizonierul tău? Am pumnalul și

sabia ta, dar nu-s sigur că mi-ar fi de mare folos dacă ajungem la luptă. Depinde, cred eu, de piciorul ăla al tău, pentru că, dacă e într-o formă mai bună decât brațul meu, o să trag ponoasele.

Tăcu, întrebându-se ce era mai bine să facă în continuare, dar fiind cât se poate de conștient că trebuia să termine ceea ce începuse.

— Atunci, hai să ne lămurim, spuse, ridicând din umeri.

După câteva minute, dezgropase piciorul stâng al celuilalt și îl scutura de ultimele fire de nisip, dar sarazinul se ocupa încă de dreptul, cu mare grijă, măturând nisipul cu delicatețe, și nu era greu de observat că era foarte îngrijorat pentru ceea ce se mai afla încă dedesubt. În scurt timp, Sinclair văzu cu ochii lui ce nu era în regulă. Piciorul era bandajat și prins în atele, iar treaba fusese făcută, fără nicio îndoială, de cineva care se pricepea. Scoțianul râse zgomotos, cu toate că sunetul nu sugera nicidecum buna dispoziție.

— Ei, suntem o pereche grozavă, nu-i așa? Avem împreună șase membre zdravene și niciunul dintre noi nu e bun de nimic, nu putem nici să stăm de vorbă, așa că la ce să mai pomenesc de vreo luptă.

Își săltă brațul și lovi cu lama pumnalului în săgețile de oțel care îi serveau drept atele și în colțul buzelor celuilalt flutură, pentru prima dată, ceva care aducea a zâmbet.

— Ei, am putea foarte bine să mai bem niște apă, fiindcă nu sunt în stare să mă gândesc ce-ar trebui să facem acum. Mă-ndoiesc că-s capabil să mă sui iar pe cal, cu afurisitul ăsta de braț, fără o platformă pentru încălecat și, chiar dacă aș putea, tu n-ai avea cum să te salți în spatele meu. Ridică din nou burduful și i-l întinse sarazinului. Ține, tu torni mai bine decât aș face-o eu, așa că toarnă-mi.

Peste câteva clipe, se îndepărtă și se așeză pe o movilă de nisip, cu pocalul plin-ochi. Când întinse mâna în jos, ca să și-l așeze cu băgare de seamă la picioare, mânerul hangerului cu nestemate îi alunecă dintre faldurile vestei. Înainte de a apuca să-l împingă la loc, auzi icnetul sarazinului și își ridică privirea ca să-i vadă expresia stranie de pe chipul cu ochii larg

căscați.

— Ce nu e în ordine? Ăsta?

Scoase pumnalul și îl ridică, astfel încât celălalt să-l poată vedea. Sinclair zări o licărire în ochii lui înainte ca fața să-i redevină tot atât de imobilă cum fusese până atunci.

— De unde ai cuțitul ăla?

Întrebarea era în limba arabă, dar Sinclair o anticipase și își păstră propriul chip lipsit de expresie în timp ce clătina din cap și ridica din umeri, ca și cum n-ar fi înțeles nicio iotă. N-ar fi fost în stare să-i explice cuiva de ce o făcea pe neștiutorul, dar avea instinctiv convingerea că așa era cel mai bine. Sarazinul se încruntă, apoi încercă altceva.

— De unde ai făcut rost de el?

De data asta întrebase în franceză și Sinclair făcu ochii mari, surprins, dar îi răspunse imediat, în aceeași limbă, sincer încântat fiindcă putea să comunice cu celălalt fără să-i dezvăluie că înțelegea araba.

— L-am găsit azi-dimineață. Asupra unui mort. La vreo zece kilometri de aici.

După o tăcere îndelungată, sarazinul vorbi din nou.

— Tu l-ai ucis?

Sinclair simți durerea din spatele întrebării și clătină din cap, apoi își săltă brațul țeapăn, astfel încât să se sprijine pe genunchiul ridicat.

— Nu, răspunse el, punându-și brațul astfel încât să stea cât mai comod. Ți-am spus, l-am găsit mort, îngropat, așa ca tine. Cine era? E limpede că-l cunoșteai.

Sarazinul tăcu o vreme, apoi își lăsă capul în jos, încuviințând.

— Îl chema Arouf. Era fratele mai mic al soției mele. Era grav rănit când a plecat de aici. Sângerarea încetase atunci, de câteva ore, iar rana era închisă și bandajată strâns, dar trebuie să se fi redeschis în timp ce călărea.

— Ți-a luat calul și te-a lăsat aici?

— Nu era nimic altceva de făcut. Eram trei bărbați și aveam doi cai. Arouf a luat-o spre nord, în căutare de ajutor, iar Sayeed s-a dus către est. M-au lăsat aici, în siguranță, la

umbră. Niciunul dintre noi nu știa c-o să vină furtuna.

— Deci celălalt bărbat, acest Sayeed, ar putea fi încă în viață?

— Da, dacă aceasta e voia lui Allah. Dacă e scris în Cartea Îngerului. Dacă nu, s-ar putea să scrie acolo că noi doi o să murim aici, împreună. Se uită în jur. Dar încă nu ne-a sosit ceasul. Și eu am apă și un sac cu mâncare, îngropate de vânt pe-aici, pe undeva.

Sinclair îi ignoră ultimele cuvinte.

— Ce s-a-ntâmplat cu piciorul tău și cine a făcut asta?

Arătă către atele.

— Sayeed ne-a salvat pe amândoi. A-nvățat artele tămăduirii.

— E doctor?

— Nu, e oștean, dar a-nvățat în tinerețe, de la tatăl lui, care-a fost un doctor vestit. Sayeed n-a practicat niciodată meșteșugul tatălui său, dar a ținut minte tot ce l-a-nvățat despre îngrijirea rănilor.

— Și a plecat călare, către est?

O altă înclinare a capului.

— Așa cum spuneam.

— În căutarea cui? Cum ați ajuns aici? Ați fost la Hattin?

— Hattin? A, vrei să spui Hittin…

Apoi fruntea sarazinului se încruntă, dar rezistă pur și simplu impulsului de a pune întrebarea care îi trecea prin minte și se mulțumi să răspundă:

— Nu, n-am fost. Eram în drum spre Tiberias, supunându-ne chemării sultanului, când s-a abătut nenorocirea asupra noastră.

Sinclair își lăsă mâna în jos și îi întinse din nou burduful cu apă sarazinului.

— De vreme ce tot n-avem nimic altceva de făcut, povestește-mi, iar pe urmă o să căutăm mâncarea ta și apa. Ce vi s-a-ntâmplat?

Bărbatul cu chip întunecat căzu pe gânduri câteva clipe, apoi începu să vorbească.

•

Se numea Ibn al-Farouch, spuse el, conducea un grup de călăreți trimiși în recunoaștere și se afla în sud-vest, în apropierea orașului Ibelin de pe coastă, când sosise un sol, vestindu-i că li se cerea să plece la Tiberias, la o depărtare de o sută treizeci și cinci de kilometri. Porniseră la drum imediat ce primiseră porunca, dar se întâlniseră cu un bărbat rănit, care scăpase, cu numai câteva ore înainte, dintr-un sat atacat de tâlhari. Aceștia, le povestise fugarul, nu erau nici măcar douăzeci la număr, dar dintre săteni lipseau bărbații în putere și nu fuseseră în stare să li se împotrivească. Numele satului, care lui Sinclair nu-i spunea nimic, îi atrăsese imediat atenția lui al-Farouch, pentru că avea acolo un unchi bătrân, un frate mult iubit al mamei sale. Cuprins de mânie la gândul că unchiul său, care fusese întotdeauna bun cu el și cu familia lui, fusese lovit sau poate chiar ucis de briganzii nelegiuiți, își lăsase oamenii să-și continue drumul, iar el plecase, cu o escortă de zece bărbați aleși pe sprânceană, să-i pedepsească pe netrebnici.

Din nefericire, continuă el după o lungă întrerupere, în furia și indignarea sa, își subestimase vrăjmașii, nu numai în privința forței, ci și într-a numărului, luând de bune spusele fugarului. El și ai lui se treziseră într-o ambuscadă pusă la cale în mod inteligent, într-o albie secată, cu pereți abrupți, și pierduseră șapte oameni, uciși de nemernicii ascunși, înainte de a fi avut timp să se adune. Numai Sayeed, Arouf, el însuși și încă un altul izbutiseră să scape, după o luptă cu tâlharii, dar trei dintre ei și doi dintre cai fuseseră răniți. Al patrulea bărbat murise în scurt timp, din cauza rănilor, așa cum se întâmplase și cu armăsarul lui, iar, după o vreme, Sayeed retezase beregata calului lui Arouf, când tăietura adâncă din pântecele animalului sfârșise prin a se despica, lărgindu-se, și mațele îi căzuseră, încâlcindu-i-se în jurul copitelor. Arouf își apăsase o bucată de pânză peste rana din vintre, care sângera, apoi se urcase pe cal, în spatele lui Sayeed, și continuaseră toți trei să călărească până când ajunseseră în locul acela, unde poposiseră peste noapte. Sayeed, singurul care nu fusese rănit, oprise mai întâi sângerarea lui Arouf, presărând o pulbere

peste rana pe care o bandajase apoi foarte strâns. Pe urmă se ocupase de piciorul lui al-Farouch, al cărui os mai subțire plesnise, lovit de săgeata unei arbalete. Îi curățase rana, pusese osul la loc cât de bine putuse, apoi bandajase piciorul și îl pusese în atele, spunând că se aștepta să se vindece pe deplin.

Își petrecuseră noaptea împreună și, în zorii zilei următoare, vorbiseră despre ceea ce aveau de făcut. Camarazii lor ajunseseră probabil departe sau poate chiar se opriseră să-i aștepte ori se întorseseră să-i caute, dar cei trei știau că șansele de a fi găsiți fără ajutor erau mici, lăsându-le puține speranțe. Așa că al-Farouch hotărâse ca Sayeed să plece călare, pentru a da de urma celorlalți. Arouf n-ar fi avut niciun rol în toată povestea, dar jurase că se simțea destul de bine ca să poată călări, fiindcă rana din vintre încetase să-i mai sângereze. Avea să plece călare, împreună cu Sayeed, nesocotind dorința cumnatului său pentru prima oară, în toți anii scurși de când se cunoșteau. Urma să se îndrepte către nord, în timp ce Sayeed avea să caute mai departe, în est. Al-Farouch, căruia îi era peste putință să încalece din cauza piciorului în atele, avea să rămână pe loc, cu o rezervă de mâncare și apă suficientă pentru șapte până la opt zile, când unul dintre ceilalți, dacă nu chiar amândoi, aveau să se fi întors, aducând ajutoare. Pe urmă cei doi plecaseră, lăsând scutul rotund al lui al-Farouch agățat de capătul de sus al suliței acestuia, ca semn de recunoaștere a locului la întoarcere.

— Și acum știi tot atât de multe ca min*e, ferenghi,* încheie sarazinul, folosind forma arabă a cuvântului *franc* și căzând din nou în mutenie.

Sinclair rămase tăcut, meditând asupra celor aflate. Dacă Sayeed supraviețuise furtunii și își găsea camarazii, avea să se întoarcă acolo, ceea ce, pentru el, ar fi însemnat sfârșitul. Știa că încă mai putea să plece călare; avea să reușească să se urce în șa, într-un fel sau altul, chiar și fără o platformă pentru încălecat, acum, când văzuse cât de blând era calul. Se gândi să arunce o privire ca să se convingă că animalul era tot în

apropiere, dar se aplecă în schimb spre sarazin, punându-i încă o întrebare.

— Cum se face că știi limba noastră?

— Una dintre limbile voastre, răspunse sec celălalt. Când ai vorbit prima dată, în acea primă limbă pe care ai folosit-o, cuvintele au căzut asupra urechilor mele ca o bolboroseală a *djinnilor*{5}. Ce zgomote au fost alea?

Sinclair zâmbi larg pentru prima dată, după zile întregi.

— Aia era gaelica, limba poporului meu din Scoția, locul unde m-am născut.

— Atunci nu ești franc?

— Nu, sunt ceea ce numesc ei scoțian, dar familia mea a venit acolo din ținuturile francilor, acum o sută de ani. Când am auzit că aici e nevoie de luptători, m-am alăturat oștirii.

— Atunci ești cavaler? Văd că nu porți niciun însemn al rangului.

— Le-am aruncat, odată cu armura, când m-am văzut nevoit să merg pe jos prin deșert. În locul acesta poți muri în mult prea multe moduri, nu e nevoie să fii atât de nesăbuit, încât să cauți unul, împovărându-te cu oțel nefolositor și cu straie grele.

— Da, înțeleg. E limpede că ai stat aici suficient de mult timp ca să deprinzi o brumă din înțelepciunea lui Allah, lăudat fie numele Său… Dar ai venit ca să ucizi sarazini, nu-i așa?

— Nu, nu tocmai. Am venit pentru că datoria mea de cavaler mi-a cerut să fiu aici, în Outremer. A ucide sau a fi ucis nu e decât una dintre legile cavalerești.

— Atunci ești unul dintre cavalerii Templului?

Ceva, o amenințare greu de definit din acea întrebare simplă, îl făcu pe Sinclair să schimbe răspunsul afirmativ care îi venise pe buze, dar reuși să ascundă adevărul fără să mintă și, își spuse el, fără să se trădeze.

— Sunt cavaler, spuse, tărăgănând cuvintele. Din Scoția, aflată departe de țara francilor, la mai multe zile de călătorit pe mare. Nu toți cavalerii din Outremer sunt ai Templului sau ai Ordinului Ospitalierilor.

— Nu, dar djinnii Templului sunt cei mai periculoși dintre toți.

Sinclair lăsă afirmația celuilalt așa cum căzuse.

— Nu mi-ai răspuns la întrebare, nu mi-ai spus cum ai ajuns să vorbești limba francilor.

— Am învățat-o de copil, în Ibelin, locul unde am crescut. După căderea Ierusalimului și cu mult înainte de nașterea mea, un senior franc a construit acolo o fortăreață. Seniorul și-a atribuit numele orașului. Când eram copil, am lucrat acolo, la grajduri, și am alergat și m-am jucat împreună cu fiul lui, care era de vârsta mea. Am învățat să vorbesc limba lor, iar băiatul a învățat-o pe a mea.

Sinclair încruntă din sprâncene.

— Ibelin… Vorbești despre Sieur Balian de Ibelin? Îl cunosc. Am mers împreună, călare, pe drumul de la Nazaret la…

Se întrerupse, dându-și seama că era posibil să fi spus mai multe decât trebuia, dar al-Farouch dădea deja din cap.

— El trebuie să fie. În limba noastră, numele lui e Balian ibn Barzan și acum e un bărbat cu influență printre *ferenghi* – un cavaler, dar nu unul al Templului.

— Atunci sunteți încă prieteni?

Sarazinul ridică din umeri.

— Cum ar putea un musulman și un creștin să fie prieteni, în timpul *Jihad*-ului, războiul sfânt? Nu ne-am mai văzut de ani întregi, de când eram niște băietani. Am putea trece unul pe lângă altul prin *souk*{6} fără s-o știm.

Sinclair se plesni cu palma mâinii tefere peste coapsă și își îndreptă spatele, răsucindu-se ca să arunce o privire în lumina strălucitoare a soarelui din spatele lui.

— Ar trebui să mâncăm ceva. Orice om are nevoie s-o facă, chiar și în timpul unui *Jihad*, nu-i așa? Când ai mâncat ultima oară?

Al-Farouch căzu pe gânduri, cu buzele strânse.

— Nu-mi aduc aminte, dar a fost cu mult timp în urmă.

Sinclair se ridică.

— Mi-am lăsat calul – calul tău – înșeuat în plin soare și

probabil că suferă. Dacă-l aduc aici, aproape de tine, mă ajuți să-i dau jos șaua? E greu să desfaci o chingă bine strânsă cu o singură mână.

— Da, dar trebuie să-l aduci destul de aproape ca să pot ajunge cu mâna la el.

În scurt timp, după ce se îngrijise de cal și îi scosese coburii, Sinclair lăsă șaua să cadă pe solul micului lor adăpost și se așeză pe ea în vreme ce scotocea prin sacul cu mâncare, de unde scoase o bucată mare de carne uscată și un cuțit mic, bine ascuțit. Îi aruncă musulmanului surprins mai întâi carnea și apoi cuțitul, pe care acesta îl prinse cu ușurință de mâner.

— Ține, tu ai două mâini și poți tăia mai bine decât mine. Taie ca să mâncăm amândoi, iar eu mă ocup de rest.

Sarazinul începu să taie felii carnea tare, fără să spună nimic, în timp ce Sinclair scoase din cobur, pentru amândoi, smochine uscate, curmale și pâine.

Mâncară într-o tăcere curtenitoare, ciudat de prietenoasă, fiecare cu gândurile lui. Sinclair medita asupra improbabilității împrejurărilor ce îl aduseseră în situația de a-și împărți tacticos masa cu un dușman pe care, în alte condiții, ar fi încercat să-l ucidă imediat ce i-ar fi apărut înaintea ochilor. Se întrebă dacă însoțitorul său tăcut nu se gândea cumva la același lucru, însă mintea i se întoarse apoi la amenințarea voalată pe care o bănuise în spatele întrebării despre templieri a acestuia și începu să o ia serios în considerare.

Sinclair nu avea de unde să știe dacă răspunsul său prudent fusese sau nu mai necesar decât hotărârea de a-și ascunde cunoștințele de limbă arabă, dar se simțea mulțumit de felul în care abătuse curiozitatea lui al-Farouch. Sieur Alexander Sinclair făcea într-adevăr parte dintre cavalerii Templului și bănuia că pentru asta nu s-ar fi bucurat de aprobarea sarazinului, dar era mult mai mult decât un simplu membru al ordinului și avea un motiv întemeiat pentru a păstra tăcerea în privința identității sale.

Sinclair era unul din membrii importanți ai organizației clandestine numite Confreria din Sion, o societate secretă din

interiorul celei a Templului, pe are o înființase cu decenii în urmă, la început de secol, pentru a sluji propriile sale interese, și căreia continua să-i controleze și să-i îndrume strategiile. Confreria era atât de tainică, încât existența sa, și cu atât mai puțin activitățile întreprinse, nu erau nici măcar bănuite de membrii de rând ai ordinului și, cu toate că majoritatea ofițerilor seniori făceau parte din ea, mulți alții, egali ca rang în ierarhia militară, își trăiau întreaga viață și mureau fără să aibă habar că o asemenea organizație ființa. Elita ultimei categorii era reprezentată de Gerard de Ridefort, actualul Mare Maestru al ordinului, apreciat și onorat pentru curajul, aptitudinile militare și îndrăzneala de o înaltă principialitate de care dădea dovadă, dar neadmis în cadrul confreriei din pricina orgoliului și a aroganței sale necugetate.

Dreptul de a intra în rândurile Confreriei din Sion nu se acorda cu ușurință. Frăția avea puțini membri, legați prin jurământ de credință, tăcere deplină și păstrare a tainei, care se întâlneau rareori cu toții. Ori de câte ori se întruneau, o făceau sub pretextul sărbătoririlor tradiționale numite adunări, iar acestea se țineau întotdeauna pe domeniile sigure ale fraților seniori din consiliul guvernator. Atunci, înconjurați de familie și de prieteni, se strângeau laolaltă membrii frăției, dintre care cei mai mulți descindeau dintr-un strămoș comun, și, în timp ce deasupra, în spațiile publice din locuința gazdelor, aveau loc celebrări și banchete, confreria se aduna, pe ascuns, în încăperile din subteranele castelului ales drept loc de întâlnire, desfășurându-și propriile activități secrete de inițiere, de instruire și de înălțare în rang, activități de care restul participanților la adunare nu aveau habar.

Membrii organizației nu puteau fi identificați decât într-un singur mod, dar și acesta reprezenta o taină bine păzită, știută numai de ei înșiși, cu toate că era vorba de un semn pe care niciun neinițiat nu l-ar fi putut remarca vreodată. Erau aleși, cu toții, dintr-o coaliție de clanuri aristocratice pe care le numeau Familiile Prietene și care locuiau în regiunea din sudul Franței numită Languedoc, botezată astfel pentru că avea propria sa limbă străveche. Într-o traducere fidelă,

numele însemna „limba oc”, sau „locul unde se vorbește limba oc”. Asocierea familiilor din coaliție data de mai bine de un mileniu, din primul secol al erei creștine, când fondatorii tuturor acestor clanuri se stabiliseră împreună în sudul Galiei, după ce fugiseră, străbătând uscatul, de romanii care distrugeau Ierusalimul în anul 79.

Originea lor comună, iudaică, era cel mai bine păzit secret al confreriei, pentru că, la scurt timp după sosire, familiile lor fuseseră asimilate, de societatea locală fără piedici, și acum erau creștine de o mie de ani, ignorându-și, mulțumite, rădăcinile iudaice. Numai inițiații din străvechea confrerie a Ordinului Renașterii din Sion știau adevărul, transmis, în taină și din generație în generație, pe toată durata aceleiași mii de ani, ei fiind singurii care purtau pe umeri imensa responsabilitate atrasă după sine de această cunoaștere, un privilegiu neobișnuit, garantat și reîntărit prin edictul lipsit de compromisuri conform căruia, din fiecare generație a fiecăreia dintre familii, nu putea fi inițiat decât un singur om, acela fiind de parte bărbătească.

Sieur Alexander Sinclair, ales dintr-o familie unde existau șapte fii și nicio fiică, fusese primit în confrerie la cea de-a douăzecea sa aniversare. Niciunul dintre frații săi, acum cu toți majori, printre care se numărau doi cavaleri ai Templului și un membru al Ordinului Ospitalierilor, nu bănuise vreodată că Alec deținea un rang secret, mai presus și dincolo de al oricăruia dintre ei. Și, pentru că îndatoririle impuse de confrerie îl puseseră în imposibilitatea de a păstra o legătură normală cu frații săi și cu lumea lor prozaică de obligații familiale, dăruire creștină și loialități feudale, aceștia ajunseseră să creadă că era un ingrat ce se făcea vinovat de a fi întors spatele responsabilităților de familie. Iar el nu putea decât să dea din umeri și să lase impresia că le accepta învinuirile.

Și astfel dispăruse în lumea plină de secrete a confreriei, unde consiliul guvernator, care îi apreciase și îi cântărise toate calitățile și toate posibilitățile, începuse să-l educe într-un fel aparte, pentru propriile sale interese. Alexander Sinclair,

cavaler al Templului, era un spion al confreriei.

— Te-ai adâncit în gânduri, *ferenghi.*

Franceza lui al-Farouch era fluentă, în ciuda inflexiunilor guturale ale accentului său arab. Sinclair zâmbi strâmb și se scărpină în cap.

— Mă gândeam la situația în care mă aflu acum și-mi spuneam că ar trebui să mă urc din nou pe calul tău și să fug înainte ca prietenii tăi să vină să te salveze.

— Dacă vor veni. Nimic nu e sigur, în afară de ceea ce stă scris, și ar putea fi voia lui Allah, lăudat fie numele Său, ca eu să mor aici.

Sinclair îi cântări o vreme spusele, apoi dădu încet din cap.

— Îmi trece prin minte că Allah ar putea șovăi dacă e vorba să se lipsească de o armă atât de puternică precum bănuiesc că s-ar putea să fii în ochii lui… Și, oricât de ciudat ar putea să ți se pară, îmi mai spuneam că nu simt nicio bucurie la gândul de a pleca, pur și simplu, lăsându-te aici singur, ca să trăiești sau să mori.

Sarazinul își miji ochii.

— Mai mult decât ciudat. Miroase a nebunie. De ce ți-ar păsa ce se-ntâmplă cu mine, când fiecare clipă pe care o petreci aici te pune tot mai mult în pericolul de fi luat prizonier, dacă sosesc oamenii mei?

Pe buzele lui Sinclair flutură un zâmbet trist.

— Numește-o slăbiciune de familie, pe care o am în sânge: un om de onoare nu-l lasă niciodată pe un altul să moară dacă îl poate salva sau ajuta.

— Onoare. Asta e… Sarazinul se întrerupse, căutând cuvântul potrivit. E un *concept,* nu-i așa? O realitate fără substanță. Care se bucură de o foarte mare recunoaștere formală… dar pe care foarte puțini îl înțeleg cu adevărat.

— Chiar și dintre credincioșii în Allah?

— Chiar și dintre ei, din păcate, așa cum sunt sigur că se-ntâmplă și cu cei de credința ta.

— Da, ăsta-i adevărul…

Sinclair se trezise vorbind din nou în dialectul scoțian, dar văzu că bărbatul din fața lui îl înțelesese după tonul vocii.

— Care e numele tău, *ferenghi?* Pe-al meu îl știi deja.

— Lachlan Moray.

Minciuna se desprinse firesc și spontan de pe buzele lui Sinclair.

— Lachlan… Sună aproape ca un nume arab. Lach-lan Murr-ay.

— S-ar putea să sune așa în urechile tale, dar e un nume scoțian.

— Și barba ta e abia mijită. Credeam că toți cavalerii franci au barbă.

Sinclair se scărpină cu tristețe în părul scurt de pe bărbie.

— E adevărat. Dacă m-aș afla în mijlocul templierilor, n-aș fi niciodată confundat cu unul dintre ei. Dar, dacă mai rămân mult aici, barba o să-mi crească și o să regret. Am un necaz, așa cum îl consideră și prietenii mei, fiindcă am puțin păr pe față, iar pielea mea e… înțelesul cuvântului „sensibilă” ți-e cunoscut?

Sarazinul clătină din cap, iar Sinclair ridică din umeri.

— Ei, când îmi crește barba, pielea mea se scorojește, am niște mâncărimi urâte și, ca să-mi păstrez sănătatea minții și să nu mă scarpin până la sânge, prefer să am fața proaspăt rasă, atunci când e posibil. Puțini dintre camarazii mei franci pot să înțeleagă asta.

Nu pomeni nimic despre faptul că fața rasă îi îngăduia să poarte, din când în când, în timpul activităților sale, o barbă falsă, de orice formă și de orice desime.

— Povestește-mi despre Hittin… Hattin, cum îi spuneți voi.

Cererea era directă, dar, fiind formulată pe un ton blajin, îl luă pe Sinclair prin surprindere, așa ca rămase tăcut, privind chiorâș, fără să găsească niciun răspuns.

Sarazinul se îndreptă de spate, trăgându-și umerii înapoi.

— M-ai întrebat, când ai sosit, dacă am fost la Hattin și tonul tău mi-a atras atenția. N-am fost, așa cum o știi acum, dar Hattin e aproape de locul pe care îl numiți Tiberias, iar sultanul, fie ca Allah să zâmbească asupra lui, ne-a cerut să ne adunăm acolo. S-a dat o bătălie? De aceea ești aici, de unul singur?

Sinclair își blestemă în gând neglijența, dar acum n-avea niciun rost să mintă.

— Da, a fost o luptă.

— Înțeleg. Și a fost… decisivă?

— Da, mă tem că da. Am fost înfrânți. Victoria a fost de partea alor tăi.

— Allah fie lăudat. Ce s-a-ntâmplat?

— Ce s-a-ntâmplat? Mă-ntrebi pe mine? Ai luat vreodată parte la o bătălie importantă, în care se înfruntă mii de oameni?

— Da, de mai multe ori.

— Ai deținut vreodată comanda supremă într-o astfel de luptă?

Sarazinul se încruntă.

— Nu, i-am comandat pe oamenii mei, dar nu sunt general.

— Nici eu. Atunci ți-e clar, așa cum îmi e și mie, că un oștean știe foarte puține despre mersul general al luptei. Își dă seama dacă a fost o victorie sau o înfrângere după ceea ce vede la sfârșit. În toiul bătăliei se străduiește să se apere pe sine însuși și să-și apere oamenii, să rămână în viață.

La Hattin, lupta a fost cumplită. Noi am avut cea mai puternică armată adunată vreodată numai din regat, peste treizeci de mii de bărbați zdraveni. Cavaleri, turcopoli{7} aliați și pedestrime. Sultanul vostru, Saladin, a condus o armată de două ori mai mare, ba poate chiar mai numeroasă, și noi am fost înfrânți. Eu abia dacă am întrezărit centrul luptei, de departe. Am fost rănit și am rămas fără cal aproape de la început, mi-am rupt brațul și am rămas în urmă. Am fost însoțit de un prieten și am fugit împreună în timpul nopții. Ne-am hotărât să ne întoarcem în La Safouri, dar am fost surprinși de furtună.

— Unde e prietenul tău? întrebă sarazinul.

— A plecat. E undeva, în nisip. M-a tras după el timp de două sau trei nopți – aiuram din pricina rănilor – apoi a plecat să caute apă și m-a lăsat dormind într-o grotă peste care dăduserăm. Când m-am trezit, începuse furtuna. Ar putea fi oriunde. Mă rog să fie în viață, dar mă tem că a murit.

— Ce-o să faci acum? Încotro o s-o iei dacă pleci călare de aici?

— N-am idee. S-ar putea să n-am *unde* să mă duc. Sinclair scoase un mormăit, în parte râzând, în parte scârbit. Poate că de-asta n-am chef nici măcar să încerc.

Al-Farouch își ridică mâna într-un gest poruncitor, înclinându-și brusc capul într-o parte, ca și cum ar fi ascultat ceva. Sinclair se încordă, străduindu-se să audă ce anume îi atrăsese atenția, dar în urechi nu îi răsună decât liniștea deșertului și, în cele din urmă, sarazinul își lăsă mâna în jos, clătinând din cap.

— Mi s-a părut că aud niște cai apropiindu-se. Se uită la Sinclair, ridicând dintr-o sprânceană. Totuși, dacă ai de gând să fugi de-aici, te-aș sfătui s-o faci acum.

Sinclair se răsuci ușor, privind lung umbrele tot mai dese ale înserării, oarecum surprins fiindcă lumina zilei dispăruse cu atâta repeziciune.

— M-am gândit la toate astea, spuse el, înainte de a se întoarce din nou spre al-Farouch. Și în mintea mea se dă o luptă care se cere încheiată. Cu puțin timp în urmă, am pomenit pe scurt despre onoare, iar, în viața mea, onoarea aduce cu sine obligații pe care francii le numesc datorie.

Al-Farouch dădu din cap, cu o expresie indiferentă.

— Și noi ne facem datoria, care, în unele rânduri, e mai împovărătoare decât în altele.

— Foarte bine, atunci. De vreme ce înțelegi acest concept, așa cum l-ai numit mai devreme, poate reușești să mă scoți din încurcătură. Ziua asta e aproape sfârșită, așa că, dacă aș pleca acum, aș călări prin întuneric, neavând unde să mă duc și necunoscând drumul, neurmărind altceva decât să nu cad în mâinile oștenilor tăi. Primejdie de care scap oricum, dacă ei, pur și simplu, nu izbutesc să ajungă aici. Pe de altă parte, dacă vin, s-ar putea să mă îndrept, pe întuneric, exact către ei, pentru că n-am cum să știu din ce direcție or să apară.

Iată de ce mă aflu în încurcătură: mă întreb dacă, umblând acum orbește prin deșert, fără să știu încotro mă îndrept, numai pentru a nu fi prins, înseamnă că respect legile onoarei,

fiindcă datoria mea îmi cere să învinge și să fiu liber, sau mă fac vinovat de nesocotirea acestei datorii, purtându-mă cu nesăbuință și primejduindu-mi viața fără niciun folos? Înțelegi ce vreau să spun, messire sarazin? Cum îmi fac datoria: plecând acum, pe întuneric, probabil pentru a muri, sau rămânând aici și încercându-mi norocul?

Amândoi păstrară o clipă tăcerea, apoi Sinclair continuă.

— Pe lângă asta, așa cum ți-am mai spus, nu-mi place ideea de a te lăsa aici singur… Așa că m-am hotărât să rămân până în zorii zilei. Pe urmă, dacă oamenii tăi nu vor fi de zărit pe nicăieri, te voi așeza comod și mă voi îndepărta destul de mult ca să nu fiu prins, apoi voi aștepta. Dacă salvatorii tăi nu-și vor face apariția, mă voi întoarce să mâncăm împreună, pentru că nimic nu se va fi schimbat și eu tot nu voi ști unde să mă duc.

Al-Farouch își plimbă degetul de-a lungul nasului, apoi și-l apăsă peste buzele strânse.

— De ce spui că nu știi unde să te duci? Pierderile voastre de la Hattin au fost chiar atât de mari?

Sinclair se ridică și se sprijini de marginea peretelui stâncos care forma micul lor adăpost, privind cum se făcea noapte. Când vorbi, o făcu fără a-și întoarce capul.

— Aici, în deșert, întunericul se lasă repede. În Scoția, acolo unde am copilărit eu, la vremea asta a anului lumina înserării zăbovește ore întregi după asfințit. Nu cunosc niciun cuvânt pentru asta în limba francilor, dar noi numim lumina care dăinuie între zi și noapte amurg… Îmi fac mai multe griji pentru *pierderea* luptei de la Hattin decât pentru pierderile noastre – înfrângerea în sine, mai degrabă decât numărul morților, deși Dumnezeu știe că e înfricoșător. Sultanul vostru, din câte știu eu despre el, nu e omul care să piardă un prilej oferit de Cel de Sus, așa cum trebuie să pară, în ochii lui, izbânda de la Hattin. Presupun că, armata fiind zdrobită, Tiberias i s-a predat până acum și știu deja că oamenii lui au cucerit La Safouri, ba poate chiar și Nazaretul. Dacă aș fi în locul lui, susținut de o oaste victorioasă și știind că cea a francilor e împrăștiată, dacă nu cumva chiar nimicită, aș porni

imediat către Ierusalim.

Își îndreptă spatele și se întoarse către celălalt.

— Și mă tem că asta îmi lasă puține locuri unde aș putea fugi… Când ți-ai făcut ultima dată rugăciunile?

Al-Farouch strânse din ochi.

— Acum câtva timp, la ora cuvenită. Erai aici. Pur și simplu, n-ai băgat de seamă.

— N-ar fi trebuit să te-ntorci cu fața către răsărit?

Sarazinul zâmbi.

— Allah cere rugăciunile noastre, dar e milostiv. Nu ne chinuiește când suntem bolnavi. O să mă rog așa cum se cuvine când o să fiu în stare, dar, până atunci, mă rog așa cum îmi stă în putere.

— Atunci, când ți-ai ușurat stomacul ultima oară?

Sarazinul făcu ochii mari, apoi ridică din umeri.

— În dimineața când au plecat prietenii mei, dar am mâncat puțin de atunci, așa că nu mă apasă nicio nevoie.

— Dar acum ai mâncat. Poți să te folosești de piciorul ăla, dacă te sprijin?

— Cred că da.

— Bine, dar prietenii tăi au săpat o latrină?

— Da, în apropiere, dar destul de departe ca să nu mă supere mirosul. E la zece pași în dreapta față de intrare.

— Dacă te ajut să ajungi acolo, poți să faci restul singur?

— Da.

— Bun. Acum, dacă îți dau o mână de ajutor ca să te ridici și să mergi, o să-ncerci să mă ucizi?

În ochii sarazinului licări cea mai fugară umbră de zâmbet cu putință.

— Nu înainte de a mă aduce înapoi aici, în ciuda jurământului meu de a-i nimici pe toți necredincioșii, cu orice prilej.

Sinclair mormăi, apoi se apropie cu mâna teafără întinsă.

— Așa să fie, atunci să vedem dacă te putem sălta în picioare. Fii atent la celălalt braț al meu, fiindcă e rupt tot atât de rău ca piciorul tău, dar nu la fel de bine bandajat. Odată ce te ridici, te duc afară și te las să faci ce ai de făcut.

Strigă-mă când ești gata și te-ajut să te-ntorci.

Când terminară cu latrina, întunericul căzuse pe de-a-ntregul și stătură unul lângă altul în bezna micului cotlon care îi adăpostea. Vorbiră o vreme despre lucruri mărunte, lipsite de importanță, dar noaptea era pe deplin liniștită și amândoi se simțeau obosiți, așa că adormiră curând, întinși în întregime în spațiul îngust, iar ultimul gând al templierului fu că avea să se trezească și să plece a doua zi în zori.

•

Sinclair se trezi când o mână bătătorită se strânse peste gura și bărbia lui, dar reacția sa de protest dispăru instantaneu când auzi un mârâit adânc, gutural, și simți pe gât tăișul rece al unui cuțit. Rămase nemișcat, așteptându-și moartea. Nu se crăpase încă de ziuă, dar în jur totul se pusese în mișcare, iar el știu că ar fi trebuit să anticipeze o asemenea evoluție a evenimentelor.

— Cine e câinele ăsta *ferenghi*? Îi spintec beregata?

Vocea venea direct de deasupra lui și simți lama apăsându-i mai tare gâtul, pregătindu-se să taie. Dar, tocmai când începea să se încordeze, pregătindu-se pentru lovitură, vocea lui al-Farouch opri mâna celuilalt, înălțându-se cu o autoritate absolută.

— Nu! Nu-i face niciun rău, Sabit. Și-a împărțit cu mine pâinea și sarea, îi sunt dator.

Bărbatul numit Sabit mormăi și se retrase, sprijinindu-se pe pulpe, apoi își luă mâna pe de fața lui Sinclair, dar continuă să-i țină cuțitul la gât, deși acum îi apăsa pielea cu latul.

— Cum ai putea să-i fii dator unui *ferenghi,* Amir? Vocea clocotea de dezgust. E un necredincios, așadar legile noastre nu te obligă să tratezi cu el. Ideea asta e ridicolă.

— Iar ție ți se pare potrivit să râzi de mine fiindcă sunt milostiv, Sabit?

Tonul dur al replicii prompte date de al-Farouch fu suficient pentru ca Sabit să ia cuțitul de la gâtul lui Sinclair.

— Nu, nu e așa, Amir. Nu făceam decât să…

— Cred că nu făceai altceva decât să-mi pui la îndoială judecata.

— Niciodată, Amir. Sabit își îndreptă spatele, sprijinindu-se pe genunchi, și își întoarse fața spre superiorul său. Mă gândeam, pur și simplu…

— Asta e ciudat, Sabit. Până acum, n-am știut niciodată că tu gândești. Nu-ți cer s-o faci, îți cer doar supunere și loialitate. Suntem de acord în privința asta?

— E așa cum spui tu, Amir.

Sinclair nu avea nevoie să vadă chipul omului ca să știe că era rușinat.

— Excelent. Acum mulțumește-i lui Allah pentru binecuvântările Sale și pentru buna mea dispoziție, apoi du-l pe *ferenghi* afară și ține-l la o distanță de unde să nu ne poată auzi. Pretinde că nu ne știe limba, dar cred că avem multe de vorbit și e bine să fim prevăzători.

— *Allahu Akbar.* Mă supun ție, ca întotdeauna.

În timp ce bărbatul numit Sabit se ridică în picioare clătinându-se, al-Farouch schimbă limba în care vorbea, trecând de la arabă la franceza lui bolovănoasă, cu accent puternic.

— Ar fi trebuit să pleci de aici azi-noapte, Lach-Lann, așa cum am spus, pentru că acum ești prizonier. Sabit, locotenentul meu, e un om bun, dar are idealuri de neclintit, uneori greșit înțelese. Era hotărât să-ți ia gâtul.

— Mi-am dat seama. Sinclair se străduia să-și păstreze calmul vocii. Îți mulțumesc pentru viața mea. Șovăi. L-am auzit spunându-ți Amir. Nu ziceai că numele tău e Ibn?

— Așa îmi spun ei, răspunse celălalt. Sunt emirul lor, înțelegi? Trăim departe de alți vorbitori ai limbii arabe. Beduinii spun „emir”, dar, pe meleagurile noastre, pronunțăm cuvântul altfel: „amir”. Acum du-te cu Sabit. Va veghea asupra ta cât timp stau de vorbă cu ofițerii, pentru că oamenii mei au venit aici în număr mare. Îmi vor povesti ce s-a întâmplat în ultima săptămână. Între timp, Sabir te va duce departe de noi și va avea grijă să te afli în siguranță până când hotărăsc ce trebuie să facem cu tine. Mergi cu el și mulțumește-i lui Allah că am apucat să-i opresc mâna înainte de a-ți face vreun rău. Acum, alături de el nu te paște niciun

pericol.

— Îți mulțumesc încă o dată. E limpede că ești un bărbat cu mai multă putere decât mi-am închipuit. O să merg cu omul tău.

— Atunci du-te. Sabit o să-ți dea o mână de ajutor. Ajută-l să se ridice, Sabit!

Rostise ultimele cuvinte în limba arabă și, pe când cel solicitat se supunea, apropiindu-se, Sinclair reuși să-i deslușească fața și silueta în lumina tot mai puternică. Era un bărbat uriaș, cu o expresie încruntată, ce îi contura două despicături gemene sub sprâncenele stufoase, și cu un nas fioros, osos și încârligat. Purta un coif ghintuit, peste care cădea în falduri libere un *keffieh,* cu ambele capete aruncate către umărul opus, ascunzându-i astfel partea de jos a feței. Ochiul drept era acoperit cu un petic negru, de sub care cobora o cicatrice lividă, vizibilă chiar și în lumina slabă, pierzându-se sub straturile de pânză ce îi mascau gura și bărbia, iar degetele mâinii stângi mângâiau mânerul sabiei lungi, curbate, care îi atârna pe șold. Măsurându-l cu o privire fioroasă, îi întinse brațul celălalt, iar Sinclair îl folosi ca să se tragă în sus, după care se clătină câteva clipe pe picioare înainte de a păși către deschiderea cutei de piatră. Sarazinul îl urmă potrivindu-și pasul după al lui și ținându-i, ca avertisment, o mână pe umăr.

Când Sinclair ieși din umbră în spațiul deschis, se așternu tăcerea și el privi în jur, curios. Mai bine de o sută de bărbați, dintre care cei mai mulți nu apucaseră încă să descalece, se holbau la el în lumina zorilor. Niciunul nu scoase o vorbă și nici nu se clintiră în vreme ce Sabit îl îmboldi să înainteze împingându-l ușor cu degetul, dar fiecare ochi din mulțime îl urmărea pe francul care făcu vreo treizeci de pași de-a lungul stâncii, înainte ca mâna însoțitorului său să-l strângă din nou de umăr.

Uriașul arătă către pământ, făcând semn în jos cu palma deschisă a celeilalte mâini, într-un gest de neconfundat. Sinclair se așeză fără să mai fie nevoie de vreun alt îndemn, rezemându-se cu spatele de suprafața de piatră și uitându-se

cum doi bărbați, cu mâinile împreunate pentru a forma un scaun, îl scoteau pe al-Farouch din ungherul care îl adăpostise. Se opriră cu fața către camarazii lor, iar aceștia își salutară comandantul cu strigăte ce nu lăsau nicio îndoială asupra afecțiunii și admirației pe care i-o purtau. Primirea călduroasă îl impresionă pe Sinclair, dar, ținând cont de propriile sale impresii despre caracterul și temperamentul lui al-Farouch, nu îl uimi cu adevărat. Fu însă surprins când grupul de călăreți se desfăcu în două, dând la iveală o pereche de cai albi, înhămați la un vehicul dintr-o categorie pe care o recunoscu, fără să mai fi văzut așa ceva vreodată. Un car de luptă, un mijloc de transport ușor, dar nu cu mult mai mult decât o platformă ca un coș de trăsură montată pe două roți înalte, subțiri, și își dădu seama, dintr-o singură privire, că i se adăugase o banchetă ce avea să-i permită conducătorului său să stea confortabil și să-l controleze, în ciuda piciorului rupt. Caii înaintară, călăuziți de un oștean în straie bogate, iar însoțitorii lui al-Farouch îl ridicară cu grijă până ce putu să-și întindă brațele, trăgându-se singur pe banchetă. Își ridică mâna și o flutură către oamenii săi, stârnind un nou val de urale.

Peste câteva clipe, porunci ceva cu voce joasă și mulțimea se împrăștie. Cei mai mulți descălecară, adunându-se în grupuri, în vreme ce alții, evident ofițeri, judecând după un amănunt sau altul al înfățișării lor, urmară carul lui al-Farouch, care îi conduse departe de grosul camarazilor săi, unde puteau să stea de vorbă fără să-i audă nimeni. Sinclair renunță la gândul de a încerca să le asculte discuția, pentru că, de unde se afla, i-ar fi fost imposibil s-o facă, chiar dacă ar fi țipat unii la alții. În schimb, rămase în așteptare, instalându-se cât mai comod cu putință, conștient atât de prezența cumplitului și vigilentului Sabit, a cărui siluetă se contura amenințător deasupra lui, cât și de soarele ce îi dogorea fața din ce în ce mai puternic. Având grijă să nu-și trădeze nicio emoție, își acoperi chipul cu faldurile *keffieh*-ului pe care i-l aruncase Sabit cu câteva clipe în urmă, își încrucișă brațele pe piept și-și înclină capul într-o parte, ca și cum ar fi vrut să

tragă un pui de somn.

Tresări când sarazinul îl îmboldi cu piciorul, pentru că nu se așteptase să adoarmă și, când făcu ochii mari, privind în sus, văzu că acesta îi întindea din nou mâna dreaptă. O luă și se săltă în picioare, apoi își potrivi banduliera care îi susținea brațul și îl urmă pe uriaș. Al-Farouch îl aștepta în carul său și, mergând spre el, Sinclair era conștient că toți cei de față îl urmăreau cu priviri atente.

Al-Farouch dădu din cap către el cu un aer solemn, apoi își mângâie vârful bărbii, prins între degetul mare și arătător. Vorbi în franceză.

— Ei, bine, Lach-Lann, se pare că aveai dreptate să-ți faci griji, întrebându-te unde ai fi putut fugi și sunt impresionat de exactitatea prorocirilor tale. Tiberias s-a predat sultanului imediat ce s-a auzit despre victoria noastră de la Hattin. El a fost milostiv, ca întotdeauna, și le-a permis apărătorilor să plece nevătămați. Suffiriyya și Nazaret au căzut de asemenea în mâinile noastre, așa cum ai spus-o dinainte, iar sultanul, fie ca Allah să-și reverse în continuare lumina asupra lui, a împresurat Ierusalimul și e de așteptat să-l recucerească și să-i împingă pe apărătorii lui către mare înainte de a avea noi timp să ajungem acolo. Palestina, regatul vostru latin, e din nou a noastră, eliberată din robia francilor, iar celelalte teritorii, pe care voi le numiți Antiohia, Edessa și Tripoli, vor avea parte, în curând, de aceeași binecuvântare. Pământurile noastre se vor uni, sub puterea lui Allah, din nordul Siriei până în Egipt.

Sinclair ascultă toate acestea cu chipul lipsit de expresie, apoi dădu din cap.

— Dar bătălia, messire? Știi câți dintre ai noștri au murit?

— Știu. În atitudinea lui al-Farouch nu se simțea nicio urmă de ironie sau de bucurie răutăcioasă. Pedestrimea de obârșie turcă de care erau însoțiți cavalerii voștri a fost nimicită, nu există niciun supraviețuitor. Din cei douăsprezece mii de cavaleri intrați în luptă, au murit peste zece mii. Corbul din Kerak, dobitocul numit de Chatillon, e mort, ucis de sabia lui Saladin, care și-a împlinit astfel jurământul de a-i lua viața cu

mâna lui.

Sarazinul tăcu și o expresie nouă, ceva de nedefinit, îi ascuți privirea. Sinclair se întări pentru tot ce ar fi putut urma, dar nu era nicidecum vorba de ceea ce se aștepta să audă.

— Mi s-a spus că sunt morți și mai mult de o sută de cavaleri ai Templului, luați prizonieri în timpul luptei și executați mai târziu, din ordinul sultanului.

— Au ucis prizonierii? Nu pot s-o cred. După o asemenea atrocitate, numele lui Saladin va rămâne pătat pentru totdeauna.

Lui al-Farouch îi zvâcni sprânceana dreaptă.

— *Numele* lui Saladin? Adică reputația lui printre franci? Numele sultanului e venerat de credincioșii în Allah, de oștenii islamului. Pentru niciun drept-credincios nu contează ce au de spus necredincioșii despre numele sau despre reputația lui. El s-a legat cu cel mai sfânt dintre jurăminte să curețe islamul pângărit de franci și a poruncit să fie uciși cavalerii Templului fiindcă e convins că sunt cei mai periculoși oameni de pe pământ. A dat o lege care spune că, de acum înainte, nici unui templier nu-i va fi îngăduit să plece de aici în libertate, pentru a lupta din nou împotriva noastră.

Lui Sinclair nu îi venea în minte nicio replică potrivită, așa că dădu din cap.

— Ce-o să faci cu mine acum? O să fiu și eu condamnat la moarte?

Al-Farouch râse scurt, ca un lătrat.

— Să mori? Nu, n-o să fii condamnat la moarte. Îți datorez o viață. Dar o să fii prizonierul meu, până când o să fii răscumpărat. Nu te neliniști, se grăbi să adauge, văzând că Sinclair se crispase. N-o să fii tratat cu asprime, așa că asta n-o să-ți aducă necazuri. O să te-nvățăm să vorbești limba noastră cât timp vei sta printre noi și îți vom dezvălui cuvintele lui Allah și pe ale profetului Mahomed, binecuvântat fie-i numele. Am putea chiar să te-nvățăm să te speli și să te-mbraci ca un om civilizat, dar asta depinde de cât de mult o să rămâi aici. Între timp, l-am pus pe Sabit să se ocupe de tine. O să descoperi că se pripește cu pedepsele și cu recompensele, dar,

în realitate, nu e un paznic crud, dacă nu e provocat. Faptul că ești franc ar reprezenta, în mod normal, o provocare cumplită, dar i-am atras atenția să nu-și îngăduie o asemenea distracție. Acum du-te cu el, dar, înainte de a pleca, învață prima lecție de limba arabă. *Sala'am Aleikhem.* Înseamnă salut, salutare, bun venit, și mai înseamnă, totodată, și rămas-bun sau la revedere. Ca răspuns, se repetă aceleași cuvinte. Așa că, până când ne vom revedea, îți spun *Sala'am Aleikhem.*

— *Sala'am Aleikhem.*

Sinclair repetă cuvintele întrebându-se dacă avea să-și mai revadă vreodată casa, pentru că oamenii aceia credeau că se numea Lachlan Moray și nimeni n-avea să-l răscumpere pe Sieur Lachlan Moray, un cavaler scoțian neafiliat nici unei grupări importante. Nu exista niciun templier cu un asemenea nume și nu exista nimeni, nici măcar vreun membru al confreriei, care să poată ghici ce se întâmplase în realitate.

Sabit făcu un pas înainte și își încleștă mâna de umărul lui, iar Alec Sinclair reacționă punându-se supus în mișcare și făcând, de fapt, primii săi pași în captivitate, în timp ce se îndrepta, sub pază, către calul – calul lui al-Farouch – ce fusese păstrat pentru el în mijlocul grupului de sarazini.

COMITATUL POITOU

1189-1190

1.

Chiar înainte ca Ector să-l scuture de umăr, Henri de St Clair știu că visase, prins în acel purgatoriu unduitor între vis și trezie pe care îl vizita cu regularitate de când îi murise soția, cu un an în urmă. Zgomotele din visul lui fuseseră neliniștitoare și oarecum înspăimântătoare – îndepărtate, dar puternice și de rău augur – iar el nu putuse face nimic ca să le înlăture, neizbutind nici să schițeze vreo mișcare hotărâtoare, nici să-și ridice vocea într-o întrebare sau într-un protest. Apoi niște mâini îl înhățaseră de umeri și îi legaseră brațele, iar el se trezise cu un țipăt înăbușit, ca să descopere că Ector stătea în picioare, aplecat deasupra lui, ciudat de amenințător în lumina pâlpâitoare a lumânării de lângă pat.

— Messire! Messire Henri, trezește-te.

El se crispă, apoi se destinse, recunoscându-și atât valetul, cât și interiorul familiar al propriului dormitor, în timp ce ultimele fărâme ale coșmarului păleau și dispăreau. Se frecă la ochi și se săltă într-un cot, studiindu-și vizitatorul cu ochi de bufniță.

— Ector? Ce e? Cât e ceasul?

— A trecut de mult de miezul nopții, messire, dar ai oaspeți. Trebuie să te-mbraci cât mai repede.

— Oaspeți? În toiul nopții?

Își azvârli cuverturile, apoi se opri, pe jumătate coborât din pat, trăgând cu coada ochiului în sus, către valet.

— Nu cumva sunt iarăși preoții ăia de trei ori blestemați? Fiindcă, dacă e așa, n-au decât să se ducă dracului cu toții, iar eu o să-l implor pe Satana să sape în cărbuni gropi mai

adânci, anume pentru ei. Aroganța indivizilor ăstora care o fac pe sfinții…

— Nu, messire Henri, nu sunt preoții. E regele. Te invită să i te alături cât mai curând cu putință.

— Regele. Vocea inexpresivă trăda uimirea lui Henri. Regele *Franței*? Capet? Filip August e aici, în Poitou?

— Nu, messire, vorbeam despre duce. Regele Angliei, Richard. Suzeranul tău.

— Richard de Aquitania. Vocea lui de St Clair devenise plată. Îndrăznești să-l numești rege, aici, în casa mea? Tatăsău ne-ar spinteca pe amândoi numai dacă ne-am gândi la asta, darămite s-o mai și spunem și cu glas tare.

Ector își lăsă capul în jos, rușinat de gafa lui.

— Iartă-mă, messire. M-a luat gura pe dinainte.

Henri își ridică mâna.

— Ajunge! O să fie în curând regele Angliei, dar Henric n-a murit încă. Și, până una, alta, fiul lui e aici, la ușa mea. Mâna îi zvâcni din nou, oprindu-l pe Ector, care dădea să deschidă gura. Nu! Taci și lasă-mă să mă gândesc. Și, între timp, roagăte Cerului să ne apere pe toți de vântul rău, pentru că niciun om, ca să nu mai vorbim de Richard de Aquitania, nu vine să bată la ușa altuia la ora asta a nopții adus de un vânt bun. De ce nu mi-ai spus mai curând că e el?

Încă înveșmântat în cămașa și pantalonii din ziua precedentă, Henri se ridică din pat atât de repede pe cât i-o permitea trupul său îmbătrânit și se îndreptă către ligheanul de pe noptieră, unde își împroșcă fața cu apă și își frecă ochii și obrajii. Ector se oferi să-i aducă apă caldă, dar el se mulțumi să mormăie și întinse mâna după prosop, cerând în schimb o haină curată și mantia. Ector i le scosese din dulap, iar Henri își aranjase straiele pe care le purta deja și acum își trase în picioare o pereche de cizme solide, cu căptușeală de lână.

— Câți oameni a adus cu el? E un detașament de luptă?

— Nu, messire. E, practic, singur. Numai un însoțitor nobil și o escortă de cel mult zece oameni. Am impresia că au făcut un drum lung în șa și că mai au de mers în altă parte.

Henri sări din umeri, îmbrăcând primul dintre cele două veșminte pe care i le întindea Ector, o haină lungă până la glezne, albă, fără mâneci și fără blazon, își petrecu cele două laturi una peste alta în jurul taliei și le fixă cu o centură de piele.

— Cum arată, în ce toane e? Pare furios?

Ector înălță din sprâncene.

— Nu, messire. Pare… excitat, plin de entuziasm.

— Nu mă-ndoiesc.

Henri luă lumânarea din mâna lui Ector și o ridică, aplecându-se în același timp ca să se privească într-o oglindă din metal lustruit. Își afundă cealaltă mână în lighean și își împroșcă părul și barba cu apă, frecându-le cu vârfurile degetelor pe care și le răschiră apoi, pieptănându-se cu ele și ferchezuindu-se.

— Mă întreb ce l-o mai fi entuziasmând acum. Pasiunile lui se schimbă de la o săptămână la alta. Mă întreb și încotro s-o fi ducând, și dacă trebuia să ajungă neapărat la ușa noastră. A spus ceva despre asta?

— Nu, messire. Mie nu mi-a spus.

— Nu. Bineînțeles. N-ar face așa ceva. Ei, trebuie să mă duc să-l întreb.

De St Clair își dezgoli dinții și dădu din cap către imaginea sa din oglindă, apoi se întoarse din nou spre valet, luându-și mantia de cavaler din mâinile lui și trecându-și-o pe deasupra capului cu o mișcare largă, circulară, astfel încât faldurile masive se umflară și îi îmbrăcară perfect umerii, cu blazonul familiei St Clair ieșind în evidență în partea stângă a pieptului. O fixă închizându-i catarama cu un pocnet, apoi dădu din nou din cap și o porni spre ușă cu pași mari, îndreptându-se către scara de piatră, largă, dar cu trepte înguste, ce cobora în holul de la intrarea principală, unde abundența de lumini strălucitoare și de servitori agitați îi atrase atenția asupra sălii spațioase de primire în care își condusese Ector oaspeții.

— Sper că i-ai dus mâncare și băutură înainte de a veni la mine.

— Bineînțeles, messire, și am pus lemne pe foc imediat ce a sosit.

— Ai pregătit odăi pentru ei?

— Acum sunt puse la punct, se aprinde focul, se aerisesc și se încălzesc așternuturile. Slugile au fost deja găzduite-n grajduri și-n șură.

— Ești un om și jumătate.

De St Clair se opri în fața ușilor sălii, își desfăcu brațele ca să-și așeze mantia într-o poziție cât mai confortabilă și respiră adânc.

— Ei, și acum să aflăm ce dorește domnul și stăpânul nostru.

•

— Henri, lenețule! Pe sfintele picioare ale Domnului, nu te-ai grăbit să vii să ne dai binețe!

La intrarea lui Sieur Henry, Richard Plantagenet se ridicase de pe scaun, lăsând să cadă bucata de carne din care mușcase și ștergându-și palmele unsuroase de vesta sa de piele, plină de pete. Dar, în ciuda asprimii aparente a mustrării strigate în gura mare, nu te puteai înșela asupra plăcerii evidente cu care se apropie de bărbatul mai vârstnic, cu brațele larg deschise, gata să-l strângă la piept cu căldură. De St Clair abia avu timp să remarce prezența unui al doilea oaspete, care se ridicase de asemenea de la masă, înainte de a fi prins într-o îmbrățișare de urs și învârtit cu picioarele în aer, nereușind să mai facă altceva decât să-și păstreze demnitatea cât de bine putea. Oricum, uriașul nu îl învârti decât o singură dată, apoi îi dădu drumul, ținându-l la o lungime de braț distanță și țintuindu-i ochii cu privirea sa de un albastru pătrunzător.

— Arăți minunat, bătrânul meu prieten, exact atât de bine cum speram să te găsesc, și asta-i cea mai bună veste pe care mi-au dat-o ochii mei de câteva săptămâni încoace. Cât timp a trecut, șapte ani? Opt?

— Cinci, seniorul meu, murmură Henri, zâmbind, conștient de faptul că Richard Plantagenet știa cu precizie câtă vreme trecuse din ziua ultimei lor întâlniri. Dar nu vă întrerupeți masa din pricina mea, fiindcă e limpede că ați făcut o

călătorie lungă și trebuie să fiți înfometați.

O ocheadă rapidă către dreapta îi dezvăluise două mantii de călărie ude și pătate de noroi, aruncate pe spătarul unui scaun înalt, și două săbii lungi, așezate de-a curmezișul brațelor aceluiași scaun. Fusese un aprilie lung și murdar, cu ploi grele și vânturi dezlănțuite, iar mai, cel puțin în zilele scurse până atunci, păruse hotărât să fie chiar mai mohorât și mai necuvenit de ostil.

— Ai dreptate, bătrânul meu prieten, sunt lihnit de foame.

Richard se răsuci pe călcâie și se reîntoarse la masă, unde își ridică iarăși copanul de pui și îl flutură către însoțitorul său, înainte de a-și afunda dinții în carne, smulgând o bucată ce îi umplu gura și pe care o mestecă de câteva ori înainte de a și-o îngrămădi într-o falcă, ceea ce îi permise să vorbească.

— Îmi închipui că-l cunoști pe de Sablé.

Cavalerul cu acest nume încă mai stătea în picioare și dădu curtenitor din cap către de St Clair, care clătină politicos dintr-al său și făcu un pas înainte, cu mâna întinsă.

— Nu, mă tem că nu-l cunosc pe Domnia Sa, dar e binevenit aici, așa cum ești și tu, seniorul meu.

Îl măsură scurt pe celălalt, în timp ce își dădeau mâinile, ridicându-și privirea cu câțiva centimetri ca să-i întâlnească ochii strălucitori. În schimb, de Sablé își lăsă capul în jos, zâmbind ușor, iar strângerea mâinii lui, la început prudentă, deveni tot mai hotărâtă, ca răspuns la cordialitatea lui de St Clair.

— Robert de Sablé, Sieur Henri, spuse el. Cavaler de Anjou și vasal al ducelui Richard, cum ești și dumneata. Iartă-ne pentru ora târzie.

— Prostii, mormăi Richard, apoi râgâi ușor. Să ne ierte? Ce e de iertat, că i-am amintit care îi este datoria? Henri e vasalul meu, așa cum spuneai, legat prin jurământ, așa cum ești și tu, să respecte orele pe care le respect și, dacă eu călătoresc sau sunt treaz toată noaptea, vasalii mei trebuie să se resemneze, făcând ce fac și eu, chiar dacă asta nu se întâmplă decât o dată la cinci ani. Nu e așa, Henri?

— Așa e, seniorul meu.

— Seniorul meu, messire, messire, seniorul meu. Obișnuiai să-mi spui Dickon și mă pocneai dacă nu reușeam să-ți îndeplinesc toate capriciile.

— E adevărat, seniorul meu. De St Clair își îngădui un zâmbet ușor. Dar asta a fost cu mulți ani în urmă, când nu erai decât un băiat și trebuia să fii modelat, așa cum e cazul, din când în când, cu toți băieții. Acum ești conte de Poitou și de Anjou, duce de Normandia și de Aquitania și stăpân peste Bretagnia, Maine și Gasconia. Îmi închipui că puțini ar îndrăzni să stea în fața ta spunându-ți Dickon.

— Ha! Ochii lui Richard străluciră de încântare. Să-ndrăznească să-mi spună Dickon? Puțini ar îndrăzni să spună chiar și ceea ce ai spus tu acum. Mă bucur să văd că nu ți s-a-nmuiat curajul. Se întoarse spre de Sablé. Robert, acesta e omul care m-a-nvățat tot ce știu despre arme și despre război – m-a învățat cum să folosesc sabia, și lancea, și securea, și arbaleta, cu mult înainte să apară în viața mea William Marshall de Anglia, m-a învățat să mă străduiesc în fiecare zi ca s-ating perfecțiunea, să ridic și să arunc, să-mi întăresc mușchii. Marshall are meritul de a mă fi antrenat în tinerețe, dar eu am învățat cea mai mare parte din ceea ce știu de la acest bărbat, aici de față, când încă mai eram un mucos. Știu că ți-am mai spus asta, dar acum uite-l, stă în fața ta, în carne și oase: omul care m-a făcut ceea ce sunt.

Doamne păzește! Gândul se ivi, nepoftit, în mintea lui Henri, pentru că, deși complimentele erau măgulitoare, o mare parte din ceea ce *era* Richard Plantagenet scandaliza orice coardă a moralității unui cavaler mai vârstnic. El îl învățase pe băiat cum să facă față unui turnir și cum să lupte, asta era, cu siguranță, adevărat; îi băgase în cap meșteșugul armelor și disciplina ostășească de la opt până la paisprezece ani. O făcuse cu o tenacitate rigidă și de nezdruncinat, izvorâtă nu din dragoste și nici măcar din admirație, ci din datorie, pentru că, în zilele acelea, Henri era maestrul de arme al mamei copilului, Aliénor de Aquitania, care fusese regina Franței înainte de a se despărți de soțul ei și de a se mărita cu Henric al II-lea al Angliei, pentru a deveni suverana acelei țări,

păstrându-și ducatul Aquitania, cel mai întins și mai puternic fief din Franța. Cândva, fusese considerată cea mai puternică femeie a creștinătății, dar puterea aceea nu izbutise, în niciun fel, să ajungă la fiii ei, dintre care Richard era al treilea născut și despre care se spunea că ar fi fost favoritul mamei lui. Sieur Henri de St Clair nu nega că tânărul se făcuse cunoscut, în scurt timp, drept un spadasin și un luptător fără egal printre cei de vârsta sa, dar în caracterul lui existaseră, încă din copilărie, o serie de aspecte care îl înfiorau și, în același timp, îi repugnau. Iar acum, după ani îndelungați în care nu dăduse ochii cu seniorul său, descoperea că nu avea nici cea mai mică dorință de a fi considerat, chiar și din greșeală, omul care îl transformase pe Richard Plantagenet în ceea ce era în prezent.

— Stai jos, omule, așază-te. E casa ta, eu nu sunt aici decât un oaspete. Așază-te lângă noi și povestește-ne ce-ai pus la cale în toți acești ani.

Ector făcu un pas înainte și trase un scaun pentru stăpânul său, iar Sieur Henri se așeză, aranjându-și faldurile mantiei, astfel încât să nu-i stânjenească mișcările.

— Uite, ia niște clapon, mormăi Richard, împingând platoul către gazda sa, înainte ca Henri să fi apucat să scoată vreun cuvânt. Nimic rău de zis despre slugile tale de la bucătărie, trebuie să recunosc. Mâncarea mea nu e niciodată atât de gustoasă. Sunt mirodeniile sau altceva…

Atacă din nou cu violență carnea, cu barba lui scurtă, roșcată, lucind de grăsime. De Sablé dădea dovadă de mult mai multă finețe, mai degrabă ronțăind din carnea de pasăre decât sfâșiind-o, iar de St Clair profită de ocazie ca să-l studieze mai îndeaproape. Cavalerul angevin părea să se apropie de patruzeci de ani, fiind probabil cu cinci ani mai vârstnic decât seniorul său, și avea o înfățișare nobilă, cu ochi căprui, limpezi, deasupra nasului lung și drept și cu maxilare evident pătrate sub barba de un castaniu întunecat, în formă de sapă. Era un chip sever, dar nu inocent, presupuse Henri, care trăda umor și compasiune în același timp, și se întrebă cine era omul acela și ce căuta acolo, ca singur însoțitor al lui Richard Plantagenet, unul dintre cei mai puternici și

nestatornici bărbați din întreaga creștinătate. Pe urmă trase către el un fund de lemn și se servi cu o aripă rece de clapon. Nu avea prea multă carne, dar lui nu-i era foame. Gândurile îi alergau către toate cauzele posibile ale vizitei și către tot ceea ce ar fi putut însemna. Apucă aripa, apoi o lăsă din nou jos, fără s-o fi gustat.

— Am aflat cu tristețe că încă te mai cerți cu tatăl tău din pricina succesiunii. Speram că problema asta s-a rezolvat cu mult timp în urmă.

— Da, după cum am sperat cu toții. Și adevărul e că așa a și fost, până când s-a răzgândit din nou mistrețul bătrân. Pentru unul care se vede pe sine însuși în chip de leu, e doar un porc bătrân și-ncăpățânat. Cu toate astea, o să-l duc de nas. O s-o fac, mă jur pe beregata Domnului. Așteaptă puțin și-o să vezi, odată cu-ntreaga lume. O să mă facă moștenitorul tronului Angliei înainte de a muri, iar de-acum n-o s-o mai ducă mult, mă rog lui Dumnezeu.

Deși știa că între tată și fiu era prea puțină dragoste și auzise zvonuri despre declinul vizibil și rapid al bătrânului rege, Henri de St Clair se simțea, totuși, ofensat auzindu-l pe fiu vorbind cu atâta cruzime despre moartea iminentă a tatălui. Oricum, Richard continuă fără a-i lăsa răgaz să cugete ce ar mai fi putut spune.

— Totuși, bătrânul mistreț și-a aranjat bine treburile, de unul singur, în timpul vieții, pentru asta îi sunt chezaș… și, dacă mă gândesc mai bine, a lucrat și în folosul meu. Mi-a construit un imperiu, nu-i așa? L-am detestat toată viața, ba uneori l-am și urât, dar pot să și plâng din când în când pentru el. Poate să fie un tiran mizerabil, dar, pe Dumnezeu, a fost un bărbat și un rege demn de luat în seamă. Jur că n-am habar cum de a putut trăi atâta vreme alături de mama fără să se ucidă unul pe altul.

— Probabil fiindcă o ține de șaisprezece ani în închisoare.

Capul lui Richard zvâcni către spate și el își privi șocat bătrânul profesor, apoi fața i se despică într-un zâmbet larg și slobozi un hohot de râs homeric.

— Ai dreptate, pe Dumnezeu. Asta are, probabil, foarte

mult de-a face cu supraviețuirea amândurora.

— Ce face mama ta acum?

— Nemaipomenit de bine, după câte îmi spun oamenii mei din Anglia. Dar într-una dintre zilele astea minunate o să-și recapete libertatea, după care o să devină, probabil, mai periculoasă și mai imprevizibilă ca oricând. Aliénor n-o să-nceteze niciodată să-și urmărească propriile planuri.

De St Clair își lăsă capul în jos, în semn că se vedea silit să-i accepte spusele.

— Nu pot să mă pronunț în privința asta, messire, pentru că noi trăim aici în liniște și primim rareori știri despre ce se întâmplă dincolo de porțile noastre. În zilele astea, n-avem prea des oaspeți și, de când a murit soția mea, Amanda, cu mai bine de un an în urmă, n-am căutat să aflu prea multe despre lumea de dincolo de zidurile mele.

Răspunsul lui Richard fu instantaneu, energic și nicidecum asemănător cu ceea ce își dorise să audă St Clair.

— Atunci trebuie să ieși mai mult și să umbli prin lume. De aceea sunt aici în noaptea asta.

Aceste cuvinte îngrijorătoare odată rostite, ducele amuți, modelând un cocoloș de pâine între degete și privind cu gândul dus focul care trosnea în șemineul imens. Când deschise din nou gura, vorbele sale îl surprinseră pe bătrân.

— N-auzisem despre moartea doamnei tale și știu cât de mult însemna ea pentru tine… Trebuie să fi fost o lovitură puternică, prietene, și explică fără îndoială neștiința ta în privința problemelor din lumea de dincolo de porțile tale, cum o numești tu, așa că nu vom mai pomeni despre asta.

Se ridică în picioare, își scoase vesta de piele și o aruncă în spatele său, pe același scaun cu mantiile pătate de vremea rea. Sieur Henry îi făcu semn lui Ector, arătând cu degetul către haine, iar valetul său se duse imediat să le ia.

— Camerele voastre vor fi gata în curând, seniorul meu, și veți dormi confortabil, la căldură. Între timp, vom avea grijă ca mantiile să vă fie uscate și curățate, bune de îmbrăcat când vă veți trezi.

Richard mormăi și îl urmări într-o doară pe Ector, care

părăsi încăperea cu brațele încărcate de cele două mantii grele și de vesta ducelui. Pe urmă, când ușile se închiseră în urma valetului, își luă scaunul de lângă masă și îl târî lângă focul ce ardea cu putere, unde se așeză iarăși, cu picioarele întinse către flăcări. Barba aurie i se sprijini în piept, cu buza de jos proiectată în afară, într-o expresie meditativă, în timp ce își mângâia absent blazonul, leul singuratic, întors spre stânga și ridicat în două picioare, brodat cu fir de aur pe fundalul roșu, de forma unui scut, de pe pieptul stâng al tunicii. Tăcerea se prelungi și, când deveni limpede că, pentru moment, ducele nu mai avea nimic de spus, de St Clair își drese cu delicatețe glasul și deschise gura, acoperind trosnetul focului și încercând să nu ia în seamă neliniștea ce i se zbătea în piept.

— Ai început să vorbești despre motivul care te-a adus aici în noaptea asta, seniorul meu, despre ceva care are a face cu nevoia mea de a ieși și a umbla mai mult prin lume. Îmi este îngăduit să întreb mai multe despre ceea ce voiai să spui?

Ochii lui Richard se deschiseră brusc, trădând faptul că era gata să se lase furat de somn. Scoase un hârâit din gâtlej și își îndreptă spatele, întorcându-și scaunul, astfel încât să se uite spre de St Clair, care stătea la masă, față în față cu de Sablé.

— Da, ți se îngăduie. Am nevoie de tine, prietene. Am nevoie să fii cu mine, de partea mea.

Auzindu-l, Henri se strădui să-și reprime teama. Își permise să lase nedumerirea să i se citească pe chip și întrebă:

— Aici, în Anjou, seniorul meu?

— Nu, să dea naiba! În Outremer, în Țara Sfântă. Se uită țintă la de St Clair preț de o clipă, apoi își aduse limpede aminte ce îi spusese bătrânul despre desprinderea sa de lumea exterioară. În aceste ultime câteva luni, am avut legături strânse cu noul papă, Clement. Se pare că, în anul care a trecut, am avut o pletoră de papi, nu crezi? Urban al III-lea, mort în luna decembrie a anului de dinainte, apoi un alt Grigore, al VIII-lea, pentru un scurt răstimp de două luni, până în martie trecut, și acum Clement al III-lea, nerăbdător să pornească acest nou război după ce abia dacă a împlinit un an de pontificat… Presupun c-ai auzit despre legământul tatei,

de anul trecut, din ianuarie, când a făgăduit că va recâștiga Regatul Ierusalimului și Sfânta Cruce pentru papa Grigore?

De St Clair clătină din cap, făcând ochii mari.

— Nu, messire, cred că nu. Sau, chiar dacă am auzit, vestea n-a izbutit să răzbată dincolo de durere. Soția mea a murit la numai câteva săptămâni după papa Urban.

Richard îl privi intens, apoi capul îi zvâcni, într-un gest aprobator.

— Da, ei, bine, Henric s-a legat prin jurământ față de papa Grigore, la Gisors, cu vreo lună înainte ca noi să primim vestea morții lui, la scurt timp după decesul lui Urban. Adevărul e că a făgăduit în lipsa lui Grigore, în prezența arhiepiscopului Iosia de Tyr, aflat pe singurul scaun episcopal care mai există încă în Outremer. Oricum, bătrânul ne-a legat pe toți să mergem la război, mai ales pe mine și pe Filip, cu toate că eu n-am fost acolo – dar asta n-ar trebui să te mire, după cât de bine ne cunoști pe amândoi. Bătrânul leu n-a văzut în simpla mea absență o piedică și a dedicat părintește viața mea cauzei papei.

Deși această informație nu îi stârnea decât un interes prefăcut, de St Clair simțea că ignoranța sa îl irita pe Richard, care își drese zgomotos glasul și continuă să vorbească.

— Ei, bine, se pare că totul e aranjat. Oștenii Franței vor purta tunici albe cu cruci roșii, iar ai Angliei, tunici roșii cu cruci albe, în timp ce crucile flamanzilor vor fi verzi, probabil pe alb. O colorație bogată și, cred eu, plină de înțelesuri. Am căzut cu toții de acord să plecăm anul viitor, dar firește că tata n-are nicidecum intenția de a ne însoți. Toată povestea nu e decât un șiretlic, ca să mă dea în mod sigur la o parte din drum, în timp ce el își urmărește planul de a-l pune pe tronul Angliei pe fratele meu Ioan, care nu-i bun de nimic. Când o să vină vremea să ne adunăm sub steag, o să pretindă că e infirm și bolnav, așteaptă și-o să vezi. Dar acest papă Clement al III-lea nu e prost și a făcut ca totul să-mi devină mai mult decât limpede. Își dă foarte bine seama ce se urzește – mulțumită celor mirosite de episcopii săi de aici și din Anglia, care scormonesc – și știe că n-am de gând să mă dau pur și simplu

deoparte din calea neisprăvitului de Ioan, fratele meu neghiob. Așa că și-a exprimat înțelegerea față de îngrijorările mele, pentru că are nevoie de mine – vrea să plec la luptă în Ierusalim, în numele Mamei Noastre Biserica, în fruntea noilor sale forțe eliberatoare, alcătuite din franci, care vor recuceri regatul francilor din mâinile păgânilor. Dacă papa n-ar vrea decât asta, dorința lui m-ar lăsa rece, pentru că aveam oricum intenția de a conduce oștirea, încă de când am aflat totul. Însă împăratul german, Barbarossa, s-a grăbit să se amestece în planurile lui Grigore înainte de moartea bătrânului papă, jurându-se să adune o oaste de teutoni de peste două sute de mii de oameni. Și bineînțeles că asta a făcut ca întreaga Romă, Clement și toți cardinalii lui, să ciripească îngroziți, fiindcă ultimul lucru de care au nevoie sau pe care și-l doresc este ca Sfânta Biserică Romană să le fie cumva îndatorată neamțului Barbarossa și Sfântului său Imperiu Roman, ca să nu mai pomenesc de sfintele sale oști. Dacă ar sta cu brațele încrucișate, fără să facă nimic, ar putea să piardă pontificatul și lumea întreagă. Și așa se face că eu sunt singura lor speranță pentru a-și salva *propriul* Imperiu de Minți Omenești.

Ducele se trase de buza de jos și îl fixă pe Henri cu privirea difuză a ochilor săi mijiți, apoi continuă:

— Clement mă curtează, mă ademenește ca să conduc oastea francilor, care va compensa prezența lui Barbarossa în Outremer, înclinând balanța puterii în favoarea papalității. Forțele noastre nu vor reprezenta nici jumătate din oștirea germană, pentru că Barbarossa dispune de trei ori mai mulți oameni decât avem noi, dar el e aproape tot atât de bătrân ca tata și am de gând să profit de diferența de vârstă. Francii noștri vor fi mai bine înarmați și antrenați decât barbarii lui germani greoi și decât cavalerii lui teutoni. Și, pentru că o să-i ofer această superioritate, papa mi-a garantat în schimb – dar fără să-mi dea încă nimic în scris, ține minte asta – succesiunea la tronul Angliei după moartea tatei.

De St Clair strâmbă din nas.

— Înțeleg. Și ai încredere în acest papă, messire?

— Să am *încredere* în el? Într-un *papă*? Henri, crezi c-am

înnebunit? Richard zâmbea acum cu toată gura. Eu mă încred, prietene, în puterea mea de a ști și de a face ce e mai bine pentru mine și pentru poporul meu. Așa că am fost de acord cu cererea lui. O să comand oastea dacă el o să m-ajute s-o adun. La expediție o să ia parte și Filip, firește, dar el e deja amestecat, de când cu înțelegerea făcută la Gisors, de la bun început. Bineînțeles că atunci, în august, s-a îndepărtat definitiv de tata, când a tăiat ulmul favorit al bătrânului, așa-numitul ulm din Gisors, sub care regele semnase atât de multe tratate, inclusiv pe cel despre care vorbesc acum. A fost cât pe ce să intrăm în război din cauza incidentului ăluia, iar eu am fost nevoit să iau din nou partea lui Filip, ca să-mi protejez domeniile din Franța, unde sunt vasalul lui. Imaginează-ți ce agitație a provocat istoria asta – spectrul unui nou război între noi, în sânul creștinătății, când cea mai importantă amenințare la adresa papalității vine din Outremer! La Vatican s-a stârnit panică și ambasadorii au început să forfotească, implorându-ne pe fiecare în parte. Filip s-a lăsat convins să se întoarcă în turmă și și-a reînnoit legământul de a lua parte la Războiul Sfânt. Pentru a și-l îndeplini, o să-și adune cei mai puternici vasali din regat: pe Filip, contele de Flandra, și pe Henri de Champagne – aceasta fiind în avantajul nostru. Spre ghinionul lui, Henri e atât nepotul lui Filip, cât și al meu, știai asta? Mama îi e bunică, în urma primei ei căsătorii, din Franța. Și, cu siguranță, o să fie acolo și contele Étienne de Sancerre. Dar eu o să am comanda. Noul papă Clement a jurat că așa va fi, cu toate că nu sunt încă rege, iar Filip a fost încoronat de zece ani. E un bun organizator Filip al nostru și un administrator fără egal, dar războinicul sunt eu. Dacă tata trăiește destul de mult ca să vadă oastea adunată, o să facă gălăgie, spunând că vrea s-o conducă, dar asta o să fie o absurditate, așa cum am spus, pusă în scenă de dragul spectacolului. Oricum, când vom avea oștirea, o să ne-mbarcăm imediat către Palestina, iar când mă voi întoarce, învingător, acasă, Anglia o să fie indiscutabil a mea, cu ajutorul și binecuvântarea papei și a întregii sale curți.

Richard se ridică și se sprijini cu un braț de polița șemineului, privind tăciunii. De St Clair rămase așezat, încruntat, urmărindu-l din ochi pe Richard și întorcându-se apoi către de Sablé, care îi privea cu o mască impenetrabilă pe chip. Pe urmă își drese glasul și vorbi.

— O sută de mii de oameni, așa ziceai, messire. Iartă-mi întrebarea, dar… cine va plăti toate astea? Se grăbi să continue înainte ca Richard să-i poată răspunde. Adică, știu c-ai spus că tatăl tău e cel care a făcut legământul pe negândite, la Gisors, și așa ar trebui să fie, dar o să și-l mai respecte acum, după cele petrecute în august, știind că tu vei avea astfel de câștigat?

— Da, o să și-l respecte. Netulburat de întrebare, Richard răspunse peste umăr, fără să se uite la de St Clair, totuși vorbind cu el. O să și-l respecte, pentru că nu știe și nici n-o să afle nimic despre înțelegerea mea cu Clement. Și, înainte de a mă întreba cum de pot fi sigur de asta, răspunsul e că papa are acum nevoie să-mi câștige bunăvoința mult mai mult decât va avea vreodată nevoie de a tatălui meu. Iar pentru a fi de două ori mai sigur, i-am spus limpede papei c-o să am propriii mei spioni, care vor urmări totul îndeaproape. Dacă o să aud vreodată cea mai mică șoaptă care să-mi dea de bănuit că Sfântul Părinte a intrat în legătură cu părintele meu profan, o să abandonez oastea și o să părăsesc imediat Țara Sfântă, împreună cu toți oamenii mei, lăsându-l să aibă grijă de propria lui soartă și a Sfintei Mame Biserica împreună cu Barbarossa și cu teutonii lui.

Se îndepărtă de foc și își trase scaunul din nou lângă masă, sprijinindu-se de el, cu brațele încrucișate deasupra spătarului.

— Cât privește susținerea financiară a aventurii, ți-am spus că, în condițiile proaspetei mele înțelegeri cu Clement, Biserica e dispusă să contribuie cu aur. Și mai există și alte surse. Ne-am ocupat și de asta la Gisors. Am înființat atunci un nou bir, atât în Franța, cât și pe domeniile clanului nostru Plantagenet din Anglia și din alte părți. Se cheamă Zeciuiala lui Saladin – e un nume bun, nu crezi?

Era clar că asta era părerea lui; de St Clair își dădu seama

după modul în care o spusese, aproape zâmbind.

— Eu am avut ideea și tot eu i-am pus numele. O să fie de mare folos când o s-o aplic pe de-a-ntregul în Anglia. Fiecare om din țară, *inclusiv* preoții, o să plătească, timp de trei ani, un bir egal cu a zecea parte din venitul său. Mi s-a spus că îi împovărez prea tare, dar asta nu mă îngrijorează. Anglia e cea mai bogată bijuterie din coroana Plantageneților. Își poate permite să plătească prețul pe care i-l cer pentru o cauză atât de nobilă. Și, pe lângă asta, aș fi în stare să vând chiar și Londra dacă aș găsi un cumpărător suficient de bogat. Își scoase buza de jos în afară, făcând o mutră îmbufnată. Și e o cauză nobilă, Henri, în ciuda tuturor intrigilor pe care le atrage.

În timp ce-și expunea această părere, ducele lăsă impresia că își adusese aminte de natura oficială a persoanei sale, așa că ieși cu un aer solemn din spatele scaunului și se așeză în fața lui înainte de a continua.

— Acest păgân neobrăzat din Palestina, această javră de sultan care își spune Saladin și-a ridicat capul mârșav destul de mult deasupra nisipului ca să implore să fie călcat în picioare. A recucerit Ierusalimul și Acra, dar n-o să le păstreze prea multă vreme, iar trădarea lui a dus la înfrângerea oștilor creștine din Țara Sfântă și la moartea a sute dintre cei mai buni cavaleri ai noștri, printre care cei ai Templului și ospitalieri. Ca să nu mai pomenesc de pierderea Adevăratei Cruci, descoperite de binecuvântata împărăteasă Elena, cu șase sute de ani în urmă. Pentru toate aceste păcate, merită să fie ucis, ceea ce este cu putință. La anul pe vremea asta, o să fim în Outremer, iar tu te vei afla alături de mine.

— Eu… înțeleg…

Henri se strădui din greu ca să-și împiedice vocea și chipul să trădeze vreo urmă a consternării și a panicii care amenințau să-l copleșească. Numără rar până la zece, înainte de a continua cu un glas foarte calm.

— În ce calitate, seniorul meu?

Richard se încruntă. Era clar că se apropia de capătul răbdării sale limitate.

— Calitate? O să fii maestrul meu de arme, bineînțeles. La ce altceva te-ai putea aștepta?

— Maestru de arme?

Ca urmare a acelei numiri neașteptate, de St Clair se foi greoi în scaun.

— De ce nu? Crezi că ești nepotrivit?

— Nu, răspunse el, rănit de tonul pe care fusese rostită întrebarea. Nu nepotrivit, dar poate nu mai sunt *potrivit,* dacă ții cont de ceea ce vreau să spun. Sunt bătrân acum, seniorul meu, am ieșit de prea multă vreme de pe câmpul de luptă. La anul pe vremea asta o să am cincizeci de ani și n-am mai scos sabia din teacă de câțiva ani. Adevărul e că, de când mi-a murit soția, nu m-am mai urcat nici măcar pe cal. Ai nevoie, la ordinul tău, de un bărbat mai tânăr, mai potrivit pentru această îndatorire cu care mă ispitești.

— Lasă prostiile astea, cu *bătrânețea*! Tata are cincizeci și nouă de ani și a stat în șa, luptându-se împotriva mea cu înverșunare, în Normandia, acum doar câteva luni. În plus, Henri, n-am nevoie de mușchii, ci de creierul tău, de talentul și de experiența ta, de cunoștințele tale despre oameni și despre război și, mai presus de toate, de loialitatea ta. În tine pot avea o încredere absolută și există puțini alți bărbați despre care pot spune așa ceva.

— Dar…

— Fără niciun fel de dar, omule. N-ai auzit niciun cuvânt din tot ce-am spus? Atât aici, cât și în cel care va fi curând noul meu regat, gloatele cred că ar trebui să-l țin pe William Marshall de Anglia lângă inima mea. Da, Marshall e cel mai bun soldat al vremurilor noastre, în afară de mine. Dar el e omul tatălui meu. Așa a fost toată viața lui, cu trup și suflet. Așa că n-o să poată fi al meu niciodată. Gândește la fel ca tata, are aceleași idei fixe. Eu nu-i sunt pe plac, nu are și nu a avut niciodată încredere în mine, mă consideră moștenitorul legitim, dar nedorit al stăpânului său și îmi poartă pică pentru asta. Nu vreau să afle amănuntele planurilor mele, pentru că neîncrederea mea în el e chiar mai mare decât a lui în mine.

— Da, seniorul meu, este… dar aș cere privilegiul de a mi

se îngădui să mă gândesc o vreme la asta.

— Gândește-te cât de mult vrei, Henri, dar gândește-te să nu-mi nesocotești dorințele. N-o să ți-o trec cu vederea și o să mă refuzi pe mine, seniorul tău, punându-te în pericol.

Richard tăcu, fără să-i pese de reacția lui de St Clair la vorbele sale, și se înțepeni în scaun, privind în jur cu sprâncenele încruntate, pe jumătate răsucit către ușa din spatele lui.

— Unde e fiul tău, tânărul André? Se întoarse din nou cu fața către gazda sa. Încă mai umblă pe afară, ca un motan, la ora asta din noapte? Ar fi bine să fie așa, pentru că altminteri n-aș trece cu blândețe peste disprețul pe care mi-l arată. Tăcu, șocat de expresia de pe chipul lui Sieur Henri. Ce s-a-ntâmplat? Ceva nu e cum ar trebui, o văd în ochii tăi. Unde e flăcăul?

În momentul acela, ușa se deschise și intră un servitor, plecându-și capul cu slugărnicie și îndreptându-se în grabă către șemineu, cu intenția clară de a mai pune lemne pe foc. Henry își ridică mâna și glasul, făcându-l să încremenească locului și cerându-i să plece imediat. În timp ce omul se grăbea către ușă, închizând-o apoi fără zgomot în urma lui, stăpânul său se ridică și își scoase mantia grea, împăturind-o și așezând-o cu delicatețe pe spătarul scaunului înainte de se duce lângă cămin. Acolo alese câțiva bușteni și îi așeză pe foc cu grijă, recunoscător pentru prilejul de a-și aduna gândurile. Uitase cât de năucitor de intuitiv putea să fie uneori Richard Plantagenet și, în vreme ce punea lemnele unul câte unul, împingându-le cu cizma printre tăciuni, se blestemă pentru lipsa sa de precauție în privința respectivului subiect.

Oricum, Richard nu avea nicio intenție de a-și lăsa gazda să-i scape din cârlig.

— Ei, Henri? Aștept. Unde e tânărul André?

De St Clair se îndreptă de spate și oftă, apoi se întoarse să-l privească pe duce drept în față.

— Nu-ți pot da un răspuns, seniorul meu, pentru că într-adevăr nu știu.

— Ce vrea să-nsemne asta? Nu știi unde e în noaptea asta

sau pur și simplu nu știi nimic despre el?

— A doua variantă, seniorul meu. Nu știu nimic despre locul în care se află.

Richard se săltă de pe scaun, făcând ochii mari și arătându-și în mod spectaculos surprinderea.

— Nu știi nimic…? Se răsuci, pironindu-l cu privirea sa neîncrezătoare pe tăcutul cavaler de Sablé. Omul ăsta nu are decât un singur fiu, Robert, și l-am văzut petrecând alături de băiatul lui, într-o singură zi, mai mult timp decât și-a petrecut bătrânul meu leu alături de mine și de frații mei în toată viața lui. Iar acum îmi spune că nu știe nimic despre locul în care se află? Se întoarse din nou către de St Clair, de data asta fără nicio urmă de zeflemea. Când l-ai văzut ultima oară?

Celălalt ridică din umeri.

— Au trecut mai bine de două luni de când a rămas ultima oară peste noapte sub acoperișul meu.

— Atunci, sub al cui acoperiș doarme? Și, înainte de a-mi răspunde la întrebarea *asta*, să știi că am băgat de seamă cum ai ocolit-o pe ultima. Are o amantă?

— Nu, seniorul meu, din câte știu eu, nu.

— Așadar, când ai luat ultima dată legătura cu el? Ai grijă ce spui, Henri.

De St Clair respiră adânc, dându-și seama că nu avea cum să evite răspunsul.

— Acum două zile, seniorul meu. Am luat legătura, dar indirect, printr-o altă persoană. I-am trimis mâncare și haine.

— Mâncare și haine? E fugar?

— Da, messire, este.

— De cine fuge și din ce motiv?

De St Clair nu mai suportă să se uite în ochii celuilalt și își întoarse privirea către foc.

— A ucis un preot.

— Un popă? Pe fundul sacru al Domnului, asta cere mai mult vin. Toarnă-ne, apoi așază-te și spune-ne povestea ta, fiindcă pare să merite s-o ascultăm. Și șterge-ți supărarea de pe chip, prietene. Nu uita numele și poziția celui care te ascultă. Încă n-am întâlnit niciun preot care să-ndrăznească să

ne privească sfidător, de când s-a socotit tata cu englezul Becket. Grăbește-te, omule, toarnă, apoi istorisește-ne ce s-a-ntâmplat.

Încurajat, în ciuda pesimismului său, de disprețul evident al seniorului lui la adresa tagmei preoțești în general și de presiunile pe care știa că le putea face acesta atunci când era interesat, Henri se apropie de masă și turnă vin până la buză în trei pocale, în timp ce de Sablé se ridică și își trase scaunul lângă foc, lângă al lui Richard. Își servi amândoi oaspeții, apoi își aduse propriul scaun alături de ei, înainte de a se întoarce să-și ia cupa, din care sorbi încet, cu gândul dus, chibzuind cum să-și înfățișeze povestea în timp ce revenea către ceilalți.

Răbdarea lui Richard, notoriu de puțină în majoritatea ocaziilor, ajunse repede la capăt și, ca de obicei, el fu acela care întrerupse tăcerea.

— Vasăzică a ucis un preot. Când și de ce?

— A fost un accident, răspunse de St Clair. Deși intenția a existat, iar omul merita să moară. Viola o femeie.

— Viola o femeie… popa?

— Da, și erau patru, cu toții preoți. André a dat peste ei din întâmplare, dar erau despărțiți de un râu iute, așa că n-a putut ajunge la timp ca să-i oprească. A strigat ca să le-atragă atenția că îi văzuse și a tras către ei o săgeată de arbaletă, apoi a galopat către singurul pod, aflat la opt sute de metri în josul apei. Era prea departe. În momentul când a ajuns unde se aflaseră, uciseseră femeia și trei dintre ei dispăruseră, lăsându-l în urmă pe al patrulea, mort. Săgeata lui André, trasă la întâmplare, își găsise o țintă, căzând din cer ca să despice țeasta unuia dintre ei.

— Și individul ăla era preot?

— Avea tonsura pătrată a benedictinilor, deci era fie preot, fie călugăr. Dar prietenii lui îi luaseră hainele, ca și pe ale femeii, așa că André n-a avut cum să-și dea seama, după înfățișare, ce hram purta.

— Dacă fiul tău nu s-a putut apropia de ei și erau despuiați cu toții, de unde a știut că erau preoți?

— L-a recunoscut pe unul dintre cei patru de dincolo de

râu, un individ pe care îl mai întâlnise și cu care avusese un schimb de cuvinte. E vorba despre un preot pe nume de Blois, a cărui familie locuiește pe domeniul învecinat cu al nostru. Restul a fost deducție. Dacă doi din cei patru erau preoți și săvârșeau o faptă criminală, atunci avea sens ca și ceilalți să fie tot preoți. Dar acest argument nu mai are nicio importanță acum, pentru că știm cine sunt.

— Cum așa? Au ajuns la închisoare?

— Nu, seniorul meu, n-au ajuns. André i-a urmărit, dar, fiindcă n-a dat imediat de ei, a cerut ajutoare. A venit direct acasă și mi-a povestit ce s-a-ntâmplat – totul s-a petrecut pe pământul nostru – iar eu l-am trimis pe căpitanul paznicilor locuinței mele, însoțit de un grup de oșteni, să ia trupurile și să le aducă încoace. Dar, când au ajuns ei, nu mai era niciun cadavru. Au găsit sânge la fața locului și urme care arătau că de acolo fusese târât ceva greu, dar nimic altceva.

— Spui că leșurile au fost târâte, nu?

— Da, messire. În apropiere există o gaură adâncă, o crăpătură verticală pe care oamenii locului o numesc Puțul Diavolului. Coboară drept în jos, în adâncurile pământului, și pare să fie fără fund, iar legendele de pe aici spun c-a apărut, pur și simplu, într-o noapte, pe vremea bunicului bunicului meu. Căpitanul meu a crezut că leșurile au fost aruncate acolo și sunt de nerecuperat.

— Și chiar au fost aruncate?

— Unul dintre ele. Al femeii. Și capul preotului, alături de trupul ei.

— Capul preotului… Richard se încruntă. Ce s-a întâmplat cu restul cadavrului său? Și cine era femeia?

— Nimeni nu știe cine era, messire. Nimeni n-a întrebat de ea și nimeni n-a venit s-o caute, iar dintre femeile de pe aici nu lipsește niciuna. Mă refer la toate cele care locuiesc pe o rază de treizeci de kilometri. Pare să fie sigur că nu era din partea locului.

— Pare la fel de sigur să spui că n-a existat decât în mintea creatorului ei, Sieur André de St Clair… Ducele opri protestele lui Henri cu o mișcare puternică a mâinii. Nu spun că am

convingerea asta, Henri, dar, dacă noi doi am fi judecători aflați în căutarea adevărului, nu am avea altceva de ales decât s-o luăm în considerare. Neexistând nimic care să-i demonstreze moartea și nimeni neavând nici cea mai vagă idee despre identitatea ei, cuvântul fiului tău e sigura dovadă a existenței femeii. Chiar dacă era o străină, trebuie să fi venit în vizită la cineva și dispariția ei ar fi stârnit întrebări. Dar să ne întoarcem la ceea ce este important. Acum povestește-mi despre cadavrul preotului, așa fără cap cum era.

— Cadavrul preotului a fost adus drept dovadă că bietul om a fost asasinat de fiul meu.

— Explică-mi asta.

Sieur Henri dădu din cap, în semn că era de acord.

— După cum am izbutit eu să pun cap la cap lucrurile, seniorul meu, cei trei criminali au furat cadavrele, au tăiat capul tovarășului lor mort și l-au aruncat în Puțul Diavolului, laolaltă cu leșul femeii. Pe urmă i-au luat trupul cu ei, pentru că o mână diformă îl dădea în vileag fără greș ca fiind un oarecare părinte Gaspard de Leon, un preot venit în vizită din Arles. Și au povestit cum, pe când se duceau la o întâlnire cu acest confrate al lor, acum mort, l-au zărit cu ochii lor când a surprins un păcătos care se pregătea să sodomizeze un băietan…

— Fie-mi iertat… începu de Sablé, dar Richard îșI flutură palma, reducându-l la tăcere.

— Continuă, Henri. Erai pe punctul de a spune că l-au acuzat pe tânărul André de sodomie cu băiatul?

— Da, messire. Eram.

— Atunci spune mai departe. Povestește-mi!

— Au zis că l-au văzut pe preotul scandalizat somându-l pe pederast și încercând să salveze copilul, dar acesta a fost alungat în grabă de sodomit, care a pus apoi mâna pe sabie și l-a ucis pe părintele de Leon, crăpându-i capul. După care i l-a tăiat și l-a luat cu el, înfășurat în veșmintele preoțești ale mortului, lăsând în urmă un trup gol, de nerecunoscut. Au zis că pe ei nu i-a văzut, fiindcă erau de partea cealaltă a apelor umflate ale râului. Imediat după plecarea lui, s-au dus către

pod și au ajuns la locul crimei, s-au luat după urmele calului ucigașului și au coborât dealul către Puțul Diavolului, unde au ajuns la timp ca să-l vadă aruncând în abis capul retezat. Temându-se pentru viețile lor, s-au ascuns și au așteptat să plece criminalul, apoi s-au dus drept la castelul seniorului lor, baronul Reynauld de la Fourrière, și au depus mărturie, sub jurământ, în fața lui și a superiorului lor, abatele Thomas, în privința celor văzute, adăugând că unul dintre ei, pe nume de Blois, îl recunoscuse pe asasin, acesta fiind André de St Clair, un cavaler din partea locului.

St Clair se uită de la unul dintre ascultătorii săi la celălalt, dar chipurile amândurora erau ca de piatră. Văzând că ei n-aveau nimic de spus, continuă.

— Am aflat toate astea în dimineața următoare, când o trupă alcătuită din oamenii baronului de la Fourrière a bătut la ușa mea, cerându-mi să li-l predau pe fiul meu pentru a răspunde la acuzațiile de sodomie și de crimă care i se aduceau. Din fericire, André plecase înainte de venirea lor și am trimis un mesager care să-l caute și să-i spună să nu se-ntoarcă.

— Sodomie. Vocea lui Richard era plată și dură. L-au învinuit de André de sodomie?

— Da, messire.

— Și tu n-ai făcut nimic? Îmi vine greu s-o cred.

— Ce-aș fi putut să fac? Și, din același punct de vedere, ce-ar fi putut să facă *ei*? În momentul acela, nu puteau ajunge la André, iar eu știam că trebuia să mă asigur că rămâne acolo unde se afla, pentru că n-aveam nicio speranță c-o să i se facă dreptate în privința verdictului dat de Biserică. M-am întrebat ce om de bine, cu mintea întreagă, ar fi luat în considerare, în văzul lumii, mai degrabă posibilitatea ca trei preoți înnebuniți să taie capul însoțitorului lor și să-l folosească pentru a se apăra decât pe aceea ca singurul om acuzat în acest caz, care nu neagă că l-a ucis pe preot, să spună adevărul când îi condamnă pe cei trei, învinuindu-i de violarea și de uciderea unei fete nevinovate? Așa că n-am mai dat ochii cu fiul meu și nici nu i-am mai vorbit de atunci.

— Nici măcar o singură dată? De ce?

— Pentru că nu-ndrăznesc, seniorul meu. Sunt urmărit fără încetare și, cu foarte puține excepții, nu știu în cine să mă-ncred. Pe capul fiului meu s-a pus o recompensă, suficient de mare pentru a ispiti pe oricine să-l dea pe mâna Bisericii, lăsându-l la bunul plac a ceea ce înțelege ea prin dreptate.

Sieur Robert de Sablé aruncă o privire spre Richard.

— Pot să vorbesc, seniorul meu?

— Sigur că poți. Spune.

— Mă încurcă faptul că femeia n-a fost nici identificată, nici căutată de nimeni, nici dată dispărută. Mi se pare nu numai greu de crezut, dar și din cale afară de năucitor, pentru că, în mare parte, face ca ambele versiuni ale acestei povești să fie lipsite de sens. Îl privi în față pe de St Clair. N-ai stat deloc de vorbă cu fiul dumitale despre asta?

De St Clair scutură scurt din cap.

— Nu. La început, când mi-a povestit cele întâmplate, identitatea ei nu părea să aibă mare importanță. În momentul acela, mi se părea necesar să fac primii pași pentru a aduce aici trupul ei și pe al celui care o atacase. Ulterior am fi avut suficient timp ca să aflăm cine era ea. Însă leșurile au dispărut între timp, ceea ce a stricat totul.

— Dar, cu siguranță…

— Cu siguranță că am fi vorbit mai târziu despre ea, asta voiai să spui? Am fi făcut-o, fără greș, dar oamenii lui la Fourrière au sosit în dimineața următoare, imediat după răsăritul soarelui, și atunci André plecase deja.

— Hmm… De Sablé își coborî privirea spre propriile mâini, apoi se uită din nou la gazda sa. Sunt încrezător în faptul că-mi vei da crezare când îți voi spune că nu doresc să arunc vreo îndoială asupra celor pe care ni le-ai povestit, Sieur Henri, dar o mare parte a acestei istorii, așa cum o văd eu, ține de totala absență a leșului femeii și a faptului indiscutabil că nu s-a interesat nimeni de o persoană dispărută. Ceea ce, în sine, vorbește cu tărie în favoarea acuzatorilor fiului dumitale, după cum nu mă-ndoiesc că-ți dai seama. Așa că trebuie să-ți pun o întrebare, pentru că aceia care îl învinuiesc o vor folosi

ca să-și susțină cauza: este posibil, sau într-o oarecare măsură probabil, ca femeia să nu fi existat niciodată și ca preoții să spună adevărul? Nu s-ar putea ca André, fiind surprins pe când se făcea vinovat de o faptă interzisă, să fi intrat în panică și să fi ucis ca să se protejeze? Și atunci, n-ar fi posibil să-l fi decapitat pe preot ca să ascundă adevărata natură a rănilor lui mortale? Dacă așa au stat lucrurile, ar fi mințit cu ușurință în privința presupusei femei, ca să-și ascundă propria vină și ca să-și salveze viața.

Richard râse zgomotos, întrerupându-și vasalul care vorbea cu toată seriozitatea, și, când de Sablé făcu ochii mari, într-un gest uluit de protest, el se ridică iute în picioare și le întoarse spatele celorlalți doi, îndepărtându-se numai ca să se răsucească din nou pe călcâie și să se aplece, sprijinindu-se de spătarul înalt al scaunului său.

— Atunci unde e băiatul, Robert, băiatul care-a fost sodomizat? Crezi că un cârd de preoți făcuți de ocară nu s-ar fi străduit să-l găsească pe micul șirengar întorcând pe dos comitatul Poitou – și Anjou și Aquitania pe deasupra, dacă ar fi fost necesar – numai ca să-și susțină cauza cu dovezi mai presus de orice îndoială? Rânji. Pe lângă asta, e evident că nu știi nimic despre tânărul André de St Clair. Eu știu. L-am făcut eu însumi cavaler, cu trei ani în urmă, și a fost cel mai de frunte dintre toți pretendenții de atunci și din majoritatea celorlalți ani, ca să spun adevărul. Am găsit că e sincer, cinstit, extrem de curajos și cu adevărat și pe deplin bărbat, în tot ceea ce privește caracterul său. Îți jur, Robert, că n-am întâlnit niciodată – și nici tu n-ai fi avut cum s-o faci – pe cineva care să aducă mai puțin a pederast. Când e vorba de farmec și de putere de seducție, lui André nu-i lipsește nimic, dar totul este păstrat numai și numai pentru femei și n-a suferit niciodată din cauza lipsei lor. Așa că să terminăm cu prostiile. Preoții mint, iar eu sunt sigur că, în Cerul Lui, Dumnezeu e uluitor de puțin surprins. Cât despre capul lipsă, dacă ar fi fost adus ca dovadă, străpuns în mod evident din creștet până la bărbie de o săgeată, ar fi trezit îndoieli asupra versiunii preoților, nu crezi? Aruncă o privire către ceilalți,

uitându-se de la unul la altul. E clar că aceste două lucruri vorbesc de la sine? Eu aș fi mult mai interesat să aflu cum de a știut André, *cu precizie*, unde trebuia să țintească? N-a fost un accident, pot s-o spun sub jurământ, pentru că, deși soarta poate juca un rol când e vorba despre locul în care cade o săgeată, e nevoie de îndemânare și de o siguranță desăvârșite pentru a o trimite exact la țintă din prima încercare. Mă îndoiesc că eu aș fi fost în stare să fac ceea ce a făcut el, atât de lesne și de fără greș. Trebuie să-i vorbesc despre asta cât mai curând cu putință.

Ceilalți nu-i răspunseră, deși amândoi erau acum convinși, datorită mustrărilor lui Richard, de nevinovăția lui André de St Clair în privința sodomiei și, prin urmare, de netemeinicia tuturor acuzațiilor împotriva lui. Pentru că sprijinul pe care li-l oferea ducele bărbaților mai tineri era dincolo de orice dubiu, fiind bine cunoscut, dar rareori adus deschis în discuție, faptul că Richard ocolea compania femeilor și se înconjura tot timpul de bărbați tineri și frumoși și de băieți care îi împărtășeau înclinațiile. Era singura lui trăsătură de caracter care îl dezgusta profund pe sobrul St Clair. Acum se pomeni minunându-se fiindcă se putea simți recunoscător pentru ea.

Oricum, ducele de sânge regal se înclină înspre el, întinzând un deget prevenitor.

— Deci, spuse Richard, cu mai multă blândețe decât se așteptase Henri, judecând după sprâncenele lui încruntate, suntem de acord că această poveste absurdă a preoților e o nebunie și încă o nebunie ucigașă. Dar, înainte de a hotărî ce am de făcut, îți mai cer un singur lucru, pentru că Robert are dreptate. Povestea cu femeia mă pune și pe mine în încurcătură. Adu-ți fiul încoace, Henri, și fă-o în noaptea asta. Trebuie să stau de vorbă cu el și nimeni n-o să cuteze să-i facă ceva aici, în prezența mea.

Traversă încăperea către cele două săbii lungi, încrucișate pe un scaun, i-o aruncă lui de Sablé pe a lui și o ridică pe sa, ținând-o ca pe un toiag.

— Acum e târziu, iar eu și Robert avem nevoie de ceva

somn înainte de a lua o hotărâre atât de spectaculoasă precum cea la care mă gândesc, așa că, prietene, du-ne undeva unde putem pune capul jos, apoi trimite după băiat. Să fie aici când ne trezim și-o să vorbim cu el după ce luăm toți trei o gustare.

2.

În dimineața următoare, Sieur Henri își găsi fiul dormind pe o banchetă din sala mare și rămase în picioare lângă tânăr preț de câteva minute, luând aminte la hainele mototolite, la părul tot atât de neîngrijit precum barba scurtă, la duhoarea trupului nespălat și la slăbiciunea ce îi brăzda chipul după două luni petrecute în solitudine, ascunzându-se întruna. Nu știa de când dormea acolo fiul său, dar, când îl trimisese după el pe Jonquard, mai-marele grajdurilor, era trecut de două, iar acum nu se făcuse încă șapte, așa că era puțin probabil să fi sosit acasă cu mai mult de un ceas în urmă. Auzi zgomote venind dintr-o sală unde servitorii curățau resturile rămase din noaptea trecută și se hotărî sa-l lase pe băiat să doarmă cât mai mult cu putință, căci se îndoia că oaspeții săi aveau să se trezească mai devreme de o oră, deși era posibil să-și prelungească somnul și mai mult. Se duse direct în cuhnii, unde îi ceru bucătarului să încălzească apă suficientă pentru o baie și să le pună pe câteva dintre ajutoarele sale s-o ducă sus, în camera stăpânului, unde să aprindă focul în vasul cu mangal, să pregătească totul și să-l anunțe când aveau să fie gata.

Bucătarul nu dădu niciun semn că ar fi văzut ceva ciudat în asta, cu toate că Sieur Henri nu mai folosise cada de lemn în camera sa de când îi murise soția, ci se îmbăiase în bucătărie, ca toți ceilalți din casă, cu două luni în urmă. Abia dacă dădu din cap și îi spuse stăpânului său că avea să treacă imediat la treabă.

Sieur Henri își făcu drum către turnul principal al porții, unde rămase o vreme, urmărind tot ce se petrecea dincolo de

zidurile sale și căutând orice ar fi putut să indice că era supravegheat. Peste vreo jumătate de oră, când un servitor venit în căutarea lui îl anunță că baia îi fusese pregătită, se duse să-l trezească pe André.

Imediat ce simți atingerea tatălui său, acesta sări din somn, făcu ochii mari și se încordă, apoi se uită câteva clipe în jur, ca și cum s-ar fi întrebat unde se afla. Henri se grăbi să-l liniștească.

— Mă tem că nu te-ai odihnit prea mult.

André clipi cu mișcări repezi, limpezindu-și ochii de somn.

— Mi-a fost de-ajuns, tată. Când m-a anunțat Jonquard că mă chemi, dormisem aproape șapte ore, așa că sunt odihnit. După sosire, m-am întins aici pur și simplu pentru că în casă era liniște și probabil c-am ațipit. Ce s-a-ntâmplat? De ce-ai trimis după mine?

— Ducele Richard e aici. A venit azi-noapte, târziu, însoțit de un singur cavaler, și i-am spus povestea ta. Mi-a pus o mulțime de întrebări, dar se încrede în spusele tale, deși, înainte de a face ceva, are nevoie de mai multe informații decât i-am putut da eu. Așa că mi-a poruncit să te chem. Se uită în jos, spre fiul său, și zâmbi. Dar, așa cum arăți și cum… *miroși* acum, nu prea ești bun să dai ochii cu un duce și cu un viitor rege. În camera mea a fost pregătită o baie caldă. Du-te și folosește-o, apoi ai grijă să arăți rezonabil. Îmbracă-te cu hainele tale împodobite, astfel încât să ai înfățișarea unui cavaler, nu a unui cerșetor amărât. Ai timp destul. Nu trebuie să te grăbești foarte tare, fiindcă Richard nu s-a trezit încă, deși s-ar putea întâmpla în orice clipă. Când coboară, voi lua micul dejun împreună cu el și, după cum mi-a spus azi-noapte, dorește să te vadă după aceea, așa că nu cumva să te fure somnul în baie, oricât de ispititor ar fi. O să trimit după tine la timpul potrivit.

Ușurarea lui André era cât se poate de evidentă pentru Sieur Henri, care avea în mare măsură aceeași senzație, și, o clipă mai târziu, băiatul dispăruse deja, supunându-se dorințelor tatălui său.

Ducele apăru la scurt timp după aceea, împreună cu de

Sablé, și amândoi își salutară cu prietenie gazda, cel dintâi dorind imediat să afle dacă André sosise. Henri îi spuse că venise, într-adevăr, și că urma să li se alăture când aveau să-l cheme, apoi îi conduse pe cei doi în sala de primire, unde, trădând prin remarcabil de puține semne faptul că rămăsese treaz o jumătate de noapte, Ector îi aștepta cu un mic dejun substanțial, pregătit de el însuși deasupra unui vas cu mangal așezat în șemineul cel mare, care fusese curățat de cenușa ultimului foc. Imediat ce se așezară la masă, îi servi pe cei trei bărbați cu ouă proaspete de rață, bătute, într-o tigaie plată, cu unt și lapte de capră, până când se întăriseră, fiind apoi sărate și împăturite în jurul unor ciuperci și cepe tot atât de proaspete și așezate alături de chifle scoase chiar atunci din cuptor. Mâncară totul și, după ce Ector supraveghe strângerea mesei și ieși din încăpere, Richard se întoarse spre Sieur Henri.

— Adu-l pe tânărul André și hai să vedem ce-are de spus în apărarea lui. Dar, înainte de asta, dă-mi voie să te previn că, dacă bănuielile mele se vor adeveri, ai putea să afli lucruri pentru care nu ești pregătit. Dacă va fi așa, vreau să nu spui nimic, e limpede?

De St Clair dădu din cap, nefiind nici măcar curios să afle pentru ce anume nu-l credea pregătit Richard. După părerea lui, nimic nu putea fi mai presus de ușurarea pe care o simțea văzând numele fiului său spălat de rușine.

— Da, seniorul meu.

•

— Fii binevenit, Sieur André de St Clair. Pari mai bătrân… mai matur decât la ultima noastră întâlnire. Dar ești… cu cel puțin doi ani mai vârstnic. Așa cum suntem cu toții. Pe loc repaus.

Tânărul cavaler se relaxă, renunțând la poziția ostășească, rigidă, pe care și-o păstrase de când intrase pe ușă, oprindu-se apoi în fața mesei ca să-și salute seniorul, protocolar și ceremonios, cu pumnul încleștat lipit de piept. Își depărtă picioarele, într-o poziție mai confortabilă, și își duse mâinile la spate, prinzând încheietura uneia cu cealaltă, dar

continuând să fixeze respectuos cu privirea un punct aflat cu puțin deasupra capului ducelui.

— Tatăl tău ne-a povestit despre ultimele tale nenorociri și recunosc că sunt surprins să te văd arătând atât de înfloritor, după ce-ai petrecut două luni ascunzându-te. Arăți uimitor de bine.

Arată miraculos de bine, cugetă Sieur Henri, abia venindu-i să creadă cât de mult se schimbase înfățișarea fiului său. *Trebuia să-l fi văzut acum o oră.*

André dăduse o bună întrebuințare căzii solide, din lemn, a tatălui său și era evident că îi folosise foarfeca mică, de toaletă, și oglinda metalică pentru a-și tunde părul și barba în lumina dimineții ce pătrundea prin fereastră. Acum stătea în fața lor ca un adevărat cavaler, într-un costum din zale fine, peste care purta o mantie asemănătoare cu a tatălui său, cu blazonul familiei de St Clair brodat cu măiestrie în partea stângă a pieptului. Însă nu avea asupra lui nicio armă și gluga din zale îi atârna pe spate, lăsându-i capul descoperit, pentru că un bărbat acuzat de o crimă nu avea dreptul să poarte arme, mai ales în prezența ducelui său.

— Uimitor de bine, repetă ducele, cu gândul dus. Și uimitor de nevinovat, pentru un asasin de preoți pus sub învinuire.

André nici măcar nu clipi, iar Richard, care își împinsese scaunul în spate, îndepărtându-l de masă, își flutură mâna către însoțitorul său.

— Acesta este Robert de Sablé, care a venit călare, împreună cu mine, îndreptându-se spre Paris, ca să-l întâlnească pe regele Filip. În ciuda aparentei sale tinereți, e un bărbat de o mare înțelepciune și subtilitate și cunoaște situația în care te afli, pentru că ne-a fost înfățișată de tatăl tău… deși nu știu dacă este sau nu convins de nevinovăția ta în această privință. Îți e îngăduit să-l saluți.

Tânărul își întoarse capul către de Sablé și și-l înclină respectuos, iar cavalerul îi răspunse în același mod, cu chipul lipsit de expresie.

Richard își puse picioarele sale lungi unul peste altul și își împleti degetele sub genunchiul de deasupra, apoi se aplecă și

îi vorbi lui André cu voce scăzută.

— Aceasta, Sieur André, nu este o curte oficială de judecată, ci doar o cercetare a aspectelor istorisirii tale, iar tu te afli în fața noastră în calitate de vasal al meu. Și trebuie să-ți spun, aici și acum, că, lăsându-mi deoparte propria convingere, principala mea grijă este problema femeii dispărute. Dacă leșul ei ți-ar susține spusele, învinuirile pe care le aduci preoților ar fi de nezdruncinat. Dar, în momentul de față, când lipsește cu desăvârșire și nu avem nici măcar un nume sau o descriere, nu poți produce nici cea mai mică dovadă că a existat vreodată pe lume. Nicăieri nu s-a plâns cineva de dispariția unei femei, nu se știe cine era și de unde venea și se pare că nu există nicio cale de a afla în mod miraculos toate acestea. Uită-te în ochii mei!

André făcu ce i se poruncise și cei doi se fixară cu privirea preț de câteva clipe lungi înainte ca Richard să continue:

— Povestea despre sodomie m-a convins că e mult mai probabil ca tu să fi istorisit versiunea reală a celor petrecute. Pe de altă parte, faptul că lipsesc dovezile care să demonstreze adevărul spuselor tale s-ar putea dovedi o piedică de neînvins. Acest lucru te-ar putea duce la spânzurătoare… dacă n-ai putea cumva, printr-o minune, să rostești numele femeii.

— Eloise de Chamberg, seniorul meu.

— Eloise de Chamberg… Și de unde venea această fantomatică Eloise?

— Din Lusigny, seniorul meu. E la aproape cincizeci de kilometri de Poitiers, către sud.

— Știu unde e, omule. Se află pe domeniile mele. Dar de ce n-ai spus nimănui cine era?

De St Clair ridică din umeri.

— N-am avut cum, messire. În ultimele luni, abia dacă am schimbat câteva vorbe cu câte cineva. Jonquard, care știa unde mă ascund și care îmi arătase locul în prima zi, nu s-a mai apropiat de el niciodată după aceea, de teamă să nu fie urmărit. Venea călare, o dată la câteva zile, și îmi lăsa provizii într-un pâlc de tufișuri, sub un stejar din preajmă, iar eu le luam după plecarea lui. Abia azi-noapte, pe drumul încoace,

am aflat de la el tot ce se petrece. Știind cât de mult timp a trecut, s-ar putea să vi se pară ciudat, dar acesta e adevărul.

Richard sări în picioare și începu să măsoare încăperea cu pasul, cu o energie de nestăpânit, aceeași energie de care dădea dovadă în copilărie, își aduse aminte Sieur Henry, în vreme ce-l urmărea cu atenție. Chiar și atunci, Richard Plantagenet nu putea să stea liniștit, într-un singur loc, mai mult de câteva minute și, în timp ce umbla de colo-colo, își ținea palmele lipite, apăsându-le cu hotărâre una peste alta și răsucindu-le fără încetare, astfel încât, ori de câte ori avea o preocupare intelectuală, bătăturile sale întărite, de om obișnuit cu mânuirea armelor, se auzeau frecându-se unele de altele.

— S-ar putea să fie ciudat, mormăi el, în cele din urmă, dar altceva e și mai ciudat: cum de ai ajuns tu, un cavaler din Poitou, să cunoști o femeie numită Eloise de Chamberg, din Lusigny?

André își însoți răspunsul cu o ușoară ridicare din umeri.

— Din întâmplare, seniorul meu. Am întâlnit-o cu totul întâmplător, acum doi ani, când am luat parte la un turnir, în Poitiers.

— Și te-ai îndrăgostit, nu-i așa? Dar de ce tot secretul ăsta?

În obrajii tânărului cavaler apăru, pentru prima oară, un strop de culoare.

— Fiindcă n-am avut de ales, seniorul meu. La început, o vedeam rar, pentru că îndatoririle mele mă țineau departe de Poitiers, așa că n-am vorbit nimănui despre ea.

Ducele se opri, aproape cu un picior în aer, și îl privi pe André drept în ochi.

— Și apoi?

Roșeața se întinse, cuprinzând și tâmplele lui André.

— Apoi a devenit imposibil să mai vorbesc despre ea.

— Înțeleg și pot să ghicesc de ce. Ea era din Lusigny, dar tu ai întâlnit-o în Poitiers și ai vizitat-o acolo mai târziu. Cum vine asta?

— Pe atunci locuia în Poitiers, împreună cu părinții ei. Dar, cu cincisprezece luni în urmă… s-a măritat, după dorința

tatălui ei.

— Aha! Pentru cei mai mulți bărbați, asta ar fi însemnat *sfârșit*.

André dădu din cap.

— E adevărat, seniorul meu, așa ar fi fost. Dar ea a avut din prima clipă o căsătorie lipsită de dragoste, cu un bărbat de trei ori mai bătrân, care locuia în Lusigny. A fost dorința tatălui ei, nu a ei, iar ea era o fiică supusă.

— Dar e clar că nu și o soție supusă. Ai continuat să te vezi cu ea.

— E adevărat, seniorul meu, deși nu ne mai întâlneam atât de des.

— Și cum se face că ea se afla aici, în Poitou, în ziua… ghinionului ei? E nevoie să-ți reamintesc că, măritată sau nu, ea e acum moartă, e acolo unde pălăvrăgelile n-o mai pot atinge, în timp ce tu ești cât se poate de viu și ai nevoie de ea? Atunci vorbește.

O privire grăbită și neliniștită către tatăl său precedă răspunsul tânărului, care își ridică ochii și se uită fix într-ai ducelui.

— Cu aproape trei luni în urmă, mi-a dat de veste că soțul ei avea să plece, în curând, la sud-est de Lusigny, pentru a-și petrece o lună alături de un frate mai vârstnic, bolnav, din Clermont, iar ea pusese la cale, cu mai mult timp înainte, un plan care ne putea ajuta să ne vedem. Așa că i-am găsit o escortă, pentru a o însoți într-o vizită la o verișoară îndepărtată, rămasă de curând văduvă, care locuiește în apropiere, la marginea domeniilor noastre.

Aruncă o altă privire spre tatăl său, care nu lăsa să i se citească nimic pe chip.

— Într-un anumit mod, planul era complicat, însă din alte puncte de vedere era extrem de simplu, pentru că aici nu o cunoștea nimeni, iar verișoara ei nu știa nimic nici despre mine, nici despre relația dintre noi. Ridică iarăși din umeri, foarte ușor, aproape imperceptibil. Era simplu și mergea bine. Verișoara văduvă și-a luat rămas-bun de la Eloise în dimineața în care a fost ucisă, crezând-o în siguranță pe drumul către

casă, spre Lusigny, escortată de oștenii aflați în slujba soțului ei. Dar aceștia erau în slujba mea, fiind angajați prin intermediul unui prieten din Poitiers, și au adus-o în locul unde trebuia să ne-ntâlnim pentru ultima oară, căci amândoi hotărâserăm că a continua această șaradă era o pură nebunie, de neacceptat pentru niciunul dintre noi. Au instalat-o acolo confortabil, în așteptarea mea, și s-au îndepărtat, așa cum le-o cerusem, până ce aveam să le dau alte porunci… Nu pot decât să-mi închipui că, nemaiprimind nicio veste de la mine, s-au întors, în cele din urmă, la Poitiers. Au fost bine plătiți, în avans, și știau că era vorba despre o întâlnire de dragoste, așa că au presupus, trebuie să fi presupus, că doamna se hotărâse să rămână aici, împreună cu mine.

Tăcu, încruntându-se în timp ce-și aducea aminte.

— Dar a fost să fie ca preoții s-o găsească înainte de sosirea mea și restul îl știți, seniorul meu, în afară de asta: când Eloise nu s-a mai întors acasă, în Lusigny, nimeni nu și-a imaginat unde ar fi trebuit s-o caute, pentru că le spusese servitorilor că pleacă în călătorie către nord-vest, spre Angers, în vizită la o altă verișoară, al cărei soț îi trimisese o escortă. De aceea nu e surprinzător că n-a venit nimeni, s-o caute.

— Hmm…

Richard traversă încăperea și rămase în picioare, în spatele scaunului său, strângând capătul spătarului înalt.

— Explică-ne, dacă vrei, de ce nu i-ai spus tatălui tău că o cunoșteai pe femeia asta. Ai fi scutit pe toată lumea, în mare parte, de mâhnire și dezamăgire.

Înainte ca Richard să fi terminat de vorbit, chipul lui André se împurpurase, devenind de un roșu aprins, și acum dădu din cap, nefericit.

— Abia acum știu cât de pripită și de nechibzuită mi-a fost purtarea. Până astăzi nu mi-a trecut prin cap. În ziua aceea, când am ajuns acasă, eram înnebunit și, atunci, mi s-a părut că asta era ceea ce ar fi trebuit să fac… să-i apăr numele și reputația.

— Și unde erai în dimineața următoare, când au venit să te-aresteze oamenii baronului?

André de St Clair înălță din sprâncene, ca și cum nu i-ar fi venit să creadă că punea cineva o asemenea întrebare.

— Eram la Puțul Diavolului, îi căutam trupul. Nu dormisem toată noaptea și nu-mi venea să cred că două leșuri puteau să dispară. Am găsit urmele despre care ne vorbise omul tatălui meu și m-am lăsat călăuzit de ele până la gura puțului. Pe urmă am încercat să cobor în gaură, dar s-a dovedit a fi imposibil. Cu douăzeci de pași mai jos de singurul punct de acces de pe margine, am ajuns într-un loc de unde a continua coborârea ar fi fost echivalent cu a cădea, găsindu-mi moartea, și, când am încercat să mă întorc, aproape că m-a cuprins disperarea, crezând că n-o să mă mai pot urca înapoi niciodată. Am avut nevoie de o oră ca să ajung sus și n-aș fi izbutit dacă, în cele din urmă, nu m-ar fi ajutat Jonquard, pe care tata îl trimisese să mă caute și să mă prevină să stau departe de casă. El m-a găsit și m-a tras afară.

Ducele Richard ocoli scaunul și se așează iarăși, tăcut, cu ochii pironiți asupra cavalerului mai tânăr, apoi se întoarse spre Sieur Robert de Sablé.

— Robert? Tu ce spui?

De Sablé respiră adânc și, văzându-i nările strânse, sprâncenele încruntate și expresia implacabilă a gurii, Henri se oțeli, așteptând condamnarea de care nu se îndoia. În schimb, de Sablé își întoarse ochii către duce. Netulburat de privirea acestuia, clătină ușor din cap și își ridică o mână, cerându-i astfel să aibă răbdare și să-i acorde timp pentru a lua o hotărâre, în vreme ce André, care avea cel mai mult de pierdut sau de câștigat de pe urma vorbelor ce urma a fi rostite, stătea neclintit, fără să se uite la niciunul dintre ei.

După ce îl privise pe tânărul cavaler în timp ce își spunea povestea, de Sablé se încredea acum, implicit, în spusele acestuia și făcea un efort considerabil pentru a-și ține sub control propriile sentimente ultragiate. Nimeni nu-l putea acuza pe Robert de Sablé că ar fi fost naiv și, toată viața, fusese pe deplin convins de corupția excesivă a preoțimii, la toate nivelurile ierarhiei bisericești. Dar cunoștințele sale și puterea sa critică de pătrundere sporiseră în împrejurări mult

mai radicale decât cele ce-i influențau pe majoritatea semenilor săi. Robert de Sablé făcea parte din Confreria secretă a Sionului. Fusese primit în ordin la cea de-a optsprezecea aniversare și, de atunci, aflase multe – și studiase și mai multe – despre învățăturile, despre exactitatea cunoștințelor și despre sursele documentelor din arhivele frăției referitoare la erorile Bisericii Catolice și de politica greșit îndrumată a acesteia din ultima mie de ani. Corupția din interiorul instituției bisericești era, cu siguranță, robită trupului, plină de cinism și cerea să fie înlăturată. Dar crima și violul, așa cum apăreau aici, erau mai presus de experiența lui și îi insultau credulitatea. Se ridică în picioare.

— Messire duce, zise el, pe un ton în care frustrarea se deslușea limpede, nu știu ce să spun, în afara faptului că sunt convins de adevărul vorbelor rostite aici. Dar, recunoscând asta, trebuie să recunosc, de asemenea, că mă simt ușurat fiindcă povara responsabilității este a voastră, și nu a mea. Voi sunteți ducele de Aquitania și această problemă cade direct sub autoritatea voastră, iar eu mă tem că nu vă pot oferi niciun sfat în privința celor pe care ar trebui să le faceți de acum înainte.

Richard se ridică de pe scaun și reîncepu să umble prin încăpere, frecându-și fără încetare palmele, cu ochii strălucindu-i de o fervoare în care Henri identifică, deopotrivă, plăcerea și nesiguranța.

În decursul anilor pe care și-i petrecuse modelându-l, antrenându-l și educându-l pe băiat, învățase să-l citească pe Richard Plantagenet ca pe o carte și acum se pomeni studiindu-l impasibil și încercând să ghicească ce avea să spună înainte ca el să fi deschis gura. Richard dovedise, în repetate rânduri și cu o consecvență zdrobitoare, că niciun bărbat din întreaga creștinătate, nici măcar formidabilul său tată, nu-l egala în privința lipsei de milă și a hotărârii fără echivoc când era nevoie de o decizie rapidă, fără precedent. Richard era sclipitor, cinic, ager, copleșitor de ambițios, îi manipula necontenit pe ceilalți, fiind ducele războinic din cap până-n picioare, iar Henri știa că decizia sa, indiferent ce

formă ar fi luat, avea să fie simplă, clară, directă și drastică. Își încleștă mâinile în poală și își încrucișă gleznele, dându-și seama, după expresia ducelui, că verdictul avea să fie rostit în scurt timp. Chiar și așa, rapiditatea cu care sosi răspunsul lui Richard îl luă prin surprindere pe bărbatul mai vârstnic, demonstrându-i încă o dată limpede că fostul său protejat se hotărâse dinainte și că nu ceruse părerea lui de Sablé decât dintr-o curtoazie formală.

— Așa să fie, zise Richard, sunt de aceeași părere. Ca duce de Aquitania, sunt singurul care are datoria și responsabilitatea de a decide ce se va face în această privință. Robert, astăzi, când plecăm de aici, îi vizităm, împreună, pe acest neghiob răzbunător care este baronul de la Fourrière și, dacă scapă de furia mea cu baronia intactă, o să fiu tot atât de uluit cum o să fie și el. Am suficiente alte probleme urgente care să-mi ocupe timpul și fără să fiu nevoit să le las pe toate deoparte ca să dau câte un picior în fundurile arogante ale mărunților mei vasali. Și, vorbind de aroganță, o să trimit, chiar înainte de a pleca, un căpitan însoțit de patru oameni, care să-l aresteze pe câtuși de puțin cucernicul abate de Sainte Mère… care îi e numele? Thomas?

Întrebarea îi fusese adresată lui Henri, dar acesta se mulțumi să dea din cap.

— Ei, bine, o să scape de orice îndoială, așa cum s-a întâmplat cu tizul său, apostolul necredincios, când o să se pomenească adus cu forța, în lanțuri, ca să dea ochii cu seniorul său.

De Sablé își deschise brațele.

— Și apoi, seniorul meu?

— Și apoi vor avea amândoi de-a face cu mine, aflându-se într-un pericol împătrit când îi voi judeca mai întâi în calitate de conte de Poitou, domeniu pe care își dețin puterea, iar apoi în calitate de conte de Anjou, de duce de Aquitania și, mai presus de toate, de viitor rege al Angliei, adus pe lume de un tată care și-a dovedit de multă vreme lipsa de îngăduință față de baronii turbulenți și de preoții care își vâră nasul în toate. Din ordinul meu, vor fi imediat de acord să renunțe la această

învinuire ridicolă, de omucidere – și la acuzația de sodomie, vrednică de râs, dar și de dispreț, adusă lui Sieur André. Își împleti degetele. Preoții îndărătnici și ucigași care sunt implicați vor fi arestați, judecați și spânzurați. Iar dacă vreunul dintre protectorii lor de odinioară, baronul sau abatele, se va dovedi lipsit de tragere de inimă și nu va duce acestea imediat la îndeplinire, o să mă port cu ei și cu progeniturile lor ucigașe la fel cum s-a purtat tata, bătrânul leu, cu Becket. Așa să-mi ajute Dumnezeu!

Sinceritatea făcea ca vocea ducelui să sune cumplit de implacabil.

— Te poți așeza, Sieur André, continuă el, fără a se obosi să-și întoarcă privirea spre tânărul cavaler. Ești absolvit de orice vină și chestiunea aceasta este încheiată, cu excepția unor ultime amănunte.

Chiar înainte ca ducele să se-ntoarcă spre el, gândurile lui Henri alunecaseră către acel *quid pro quo*{8} ce avea să urmeze. Richard Plantagenet nu făcea nimic care să nu implice un *quid pro quo,* iar cel de acum fusese evident de la bun început.

— Seniorul meu, murmură el, și inflexiunea ascendentă a glasului transformă apelativul într-o întrebare.

— Da, Henri, seniorul tău, așa cum spui. Buzele ducelui se întredeschiseră într-un mic surâs sarcastic. Am venit aici în căutarea ta, dar acum trebuie să vă îmbarcați amândoi alături de mine în apropiata aventură din Outremer, fiindcă numai așa o să dispară amenințarea asupra vieții fiului tău. După plecarea mea, André nu poate rămâne în siguranță în Franța. Cred că vă dați seama de asta amândoi, nu-i așa?

Cei doi dădură din cap și Richard zâmbi.

— Atunci să ne hotărâm în această privință. Plecăm la război împreună, pentru că, oricât de puternic aș fi când mă aflu aici, sunt înclinat să-mi fac dușmani influenți, iar acești nemernici bisericoși vor găsi o cale de a te învinui iarăși și de a te ucide fără prea multă tevatură, imediat ce se vor încredința că m-am întors cu spatele. Așadar! Henri, tu vei fi maestrul meu de arme. Iar tu, Sieur André, te vei alătura Ordinului Templului.

André făcu ochii mari.

— Ordinului Templului, seniorul meu? Cum aș putea? Nu sunt călugăr și nici nu sunt făcut pentru călugărie.

Richard râse scurt, fără veselie.

— Poate că acum nu – ai dovedit-o clar și din plin – dar astfel de lucruri se pot aranja, și s-ar putea să-ți placă ideea. Dar, călugăr sau nu, ești cavaler, înălțat la acest rang chiar de mâna mea, și ești un de St Clair, din aceeași stirpe cu unul dintre cei nouă fondatori ai ordinului. Iar Dumnezeu știe, fără îndoială, că ordinul are nevoie de tine și că vei fi binevenit să călărești sub stindardul său în alb și negru. Își mută privirea de la fiu la tată. Acum ascultați-mă și țineți minte ce vă spun. Acum doi ani – ba nu, mai e o jumătate de an până să se-mplinească doi – două sute treizeci de cavaleri ai Templului au pierit într-o singură zi, într-un loc numit Hattin, e vorba de bătălia despre care ți-am povestit azi-noapte, Henri. Dar mai mult de o sută dintre aceștia au fost executați fiind prizonieri, după luptă, ca urmare a poruncilor date de Saladin însuși. Individul își spune sieși sultan, se consideră un conducător nobil, dar chiar și numai această singură atrocitate cere moartea câinelui. Două sute treizeci de cavaleri ai Templului pierduți într-o singură zi, aproape jumătate dintre ei fiind asasinați fără șovăire, după încheierea luptei. Și, la scurt timp, a măcelărit alte sute, după căderea Ierusalimului în luna următoare. Iar motivul declarat al măcelului? Cavalerii templieri sunt cei mai periculoși oameni de pe Pământ. Ochii i se îndreptară de la tată către fiu. Ei, bine, poate că or fi fost cei mai periculoși oameni de pe Pământ înainte de Hattin, dar acum s-a asigurat că vor fi mult mai primejdioși pentru el în vremurile ce vor veni. Își frecă din nou palmele. Dar, indiferent care i-ar fi fost cauzele, acest măcel ne-a pus în fața unui adevăr pe care trebuie să-l înfruntăm, prieteni: templierii au fost aproape decimați, pentru că au pierdut cinci oameni din zece, nu doar unul. Poate că sunt cei mai puternici și mai preamăriți luptători de pe Pământ, oștirea permanentă care apără creștinătatea în Outremer, dar nici măcar ei nu pot face față unor pierderi de amploarea celor din ultimii doi ani.

Faptul că nicio forță ostășească nu mai poate acționa efectiv după ce puterea i s-a redus cu mai bine de o treime din totalul său a fost acceptat încă din zilele lui Iuliu Cezar. Se întrerupse din nou, lăsându-le cuvintelor sale răgazul de a ajunge la inimile ascultătorilor înainte de a continua. În întreaga Țară Sfântă, n-au fost niciodată mai mult de o mie de cavaleri în același timp. Acest lucru nu e cunoscut de toată lumea, căci, în zilele noastre, cei mai mulți dintre oameni cred că Templul este omniprezent și de neînfrânt. Dar pierderile sale recente se ridică la peste cinci sute de oameni, ceea ce lasă în urmă numai o fărâmă din forța de odinioară. Așa că ordinul are nevoie disperată de recruți destoinici. Se uită fix la André. Caută cavaleri tineri, fără datorii bănești, fără nicio obligație lumească, sănătoși la trup și la minte. Crezi că descrierea ți se potrivește, tânărul meu prieten?

André ridică din umeri, părând stânjenit.

— Mi s-ar potrivi, seniorul meu, dacă nu ar fi umbra care-mi atârnă deasupra capului.

— Umbra aceea a fost alungată. Uită c-a existat vreodată.

— Aș vrea să pot, seniorul meu. Dar, chiar dacă *eu* voi izbuti s-o dau uitării, alții nu o vor lăsa să piară și îi vor duce vestea, chiar și în Outremer, iar rigiditatea și neînduplecarea Templului în cercetarea recruților săi sunt bine cunoscute. Îmi cer iertare pentru vorbele tăioase, dar am auzit spunându-se că nici măcar regii sau ducii nu au puterea de a-și impune voința în fața ordinului.

Henri de St Clair se crispă la auzul cuvintelor fiului său, așteptându-se fără rezerve ca ducele să se înfurie, dar, spre uimirea sa, acesta se mulțumi să zâmbească.

— Adevărat, e pe deplin adevărat, așa că influența mea nu ți-ar fi de mare folos pentru a fi primit. Dar, dacă vrei, mai aruncă o privire către prietenul meu Robert de Sablé, aici de față, și crede-mă când îți spun că ascunde mai multe decât crezi. În anumite privințe, Robert are o autoritate pe care eu n-aș putea s-o dobândesc niciodată. Printre altele, e unul dintre cei mai buni marinari din întreaga creștinătate, deși el susține că, în zilele noastre, asta nu are mare importanță.

Înălță o sprânceană, uitându-se cu un aer întrebător la de Sablé, iar cavalerul îi răspunse dând din cap, părând să se supună unei dorințe nerostite. Richard zâmbi larg și se întoarse cu spatele către ceilalți, își scoase pumnalul cu lamă lungă de la brâu, îl aruncă în sus cu o mișcare scurtă, făcându-l să se răsucească în aer, și îl prinse cu ușurință din cădere. Repetă gestul de încă două ori, urmărit de privirile celorlalți, care se întrebau ce avea să urmeze.

— Vă pot spune, amândurora, un secret, cunoscut, acum, de foarte puțini oameni. Ca și tine, André, Sieur Robert nu face parte din Ordinul Templului.

Se răsuci pe neașteptate și azvârli pumnalul înspre unul dintre stâlpii din lemn care susțineau plafonul înalt de deasupra capetelor lor, iar arma traversă spațiul într-un vârtej neclar, pentru a se înfige într-o grindă cu fibra densă. În tăcerea care urmă, se îndreptă agale într-acolo și desprinse lama, studiindu-i cu atenție vârful înainte de a o pune din nou în teacă.

— Dar Consiliul Guvernator l-a *invitat* pe Sieur Robert să se *alăture* ordinului, și nu ca simplu cavaler, ci drept Mare Maestru desemnat al Templului, pentru a-l înlocui de Gerard de Ridefort, actualul Mare Maestru, a cărui dispariție a fost anunțată iarăși și despre care se crede că a căzut prins în luptă și că este mort.

Zâmbi din nou, satisfăcut să-i vadă pe cei doi St Clair cu fălcile lăsate, răsucindu-și încet capetele ca să se uite lung la de Sablé. Când consideră că avuseseră destul timp să caște gura și să fie impresionați, Richard continuă:

— Îngăduiți-mi să repet: Consiliul Guvernator al Ordinului Templului l-a invitat pe Sieur Robert să intre în rândurile sale. Până acum, o astfel de invitație n-a mai fost făcută niciodată. Nu există niciun precedent, pentru că Templul a fost întotdeauna prudent – și zelos – în privința celor pe care îi acceptă. Dar aici există un înțeles și mai adânc, și asta mai ales pentru tine, Sieur André, căci face posibil – ba chiar probabil, deoarece Sieur Robert se declară convins de nevinovăția ta – să fii admis în ordin, ca novice care nu a

depus jurămintele oficiale, înainte de plecarea noastră din Franța. Astfel veți putea călători împreună, în suita mea, până ce vom ajunge în Țara Sfântă, pregătindu-vă, fiecare, pentru ceea ce vă așteaptă, astfel încât, la sosire, tu, André, vei intra în Ordinul Templului, fiind cavaler de rând, iar tu, Henri, îți vei prelua îndatoririle, în folosul meu.

Henri de St Clair își lăsă capul în jos, într-o plecăciune adâncă.

— Minunat, spuse ducele. Acum să ne ocupăm de treburile noastre. Mai întâi, piosul abate Thomas, care-o face pe sfântul. S-ar putea să nu aibă prea mare frică de Dumnezeu, dar, pe beregata sacră a Domnului, astăzi o să afle că se teme atât de mult de mine, încât o să urle de căință. André, du-te și caută-l pe Godwin, căpitanul gărzii mele. E englez, un bărbat uriaș, dar vorbește limba noastră. Nu-l poți confunda. Poruncește-i să ia cu el patru oameni și să plece, călare, spre stăreția de Sainte Mère, să-l aresteze pe abatele Thomas și să mi-l aducă, în lanțuri, la castelul lui de la Fourrière. *În lanțuri,* ține minte, și pe jos. Trebuie să-l pună pe abate *să meargă*! Vreau ca acest bădăran evlavios să simtă dureri și spaime pe care un sfânt ipocrit ca el nu și le-a imaginat până acum. Și trimite-l cu ei pe unul dintre oamenii tăi, să le arate drumul. Du-te! Nu, așteaptă. Pocni din degete. Când timp stai acolo, spune-i lui Pierre, caporalul lui Godwin, să ne înșeueze caii și să-i aducă în fața intrării într-o jumătate de oră. Ai reținut toate astea?

André dădu din cap, murmură „seniorul meu” și părăsi încăperea. Sieur Henri îl privi plecând și îi admiră statura dreaptă, fiind încă ușor surprins de ușurința cu care acceptase el însuși cele puse la cale acolo. Știuse, cu exactitate, aproape de la începutul vizitei lui Richard, care aveau să fie urmările dorințelor lui Plantagenet asupra lui și clocotise de resentimente și de o frustrare amară, ținute cu strictețe în frâu încă din noaptea precedentă, de când auzise ce îi cerea. Însă acum orice urmă de indignare îl părăsise ca prin farmec, fiind înlocuită de o admirație plină de invidie față de acel om, care le controla întrutotul viețile.

Deși pe deplin conștient de faptul că Richard îi manipulase

într-o măsură mult mai mare decât de obicei, Henri mai avea și alte motive, în afara celor evidente, de a accepta acum voința ducelui, căci, în sinea lui, nu se îndoia că, fără sprijinul ducal și regal al acestuia, fiul său André nu putea avea o viață acolo, în Franța. După plecarea lui Richard – însoțit de Henri – fiul acestuia nu ar fi avut de ales și, pentru a evita o posibilă punere sub acuzare, urmată de o execuție – sau chiar de o asasinare – ar fi fost nevoit să se alăture oștirii care se strângea, ca mercenar, fără blazon, la adăpostul anonimatului. Însă acum, mulțumită intereselor personale ale lui Richard – căci Henri nu credea, nici măcar pentru o clipă, că ducele pe care îl cunoștea atât de bine fusese îmboldit de un simț altruist al dreptății – atât el, cât și fiul său fuseseră de acord cu o alternativă acceptabilă. Propria sa implicare în campania din Țara Sfântă era elementul obligatoriu al întregii propuneri, un element care nu mai merita să fie luat în considerare de bătrânul cavaler, pentru că acum lucra în folosul amândurora, al seniorului și al vasalului. Acceptând propunerea lui Richard, Sieur Henri își îndeplinise o obligație, dând dovadă de o bunăvoință prefăcută și folosind prilejul pentru a-i salva viața fiului său și a putea avea un viitor comun. Acum, ținând cont de toate acestea, nu mai rămăsese decât cu o neînsemnată presimțire rea, pe care nu izbutea s-o alunge și pe care știa că trebuia s-o accepte, trăind cu ea, căci avea rădăcini adânci în partea întunecată a firii ducelui dificil și imprevizibil.

Își dădu seama că Richard îl privea atent și se îndreptă, arătându-și pe de-a-ntregul înălțimea și sugându-și burta, cu un gest numai pe jumătate conștient.

— Va trebui să te întărim, Henri. Te-ai înmuiat.

— Ți-am spus asta, seniorul meu. De când…

— N-o să dureze mult. Trebuie să te avem din nou în formă peste o lună. Rânji. De-aici ți s-ar putea trage moartea, dar, dacă o să fie așa, o să mori fiind mai sănătos decât ești acum.

Sieur Henri zâmbi.

— N-o să mor din asta, seniorul meu. Odată ce-o să încep, probabil c-o să-mi facă plăcere.

— Ei, bine, tânărul André n-o să se confrunte cu aceeași problemă. Îl am aici pe Robert, care o să-l pună imediat la treabă, ca să deprindă disciplinele fundamentale, universale, ale ordinului sau cel puțin acele elemente pe care le știe toată lumea și care sunt la-ndemână. Se uită la de Sablé cu coada ochiului, înălțând dintr-o sprânceană. Ce zici, Robert? O să-nvețe tot ce i se cere unui templier?

— Știe deja, seniorul meu. Din câte îmi dau seama, nu va fi nevoie decât de câteva… puneri la punct.

— Da, să se roage dimineața, la prânz, la jumătatea amiezii și seara și încă de trei sau patru ori în vremea nopții. Un mod de viață al naibii de ciudat pentru un cavaler războinic.

De Sablé zâmbi ușor, negând importanța spuselor lui Robert cu o zvâcnire a mâinii.

— Acesta e tipicul ordinului, seniorul meu. Toți membrii, indiferent de rang, trebuie să i se supună.

— Da, și de-asta n-aș putea eu, niciodată, să intru în rândurile lor. Mă întreb dacă luptătorilor pioși ai Domnului le mai rămâne vreun genunchi pe care să se sprijine ca să stea drepți în luptă.

Zâmbetul lui de Sablé se lărgi.

— Par să se descurce excelent, seniorul meu, după cum ați recunoscut-o cu numai câteva momente înainte. În plus, am aflat, din surse demne de încredere, că rânduielile cele mai stricte ale acestui tipic sunt lăsate deoparte la vreme de război, iar cele legate de rugăciuni sunt îndulcite în favoarea îmbunătățirii condiției fizice și a pregătirii de luptă. Se întoarse către mai vârstnicul St Clair. Ce părere ai, Sieur Henri? Fiul dumitale va accepta hamul?

— Cu multă bunăvoință, Sieur Robert, pentru că are deja un erou în rândurile cavalerilor Templului din Outremer și sunt sigur că se va strădui cu mult zel pentru a i se alătura, dacă se-ntâmplă să mai fie încă în viață.

De Sablé ridică dintr-o sprânceană.

— Un erou? Cine ar putea fi?

— Un văr din ramura engleză a familiei noastre, cu toate că domeniile alor lui se află în Scoția, în partea de nord, de vreo

treizeci de ani. Este vorba despre Sieur Alexander de St Clair, deși, fiindcă a trăit de la naștere în mijlocul acelor insulari ignoranți, își pronunță numele în limba lor barbară.

De Sablé se încruntă.

— Cum adică? Nu reușesc să te urmăresc. Spuneai că numele lui e de St Clair.

— Da, dar el îl pronunță *Sink*-lur*,* nu Sann Clerr, cum o facem noi.

— Sing-klur? Sună ciudat. Și de ce este un erou pentru Sieur André?

Bărbatul mai vârstnic ridică din umeri și zâmbi.

— Pentru că e omul care este. Din ce alt motiv? Alec – numele pe care și-l dă el însuși – este… neînfricat, un luptător cu o reputație deosebită și un veteran printre cavalerii Templului. La scurt timp după primirea sa în ordin, pe vremea când André era un băiat încă imatur, a petrecut doi ani în casa noastră. Văzând expresia de pe chipul celuilalt, Henri șovăi. Ce s-a întâmplat, Sieur Robert? Ai auzit de Alec de St Clair?

Ușoara încruntare a lui de Sablé dispăru imediat.

— Nu știu. Dar am impresia că-mi aduc aminte… ceva. E un nume cu o sonoritate foarte neobișnuită.

— Da, pentru un om foarte neobișnuit.

— Și de ce a stat aici doi ani după primirea sa în Ordinul Templului?

— Trebuie să-l întrebi pe el, Sieur Robert, dacă o să-l întâlnești vreodată, fiindcă eu n-am știut niciodată nimic mai mult decât că se ocupa, într-un anumit mod, de treburile Templului. Iar acestea sunt secrete, bineînțeles, pentru cei care nu țin de ordin.

Ușa se deschise și intră Sieur André, anunțând că ordinele ducelui fusese transmise și erau duse la îndeplinire. Nerăbdător, Richard o porni imediat către ieșire, cerându-i lui Sieur Henri să-l urmeze, și, în timp ce părăsea încăperea cu pași mari, îi strigă lui de Sablé, peste umăr, că îl aștepta la ușa din față peste un sfert de oră.

După plecarea celorlalți doi, de Sablé și tânărul de St Clair rămaseră în picioare, uitându-se unul la altul, fiind limpede că

tânărul se simțea stânjenit pentru că era singur cu noul său superior. De Sablé în privi lung pentru câteva clipe, apoi dădu din cap cu eleganță.

— Tatăl tău tocmai îmi povestea despre prietenia dintre tine și vărul tău, Sieur Alexander Sinclair.

André de St Clair își lăsă capul în jos, zâmbind ușor.

— N-o pot numi prietenie, messire. Ne simpatizam unul pe celălalt, dar eu eram pe atunci un băiat gălăgios, iar Alec avea cu zece ani mai mult și era deja cavaler al Templului. Nu ne-am mai văzut de opt ani, sau poate mai de mult. Dar, dacă Sieur Alec trăiește și se mai află încă în Outremer, voi fi onorat să-l reîntâlnesc și, poate, să lupt alături de el.

— Așadar, călătorind către est, aștepți o împlinire?

Deși părea inofensivă, întrebarea ascundea mai multe înțelesuri și aluzii. De St Clair o știa și ezită.

— Vino încoace.

André se supuse aproape șovăind, surprins de ordinul care urmase după o întrebare lăsată fără răspuns, și, când bărbatul mai în vârstă îi întinse mâna, ar fi îngenuncheat dacă acesta nu ar fi spus:

— Nu, ia-o.

Fără nicio altă ezitare, André de St Clair luă mâna care i se oferea și, când simți stilul de neconfundat și apăsarea strângerii de mână, răspunse în același mod, cei doi confirmându-și astfel, în tăcere, calitatea de membri ai confreriei. De Sablé slăbi strânsoarea.

— Am intuit ceva, dar ar fi trebuit s-o fac mai demult, spuse el, dus pe gânduri. Am bănuit că tatăl tău ar putea face parte din confrerie, dar el n-a răspuns strângerii mele de mână.

— Nu, Sieur Robert, tatăl meu nu face parte. Dar face parte Sieur Alec.

— Cum ai aflat asta?

— După propria mea inițiere, bineînțeles. Am avut niște bănuieli imediat după aceea, fiind tulburat de cele aflate și aducându-mi aminte mai multe lucruri legate de el și de purtarea lui din vremea când eram un băietan. L-am întrebat

pe mentorul meu, iar el mi le-a confirmat.

— Așadar, după aceea, chiar fiind un inițiat din ordinul nostru străvechi, nu te-ai gândit să te alături cavalerilor templieri?

St Clair zâmbea acum cu toată gura.

— Nicidecum, messire, după cum bănuiesc că nu te-ai gândit nici dumneata. Eu i-am fost și îi sunt loial confreriei și, așa cum spuneam mai devreme, nu sunt – și n-am fost – călugăr.

— Ei, bine, o să fii în curând, deși mai degrabă sub legămintele față de confrerie decât sub cele față de Biserică. Știi, desigur, ce vreau să spun cu asta?

André murmură că știa.

— Nu mă-ndoiesc că, pe durata ședерii în Țara Sfântă, confreria îți va încredința niște sarcini. Trebuie să luăm amândoi legătura cu consiliul, în curând, aducându-i la cunoștință că ne-am întâlnit, în ce împrejurări și de ce.

André îi răspunse dând din cap, gândindu-se în grabă la aluziile la legăminte făcute de Sieur Robert. Când fuseseră înălțați la statutul de inițiat din Confreria Ordinului din Sion, fiecare dintre ei trebuise să rostească două legăminte înrudite îndeaproape cu legămintele clericale de sărăcie și de ascultare, dar, în esență, diferite de acestea. Respectând breviarul ordinului, membrii jurau să nu posede niciun fel de bunuri personale – ceea ce atrăgea după sine sărăcia individuală – ci să dețină totul în comun cu frații lor, iar jurământul lor de supunere era față de Marele Maestru al ordinului lor străvechi, nu față de papă și, cu siguranță, nu față de Marele Maestru al Templului. Al treilea legământ canonic, cel de castitate, rămânea nerostit în cadrul Ordinului din Sion, castitatea fiind o parte integrantă a modului de viață al membrilor confreriei. Templierii insistau asupra acestui legământ, ceea ce îi punea în dificultate pe acei membri ai frăției care făceau parte din ambele ordine. Așa cum o mai făcuse de multe alte ori până atunci, André clătină din cap, minunându-se cât de puține știau cei din afară despre aceste lucruri, ceea ce îl duse cu gândul înapoi, la Richard Plantagenet, așa că se uită la de

Sablé și se hotărî să vorbească pe șleau.

— Pot să te-ntreb ceva în spiritul confreriei noastre, Sieur Robert?

— Bineînțeles. Întreabă nestingherit.

— Ducele pare din cale afară de încântat fiindcă ești Marele Maestru ales al Templului, dar nici în ruptul capului nu pot să-nțeleg de ce. În momentul în care te vei alătura ordinului, își va pierde autoritatea asupra ta, căci niciun om nu poate sluji doi stăpâni, iar templierii nu se supun nici unei puteri vremelnice. E neobișnuit ca ducele Richard să fie fericit pentru că pierde un vasal puternic. Mă poți lumina în privința asta?

De Sablé izbucni într-un râs sincer.

— Pot, cu ușurință. Plăcerea lui vine din faptul că numirea mea, dacă va fi să fie, se va petrece în viitor.

— Iartă-mă, dar nu înțeleg. Ai spus „dacă va fi să fie”. De ce n-ar fi?

— Oh, va fi, dar *când* anume depinde de ceea ce s-a întâmplat cu actualul Mare Maestru, Gerard de Ridefort, adică dacă este viu sau mort. Bănuim că a murit, dar n-am primit nicio știre demnă de încredere, fiindcă în Outremer domnește acum haosul. Veștile care se strecoară până la noi nu sunt întotdeauna exacte și, în unele cazuri, nu sunt nici măcar adevărate. Așa că, dacă de Ridefort e încă în viață, voi aștepta până când va fi nevoie de serviciile mele. Între timp, ducele Richard e foarte încântat fiindcă mi-a găsit o întrebuințare. În călătoria către Țara Sfântă, voi fi comandantul flotei sale. Construiește, având, cel puțin din acest punct de vedere și de ochii lumii, binecuvântarea tatălui său, o flotă imensă, cea mai mare din câte au existat vreodată, pentru a-i transporta armata, vitele, proviziile și mașinile de asediu pe apă, mai degrabă decât pe uscat. Gândește-te la asta, flăcăule. Fac parte din confrerie și, până acum, îndatorirea pe care mi-o dăduse consiliul era să îndrum îndeletnicirile negustorești ale unora dintre familiile prietene.

Formularea era vagă, dar André de St Clair știa exact ce voia să spună Sieur Robert.

— Așa că, pentru a-mi îndeplini obligațiile față de confrerie, am petrecut câteva zeci de ani învățând tot ce am putut despre navigație și despre transportarea mărfurilor, însușindu-mi inclusiv cunoștințele marinărești și matematice ale comandantului unei flote. Așa că Richard are nevoie de serviciile mele în această privință, iar eu am nevoie de ale lui, în folosul confreriei, pentru a mă asigura că ajung în Outremer repede și nevătămat. Fiind înconjurat de o flotă imensă, șansele mele de izbândă cresc într-o foarte mare măsură, iar riscul Templului de a fi și de a rămâne fără Maestru scade foarte mult, devenind aproape nul.

De St Clair dădu din cap.

— Primește mulțumirile mele pentru această lămurire. A făcut lucrurile mult mai clare. Așadar, ce-o să-mi ceri să fac de acum înainte, Sieur Robert? Indiferent la ce te-ai gândi, pot să-ncep imediat. Tata o să caute pe cineva care să se-ocupe de aceste pământuri în lipsa noastră. Cât timp crezi că avem la dispoziție?

— Aș zice că măcar o lună, dar este posibil să fie mai puțin sau cu mult mai mult. Richard își dorește cu ardoare să ajungă în Anglia, să pună la cale plecarea oștirilor și a flotei sale, dar, din acest punct de vedere, va fi, așa cum este întotdeauna, dependent de bunăvoința și de sprijinul tatălui său, regele. E o perspectivă care nu-l încântă pe seniorul nostru, deși eu cred că, de data asta, Henric își va da osteneala să se lase manevrat, de vreme ce vrea să-l știe pe Richard plecat în siguranță din Anglia și în drum spre Outremer. Pe de altă parte, acum mai este vorba și de mândria rănită a lui Filip, în privința Vexinului și a insultelor imaginare la adresa lui Alaïs. Și asta trebuie avută în vedere și rezolvată spre satisfacția ambelor părți, înainte de a face vreun pas înainte, sub orice aspect al intențiilor noastre.

După aceste cuvinte se lăsă o tăcere scurtă, dar plină de înțelesuri pentru cei doi. Alaïs Capet, sora regelui Filip August, fusese logodită cu Richard Plantagenet încă din copilărie și trimisă pe mare în Anglia, fiind dată în grija regelui Henric și a reginei Aliénor, de la vârsta de opt ani.

Dar, la cincisprezece ani, fusese sedusă de tatăl logodnicului ei, care era încă de pe atunci destul de bătrân pentru a-i fi bunic, și devenise amanta lui. Totuși, scandalul iscat se stinsese repede, pentru că regina Aliénor se afla deja în închisoarea unde avea să rămână mai mult de un deceniu și jumătate, iar de ceea ce avea să se aleagă de prințesa franțuzoaică nu se sinchisea nimeni și cu atât mai puțin soțul ce îi fusese hărăzit.

Adevăratul nisip din pomada dinastică a alianței dintre Anglia și Franța, mult mai scandalos decât relația amoroasă dintre un rege bătrân și libidinos și o fată prostuță și precoce, apăruse în urma dragostei notorii dintre Filip, fratele lui Alaïs, și Richard, soțul ce îi fusese promis. Cei doi bărbați împărțeau patul de ani de zile, fapt arhicunoscut, dat rareori pomenit. Se ciorovăiau de tot atâția ani, adesea în public, ca un bărbat cu soția în care nu și-a găsit perechea potrivită, Filip August fiind cel care juca rolul nevestei gâlcevitoare și geloase, și niciunul dintre ei nu se gândea nici măcar o clipă la cele petrecute între regele Henric și Alaïs. Acum, când Filip era în verva pregătirilor de plecare din Franța, pentru a-și conduce oștirea spre Țara Sfântă, cei doi bărbați deschiseră din nou discuția asupra zestrei lui Alaïs și, de data asta, nu o puteau amâna cu ușurință.

Fiind mai bine de un deceniu cauza neînțelegerilor dintre cele două case regale, dota prințesei era reprezentată de bogata și puternica provincie franceză numită Vexin, oferită Coroanei Angliei de Casa Capet, ca încurajare a căsătoriei și ca un semn al bunelor intenții, când copila Alaïs traversase marea pentru a trăi alături de familia mirelui ce îi fusese promis. Inițial hărăzită prințului Henric, fiul mai vârstnic al regelui, devenise logodnica fratelui mai tânăr, Richard, după moartea prematură a celui dintâi. Dar, fără a ține cont că, după aproape douăzeci de ani, nu avusese loc nicio căsătorie, realitatea strategică de sub resentimentele și râca stârnite de teritoriul disputat era faptul că hotarele Vexinului se aflau la mai puțin de o zi de marș forțat de Paris, capitala Franței, și, drept urmare, provincia fusese luată în stăpânire imediat ce

Alaïs pusese pentru prima oară piciorul în Anglia, fiind păzită cu strășnicie la început de regele Henric și, acum, de Richard.

Filip dorea ca Vexinul să-i fie returnat Franței, susținând, cu un oarecare temei, că, de vreme ce căsătoria nu fusese consumată, zestrea era acum nejustificată și provincia se afla, de drept, în proprietatea casei sale regale. Henric și Richard, care, între timp, își consolidaseră puterea în Vexin, chiar la hotarele regatului francez, îl contraziseseră în mod firesc și vehement, dar multe dintre argumentele lor căzuseră în ianuarie 1188, în timpul întrunirii din orașul francez Gisors, când Filip reușise, cu ajutorul papei, să obțină un angajament scris, care plasa provincia în custodia sa până când Richard avea să-și onoreze promisiunea, însurându-se cu prințesa Alaïs.

Momentul de tăcere trecu fără niciun comentariu din partea lui André, iar de Sablé își reluă spusele, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

— Asta ar putea dura mai multe zile, sau chiar săptămâni, în funcție de cât de bine izbutesc cei doi să treacă peste neînțelegeri, hotărând, prietenește, cum vor împărți conducerea campaniei.

— Vor comanda împreună?

— Probabil, într-o anumită formă. Dar Richard e oșteanul, iar Filip negociatorul „care preferă să guverneze în loc să lupte. În aparență, asta o să meargă, asigurând supraviețuirea alianței, dar, fie vorba între noi, ca între confrați, niciunul dintre ei nu se va mulțumi cu mai puțin decât rolul de frunte. Filip este, cel puțin pe moment, singurul cap încoronat implicat în această aventură, fapt care, odată recunoscut de toată lumea, îi protejează orgoliul. Dar lucrurile se vor schimba imediat ce Richard va deveni regele Angliei, iar adevărul – pe care îl cunoști la fel de bine ca mine – este că acesta din urmă ar prefera să moară înainte de a renunța la fala de a fi comandantul suprem al expediției. Mai devreme sau mai târziu, de aici vor ieși scântei, purtate de vânt spre a aprinde focuri acolo unde nu se așteaptă nimeni. Numai că nu-l vor arde pe niciunul dintre noi doi. Pregătește-te, așadar,

să pleci în Anglia peste nu mai mult de o lună, dar, înainte de sfârșitul săptămânii care vine, du-te la Tours sau la Poitiers, intră în legătură cu confreria și povestește tot ce s-a întâmplat aici. Din clipa aceea, vei fi instruit după cum e necesar. Eu s-ar putea să mă întorc sau să nu mă întorc de la Paris pe același drum, după cum o vor impune treburile lui Richard, dar, într-un fel sau altul, tu vei fi chemat în Anglia, așa că fii gata de drum. Acum trebuie să plec, fiindcă el mă așteaptă și știi cât de puțin îi place s-o facă, așa că ne luăm rămas-bun, dar ne vom revedea curând.

Acum frați, cei doi se îmbrățișară scurt și de Sablé se duse să i se alăture ducelui său, lăsându-l pe André de St Clair în urmă, cu multe lucruri care să-i ocupe gândurile.

3.

Luna mai trecu, urmată de iunie, fără ca pe domeniul familiei de St Clair să sosească vreo altă veste de la Richard, dar Sieur Henri abia dacă își dădea seama de scurgerea timpului. Era mult prea preocupat de recâștigarea condiției fizice pe care o pierduse de la moartea soției sale, fiind conștient că se abandonase în brațele unui vieți de confort și trândăvie, invocând cu îngâmfare și în tăcere privilegiul bărbatului vârstnic care și-a slujit bine stăpânul – și, înainte de asta, stăpâna – ajutându-l să-și îndeplinească scopurile. Acum, după ce aflase, prea târziu, că prea marea îngăduință față de sine însuși fusese atât prematură, cât și nechibzuită, își simțea întreaga povară a vârstei în timp ce se străduia să-și recapete o parte din puterea de odinioară și din deprinderile ce o însoțeau și care fuseseră capitalul său.

Începuse prin a reînvăța să călărească, trecând prin toate chinurile iadului, în timp ce trupul i se revolta împotriva unei discipline pe care mușchii săi o uitaseră. Bineînțeles că meșteșugul călăriei în sine nu se pierduse, dar rezistența îi slăbise, iar oasele și tendoanele lui bătrâne protestau

împotriva modului nedemn în care erau zdrobite și învinețite în timp ce se străduia cu înverșunare să-și recapete abilitatea de a sta în șa ore lungi și zile întregi, fără niciun răgaz.

În prima zi a reînnoitei sale odisei, călări vreme de cinci ceasuri și, când se reîntoarse în sfârșit la castel și coborî cu stângăcie din șa, gata să cadă când atinse pământul cu picioarele, mușchii săi îndureraţi urlau, cerându-i să-i lase să se odihnească. Dar el îi ignoră. Se duse în curtea pentru antrenamente, luându-și sabia, apoi, singur și față în față cu trunchiul de stejar drept și gros de treizeci de centimetri care fusese crestat și zimțat timp de decenii de armele recruților antrenați, se grăbi să înceapă vechile exerciții elementare destinate să-i deprindă pe novici cu tehnicile de bază ale scrimei. Mai mult de o oră, sabia îi zvâcni, atacând stâlpul și urmărind, cu religiozitate, metodele fundamentale de luptă până ce Henri nu mai fu în stare să-și adune puterile nici măcar pentru a-și ridica brațele, apoi se împletici către camera lui, urcând treptele familiare cu impresia că nu aveau să se mai sfârșească niciodată, prăbușindu-se în pat cu fața în jos, ca un mort, înainte ca soarele să-și înceapă coborârea spre apus.

Se trezi târziu, când se luminase de-a binelea, și abia dacă avu puterea să se ridice în picioare. Fiecare mușchi din trupul său era țeapăn, încordat și răsucit ca lemnul vechi, noduros, iar fesele și partea interioară a coapselor i se învinețiseră de parcă ar fi fost bătut cu vergi de oțel. O porni către izvorul din curte, clătinându-se și redobândindu-și foarte încet puterea de a se mișca, se afundă în apă și, când simți șocul răcelii ei de gheață, înjură cu sălbăticie, dar nu atât de zgomotos cum i-ar fi plăcut, de teamă să nu scandalizeze servitorii. Se șterse cu o bucată de pânză de sac, surprins când realiză, cu o anume simpatie, că îi înțelegea pe toți tinerii novici pe care îi instruise vreme de atât de mulți ani, făcându-i să treacă prin aceeași rutină severă, fără să se gândească vreodată la suferințele și nefericirile lor.

După ce se uscă și se simți ceva mai proaspăt, se împletici către bucătărie pe picioarele dureros de rigide și încă

nesigure, fără să-și dea seama că nimeni, nici măcar credinciosul Ector, nu îndrăznise încă să-i vorbească. Apoi, după ce mâncă, o luă spre grajduri și ceru să-i fie adus calul, numai pentru a descoperi că nu era nicidecum în stare să încalece, pentru că picioarele lui bătrâne și țepene nu se puteau întinde destul de mult ca să i-o îngăduie. Arțăgos, îi ceru unui grăjdar voinic să-i ridice piciorul, fiind apoi nevoit să se înjosească și mai mult când porunci să-i fie așezate tălpile în scări, pentru că nu avea suficientă vigoare ca să le găsească fără ajutor. În momentul când ieșea pe poartă, după ce tropotul calului răsunase pe bolovanii din curte, toată servitorimea din castel își ținea răsuflarea, așteptându-se din partea lui să izbucnească într-o criză de furie, așa cum o făcea în zilele de demult, dar, când dispăru fără niciun incident, se auzi un oftat colectiv de ușurare și se întoarseră cu toții la treburile lor zilnice.

Avu nevoie de două săptămâni pentru ca trupul său să-nceapă să se învețe cu cerințele pe care i le impunea după un atât de lung răstimp de trândăvie și, în multe dintre acele zile, crezu că nu se mai putea supune, fără încetare, unor asemenea dureri și tratamente severe, însă Henri de St Clair nu își nesocotise niciodată îndatoririle. Adevărul era că își petrecuse o jumătate din viață antrenându-i pe alții fără milă, sădind disciplina, supunerea și încrederea în tinerii săi elevi, iar acum se punea la treabă pe sine însuși cu aceeași asprime cu care îi tratase pe ceilalți. Nu avea de ales, pentru că își recunoștea moliciunea și ar fi murit de rușine dacă tânărul Richard Plantagenet s-ar fi întors și l-ar fi văzut înainte de a fi pregătit pentru a se lăsa văzut.

Dar apoi sosi o zi când se săltă în șa simțind o durere mai puțin severă și când, în ultima parte a după-amiezii, mușcătura sabiei sale păru, cumva, mai bine conturată, mișcarea fiind mai vioaie și mai fermă. Pe urmă, trudind în fiecare zi mai mult decât în ziua precedentă, făcu progrese rapide în toate privințele: vigoare, rezistență, agilitate și călărie. Umblând în șa pe orice vreme, pielea feței și a mâinilor i se închise la culoare și, cu toate că nu avea impresia

că mușchii se măriseră sau i se întăriseră, îi simțea devenind, cu fiecare zi, tot mai puternici. Putea lovi stâlpul cu sabia ore la rândul, smulgând așchii din lemnul tare de stejar, cu doar câteva răstimpuri neînsemnate de odihnă între atacuri, și exulta de bucuria stârnită de acea simplă abilitate, pentru că era dovada de netăgăduit a oțelirii sale. Până și armura părea să fi devenit mai ușoară, observă el, abia dacă mai era conștient de masivitatea ei și călărea purtând-o tot timpul, împreună cu toate armele sale.

La începutul lui iunie, își împărți cina cu un cavaler francez aflat în trecere, care apelase la ospitalitatea lui, cerându-i adăpost pentru o noapte. Pe când stăteau la masă, oaspetele său îi aduse la cunoștință că între Filip și Henric izbucnise iarăși războiul și că ducele Richard, umilit din nou de tatăl lui în ceea ce privește succesiunea la tronul Angliei, lupta împotriva sa, trecând pe față de partea lui Filip, căruia i se alăturase, asediindu-și tatăl la Le Mans, orașul unde se născuse acesta și despre care se spunea că îl îndrăgea mai mult decât pe oricare altul. Cavalerul, al cărui nume era du Plessey, îi povesti lui Henri că părăsise Le Mans în timpul asediului, cu două zile în urmă, îndreptându-se către Angoulême prin Tours și Poitiers, purtând cu sine scrisori trimise de Filip. În ciuda întrebărilor insistente ale gazdei, nu îi putu da, totuși, nicio veste despre André de St Clair sau despre Robert de Sablé, împreună cu care André începuse să călătorească tot timpul, după vizita lui Richard din aprilie, așa că Henri nu avea cum să afle că fiul său li se alăturase forțelor lui Richard la Le Mans.

Apoi, peste numai câteva săptămâni, pe 6 iulie, într-o după-amiază frumoasă de vară, André sosi acasă de unul singur, într-o formă foarte bună și încântat să revină pe propriile domenii, chiar dacă nu o făcea, de această dată, decât pentru câteva zile. Era tot în drum spre Angoulême, lăsă el să-i scape, ducând documente oficiale, trimise de Sieur Robert de Sablé pretorului comanderiei Templului din acea regiune.

Sosirea lui André aruncă întregul castel al lui Henri într-o frenezie de sărbătoare, pentru că tânărul era foarte iubit de

toată lumea și nimeni nu-l mai văzuse de luni de zile. Henri acceptase entuziasmul general, în care se încadrase cu bună dispoziție, dând dovadă de generozitate în a-și împărți fiul cu ceilalți în prima zi și în prima noapte a sosirii lui neașteptate și nefăcând nicio încercare de a-l angaja într-o discuție mai presus de obișnuitele generalități schimbate cu toți ceilalți participanți la cina din seara aceea. Abia după ce toată lumea se retrăsese, până și Ector fiind trimis la culcare, tatăl și fiul reușiră să stea de vorbă la o cană din vinul de un galben palid îndrăgit de Henri și cumpărat an de an, cu statornicie, din Burgundia, provincia alăturată, aflată la o distanță de o sută șaizeci de kilometri.

Flecărelile din ziua aceea se învârtiseră, în mare parte, în jurul antrenamentelor recente ale lui Sieur Henri, toată lumea fiind nerăbdătoare să-i povestească lui André despre uluitoarele schimbări în bine ale înfățișării și ale sănătății tatălui său, dar acum, când încercă să aducă subiectul din nou în discuție, Henri îi opri comentariile cu o fluturare a mâinii.

— Am vorbit destul despre mine și despre ceea ce fac. Eu sunt mult mai interesat de tine și de treburile tale. Cu ce te ocupi? Îmi închipui că ești alături de oștirea lui Richard, de vreme ce se pare că el vrea să-l păstreze pe Sieur Robert de Sablé în preajmă și, din singura scrisoare pe care mi-ai trimis-o săptămâna trecută, deduc că, în prezent, oriunde merge Sieur Robert, îl însoțești și tu.

André își lăsă capul pe-o parte, arcuindu-și buzele într-un zâmbet strâmb.

— Nu întotdeauna, tată, dar recunosc că Sieur Robert arată un interes deosebit față de bunăstarea mea și își folosește influența în folosul meu începând din ziua când s-a hotărât să-mi creadă povestea. Zâmbetul i se lăți și vocea îi deveni mai puțin formală. Dacă templierii vor refuza să mă primească, vina nu-i va aparține lui Sieur Robert. El a ajuns la concluzia că sunt bun de templier, iar eu înclin să fiu de acord, acum, când am avut timp să mă gândesc ce înseamnă asta. Tată, ai fi nemulțumit sau dezamăgit dacă aș deveni membru deplin al ordinului?

— Călugăr templier?

Întrebarea îl luase pe Henri prin surprindere. Nu-i trecuse niciodată prin minte că fiul lui ar fi putut lua asupra sa povara monahiei. Rămase o vreme încruntat, răsucindu-și un capăt al mustății.

— Adevărul e că n-am niciun răspuns, André. Dacă aș fi nemulțumit? La prima vedere, n-am de ce. Iar toate astea mi s-au învârtit deja de două sau trei ori prin minte. Dacă aș fi dezamăgit? Hmm… Cu doi ani în urmă, când mai trăia mama ta, s-ar fi putut să fiu, pentru că ea a visat întotdeauna să aibă nepoți, dar acum, când ne-a părăsit, Dumnezeu să-i odihnească sufletul, acest regret nu mai e atât de stăruitor. Ești singurul meu băiat, ultimul din această ramură aparte a familiei, așadar moartea ta fără a avea fii ar însemna sfârșitul nostru. În colțul gurii îi licări un zâmbet scurt. Sunt sigur că unii ar putea spune că nu e o mare pierdere. Avem destui veri, dar niciunul nu ne e cu adevărat apropiat, iar cel pe care îl admiri cel mai mult este deja cavaler templier, fiind, așadar, el însuși călugăr. Prin urmare, dacă hotărârea ta de a te alătura ordinului este definitivă, o să te afli într-o companie bună și nobilă. Căzu pe gânduri pentru alte câteva clipe, apoi conchise: Nu, André, n-o să fiu nici nemulțumit, nici dezamăgit, dacă asta este ceea ce îți dorești cu adevărat. Și, având în vedere că, în Outremer, vom putea petrece o vreme împreună, înainte ca tu să-ți faci ultimul legământ, n-am de ce să mă plâng.

— Știi că, după moartea ta, o să fiu obligat să-i cedez ordinului acest castel și toate domeniile mele?

— Înțeleg asta, dar ce importanță are? Odată ce eu voi fi mort, iar tu vei deveni călugăr, nimeni nu va mai avea niciun drept asupra acestui loc. Poate că e mai bune să-i fie donat ordinului, unde i s-ar putea găsi un folos, decât să ajungă, după moartea ta, motiv de gâlceavă între rudele hrăpărețe. Nu, sunt convins – dacă asta este dorința ta, calea pe care ți-ai ales-o, atunci așa trebuie să fie. Bătu scurt din palme. Acum povestește-mi despre lumea de afară. Ce-ar trebui să aflu despre ceea ce se petrece dincolo de porțile mele? Ultimul

lucru pe care l-am auzit a fost că Richard și Filip îl asediază pe regele Henric în Le Mans. Vărsarea asta de sânge mai continuă?

— Nu, nicidecum. S-a terminat demult. Cetatea a căzut după numai câteva săptămâni, la sfârșitul lui iunie. Richard a dat gloata afară și a ars orașul acum zece zile. Regele Henric a fugit exact înainte să se predea cetatea și a luat-o spre sud, către Chinon, iar Richard a plecat cu încăpățânare în urmărirea lui, imediat ce a dat ordinul de incendiere. Mi-am petrecut noaptea trecută la Tours, la comanderia templierilor de acolo, și, în cursul serii, am auzit mai multe povești despre ceea ce s-ar fi întâmplat de atunci încoace, dar nu pot garanta adevărul nici uneia dintre ele. S-au primit atât de multe rapoarte, din atât de multe surse, încât ar fi o prostie să-ncerc să deosebesc adevărul de neadevăr.

— Măcar spune-mi câte ceva din ceea ce-ai auzit.

André clătină din cap cu dezgust.

— Unii spun că bătrânul a căzut grav bolnav, pe patul de moarte, cu sufletul definitiv zdrobit de distrugerea lipsită de sens a cetății sale de baștină. Și am auzit că, după ce l-a lovit boala, a fost jefuit de propriii lui oameni – de servitorii și de lingăii slugarnici care s-au adunat întotdeauna în jurul lui – și că acum nu i-a mai rămas nimic.

Henri se încruntă.

— Asta-i o nelegiuire. Dar spui că Richard l-a urmărit. Presupun că l-a ajuns după ce-a căzut la pat, dacă nu cumva înainte. N-a făcut nimic ca să pună capăt acestei hoții despre care vorbești?

— Mă îndoiesc c-a știut de ea, tată. Richard avea alte lucruri în minte și deduc că le-a dus la bun sfârșit fără milă.

— Alte lucruri… cum ar fi?

— Mă surprinde că-mi pui o asemenea întrebare. Vexinul, cel dintâi și cel mai important. În fața morții, Henric a făcut ceea ce n-a reușit să facă toată viața. L-a numit pe Richard, oficial, moștenitorul tronului Angliei. Asta s-a întâmplat acum trei zile, pe 3 iulie, după cum am auzit aseară. Din aceeași istorisire, știu că, în același timp, a hotărât ca soția sa,

Aliénor, să fie eliberată din închisoarea din turnul din Winchester, din Anglia, unde a ținut-o în ultimii șaisprezece ani. Și a renunțat la orice pretenție pe care ar fi putut-o avea asupra Vexinului, fiind de acord să le-o încredințeze pe prințesa Alaïs lui Filip August și lui Richard, astfel încât cel din urmă să se poată însura cu ea și să rezolve problema acestei provincii ca zestre – și, totodată, întreaga chestiune a înțelegerii dintre Anglia și Franța în Războiul Sfânt – o dată pentru totdeauna.

Sieur Henri rămase tăcut vreme de câteva clipe lungi, apoi murmură:

— Bătrânul trebuie să fie într-adevăr foarte bolnav, dacă a cedat într-o asemenea măsură… iar Richard trebuie să-l fi presat.

— Așa e, tată, și l-a presat chiar în mai multe privințe. Henric a fost silit să renunțe la castele și la domenii pe care le-a stăpânit toată viața și să-i cedeze lui Richard teritorii care n-au fost niciodată în vreo dispută. Se spune că Richard l-a lăsat, până la urmă, fără nimic, chiar și fără demnitate. Am mai auzit și că, după ce i-a dat lui Richard tot ce i-a cerut, regele s-a rugat, cu voce tare, să-i fie îngăduit să mai trăiască până ce avea să se răzbune așa cum trebuia pe fiul său ingrat, dar a murit imediat după aceea, până și această mulțumire fiindu-i refuzată de un Dumnezeu pe care l-a disprețuit de prea multe ori. Totuși, nu pot jura că ăsta e adevărul. Vorbesc despre moartea lui. Alte persoane care-au fost de față o contestă. Nu uita că eu îți povestesc la mâna a doua. În tonul lui André se simțea o umbră de amărăciune. Totuși, am mai auzit și că Richard a început să plângă și să se roage pentru sufletul tatălui său cu câteva ore înainte de moartea bătrânului, din clipa în care-a stors de la el tot ce voia.

— Cine-a putut să-ți povestească așa ceva? Cutele de pe chipul lui Henri se adânciseră în timp ce se încrunta mai tare, privirea umplându-i-se de dezgust. Cine-a îndrăznit să rostească asemenea cuvinte? Indiferent cine ar fi, nu îi e prieten lui Richard Plantagenet.

André nu făcu nicio încercare de a răspunde și tatăl său

continuă.

— Spuneai că ai fost în comanderia Templului din Tours, nu-i așa? Și acolo ai auzit vorbindu-se deschis despre asta, de față cu oameni străini? Mi se pare greu de crezut. Între cavaleri, în camerele lor, da, pot accepta că e posibil să se discute astfel, în intimitate. Dar tu nu ești templier și, pentru a auzi aceste povești, trebuie să te fi aflat într-un loc public.

— Nu, tată, nu tocmai. André ridică foarte ușor din umeri, gest prin care reuși să-și micșoreze propria importanță. Am avut privilegiul de a mă afla în compania a doi dintre cavalerii Templului, pe care am ajuns să-i cunosc bine în aceste câteva luni. Lucrează întotdeauna în strânsă legătură cu de Sablé, în folosul ordinului, fiind mesageri, între el, ducele Richard și regele Franței. Ca oaspete al lor, am izbutit să trag cu urechea, auzind atât de multe.

— Da, André, dar chiar și așa, dacă nu cumva au survenit, recent, schimbări drastice, prietenia nu are ce căuta în asemenea chestiuni, nu și când e vorba de legăminte și de secrete. Tu nu faci parte din ordin. Nu îi aparții și trebuie să fii tratat ca atare – să nu ți se acorde încredere. Iar mie îmi displace pe de-a-ntregul mirosul acestei povești, lipsa de loialitate de care se dă dovadă chiar și numai pomenindu-se despre asemenea lucruri.

Fruntea lui André se încreți.

— Lipsă de loialitate? Cum ar fi cu putință, tată? Vorbim despre cavalerii Templului. Ei nu sunt datori să-i fie loiali decât papei. Niciun conducător vremelnic, fie el împărat, rege sau duce, nu le poate pretinde să-i fie credincioși.

— Știu asta, André, la fel de bine cum știu că încă tu nu te numeri printre ei… doar dacă nu cumva nu mi-ai povestit totul despre situația ta actuală? Îmi dai cumva de veste c-ai intrat deja în rândurile celor aleși?

Tonul tatălui său, ridicat într-o falsă întrebare, părea sceptic, iar André nu era nici pe departe surprins, dar învățase de multă vreme să accepte faptul că existau anumite lucruri pe care nu i le putea dezvălui niciodată tatălui său, despre care nu puteau discuta niciodată. Își flutură o mână și clătină

din cap înainte de a se ridica în picioare, se îndreptă spre imensul vas de fier pentru jăratic din șemineu, își puse paharul cu vin pe poliță, apoi se lăsă pe vine și aruncă în focul care se stingea lemne din grămada de bușteni stivuiți alături, câștigând astfel timp în care să-și alunge și să-și ascundă vinovăția de care se simțea cuprins în asemenea momente, chiar și după ani de zile pe care îi trăise știind că secretul său nu avea nimic de-a face cu dragostea filială și cu respectul pentru tatăl lui. Dar tăcerea sa nu trecu neobservată, pentru că Henri întrebă, de data asta pe un ton oarecum poruncitor:

— La ce visezi acolo, jos?

El se ridică în picioare cu o mișcare fluidă.

— La templieri, spuse, cu nepăsare, mințind fără efort, așa cum i se întâmpla ori de câte ori trebuia să păstreze secretul confreriei. Mă uitam să văd cum ling flăcările lemnul și mă gândeam că, în Outremer, n-o să vedem prea mult lemn. Oricum, nu pentru foc. Mi s-a spus că acolo oamenii ard balegă de cămilă. Asta-mi aduce aminte de o poveste pe care am auzit-o cândva despre un sergent templier a cărui primă îndatorire, vreme de mai mulți ani, a fost să-și pună oamenii să adune, pentru foc, toată balega pe care o puteau găsi pe străzile Ierusalimului.

— Pare un mod demn de laudă de a-l sluji pe Dumnezeu…

André nu luă în seamă sarcasmul tatălui său.

— După toate aparențele, așa credea și Hugues de Payens, pentru că el a fost cel care i-a dat această însărcinare.

— Hugues de Payens? N-a fost…

— Primul Mare Maestru al Templului și fondatorul ordinului. Da, tată, el a fost.

— Hmm. Henri își privi lung fiul. André, te gândești într-adevăr să li te alături, făcând legămintele și tot restul?

Zâmbetul fugar al fiului său îl liniști pe Sieur Henri într-o foarte mare măsură.

— Oh, nu mă gândesc, tată, răspunse André, cu voce tărăgănată. E o idee care îmi trece în goană prin minte, când și când, atât și nimic mai mult. O să lupt în Outremer ca unul de-ai lor, pentru că am făgăduit-o, dar mă-ndoiesc c-o să fac

legămintele oficiale.

— Atunci de ce te-ai legat atât de mult de ei și de acest de Sablé?

— Nu m-am legat.

Pe măsură ce tatăl său rostea întrebarea, André făcuse ochii din ce în ce mai mari.

— Adică nu de cavaleri. De Robert de Sablé da, dar el nu e templier, nu încă. Amândoi lucrăm pentru Richard. Și muncim din greu.

— Ce faceți?

Trăsăturile lui André se arcuiră brusc într-un zâmbet.

— Ei bine, Sieur Robert pregătește ceea ce ar putea să devină cea mai mare flotă lansată vreodată la apă, în timp ce eu învăț oamenii cum să folosească noua arbaletă, arcubalista.

— Ce poate fi nou la o arbaletă? Această… cum i-ai spus?

— Arcubalistă, tată. E cel mai nou tip. Așa cum știi, mi-e mi-a plăcut arbaleta încă de când am devenit destul de puternic ca s-o încordez și bineînțeles că-i place și lui Richard. Ei, am început să vorbim amândoi despre asta după ce el și Richard au fost aici în ziua aceea, și el a vrut să știe cum am tras – cum am apreciat distanța, cum am ochit, lucruri de genul ăsta – când l-am ucis pe preot, pe du Blois, trântorul ăla. Un cuvânt duce la altul și urmarea a fost că mi-a cerut să pun imediat pe roate instruirea noilor recruți care vor deveni arbaletieri. Nu să-i antrenez eu însumi pe arcași, înțelegi, ci să-i învăț pe alții să le fie profesori, având în vedere mai ales tragerea cu noua arbaletă. E îndrăgostit de ea, iar eu înțeleg de ce.

— Ai petrecut mult timp împreună cu el de când ai plecat de-acasă?

— Cu Richard? André clătină din cap. Nu, aproape deloc. Câte o jumătate de oră, când și când, și poate că vreo trei ore în ziua când mi-a cerut să mă ocup de instruire, fiindcă a vrut să fie sigur c-am înțeles ce anume dorește de la mine. În afară de asta, l-am mai văzut între timp de alte cinci ori, dar numai de la distanță, trecând călare.

— Perfect. Asta ar putea fi un noroc. Ai încredere în mine,

André, sunt tatăl tău. Poartă-te cu Richard cu băgare de seamă. Dacă o să-ncepi să petreci mai mult timp în preajma lui, o să-i descoperi anumite părți ale caracterului care te-ar putea insulta. Nu-ți spun mai mult, pentru că ești matur, isteț și destul de arțăgos ca să observi totul singur și să tragi propriile tale concluzii, dar, dacă o să te simți vreodată dezgustat, să-ți ascunzi indignarea, pentru numele lui Dumnezeu, pentru că lui Richard nu-i place să fie dezaprobat, în aceeași măsură în care nu-i place să i te împotrivești. Când era copil, o lua drept jignire și nu cred c-a renunțat la obiceiul ăsta după ce s-a maturizat.

Henri văzu curiozitatea înnegurând chipul fiului său, dar își flutură un deget întins, închizând subiectul.

— Spune-mi, așadar, de ce încântă atât acest nou tip de arbaletă? Prin ce diferă atât de mult de oricare alta?

Ochii lui André se aprinseră de entuziasm.

— Forță, spuse el. O forță absolută, de necrezut. Și precizie. Numele îi vine de la o veche armă romană, balista. Știi ce era o balistă?

Capul tatălui său se ridică, zvâcnind ca ars.

— Dacă știu…? Pe dinții lui Dumnezeu, băiete, mă crezi un ignorant? Eram maestru de arme înainte ca tu să te fi născut! Era o piesă de artilerie, creată după modelul catapultei grecești. Balistele erau mari, aveau două brațe cu dispozitive de aruncare făcute din lemn, acționate de frânghii torsionate, răsucite cu ajutorul unor mecanisme cu clichet, și puteau arunca o piatră sau, uneori, o suliță grea, la o distanță de opt sute de metri sau chiar mai mult, cu precizie, în ținta aleasă.

Fiul său dădea din cap, înflăcărat, cu ochii încă strălucind.

— Da, făcute din lemn, așa cum ai spus. Ei, bine, arcubalista are un arc din foi de oțel. E mult mai puternic decât orice arc de lemn confecționat vreodată și, spre deosebire de balistă, e portabilă. E voluminoasă, dar poate fi transportată și mânuită de un singur om și un arcaș îndemânatic, obișnuit s-o folosească, poate trage două săgeți pe minut, cu o forță enormă și cu precizie, omorând un bărbat în armură de la o distanță de peste o sută de pași. Am una la

catul de sus. Ți-ar plăcea s-o vezi?

— Mi-ar plăcea.

— Atunci, mâine dimineață, dac-o să izbutești să-ți dai jos din pat oasele bătrâne, poate c-o să-ți fac hatârul unei demonstrații. Cred c-o să fii uluit.

Henri zâmbi.

— O să fiu uluit dac-o să fii în stare să-ți scoli din somn trupul istovit înainte ca eu să mă-mbrac și să iau micul dejun. Mâine, la răsăritul soarelui, vedem noi cine se simte mai bătrân.

André râse.

— Așa e, o să vedem. Somn ușor, tată.

Își părăsi tatăl cu un surâs, bucurându-se de ecoul tachinărilor pe tema bătrâneții, dar, pe când se îndrepta spre patul său din copilărie, simți distanța dureroasă care îi despărțea acum, întinsă între ei de o anumită cunoaștere și de secrete.

Sieur Henri se gândea la cavalerii templieri considerându-i cei aleși, ceea ce se putea totuși spune, sub semnul întrebării, într-o foarte limitată și lipsită de importanță măsură. André știa că Henri se înșală, că nu și-ar fi putut imagina vreodată că fiul său era deja unul dintre adevăraților aleși: un frate inițiat dintr-un străvechi ordin tainic, a cărui existență nu era îngăduit să fie nici măcar bănuită de un om din afară, ca Sieur Henri.

Cu ani în urmă, acceptarea acestui fapt fusese pentru André o sarcină grea, ușurată doar de cunoașterea pe care i-o împărtășise fiecare dintre inițiații din frăția străveche în care fusese primit, sau înălțat, cum îl numeau frații săi pe cel trecut prin ceremonia admiterii, la vârsta de optsprezece ani, chiar înainte ca ducele Richard să-l fi făcut cavaler.

Confreria își conducea afacerile de sub vălul unui secret inviolabil, cu un singur scop, formulat simplu: să păstreze și să studieze taina de o imensă valoare care reprezenta unicul motiv al existenței sale. Începând cu momentul înălțării la statutul de frate cu puteri depline, André fusese din ce în ce mai fascinat de realitatea acelei taine, ale cărei implicații îl

absorbeau acum fără contenire, și se pomenea gândindu-se la diversele sale aspecte în diferite momente din orice zi a vieții, indiferent unde s-ar fi aflat și ce ar fi făcut.

De mai bine de un mileniu, încă de la sfârșitul celui dintâi veac al creștinismului, organizația, confreria, a cărei prezență era de nebănuit și de neimaginat pentru oricine nu făcea parte din rândurile ei, le fusese cunoscută generațiilor succesive de frați inițiați sub numele de Ordinul Renașterii din Sion și, în tot acest timp, membrii studiaseră imensul ansamblu de cunoștințe de la rădăcinile sale. Secretul pe care îl păzeau cu atâta zel și cu atâta vigilență era atât de vechi și atât de străin de lumea lor de zi cu zi, încât le sfida convingerile, și asta într-o mai mare măsură acum, după unsprezece secole, decât înainte. Când îl auzise pentru prima oară, sfidase fără nicio îndoială și credința lui André, iar el se gândea, fără rezerve, că, fiindu-le atât de străin, îi afectase exact în același mod pe toți frații inițiați, fie ei bătrâni sau tineri, vii sau morți, din timpuri imemoriale. Esența lui era de neconceput, iar conștiința simplei sale existențe stârnea aversiune și o spaimă profundă, ducând cu gândul la posibilitatea înfiorătoare a osândei veșnice, cu pierderea iremediabilă a sufletului nemuritor și a oricărei speranțe de mântuire, înainte sau după moarte. Așa că inițiații îl cercetau cu hotărâre și îi contestau credibilitatea prin orice mijloace – cu orice fărâmă de logică, de inteligență, de groază instinctivă și de dezgust de care puteau dispune – începând din clipa când trauma revelării sale începea să dispară. Iar fiecare dintre inițiații care lupta împotriva acelei taine ajungea, în cele din urmă, să o aprecieze și, în răstimpul ultimei mii de ani, oricare dintre frații săi trecuse prin aceeași odisee și ajunsese, în cele din urmă, la liman, simțindu-se în largul său în imensitatea cunoștințelor despre care aflase că reprezentau un adevăr absolut. Și, rând pe rând, toți frații, până la ultimul, erau încântați să-și dedice restul vieții demonstrării acelui adevăr, dovedind veridicitatea învățăturilor tradiționale ale ordinului.

André știa că acest țel unitar supraviețuise, neștirbit, până cu vreo șaizeci de ani în urmă, în 1127, când ordinul se

redenumise renunțând la cuvântul „renaștere” din titulatura sa și spunându-și, simplu, Ordinul din Sion. Schimbarea nu le era cunoscută decât fraților, care zâmbeau cu mândrie ori de câte ori se gândeau la ea, pentru că *Renașterea* se înfăptuise după un mileniu, când un mic grup de nouă cavaleri din Languedoc, cu toții membri ai confreriei, conduși de un bărbat pe nume Hugues de Payens, săpaseră sub fundația muntelui Templului din Ierusalim și, după ce căutaseră cu sârguință și în secret vreme de opt ani, dezgropaseră exact ceea ce spuneau învățăturile ordinului că trebuia să se afle chiar în acel loc.

În noaptea aceea, cu gândul la ceea ce el știa, iar tatăl său nu avea să afle niciodată, André își puse capul jos simțindu-se, în casa părintelui său, mai străin decât oricând.

•

În dimineața următoare, tatăl și fiul erau în curtea pentru antrenamente dintre castel și zidurile exterioare, așteptând răsăritul soarelui, fără ca vreunul dintre ei să fie entuziasmat de faptul că se afla acolo sau de prezența celuilalt. Sieur Henri stătea în partea din spate, cu arcubalista grea în brațe, în timp ce, în preajma zidului din față, André se aplecă, cu o tolbă cu săgeți groase de arbaletă atârnându-i de umăr, și, în lumina palidă a noii zile, studie bătrânul și îndelung lovitul trunchi de stejar destinat antrenamentelor de scrimă.

— O să ne folosim de ăsta, pe moment, spuse el, întorcându-se cu pași mari, pentru a i se alătura tatălui său. O să trag de acolo, din partea cealaltă. Lumina o să fie în curând suficient de puternică.

Traversă curtea, oprindu-se la o distanță de mai puțin de cincizeci de pași față de stâlpul gros pentru exerciții, unde luă de la Sieur Henri arma grea și o pregăti pentru tragere. Bătrânul își dădu seama că fiul său era expert în folosirea ei, pentru că o așeză cu partea din față de pământ, apăsând-o și așezându-și cu fermitate piciorul în scărița din spate, apoi se aplecă, își sprijini de pântec capătul gros al arcubalistei și se folosi de ambele mâini pentru a învârti axele a două mecanisme cu clichet care trăgeau către spate coarda din piele

groasă, împletită, opunându-se forței arcului din oțel, până când acesta se bombă, fiind menținut astfel de capătul zimțat al trăgaciului, ce pătrundea în corpul armei la capătul șanțului striat unde trebuia plasată săgeata cu pene. Era o muncă grea, dar admiră felul în care o duse la bun sfârșit André, cu ușurința și îndemânarea unui maestru.

— Asta e partea cea mai urâtă, spuse tânărul, îndreptându-și spatele și ștergându-și cu dosul mâinii dâra de sudoare de pe frunte. Acum așezăm pur și simplu săgeata și ne uităm la ce se-ntâmplă.

— E același mecanism despre care spuneai că poate arunca un proiectil la distanță de cinci sute de pași?

— Da. De ce mă-ntrebi?

— Pentru că de-aici până la stâlpul pe care-l ții ntești sunt mai puțin de cincizeci de pași. Ce-ai de gând să faci ca să mă impresionezi?

— Nu trebuie decât să mă urmărești. Dă-mi una dintre săgețile alea.

Henri scoase una din tolba lăsată la pământ și se ridică încet, înălțând dintr-o sprânceană în timp ce i-o întindea fiului său, care o luă și o potrivi în poziția de lansare.

— Da, făcu André. E mai grea decât te-ai așteptat, nu? Așa și trebuie să fie. E din oțel masiv. Acum privește.

Duse arbaleta la umăr, ținti repede, cu un ochi închis, și apăsă pârghia care acționa trăgaciul. Se auzi un plesnet puternic, ascuțit, și Henri văzu capătul armei zvâcnind și înălțându-se mult în aer. Zâmbi când întâlni ochii fiului său.

— Regretabil. Violența cu care a plesnit te-a împiedicat să ții ntești, nu-i așa?

— Nu, tată. André scutură din cap cu hotărâre. Săgeata a avut o traiectorie clară și a plecat cu mult înainte de a începe să se salte botul armei. Uită-te.

Arătă către stâlp, dar, privind cu toată atenția, Henri nu văzu nici urmă de săgeată,

— N-ai nimerit, spuse.

— Ba da, tată, am nimerit. Uită-te mai de aproape.

Henri înaintă cu ochii țintă la stâlpul îndepărtat și mări

treptat pasul, apoi ezită și se opri, nevenindu-i să creadă ceea ce vedea. Săgeata de oțel lungă de patruzeci de centimetri și groasă cât degetul său fusese îngropată aproape complet în stâlp, spintecând lemnul măcinat de vreme pe verticală, deasupra și dedesubtul punctului de impact. Doar capătul cu pene mai era vizibil, ieșind în afară cu numai opt centimetri. Se întinse ca să-l atingă cu vârfurile degetelor, apoi se întoarse spre fiul său.

— Stâlpul ăsta e din lemn masiv de stejar.

André dădu din cap, zâmbind.

— Știu, tată. Masiv, bătrân, uscat și acum atât de stricat, încât nu mai poate face față altor lovituri. Eu te-am ajutat să-l alegi și să-l instalezi aici, cu vreo doisprezece ani în urmă, după cum s-ar putea să-ți aduci aminte. Acum întreabă-mă din nou despre distanța de cinci sute de pași pe care o presupun loviturile lungi.

— Nu e necesar, răspunse Sieur Henri, clătinând încet din cap. Câte arme din astea are Richard?

— Nici pe departe suficiente pentru ceea ce urmează să facă. Ăsta-i necazul. Are foarte puține arcubaliste adevărate – adică de genul ăsta, cu arc de oțel. În afara domeniilor lui Richard din Anglia și Aquitania, nu există niciuna. Având în vedere că nimeni n-a mai folosit asemenea arme în ultimii cincizeci de ani, arta fabricării lor e pierdută pentru majoritatea armurierilor. Cea pe care o folosesc eu e opera unui fierar a cărui îndemânare depășește orice închipuire. Le face foarte bine, dar pare să fie singurul care e în stare de așa ceva și nu le poate confecționa nici în număr foarte mare, nici foarte repede. În momentul de față, se pare, doar el cunoaște secretul încovoierii arcurilor de metal. Acum îi învață și pe alții, are ucenici, dar pentru asta e nevoie de timp. Tăcu o clipă, căzând pe gânduri. E mai ușor să faci rost de arbalete simple, cu arcuri din lemn, din lamele de corn și din tendoane, dar, în zilele noastre, chiar și acestea sunt greu de găsit și sunt foarte prețioase, fiecare valorând greutatea ei în argint sau chiar în aur. Și bineînțeles că yeomenii englezi ai lui Richard au arcuri obișnuite, din lemn de tisă, și continuă să lupte așa

cum au făcut-o dintotdeauna.

Henri dădu din cap, acceptând fără ezitare spusele fiului său. Profitând de puterea cu care fusese învestit, papa Inocențiu al II-lea interzisese toate armele care aruncau proiectile – arcuri și arbalete deopotrivă – cu cincizeci de ani în urmă și, în ciuda originilor sale papale, interdicția avusese un succes neobișnuit, fiind neașteptat de bine primită și de respectată în toată creștinătatea. Rezultatul acestei izbânzi, inevitabil și, așa cum se dovedea acum, nefericit, fusese că, oriunde în afara Angliei și a Aquitaniei, făuritorii de arcuri cărora nu le mai cumpăra nimeni produsele își folosiseră talentul practicând alte meserii, iar armele aruncătoare de proiectile căzuseră în desuetudine. În prezent le vedeai rar, iar cele care supraviețuiseră erau vechi, uzate și abia dacă mai reușeau să doboare un iepure sau o căprioară.

Explicația oficială a interdicției papale era că Dumnezeu găsea acele arme ofensatoare și necreștinești și, de atunci înainte, folosirea lor împotriva luptătorilor creștini fusese interzisă, sub amenințarea excomunicării și a focului veșnic. Dar adevărul care se ascundea sub ea – și motivul pragmatic al propunerii inițiale și al acceptării ei de către clasa cavalerilor – fusese că, datorită puterii din ce în ce mai mari a acelor arme, era posibil ca un oștean vagabond, neantrenat și fără nicio avere, sau chiar vreun șerb, să omoare un cavaler în armură, excelent antrenat, de la o distanță destul de mare pentru ca ucigașul să se simtă în siguranță.

Dintre cârmuitorii creștinătății în vremea interdicției, numai tânărul Henri Plantagenet, pe atunci doar conte de Anjou și ulterior regele Henric al II-lea al Angliei, avusese atât destulă intuiție, cât și suficientă încredere în sine pentru a sfida decretul papal, ignorându-l de la bun început și păstrând armele în uz – deși aparent numai pentru vânătoare și pentru instrucție – pe domeniile sale. Le recunoscuse drept cele mai puternice mașinării de ucis create vreodată pentru a fi mânuite de un singur om, ce împărțea moartea într-un mod impersonal, și de aceea înspăimântător, de la mare distanță, motiv pentru care nu fusese de acord să refuze avantajele pe

care i le ofereau, ca oștean și comandant de oști. Iar mai târziu, urmându-i aproape inevitabil exemplul, cel de al treilea născut dintre fiii săi, Richard, conte de Anjou și de Poitou și, în cele din urmă, duce al Aquitaniei, provincia mamei sale, îi preluase entuziasmul, aprobând folosirea lor într-o și mai mare măsură.

Anomalia inexplicabilă reprezentată de acest comportament – căci Richard imita sau aproba rareori faptele tatălui său – îl făcu pe Sieur Henri să-și întrebe acum fiul:

— Atunci, dacă are atât de puține, de ce te pune să instruiești niște oameni care să-i învețe pe alții cum să le folosească? Pare o pierdere de timp.

— Nicidecum, tată. Fabricăm mai multe, tot timpul. Nu foarte repede, dar chiar și așa o să avem nevoie de oameni antrenați, care să le folosească. Dar aceea ce îl incită pe Richard e ideea acestei arme, puterea ei de a inspira respect și spaimă. Din toate forțele francilor, numai oamenii lui o vor avea, ceea ce îi va conferi un avantaj asupra aliaților săi.

— Stai așa! Gândește-te la ceea ce spui, flăcăule. Crezi cu toată sinceritatea că neamțul Barbă Roșie n-o s-o aibă?

— Barbarossa? André ridică din umeri. Ar putea… Dacă mă gândesc mai bine, probabil că o va avea, pentru că e singurul om din toată creștinătatea care se sinchisește de poruncile papei tot atât de puțin ca Richard. Dar asta nu face altceva decât să demonstreze că ducele nu greșește. Îți poți imagina ce avantaje ar avea neamțul, dominându-ne pe toți, dacă aceste arme nu s-ar afla și în posesia lui Richard?

— Hmm.

Evidenta lipsă de interes cu care mormăise Sieur Henri arăta că gândurile sale se îndepărtaseră deja de subiect, îndreptându-se în altă parte.

— Așadar, în afară de asta, dacă Barbarossa e dat deoparte cu atâta ușurință, vrei să spui că Richard e interesat, pur și simplu, de un avantaj observabil asupra propriilor săi aliați de aici?

André strânse din ochi.

— Iartă-mă, tată, dar ce înseamnă „aici”? Mă gândesc că e

posibil să nu-ți fi înțeles bine întrebarea.

— Aici înseamnă *aici*, în creștinătate, se răți tatăl său. Uite care e întrebarea mea: ce are de gând Richard, dacă are ceva de gând, în privința folosirii acestor arme în Outremer?

— Păi… André era evident derutat. O să le folosească, mai mult ca sigur…

Henri îl întrerupse, cu o voce nefirească, tăioasă din pricina unei nerăbdări neașteptate, pline de furie.

— Sper c-o s-o facă, *mai mult ca sigur,* așa cum spui tu, de vreme ce interdicția spune clar că nu sunt scoase în afara legii decât în cazul folosirii lor împotriva creștinilor. Iar dușmanii pe care o să-i înfruntăm acolo nu sunt creștini, mai mult ca sigur, și am aflat, din mai multe surse, că au ei înșiși astfel de arme – au arcuri, în orice caz – cu care hărțuiesc și distrug ultimele oștiri france și creștine desfășurate împotriva lor. Mă rog la Dumnezeu ca ducele tău să aibă asta în gând. Și, dacă nu – deși recunosc că nu-mi pot imagina așa ceva – o să am grijă să mă asigur că-și dă seama cum stau lucrurile.

•

Peste câteva zile, André plecă să i se alăture din nou lui Sieur Robert de Sablé, promițând să se reîntoarcă la sfârșitul lunii, și următoarele trei săptămâni trecură cu repeziciune. În dimineața ultimei zile a lunii, Sieur Henri, cu coif, scut, o cămașă lungă din zale de oțel și jambiere, făcea turul pământurilor sale exultând de o adevărată plăcere fiindcă era cine era și fiindcă în lunile precedente de trudă grea și neîntreruptă își redobândise o tinerețe aparentă. Nu mai era nevoit să se oțelească pentru a suporta durerile provocate de antrenamentele de pe terenul de instrucție și din afara lui, iar în ziua aceea avea o lance de turnir în mâna dreaptă și un scut simplu, neîmpodobit, prins de brațul stâng. Sabia îi atârna de mijloc, centura care o susținea fiind prinsă lejer pe deasupra tunicii la fel de simple, lungă până la genunchi și acoperită, la rândul ei, de mantia lui ostășească, cu blazonul familiei St Clair pe spate și în stânga pieptului.

În dimineața aceea călărise de-a lungul hotarelor domeniului său, făcând un circuit de peste douăzeci și cinci de

kilometri, și îi dădea pinteni calului de luptă în susul ultimul deal, de pe care putea vedea castelul și drumul ce mărginea partea de est a proprietății sale de la nord până la sud, exultând fiindcă se afla deja de opt ore în șa și avea senzația că încă opt nu l-ar fi afectat nicidecum. Se simțea atât de bine și de lipsit de griji cum nu se mai simțise de ani întregi și aștepta nerăbdător și încântat sosirea lui André, chiar în ziua aceea, după săptămânile pe care fiul său le petrecuse între timp în Angoulême, ocupându-se de niște treburi cu care îl însărcinase cavalerul de Sablé.

Calul urcă panta cu ușurință, trecând dincolo de coama dealului, iar Henri trase de frâu înainte de a începe să coboare coasta din partea opusă, apoi rămase calm în șa, studiind peisajul desfășurat în fața lui. În stânga, la opt sute de metri distanță, pe o creastă stâncoasă înconjurată de un râu ascuns de fagi masivi, se afla fortăreața familiei sale, cu donjonul înalt, pătrat, vechi de o sută de ani, proiectându-se în afara culmii de stâncă golașă, protejat de ziduri groase și crenelate care, în vremuri de restriște, îi puteau adăposti pe toți locuitorii în spatele corpului lor masiv, și, deasupra albiei adânci a râului, cu un pod mobil ce se putea ridica, asigurând protecția donjonului în timpul unui asediu – cu toate că prezența copacilor uriași era o dovadă că, de când fuseseră plantați, cu aproape un veac în urmă, nu avusese loc niciun atac serios. Din fața porților castelului pornea o alee trainică, largă și bătătorită, de aproape doi kilometri, care dădea în drumul mare, hotarul de răsărit al domeniului. Se răsuci în șa, uitându-se către sud, cu speranța că avea să-l vadă pe André venind din partea aceea, dar drumul era pustiu. Se întoarse spre nord și își opri cu nepăsare privirea asupra locului unde același drum trecea peste coama unui deal îndepărtat, apoi se săltă în picioare în scări, când văzu mișcare – tot mai multă mișcare – acolo unde nu s-ar fi așteptat să se clintească nimic.

Trei bărbați călare, dintre care doi puteau fi recunoscuți drept cavaleri după scuturi și după coifurile cu panaș, traversaseră deja culmea și acum coborau dealul, îndreptându-se spre el. În spatele lor, cel de-al treilea bărbat, cu straie mai

puțin bogate și fiind, evident, un comandant de rang inferior, călărea în fruntea unei falange numeroase de pedestrași grupați pe rânduri de câte șase, care ieșea abia acum la iveală, înșiruindu-se mult în urmă și dispărând din vedere în spatele dealului. Henri știa că, aflându-se pe coasta opusă, în apropiere de culme, ceilalți nu-l zăriseră încă, așa că rămase nemișcat, privindu-i cum se apropiau. Al zecelea și ultimul rând al falangei ajunse pe creastă, cu lăncile reflectând lumina, și, imediat în spatele lor, se ivi capra înaltă a unei trăsuri, urcând către porțiunea de pe coamă a drumului. Era urmată de o a doua și apoi de o a treia, fiecare dintre ele fiind flancată de câte doi cavaleri călare, ce își expuneau, ca niște păuni, culorile propriilor clanuri. După trăsuri veneau alte trei vehicule, niște furgoane grele, trase de câțiva catâri, supraîncărcate și protejate cu prelate bine ancorate în chingi, o a doua formație de pedestrași, de aceeași mărime cu prima și precedată de alți doi cavaleri și de un comandant inferior în rang, încheind cortegiul. În momentul când apăru ultimul om, cei din frunte străbătuseră aproape opt sute de metri în josul pantei.

Henri era intrigat, dar nu și alarmat de apariția acelui detașament, pentru că, în ciuda forței de care dispunea, se vedea limpede că nu era un grup de războinici. Drumul larg pe care călătoreau fusese construit de romani, cu sute de ani în urmă. Mergea direct către sud-vest, trecând prin Marsilia și, asemeni unui râu de piatră, colecta afluenți porniți din toate cetățile din nordul Franței, din Bretania și Normandia, din Artois și chiar din Paris, căminul lui Filip August. Judecând după numărul de vehicule și după forța escortei, călătorii aceia erau, evident, oameni bogați și importanți și se pomeni întrebându-se cine avea nevoie de o sută douăzeci de soldați, cu tot cu comandanții lor, și de nu mai puțin de zece cavaleri înarmați până-n dinți. Gândul îl duse mai întâi la un înalt prelat, poate un cardinal sau un arhiepiscop, însoțit de oamenii săi de încredere, sau la soția unui baron sau duce influent, alături de servitorii ei.

Dădu pinteni calului, cu blândețe, mânându-l în josul

dealului, către un loc de unde se putea face auzit de membrii cavalcadei, apoi îl struni la marginea unui crâng, ascunzându-se deocamdată la douăzeci de pași distanță de drum, surprins că apropierea lui nu atrăsese atenția nimănui. Se afla pe domeniul său, în armură completă de cavaler, așa că nu se temea să se arate, dar faptul că nu fusese observat îl neliniștea, dându-i de înțeles că bărbații din avangardă călăreau cu neglijență și apariția lui bruscă ar fi putut stârni o reacție exagerată, din cauza sentimentului de vinovăție și a surprizei.

Câteva clipe mai târziu, primul dintre cei doi cavaleri din frunte intră în raza vederii sale, cu însemnele negre cu galben ale rangului strălucind, și Henri își îndreptă uluit spatele înainte ca buzele să i se deschidă într-un zâmbet. Nu-l mai văzuse pe omul acela de ani de zile, dar îl antrenase pe când era un tinerel și îl ridicase în grad, făcându-l aghiotantul său, cu cincisprezece ani în urmă.

— Sieur Francis! strigă el, cu toată puterea. Ce-ai face acum dacă eu aș fi un grup de arcași, nu doar un bătrân care te urmărește din priviri?

Strigătul său avu un efect salutar, fiindcă bărbații care mărșăluiau în spatele celor doi cavaleri se opriră brusc și, la comanda răstită a comandantului lor aflat în șa, cei din primele patru rânduri se răsfirară de-a latul drumului. Doisprezece îngenuncheară și își îndreptară arbaletele încărcate cu repeziciune în direcția din care se auzise vocea lui Henri, iar cei doisprezece din spatele lor țintiră pe deasupra capetelor acestora. Cavalerul din frunte, strigat de Henri pe nume, trebuie să fi fost adormit, pentru că trase brusc de hățuri, făcându-și calul să se ridice în două picioare și să se rotească, descriind un cerc complet, dar, când picioarele din față ale animalului atinseră din nou pământul, el ținea în mână sabia scoasă din teacă. Și însoțitorul său se răsucise în loc, iar acum stătea în șa cu lancea întinsă, strângându-i capătul cu putere sub braț.

— Cine-i acolo? Arată-te!

— Cu plăcere, Francis, dacă le spui oamenilor tăi să nu mă

ucidă când ies la iveală.

Cavalerul numit Francis se încruntă, dar își ridică sabia și o lăsă imediat în jos, ordonându-le astfel oamenilor săi să nu se clintească, apoi îi strigă din nou lui Henri să se arate. Acesta își îmboldi calul, care înaintă la pas, și savură uimirea apărută pe chipul lui Francis de Neuville când îl recunoscu.

— Sieur Henri? Sieur Henri de St Clair? Tu ești?

— Bineînțeles că eu sunt. Crezi că sunt vreo fantomă, ziua-n amiaza mare?

Cei doi bărbați se lăsară să alunece din șa și se îmbrățișară în mijlocul drumului.

— Pe toți sfinții din ceruri, mă bucur că ne-am întâlnit, Sieur Henri. Cât a trecut, zece ani? Și ce cauți aici, atât de departe de oriunde?

— Doisprezece ani, Francis, și călăresc de-a lungul hotarelor proprietății mele. Ăsta e căminul meu. Castelul se află în apropiere, dincolo de dealul ăla.

Își flutură mâna în direcția despre care vorbea, apoi arătă spre cortegiul încremenit, ce se întindea în susul dealului.

— Cu ce te ocupi acum, escortezi fețe bisericești?

— Fețe bisericești? Sieur Francis era din nou uluit. De ce crezi așa ceva? Aici nu e nicio față bisericească. Se uită la celălalt cavaler, care călărise alături de el. William, m-ai auzit vreodată vorbind despre Sieur Henri de St Clair, maestrul de arme din Aquitania de pe vremea când eu nu eram decât un băietan? Ei, bine, iată-l.

În timp ce Henri și Sieur William se salutau dând din cap, Sieur Francis continuă:

— Deci locuiești în apropiere? Aveam impresia, într-un fel sau altul, că stai în nord, înspre Burgundia.

Îi întrerupseră ecourile unui tropot de copite, când trei bărbați coborâră dealul dând de zor pinteni cailor, pentru a afla de ce se opriseră. Unul dintre ei, un uriaș cu sprâncene negre, călare pe un bidiviu imens, în aruncă lui Sieur Henri o privire încruntată, fioroasă, înainte de a-și îndrepta nemulțumirea asupra lui Francis de Neuville, căruia îi ceru, cu o voce posacă, glaciară, să-i spună de ce încremenise întreaga

coloană.

De Neuville se uită la cel care îl interpelase și reuși să-i creeze lui Henri impresia că răspunsese cu o ridicare din umeri cât se poate de galică, cu toate că purta o armură completă.

— M-am oprit să stau de vorbă cu un vechi prieten, zise el. Încă nu l-am salutat așa cum se cuvine. Dacă vrei, pune coloana în mișcare. Noi o să ne dăm deoparte din drum și-o să vă prind din urmă după ce termin.

— Ar fi trebuit s-o faci fără s-aștepți să ți se spună.

De Neuville își înălță brusc sprânceana dreaptă în timp ce își ridica privirea spre interlocutorul său aflat în șa.

— Și cum ai putea să știi tu asta, de Mandeville? Mă-ndoiesc că, în toată viața ta, ai avut vreun prieten care să se oprească pentru tine. Se apropie de calul său, îi luă hățurile în mână, apoi îi făcu lui Henri un semn din cap. Vino, putem sta de vorbă aici, cât timp ceilalți trec pe lângă noi.

Niciunul dintre ei nu mai scoase niciun cuvânt până ce coloana nu se puse din nou în mișcare, avându-l pe cavalerul încruntat în frunte, în locul lui de Neuville, în vreme ce însoțitorii săi se întorceau la locurile lor. Oștenii mărșăluiau târându-și picioarele, ignorându-i pe cei doi cavaleri de pe margine și ținându-și ochii ațintiți, cu obișnuita ciudă, asupra drumului nesfârșit ce li se întindea înainte.

Henry vorbi primul, privind silueta cavalerului uriaș ce se îndepărta.

— Cine e individul ăsta?

— Mandeville. Sieur Humphrey de Mandeville. Un dobitoc. E un normand din Anglia și un bădăran, ca mai toți cei de teapa lui. Ignorant și lipsit de cea mai elementară politețe. S-a născut acolo, bineînțeles. Nu e aici nici de trei luni, dar crede că ne e superior nouă, tuturor.

— E superiorul *tău*?

Sieur Francis râse scurt.

— În nicio privință, deși sunt sigur că ăsta e visul lui. Dar ce e cu tine, îngropat în anonimat? De când ești aici? Arăți excelent.

— Acum mă simt excelent. Înfloritor, Francis. Cine e în trăsuri?

Sieur Francis zâmbi, despovărat de nevoia de a răspunde, pentru că prima caleașcă ajunsese între timp în dreptul lor, iar perdelele de piele se traseră într-o parte și o voce poruncitoare strigă, acoperind zgomotul copitelor și al roților cu cercuri de fier:

— Henri? Henri de St Clair, tu ești?

— Dumnezeule Sfânt din Ceruri!

Cuvintele i se desprinseră de pe buze înainte de a se putea controla, dar trecură neobservate, fiindcă apariția din trăsură se apleca deja pe fereastră, strigându-i vizitiului să se oprească, așa că întreaga cavalcadă se opri din nou.

— Ei, bine, messire? Nu mă saluți? Ți-ai pierdut graiul?

— Doamnă… Iertați-mă, doamnă, am fost tulburat. Am orbit la vederea voastră… N-am avut idee… Credeam că sunteți în Anglia.

— Ha! Adică în închisoare. Ei, bine, am fost, ani întregi. Dar acum sunt aici, acasă. Vino, salută-mă cum se cuvine și însoțește-mă. Tu, și tu, coborâți. Găsiți-vă loc în alte trăsuri. De Neuville, ia calul lui Henri. Tu, messire, vino să-mi prezinți omagiile, așa cum i le prezintă un adevărat cavaler seniorului său, apoi povestește-mi tot ce-ai făcut în acești ani, de când nu ne-am mai văzut.

În timp ce două femei ascultătoare coborau în grabă pe ușa deschisă, ținându-se neajutorate de fustele în dezordine, Sieur Henri de St Clair înaintă, cu gura căscată de uimire, încă străduindu-se să facă față reîntâlnirii neașteptate cu cea care fusese cândva cea mai puternică forță a creștinătății, Aliénor, ducesă de Aquitania, fostă regină a Franței și apoi a Angliei. Se urcă supus în trăsură și rămase tăcut, uitându-se lung la femeia din fața lui, cuprins, ca întotdeauna, de admirație față de francheța și de forța fățișă, intransigentă, pe care o dădea oricărei conversații.

— Ei, haide, spuse ea, după ce îl văzu așezat. Așa e mult mai bine și poți să-ți închizi gura și să te aduni, Henri, pentru că avem multe de vorbit și îți cer să fii tot atât de vioi și de

inteligent cum îmi aduc aminte că erai cândva… și, fiindcă veni vorba, arăți uluitor de bine pentru un bărbat în vârstă. Pari neschimbat. Traiul fără pată, aș putea spune, fiindcă nu cred că ești un lup care și-a schimbat năravul. Îmi aduc aminte că, în tinerețe, erai o prezență deosebit de plăcută, în ciuda părerilor tale de modă veche, rigide și ferme despre fidelitate. Apropo, ce mai face Amanda?

De St Clair își regăsi în sfârșit graiul.

— A murit, doamnă, acum aproape doi ani.

— Ah, pot citi asta pe chipul tău. Încă îi mai simți lipsa.

— Da, doamnă. Uneori e de nesuportat, dar acum îmi lipsește mai puțin decât înainte.

— Știu. Henric abia a fost coborât în mormânt și descopăr că și eu îl jelesc, chiar cu durere, deși l-am urât atât de multă vreme. Bătrânul mistreț m-a ținut șaisprezece ani închisă într-un turn, îți vine să crezi? Fornăi, un zgomot care aducea a râs. Oh, ei îi spun castel și e destul de măreț ca să fie considerat luxos, dar o închisoare rămâne o închisoare. Ezită, apoi rânji. Dar, ca să fiu sinceră, nu prea i-am dat de ales. O să-i simt cu adevărat lipsa. Pe viitor, n-o să prea am de ce să-njur.

— Deci e într-adevăr mort, doamnă? Noi am auzit zvonuri, toate contradictorii, așa că n-am știut ce să credem.

— Oh, e mort. Poți să mă crezi pe cuvânt. A murit la Chinon, în a șasea zi din iulie, și unii spun că a fost torturat de Richard până la moarte. Ceea ce nu e nicidecum adevărat, poți să te-ncrezi în mine și în privința asta. Richard nu e un înger și nu s-a avut niciodată bine cu Henric, dar fiul meu, regicid și paricid? E pur și simplu imposibil. Crede-mă, ca mamă a lui.

— Vă cred, doamnă.

— Nu mă-ndoiesc că îmi dai crezare. Pe beregata lui Dumnezeu, Henri, e bine să văd fața ta sinceră. Ești încruntat. De ce? Spune. Înainte o făceai întotdeauna, fără să-ți pese ce-aș fi putut să cred.

Prinzând curaj, Sieur Henri clătină din cap.

— Mă gândeam la oamenii mei, doamnă, atât și nimic mai mult. Am plecat călare înainte de răsăritul soarelui și probabil

că vor fi îngrijorați când vor vedea că nu mă-ntorc. Cred că ar trebui să le trimit vorbă, să le spun unde sunt. Îmi este permis să-ntreb cât de departe mergem?

— Nu prea departe, dar ai dreptate, ca de obicei. Folosește fereastra. Strigă-l pe de Neuville.

Fără să piardă timpul, de St Clair dădu deoparte perdelele de piele și scoase capul. De Neuville călărea în spatele trăsurii și se apropie, în trapul calului, când Henri îi prinse privirea. Aliénor, care urmărise totul, se aplecă ușor.

— Francis, cât mai avem de mers?

— Mai puțin de cincisprezece kilometri, doamnă. Probabil că avangarda a ajuns deja și vă instalează corturile.

— Trimite-le vorbă oamenilor lui Henri, spune-le că e reținut pe moment, dar se va întoarce în curând. Poți să te folosești de numele meu. După ce Sieur Francis salută și se întoarse cu spatele, Aliénor se instală pe locul ei. Poftim, acum ești liniștit?

— Sunt, doamnă… și sunt recunoscător. Dar, dacă aș fi știut că treceți pe aici, ați fi putut poposi pe pământurile mele.

Ea zâmbi.

— Ca să te-aducem la sapă de lemn? Fii mulțumit că n-ai știut nimic, bătrânul meu prieten. Din suita mea fac parte peste două sute de oameni. Nu ți-am fi făcut decât necazuri… deși, ca să fiu sinceră, dacă mi-aș fi adus aminte unde locuiești, te-aș fi folosit fără rușine. Reginele și oamenii de sânge regal o fac întotdeauna. Se întrerupse, privindu-l lung, cu ochi tot atât de minunați precum își amintea că fuseseră cu aproape trei decenii în urmă. Ei, eu ți-am spus cât de bine arăți, așa că e rândul tău. Cum mă găsești, acum, când mă apropii de vârsta senilității? Ai grijă.

Lui Henri i se păru surprinzător de simplu să-i zâmbească acelei femei, care, cu zeci de ani în urmă, la curtea ei fastuoasă din Aquitania, le purtase de grijă trubadurilor ce mișunau acum prin întreg ținutul, dând glas cântecelor măgulitoare de iubire și răspândind convingerile ei personale despre îndatoririle bărbaților de stirpe nobilă și despre femeile care îi dominau, învățându-i care erau acestea.

— Înainte de a vă vedea astăzi, doamnă, nu mi-aș fi închipuit că e posibil să fiți mai încântătoare decât erați când ne-am întâlnit prima oară… Dar sunteți.

Ea se holbă, privindu-l intens, apoi strâmbă din nas.

— Mă dezamăgești, Henri. Sunt o femeie bătrână și asta e o lingușire grosolană. Acel Henri de St Clair pe care l-am cunoscut înainte nu se înjosea niciodată lingușind.

— Nici acum n-ar face-o, doamnă. Am spus purul adevăr.

— Atunci nu l-ai spus niciodată până acum. N-am deslușit, niciodată, niciun semn care să-mi dea de înțeles că mă considerai încântătoare.

Zâmbetul lui se lărgi.

— Păi, soțul vostru, Henric, dacă vă aduceți aminte, era foarte gelos. Dacă ar fi bănuit că vedeam în voi orice altceva decât nobila doamnă căreia îi sunt vasal, m-ar fi servit la masă cu ouăle mele, cusute-n punga lor.

— Ha! Râsul Eleonorei era uluitor, savuros și plin de o desfătare firească. S-ar fi luat la întrecere cu Amanda ta. Ți-ar fi tăiat fiecare câte unul.

— Da, așa ar fi făcut… Râsul lui se domoli. Dar asta a fost demult, când lumea era tânără…

— Câți ani ai, Henri?

— O să împlinesc cincizeci înainte de a se încheia anul, doamnă.

— Păi, omule, nu ești decât un copil. Eu am șaizeci și șapte, iar Henric al meu avea cincizeci și șase când a murit. Se întrerupse o clipă. Richard o să fie regele Angliei, știai?

— Da, doamnă, am aflat. L-am văzut de curând. S-a oprit la ușa mea în drum spre Paris, acum două luni.

— Așa a făcut, pe sângele sfânt al Domnului? Chipul lui Aliénor se înăsprise. Și de ce a făcut-o?

Henri schiță o ridicare din umeri, cu vocea golită de expresie.

— Are nevoie de mine, așa a spus. Trebuie să navighez cu el spre Outremer, ca maestru de arme.

— Maestru de… Se opri brusc. Ei, e limpede că nu e un neghiob, în ciuda tuturor celorlalte defecte ale sale. Prost

îndrumat, dar nu neghiob.

Îi străpungea ochii cu ai ei, în niciun caz mai puțin hipnotici decât fuseseră cu zeci de ani în urmă, când ar fi putut ispiti până și un papă.

— Iar tu ai de gând să te duci, ca un prost. Ți-o citesc pe chip. O să pleci cu el. De ce, în numele întregii rațiuni din lume? Țara Sfântă e un loc potrivit numai pentru oamenii *tineri,* Henri – idioți virili și musculoși, plini de sălbăticie și de pasiunea tinereții și a setei lor neostoite de viață și de glorie… idioți și suflete pierdute. Nu e o viață potrivită pentru o femeie și, cu atât mai puțin, pentru un bătrân, care nu poartă nici coroană, nici mitră. Crede-mă, am fost acolo și am văzut cu ochii mei. De ce, pentru numele lui Dumnezeu, te-ai gândi, la vârsta ta, la o asemenea nebunie?

El ridică o mână, apoi o lăsă să-i cadă în poală.

— N-am de ales, doamnă. E datoria mea, invocată de fiul vostru.

— Prostii, Henri. Pe măruntaiele Domnului, omule, ai petrecut o viață nefăcând nimic altceva în afară de a aduce cele mai bune servicii casei noastre – mie și lui Henric, și lui Richard însuși. Ajunge, omule. Ți-ai câștigat dreptul de a muri acasă, în patul tău. Ai fi putut să-l refuzi în mod onorabil. Nici măcar el nu poate fi atât de… Se întrerupse brusc, mijindu-și ochii imenși. Nu, aici e vorba de mai mult decât atât. Fiul meu te-a manipulat cumva. Te-a constrâns. Așa procedează de obicei… Dar ce pârghie a folosit? Cu ce te-a avut la mână, ca să te aducă aici? Povestește-mi!

Era un ordin, categoric și de neocolit. Henri oftă și își luă ochii de la ea, îndreptându-și-i către ținutul care defila încet prin despicătura dintre cele două jumătăți ale perdelei și privind praful gros și greu așternut pe florile de hasmațuchi de pe marginea drumului.

— Am un fiu, doamnă.

— Știu. Îl țin minte, de când era copil. Îl cheamă… André, nu-i așa?

El o privi din nou în ochi, impresionat încă o dată de capacitatea ei aparent nelimitată de a-și aminti asemenea

amănunte.

— Da, doamnă, André.

— Acum e bărbat… și armă împotriva ta. Nu-i așa? Povestește-mi.

Îi spuse toată povestea, încheind cu intervenția lui Richard și cu soluția pe care o găsise și, pe durata întregii ore care se scurse astfel, ea păstră tăcerea, fără să-și dezlipească nicio clipă ochii dintr-ai lui în timp ce îi reținea fiecare nuanță și fiecare inflexiune a vocii. Când Henri tăcu, în sfârșit, ea dădu din cap și își țuguie buzele, mai subțiri decât și le amintea el, atrăgându-i atenția asupra obrajilor supți de sub pomeții înalți, care îi definiseră întotdeauna frumusețea uimitoare și încă prezentă. El rămase în așteptare și îi văzu privirea îndulcindu-se.

— Iar asta explică, firește, de ce arăți atât de *nerușinat* de sănătos. În aceste ultime două luni te-ai pus în mișcare, ca să-ți recapeți tinerețea pierdută. Ei, bine, bătrânul meu prieten, n-ai avut de suferit din pricina asta. Așadar, ce s-a întâmplat cu blestemații ăia de preoți? Richard i-a spânzurat?

— Preoții au fost aduși la judecată în fața arhiepiscopului de Tours și vinovăția lor a fost stabilită fără să existe vreo îndoială, cu toate că, în lipsa autorității și a onestității cu care i-a acuzat fiul vostru, asta nu s-ar fi întâmplat cu atâta ușurință. Au fost repudiați de Sfânta Biserică și obligați să se supună legilor laice din ducatul Aquitania, pentru a fi executați.

— Și, între timp, tu și fiul tău v-ați legat de Richard prin lanțurile de nesfărâmat ale recunoștinței și loialității…

Henri de St Clair remarcă ironia din tonul ei, dar nu-i dădu atenție.

— Da, doamnă. Ale recunoștinței, într-o mai mare măsură decât ale loialității, dacă așa ceva este posibil.

— Hmm…

Aliénor se foi pe banchetă, apoi întinse mâna și trase perdeaua din stânga ei, vorbind în timp ce privea umbrele înclinate și prelungi ale copacilor de pe coasta dealului de deasupra lor.

— Se înserează, prietene. O să ne oprim în curând, dar până atunci s-ar putea să se facă prea târziu ca să te duci acasă călărind de unul singur. Trebuie să cinezi cu noi și să te reîntorci dimineață. Între timp, fie ce-o fi, am o idee la care vreau să te gândești bine, Henri, și uite despre ce e vorba: nu a existat, niciodată, vreo legătură, de orice fel, care să nu poată fi sfărâmată, dacă există suficientă voință și destulă putere. Își întoarse ochii din nou către el. Absolvă-te de orice vină pe care ai putea s-o simți, chiar dacă vine din recunoștință. O să vorbesc cu Richard despre asta. Nu accept ideea de a te sili să navighezi spre Outremer. E absurd. În plus, tu îl cunoști pe fiul meu la fel de bine ca mine. L-ai modelat ani de zile. E o creatură entuziastă, cu pasiuni intense, imposibil de condus și imprevizibilă, din câte se pare, pentru oricine altcineva în afară de mine.

Sieur Henri își desfăcu mâinile într-un gest de scuză.

— Vă sunt recunoscător pentru grija pe care mi-o purtați, doamnă, dar, dacă asta nu vă supără, nu vreau nicidecum să fiu scutit de această îndatorire. Prefer să călătoresc împreună cu fiul meu spre Outremer în loc să aștept aici, singur, și să nu-mi găsesc locul, cu gândul la el. E singura rudă care mi-a mai rămas pe lumea asta și acum, după ce-am îmbătrânit, viața fără el mă atrage mult prea puțin. Poate că sunt nebun, așa cum îmi dați de înțeles, dar prefer să fiu un bătrân nebun alături de fiul meu, în loc de un sihastru bătrân și singuratic, care își așteaptă moartea aici, în lipsa lui.

Aliénor îl fixă cu privirea câteva clipe, apoi dădu ușor din cap.

— Atunci așa să fie, messire de St Clair. N-o să mai pomenesc despre asta. Suntem amândoi prea bătrâni și prea încărunțiți ca să ne certăm în privința felului în care vom muri. Femeia cu coasa o să ne găsească, indiferent unde ne-am afla… Își mușcă buza de sus, într-o manieră pe care el o uitase demult, apoi adăugă: Știi de ce era Richard atât de hotărât să te-nroleze?

Când St Clair clătină din cap, arătând o sinceră ignoranță, ea strâmbă din nas.

— Ei, atunci ar trebui să afli. Și, dacă asta îți face plăcere, ia notă că am spus *era* hotărât – cunoscându-mi fiul așa cum îl cunosc nu m-ar mira absolut deloc să aud fie c-a uitat că te-a atras în asta, fie că s-a răzgândit între timp. În Anglia există o mișcare care plănuiește să-l convingă să-l ia pe Marshall de Anglia, William Marshall, în suită, ca maestru de arme, dar Richard n-o să admită așa ceva, iar eu aș fi surprinsă dacă ar face-o. Marshall era omul lui Henric, tot atât de feroce și de loial, pe viață, ca un câine de vânătoare. În ochii lui Richard, Marshall l-a reprezentat întotdeauna pe Henric. Și, ca să spun adevărul, în inima mea nu-mi pot învinui fiul pentru asta. Făcu o pauză. În plus, Marshall îi e devotat Angliei cu trup și suflet, mai întâi și mai presus de toate. Pe de altă parte, Richard are de guvernat mai multe teritorii. Anglia nu e decât un bastard al imperiului său, și încă unul încet la minte. Pe beregata Domnului, el abia dacă e în stare să vorbească limba aia în care mârâie ei acolo. Se întrerupse din nou, reflectând asupra următoarelor ei cuvinte. Cred că știi de Alaïs. Citi răspunsul pe chipul lui și rânji. Da, sigur că știi. Ca să n-ai habar ar trebui să fii și orb, și surd. Date fiind implicațiile, era inevitabil, dar nu mă pot împiedica să-mi fie milă de biata creatură, chiar dacă e o gâscă, pentru că nu putea să țină sub control nimic din toate cele care i s-au întâmplat. A fost folosită și tratată cu cruzime toată viața ei și n-a avut destulă tărie de caracter ca să se-mpotrivească. Cu ani în urmă, eu una aș fi ucis pe cineva dacă un bărbat ar fi încercat să-mi facă și numai jumătate din ceea ce i s-a făcut ei. Dar Alaïs nu-mi seamănă, iar acum e din nou acasă, în Franța, căzută în dizgrație, și are puține șanse să găsească în curând un alt bărbat… Ce este?

— Ce să fie, doamnă?

— Indiferent ce-o fi în capul tău. Ai o expresie prostească, pari să fi rămas cu gura căscată, așa că dă afară tot ce gândești și apoi o să discutăm despre toate.

Henri făcu un gest blajin cu mâna.

— Sunt pur și simplu surprins, doamnă, pentru că nu văd și nu aud nici amărăciune, nici ură, când vorbiți despre ea.

Aliénor își arcui colțurile gurii într-un zâmbet firav.

— Nici nu trebuie, pentru că în mine nu se adăpostește niciunul dintre aceste sentimente împotriva ei. Nu m-ai auzit când am spus că a fost folosită și tratată cu cruzime toată viața? Am destulă amărăciune în suflet, Henri, nu trebuie să te înșeli în privința asta, dar niciun strop din ea nu e din pricina lui Alaïs.

— Dar… v-a furat soțul.

— L-a furat? L-a furat pe Henric Plantagenet? Zâmbetul ei se lăți, fără să capete mai multă căldură. Gândește-te bine, messire de St Clair, și adu-ți aminte de omul despre care vorbim. Nu s-a născut femeia care să-l poată fura pe Henric Plantagenet sau care să-l poată lega de ea pentru un timp mai îndelungat decât avea nevoie ca s-o lase însărcinată, iar aici mă includ și pe mine. Când era vorba de poftele cărnii, Henric lua totul. Vedea, dorea, lua. Oh, eu am fost perechea lui vreme de mulți ani, dar, imediat ce înfățișarea a început să mi se schimbe, imediat ce am început să-mbătrânesc, s-a uitat în altă parte. Și țapul bătrân a fost un desfrânat până în ziua morții. Nu, Alaïs Capet nu mi-a furat soțul. Nici pe departe. N-a fost decât una din lungul șir de făpturi de care a profitat el, de care s-a folosit și de care s-a descotorosit imediat ce următoarea a făcut un pas în față, atrăgându-i atenția. Dar Henric a ținut-o mai aproape de el decât pe toate celelalte din cauza Vexinului. Dacă ar fi înlăturat-o, asta l-ar fi costat Vexinul sau, cel puțin, un război lung și brutal, care să-i dea dreptul de a-l păstra. Și, în cele din urmă, tot l-a pierdut, înainte de a muri. Dar Alaïs n-a fost o hoață. Și, pe lângă asta, când s-a atins pentru prima oară de ea, Henric mă îndepărtase deja. Până atunci, stătusem deja ani întregi în închisoare, fiindcă el spunea că nu se putea încrede în mine, că nu puteam guverna în libertate fără să complotez împotriva lui împreună cu fiii mei. Și avea dreptate, acum pot să-mi dau seama. Dar s-o urăsc pe Alaïs? Aș putea, la fel de bine, să urăsc nordul, fiindcă de acolo vine ninsoarea, în loc s-o urăsc pe copila asta pentru ceea ce i s-a-ntâmplat. Dar nenorocul ei a forțat mâna lui Richard, care a făcut ce a făcut imediat ce-a

fost desemnat ca moștenitor. Ar fi fost greu s-o ia de soție, pentru a fi regina sa, când toată lumea știe că ea și-a petrecut cea mai mare parte a timpului în care au fost logodiți culcându-se cu tatăl lui. Biserica Angliei a fost scandalizată și nu s-a sfiit s-o arate. A aruncat în gura mare anatema asupra simplei idei a unei asemenea căsătorii și i-a interzis lui Richard s-o materializeze, sub amenințarea excomunicării. Așa că lui i s-a forțat mâna. A trimis-o acasă la fratele ei, Filip, așa cum era de așteptat.

— Poate că era de așteptat, doamnă, dar nu se poate spune că gestul a fost binevenit pentru familia ei. Regele Filip trebuie să-și fi ieșit din fire când a aflat.

— Prostii. În ziua când a primit vestea, Filip nu putea să iasă decât din patul prietenului său. Henri, lui Filip puțin îi pasă de Alaïs. Nu i-a păsat niciodată, începând din ziua nașterii ei. Nu are niciun pic de afecțiune pentru femei. Nu-l interesa decât să recâștige Vexinul și acum, când e sigur de el, o să-și folosească sora dezonorată ca armă împotriva lui Richard, pentru a obține orice avantaj cu putință. Atâta considerație îi acordă – e o unealtă pentru negocieri.

— E… inimaginabil.

Vocea i se frânsese la ultimul cuvânt, sugrumată de neîncredere, dar Aliénor îi respinse uimirea cu o mișcare bine controlată, lovindu-l ușor cu degetul.

— Aiurea, nici pe departe. Poate că e nefiresc, dar, pe de altă parte, e greu să-l iei pe Filip Capet drept un model de perfecțiune a naturii.

— Da, cred că ăsta e adevărul. Dar voi, doamnă? Ați fost la Paris?

— Pe beregata lui Dumnezeu, nu! Am fost la Rouen, cu treburi personale, iar acum mă duc acasă, pentru prima oară în mult prea mulți ani. O să rămân acolo o vreme, probabil cel puțin până după încoronarea lui Richard.

— Iertați-mă, doamnă, dar n-o să mergeți în Anglia ca să asistați la încoronarea fiului vostru?

Ea îi zâmbi scurt, glacial.

— Categoric nu. Richard e mai mult decât capabil să-și

organizeze încoronarea, iar ultimul lucru de care am eu nevoie este să fiu de față. Totul o să se desfășoare perfect și firesc și, între timp, o să plec spre sud, o să trec Pirineii, către Navarra. Îi văzu nedumerirea din priviri și adăugă: Către *Navarra,* Henri… regatul din nordul Iberiei. Ca să-i găsesc Angliei o regină.

— O *regină,* doamnă?

Ea izbucni într-un râs sincer.

— Da, o regină. Fiul meu va fi regele Angliei și are nevoie de o regină. *Anglia* are nevoie de o regină. Iar eu am găsit una în Navarra. La drept vorbind, Richard a găsit-o, acum trei ani. A întâlnit-o la curtea tatălui ei și mi-a scris despre ea. Se numește Berengaria, fiica regelui Sancho, și acum, când Richard nu mai e logodit, am de gând să pun la cale o căsătorie. Sancho se va dovedi un aliat de nădejde în războiul ce se apropie, așa obișnuit cum e să lupte împotriva maurilor care îl amenință acolo, în sălbăticia iberică, iar eu sunt încredințată că poate fi convins să-și înzestreze din belșug fiica, pe măsura rolului ei de regină. Și fii sigur că Richard și Anglia vor găsi o bună întrebuințare pentru orice la va oferi în folosul Războiului lor Sfânt.

— Berengaria. E un nume frumos. Dar *regele* Sancho? Am impresia c-am auzit de un *prinț* Sancho…

Ochii lui Aliénor îi căutară pe ai lui, îngustându-se, dar nu observă nimic care să trădeze că lui Henri i-ar fi fost cunoscute zvonurile despre relația necuvenită dintre fiul ei și tânărul prinț al Navarrei.

— Prințul e fratele Berengariei. După moartea tatălui său, va deveni al șaptelea rege cu acest nume. Deocamdată e un nimeni, dar am speranțe mari pentru sora lui. Încă n-am întâlnit-o, dar toată lumea, inclusiv fiul meu, spune că e o făptură blândă, supusă… poate nu o mare frumusețe, nu așa cum înțelegem noi frumusețea, dar e superbă. Prin urmare, dacă reușesc să aranjez căsătoria, i-o aduc lui Richard înainte de plecarea spre Outremer.

În timp ce vorbea, trăsura încetini și se opri legănându-se, iar afară erupse o babilonie de voci, ordinele și indicațiile

venind din toate părțile. Aliénor ascultă o clipă, apoi începu să-și strângă cele câteva lucruri împrăștiate în dreapta și în stânga ei, în timp ce de St Clair dădu deoparte perdelele, privind afară, în lumina înserării.

— E limpede c-am ajuns.

Cuvintele abia se desprinseseră de pe buzele ei, când de Neuville se apropie și se înclină în șa.

— Încă vreo câteva clipe, doamnă, și veți putea coborî. Totul pare să fie gata și, după miros, se poate spune că bucătarii s-au descurcat bine. Dacă vreți, rămâneți aici pentru alte câteva momente, până când trăsura voastră se va putea opri în siguranță, în fața cortului. Încă o sută de pași sau chiar mai puțini și vă veți afla acolo. Se uită la de St Clair. Sieur Henri, bidiviul tău e în siguranță. Rândașul meu o să-i poarte de grijă ca și cum mi-ar aparține.

O salută pe Aliénor, își întoarse calul și se îndepărtă, iar ducesa îi zâmbi lui de St Clair.

— Ei, bine, bătrânul meu prieten, întâlnirea noastră – sau, cel puțin, cea mai plăcută parte a ei – e pe sfârșite, pentru că, imediat ce se deschide din nou portiera, trebuie să redevin Aliénor de Aquitania, repunând în drepturi toate absurdițățile și îndatoririle pe care le implică rangul. Întinse brațul, cu o mișcare spontană, și îl prinse de încheietura mâinii. Henri, a fost atât de minunat să te văd și să petrecem acest timp împreună. Bărbații din același aluat cu tine sunt rari și acum există prea puțini în viața mea. Dacă e într-adevăr acolo, sus, Domnul să vă binecuvânteze, în viitoarele voastre aventuri, pe tine și pe fiul tău, și să mă ierte pe mine pentru ce-o să-ți spun acum. Nu vă încredeți în prinți. Nu știu cine a fost primul care a spus asta, dar a făcut-o cu duhul adevărului asupra sa. Aveți grijă cu fiul meu. Eu îl iubesc în ciuda a ceea ce e, în multe privințe, dar te previn, ca prietenă veche și de nădejde: fă pentru el tot ce poți, dar nu te încrede în el, fiindcă e stăpânit de elemente pe care nu le poți controla și călăuzit de lumini pe care nu-ți vei dori niciodată să le vezi sau să le înțelegi. Își lăsă capul pe spate, cu ochii îngustându-i-se și cu degetele încă strângând cu putere încheietura mâinii lui. Ți-o spun din

dragoste, Henri – dragostea unei femei față de un bărbat admirabil, înfrângând dragostea unei mame față de fiul ei îndărătnic – dar, dacă sufli vreodată cuiva vreun cuvânt despre asta, o să neg c-am spus-o și-o să mă răzbun în mod oficial. Mă auzi?

— Da, doamnă, și o să țin seama de sfatul vostru, deși nu l-ați rostit.

Punându-se din nou în mișcare, trăsura părăsi drumul clătinându-se și pătrunse pe pajiștea ticsită de corturi. Aliénor își strânse fusta în jurul trupului cu o mână și se prinse cu cealaltă de un șnur împletit din mătase, fixat de perete, lângă portieră, asigurându-și astfel un sprijin în caleașca în mișcare, până când aceasta se opri din nou.

— Pe beregata Domnului, îți doresc numai bine, prietene. Acum, când începe tămbălăul, du-te și caută-l pe Brodo, intendentul meu. Spune-i că te-am trimis eu și că trebuie să te ospătеze așa cum se cuvine și să-ți găsească un loc potrivit pentru dormit. S-ar putea să nu mai am timp să stăm iarăși de vorbă și știu că nu vrei să-ți irosești timpul în mijlocul orătăniilor care se gudură și cotcodăcesc, bulucindu-se în jurul meu, oriunde m-aș duce. Mănâncă și dormi pe săturate, apoi pornește spre casă dimineața devreme și continuă-ți pregătirile pentru a-ți face datoria față de fiul meu. Așadar, rămas-bun.

Ușa trăsurii se deschise și Sieur Henri ieși primul în mulțimea strânsă ciorchine, întorcându-se apoi ca să-i întindă ducesei mâna, ajutând-o să coboare cu bine. Se aplecă și își apăsă buzele pe mâna ei, iar ea zâmbi, apoi îl lovi ușor în creștet cu unul dintre degetele celeilalte mâini, înainte de a trece pe lângă el, fiind înghițită de mulțimea admiratorilor ei.

4.

Henri de St Clair descoperi, cu mare repeziciune, cât de mare era sacrificiul pe care îl făcuse pentru Richard

Plantagenet, seniorul său capricios. La câteva zile după întâlnirea cu ducesa Aliénor, se pomeni potopit de noi responsabilități, îndatoriri și activități generate de numirea sa ca maestru de arme și, în curând, abia dacă mai avu timp să observe cât de iute treceau zilele și săptămânile. Totul culmină o lună mai târziu, când primi invitația de a i se alătura imediat lui Richard, în Anglia, și, din momentul acela, nu mai putu spune că propria sa viață îi aparținea.

— Cât de curând înseamnă „imediat”?

Henri abia dacă aruncase o privire asupra pergamentului pe care îl deschisese cu doar câteva clipe înainte, dar privirea aceea căzuse peste ordinul fără drept de apel.

Cavalerul ospitalier care îi adusese înștiințarea ridică din umerii săi largi și își coborî ochii către pergamentul din mâna lui, dar nu scoase niciun cuvânt și își păstră chipul lipsit de expresie. Sieur Henri se uită din nou în jos, la mesajul scris.

— Înțeleg. Totul e scris aici, nu? Păi, ar fi mai bine să te așezi până citesc eu. Ai mâncat ceva astăzi? Nu, probabil că nu… Henri se întoarse spre Ector, care stătea lângă ușă, urmărindu-l cu privirea și așteptând porunci. Adu mâncare și băutură pentru Sieur… Se întoarse din nou spre celălalt bărbat. Ai un nume, messire ospitalier, sau nu ești decât un zâmbet fantomatic și o prezență așijderea? Vorbește, messire.

— Mă numesc Gautier, Sieur Henri. Gautier de Montdidier.

— Montdidier ai spus? Atunci ar trebui să ne cunoaștem. Henri se instală pe un scaun din fața șemineului, așteptând ca ospitalierul să se așeze vizavi de el. Un strămoș de-al dumitale și unul de-al meu s-au numărat printre membrii fondatori ai Templului. Știai asta?

— Da.

— Atunci de ce porți mantia neagră a ospitalierilor, în locul celei albe a Templului?

Buzele lui Montdidier se arcuiră într-un zâmbet și își lăsă capul ușor pe o parte.

— Poate că prefer să fie așa, dar adevărul e că am urmat rânduiala monahală a Binecuvântatului Benedict încă de când eram un mucos. Am rămas orfan la naștere și am fost crescut

la o mănăstire din Anglia, așa că, îndată ce am ajuns la vârsta la care puteam deveni cavaler – cum a fost tata, ucis în luptă înainte de nașterea mea – mi s-a părut pur și simplu firesc să mă alătur cavalerilor ospitalieri.

— Da, presupun că așa trebuie să fi fost. Ector, mâncare și băutură pentru Sieur Gautier de Montdidier și ai grijă să fie hrăniți și oamenii lui. Câți ai adus cu dumneata, messire, și unde se află acum?

— Șase bărbați, Sieur Henri, și sunt cu toții în curtea castelului, așteptând să le spun unde trebuie să meargă.

— Da, bine, pot rămâne aici peste noapte, dar asta depinde de cât de „imediat" trebuie să plec eu, așa că îngăduie-mi să citesc această misivă adusă de dumneata, apoi voi putea să-ți dau un răspuns.

De fapt, Sieur Henri era gata de câteva săptămâni, făcuse toate aranjamentele pentru a se asigura că, pe durata absenței, bunurile și pământurile sale aveau să se afle pe mâini bune, conduse de un bărbat pe care îl cunoștea de ani întregi și-n care avea încredere, fratele mai vârstnic al răposatei sale soții. Iar instrucțiunile din scrisoarea lui Richard erau succinte și la obiect. Lui Henri i se cerea să ajungă în Anglia, în compania lui Sieur Gautier de Montdidier, cât mai curând cu putință, pentru a-și prelua îndatoririle de maestru de arme *al Aquitaniei.*

Precizarea nu îi scăpă și i se păru interesantă. Aquitania nu fusese pomenită în timpul primei sale întâlniri cu Richard. Poziția pe care i se poruncise să o ocupe fusese aceea de maestru de arme al acestuia din urmă, nici mai mult, nici mai puțin. Amănuntul era lipsit de o reală importanță, de vreme ce Richard, ca duce, guverna Aquitania, dar pe Henri îl uimea faptul că apărea în scrisoarea aceea. Presupunea că situația din Anglia se schimbase după întoarcerea lui Richard, și încă în mod radical. Dar era departe de a fi nefericit din pricina noii evoluții a evenimentelor. Avea să se simtă mult mai în largul său ca maestru de arme al Aquitaniei, o funcție pe care o mai deținuse ani întregi și care îi plăcuse pe când se afla în slujba ducesei, decât să ocupe aceeași poziție în slujba

englezilor, care aveau drept limbă o bolboroseală guturală.

Scrisoarea nu conținea nicio referire la fiul său, dar Henri nici nu se aștepta la vreuna. După prima întâlnire cu de Sablé, André trecuse rareori pe acasă și părea entuziasmat de faptul că era acaparat de pregătirile în vederea apropiatei sale primiri în rândurile cavalerilor templieri. Henri știa că urma să-și întâlnească iarăși fiul în Anglia, înainte de îmbarcare, și era mulțumit de asta, având certitudinea că tânărul urma să se afle în siguranță. Dădu drumul capătului pergamentului, lăsându-l să revină la forma cilindrică, și îl prinse între vârfurile degetelor ambelor mâini în timp ce îl studia cu atenție pe de Montdidier.

— De ce, Sieur Gautier? De ce te-a trimis Richard să mă aduci în Anglia, însoțit de șase oameni? Crede că nu sunt în stare să călătoresc singur?

— Mă îndoiesc, Sieur Henri. Socot că regele a dorit să petrecem un timp împreună, astfel încât să putem discuta pe durata călătoriei.

— Despre ce să discutăm? Nu am nici cea mai mică intenție de a te înjosi sau de a te insulta, messire Montdidier, dar nu cred că avem ceva în comun. Chiar și numai diferența de vârstă dintre noi și e de ajuns ca să transforme asta într-o certitudine.

— Poate se gândește că ai putea afla anumite lucruri ascultând ce am de povestit. Abia am venit din Outremer și am fost rănit în dezastrul de la Hattin. Știu că regele ți-a cerut să găsești noi mijloace de a înfrunta și de a înfrânge oștile lui Saladin. Este convins că te-aș putea ajuta în această privință.

Henri îl privi pe ospitalier cu mult mai mult respect.

— Într-adevăr, ai putea. Iar Dumnezeu și Cerul Sfânt știu că am nevoie de tot ajutorul pe care El mi-l poate trimite. Dar cum ai reușit să supraviețuiești atunci, la Hattin? Mi s-a spus că, după luptă, Saladin i-a ucis pe prizonierii din ordinele militare, templieri și ospitalieri deopotrivă.

— Da, i-a ucis. I-am văzut murind și m-am așteptat să mor și eu, pentru că eram grav rănit. Dar i-am supraviețuit zilei aceleia, zăcând printre cadavre fără să fiu descoperit, și am

reușit să mă târăsc într-un ascunziș după căderea întunericului. Aveam o săgeată în vintre și rana era prea urâtă ca să pot spera că aș putea scăpa cu fuga, așa că mi-am dezbrăcat tunica, pentru că nu voiam să fiu recunoscut drept ospitalier, și am izbutit să îmbrac o alta, simplă, maro, pe care o scosesem de pe un mort. Apoi m-am predat, a doua zi dimineață. M-au luat prizonier, mi-au lecuit rana, m-au tratat omenește și, în cele din urmă, m-au eliberat contra unei răscumpărări, împreună cu alți patru cavaleri care nu făceau parte din niciun ordin militar. Am avut noroc.

Ușa se deschise și intră Ector, urmat de doi servitori care aduceau tăvi cu mâncare și cu vin. Așezară pe una dintre mese tot conținutul acestora, apoi ieșiră fără să-și fi ridicat privirea spre niciunul dintre cavaleri. De St Clair se uită la mâncare, apoi la oaspetele său.

— Ei, bine, messire Montdidier, regele a avut dreptate. Vreau să stăm de vorbă pe îndelete. Dintre cei aflați la Hattin în ziua aceea, ești primul pe care-l întâlnesc. Se ridică în picioare și arătă cu mâna către masă. Mănâncă, apoi Ector o să te conducă într-un dormitor, unde o să te poți odihni câteva ore. Când plec de aici, o să le spun oamenilor tăi că sunt liberi și o să-i trimit în cazărmile mele, iar noi o să ne revedem mai târziu, dar acum am niște treburi. O să plecăm poimâine, în zori. Până atunci, casa mea e a ta.

Salută cu o plecăciune adâncă a capului și ieși, închizând ușa în urma lui și lăsându-l pe ospitalier cu mâncarea și cu băutura. O clipă mai târziu, era înapoi.

— Cum ați ajuns aici, Sieur Gautier? Pe ce drum?

Celălalt înghiți îmbucătura care îi umplea gura.

— Dinspre vest. Am debarcat în La Rochelle, apoi am luat-o spre nord-est, prin Niort, spre Poitiers, și apoi către nord-vest, până aici.

De St Clair dădu din cap.

— E cel mai bun traseu. Mult mai scurt decât dacă mergi către nord-vest, prin Nantes și Saint-Nazaire. Cât timp v-a luat?

— Din La Rochelle până aici? Cinci zile… Asta e a șasea.

Am mers câte treizeci de kilometri în fiecare zi, de la răsăritul soarelui până la apus.

— Hmm. Ei, la întoarcere o să avem nevoie de mai mult timp. Iau cu mine patru oameni și o cotigă în care să-mi transport lucrurile, ceea ce înseamnă că vom merge cu viteza ei. O să fim norocoși dacă o să putem face douăzeci de kilometri.

— Așadar, șapte zile.

— Da, dar nu mai mult de atât. Cât crezi că vom avea de așteptat până găsim o corabie?

— Avem deja una care ne așteaptă – cea care m-a adus aici. O să rămână în La Rochelle încă paisprezece zile, apoi o să ridice pânzele fără noi, dacă nu vom fi sosit. După atât timp, se va presupune că am murit.

— Înțeleg. Atunci e mai bine să ne grăbim și să facem tot posibilul ca să rămânem în viață.

De St Clair dădu din cap, ca și cum și-ar fi aprobat propriile cuvinte, apoi plecă din nou.

•

Vântul încetase pe neașteptate, cu o jumătate de oră înainte, iar de St Clair se uita acum în jos, în apa de dedesubt, stând aplecat peste balustrada punții de la pupa a corăbiei ce îi ducea, pe el și pe însoțitorii lui, din La Rochelle în Anglia. Stătea cu picioarele depărtate, ținându-și genunchii îndoiți ca să contrabalanseze mișcările dezordonate, impredictibile, ale punții și având cotul drept încolăcit în jurul unei frânghii ce se întindea în sus, părând o bară de fier pierdută în masa velaturii de deasupra capului său. Nu era deranjat de tangajul corăbiei care se legăna sub picioarele sale și se aplecă, fascinat, întinzându-și gâtul în timp ce privea talazurile umflate de dedesubt. La un moment dat, părură destul de aproape ca să le atingă dacă ar fi întins mâna și, pe durata unei bătăi de inimă, un val se năpusti înainte și în jos, dezgolind în întregime partea laterală a navei, până ce pupa se ridică deasupra apei. Rămase suspendată astfel pentru o clipă îndelungată, apoi vasul se aplecă în față și plonjă pe panta valului următor, izbind fundul albiei create la baza

acestuia cu prova înainte și stârnind pânze ample de apă care măturară puntea în sens invers, îmbibând totul înainte de a se scurge.

Henri știa că, în centrul corăbiei, echipajul se agita cu disperare, străduindu-se să azvârle apa rămasă în cală mai repede decât pătrundea alta, dar nu se mai aflau nicidecum într-o primejdie atât de mare precum cea care îi amenințase cu o oră înainte. Atunci, când furtuna urla deasupra și în jurul lor, biciuind stropii și spuma valurilor și contopindu-i într-o ceață de nepătruns, n-ar fi putut să stea acolo unde se afla acum. Deși încă imense, talazurile erau domoale, punctate de petice de spumă care se înălțau și coborau tacticoase în timp ce oceanul se umfla, trecând pe sub ele.

— Se liniștește. Mai înainte am crezut, pentru un timp, că suntem pierduți.

Montdidier i se alătură, legănându-se ca să facă față mișcărilor corăbiei și întinzându-și mâna ca să se agațe de o frânghie bine întinsă. Din spatele lui, Henri observă îmbunătățirea considerabilă a vizibilității, dar norii joși, plumburii, continuau să ascundă orizontul, cerul și marea dispărând într-o pâclă întunecată.

— Da, se pare că s-a terminat, dar, cât a ținut, a fost cumplit. Mărturisesc că, o vreme, am crezut și *eu* c-o să pierim cu toții. Se uită în jur, pe punte, și zâmbi scurt, cu buzele strânse. Dar am fost nevoit să vin aici, sus, pentru siguranța stomacului meu. Sub punte, zgomotul și duhoarea de vomă erau apăsătoare. Acum se pare că, din grupul nostru, noi doi suntem singurii care nu varsă și nu se vaită, *sperând* să moară. Dădu drumul frânghiei și se așeză, cu spatele sprijinit de parapetul vasului. Vino să stai aici, lângă mine. E ud și neplăcut, dar, în momentul ăsta, așa e totul. Furtuna ne-a întrerupt ultima discuție tocmai când devenise mai interesantă.

Montdidier își descleștă mâna și se lăsă în jos cu băgare de seamă, instalându-se umăr la umăr lângă bărbatul mai vârstnic în timp ce acesta își sprijinea palmele de punte și se sălta cu un mârâit profund, găsindu-și o poziție mai

confortabilă.

— Ahh, murmură el, așa e… mult mai bine. Oasele mele bătrâne simt lipsa scaunelor capitonate. Însă ăsta e un preț mic pentru a putea sta la aer curat, fără să-ți fie rău, cum le e tuturor celorlalți. Crezi că ne-am păstrat cursul? Nu văd niciun semn c-am fi aproape de uscat.

— Nici eu n-am văzut, așa c-am vorbit cu căpitanul. Mi-a spus am fost împinși către vest, spre largul Atlanticului, dar că acum, când vântul s-a oprit, o să ne îndreptăm direct spre nord, folosindu-ne de vâsle, și vom vedea din nou pământul. Pe urmă o să mergem iarăși spre nord-vest, ocolind promontoriul Bretaniei, după care o vom lua spre nord prin est, până la Cherbourg. De acolo o să vedem coasta Angliei, la nord de noi. Am întrebat cât o să dureze și tot ce-am primit drept răspuns a fost o ridicare din umeri. Depinde de vânt și de vreme, spune el, așa că ar putea dura oricât, de la șapte zile până la de trei ori mai mult. Între timp, o se ne oprim la Brest, pentru aprovizionare, apoi o s-o pornim spre Cherbourg, de unde nu mai avem de navigat decât o zi până în Anglia.

— Cu alte cuvinte, trebuie să ne resemnăm, acceptând orice s-o întâmpla, și să avem răbdare. De St Clair se înfioră și se înfășură în mantia udă. Ei, bine, mă gândesc că ăsta ar putea fi un noroc, fiindcă noi doi avem atât de multe de vorbit.

Un alt fior îi zgâlțâi trupul și începu brusc să tremure fără să se mai poată controla, fiind conștient că, dacă nu scăpa de hainele ude, risca să se îmbolnăvească. Poate că bărbații mai tineri din jurul lui puteau să treacă ușor peste o astfel de încercare, dar el unul era mult prea bătrân ca s-o suporte. Se ridică în picioare cu o oarecare dificultate, simțind moliciunea care îi invada deja oasele, și se sprijini cu o mână de umărul lui Montdidier.

— Asta e o nebunie, spuse. Am haine curate și uscate în cabina mea de sub punte și am de gând să-mi scot zdrențele astea murate și să mă îmbrac cu ceva plăcut și cald. Ar trebuie să faci același lucru. Uite, prinde-te de mâna mea.

Ospitalierul se agăță de ea și se săltă cu ușurință.

— Sunt de acord. Mă simt de parcă aș fi fost ud și înfrigurat toată viața, deși știu că nu e vorba decât de ultima noapte. Făcu o pauză. Dar, pe viitor, dacă vom ajunge să ne cunoaștem mai bine, adu-mi, te rog, aminte că nu doresc să mai petrec nicio alta în bezna din pântecele unei corăbii, în mijlocul urletelor furtunii de pe mare. Așa că să ne uscăm cât mai bine cu putință și să ne-ntâlnim aici din nou, peste o jumătate de oră.

Când St Clair ieși, în sfârșit, din nou pe punte, pentru a-l găsi pe ospitalier așteptându-l, trecuse aproape un ceas. Dar nu mai era ud și îi era cald pentru prima dată, după multe ore, iar priveliștea care îl întâmpină îl făcu să se simtă mai bine după zile întregi. Pătura grea de nori se spărsese în timp ce el se afla jos, soarele strălucind acum printr-un gol din ce în ce mai mare, și observă că echipajul trecuse la vâsle și că înaintau contra valurilor vizibil micșorate. Mai constată, cu recunoștință, și că puntea de sub picioarele sale începea să se usuce.

Nimeni nu le dădu atenție celor doi cavaleri când trecură prin fața marinarului voinic de la cârmă, care se uita țintă înainte, către provă. Se așezară pe două suluri mari care semănau a năvoade, stând unul lângă celălalt și în apropierea cârmaciului, dar destul de departe pentru ca acesta să nu-i poată auzi. Pe urmă vorbiră, pentru scurtă vreme, despre generalități, dar Henri era nerăbdător să aducă în discuție anumite subiecte și intră curând în miezul lor.

— Ultimul lucru pe care mi l-ai spus ieri, exact înainte de a izbucni furtuna și de a fi nevoiți să ne târâm la adăpost, a fost că regii care ne vor conduce în Țara Sfântă trebuie să înghită anumite lucruri care le rămân pe beregată. De atunci mi-am pus tot felul de întrebări. Ce-ai vrut să zici cu asta?

Montdidier se posomorî.

— Exact ceea ce am zis. Oștirea care se strânge acum, atât în Britania, cât și în Franța, nu e nicidecum o oaste adevărată. E o adunătură – facțiuni disparate și coterii – iar comandanții diverselor grupuri au planurile și ambițiile lor personale și caută să fie avantajați înaintea oricui altcuiva. Însă toți

aceștia, regi, prinți, duci, conți și oricine altcineva, trebuie cumva convinși sau chiar siliți, dacă e nevoie, să accepte deopotrivă realitățile locului unde vor merge și ceea ce îi așteaptă acolo. Am vorbit cu cei mai mulți dintre ei și le-am spus ce cred, ce știu și ce am văzut cu ochii mei, dar, dintre toți, numai Richard Plantagenet a binevoit să-mi ia vorbele în seamă. Ceilalți nu vor să m-asculte. Au propriile lor păreri, propriile lor convingeri greșite.

— Și care sunt acestea? întrebă de St Clair când ospitalierul tăcu. Cred că pot ghici, dar spune-ni, oricum. Ce își închipuie?

— Prostii.

Montdidier își duse mâna la centură și scoase un pumnal cu lama lungă și îngustă. Își mută degetele între care strângea mânerul pe lamă și începu să-și răzuiască unghiile cu vârful.

— Și? Care sunt prostiile astea?

Ospitalierul se încruntă, apoi își îndreptă brusc spatele, trase aer cu putere în piept și îl expulză apoi zgomotos, scăpând de furia ce îi încruntase sprâncenele cu aceeași repeziciune și ușurință cu care ar fi lepădat altcineva o mantie.

— De ce mă înfurii pe dumneata, poți să-mi explici? Nu ești implicat în toate astea… Cel puțin, nu încă. Dar o să fii, crede-mă. Își puse pumnalul la loc, în teacă, și își încrucișă brațele la piept. Își închipuie, *cu toții,* că acest război, aidoma tuturor celorlalte conflicte care le sunt cunoscute lor, va fi câștigat de cavaleri călare.

— Și ai vrea să aibă o altă convingere.

— Sigur că da, pentru că aș vrea să nimicească oștile musulmane și să supraviețuiască. *Trebuie* făcuți să-și dea seama cât de mult greșesc – să-și schimbe nu numai părerile, ci și metodele și tacticile de luptă. Dacă nu o fac, vor muri cu toții, repede și zadarnic, pentru că acum s-a schimbat totul. Așa-numitele războaie despre care vorbesc ei, câștigate de cavaleri din șaua calului, au fost purtate aici, în creștinătate, și toate au rezolvat niște fleacuri, niște probleme neînsemnate, niște ciorovăieli locale dintre baronii lacomi și orice fel de dușmani pe care au ales să-i înfrunte, oricând. Se întoarse și îl

privi pe St Clair drept în ochi. N-a mai existat niciodată un război precum cel desfășurat acum în Palestina împotriva musulmanilor, împotriva lui Saladin. Crede-mă în privința asta, Sieur Henri. E un război purtat într-o altă lume, foarte diferită de tot ceea ce cunoaștem din creștinătate, iar legile războiului pe care le-am învățat și pe care le știm s-au schimbat întrutotul. N-ai fost niciodată în Outremer, nu-i așa?

— Nu, m-am fost. Atunci când m-aș fi putut duce, obligațiile față de ducesa Aliénor m-au ținut aici, acasă, și, până acum, nu mi s-a mai ivit nicio ocazie de a pleca.

— Da, așa mi-am închipuit și eu… ei, bine, crede-mă când îți spun că Outremer e total diferit de lumea pe care o știi. Ceva mai devreme, l-ai numit Țara Sfântă, dar Dumnezeu însuși știe că, în locul ăla, nu există nimic sfânt. E o lume pe care acești oameni ce se văd acum în chip de conducători nu o vor înțelege niciodată și pe care nu sunt nici măcar capabili să și-o imagineze. Sunt, cu toții, prea tineri ca să-și amintească lecțiile învățate în timpul primei și al celei de a doua expediții desfășurate acolo și prea ignoranți ca să fie preocupați de realitățile aparte ale pământului pe care vor fi obligați să lupte și ale climei din acele locuri. Cea mai mare parte a ținutului e deșert, tot atât de ostil și de brutal ca oamenii ce îl locuiesc și inimaginabil de periculos pentru cei nou-veniți. E un tărâm blestemat, înspăimântător și plin de cataclisme, unde furtunile de nisip pot izbucni fără niciun avertisment, îngropând sate întregi – și, uneori, *oștiri* întregi – furtuni atât de violente, încât smulg carnea neprotejată de pe oasele unui om viu. Însă mai cumplit decât toate acestea, e un tărâm plin de fanatici – războinici sălbatici, fără milă, care trăiesc și respiră crezul propriului lor Dumnezeu și al profetului său, Mahomed, și care sunt bucuroși și dornici să moară în slujba lui. Acești luptători musulmani – sarazini, mahomedani, arabi, beduini, spune-le cum vrei – pot fi mai buni decât cei mai buni dintre noi, Henri, chiar dacă refuzăm s-o recunoaștem. Și sunt destul de numeroși ca să țină piept unei oști de trei mii de franci, aducând pe câmpul de bătălie câte zece bărbați pentru unul de-al nostru, și ca s-o nimicească, nemailăsând în

viață decât un om din douăzeci.

Urmă o tăcere îndelungată, timp în care Henri se gândi la tot ce spusese ospitalierul, și, după o vreme, își ridică o mână, într-un gest rugător.

— Te cred, pentru că am auzit și de alții relatări similare. Dar, în ciuda acestora, a logicii și analizei minuțioase pe care le implică, cifrele pe care le-ai pomenit îmi sfidează convingerile. Nouăsprezece oameni din douăzeci uciși? Cum ar putea o oștire, indiferent cât de bine antrenată și de fanatică, să înfăptuiască un asemenea măcel?

— Proiectile.

Cuvântul fusese articulat cu un glas atât de aspru, încât St Clair nu era sigur ce anume spusese celălalt.

— Cred că n-am auzit bine. Ai zis „proiectile”?

Montdidier se uită din nou spre el, cu ochi limpezi, convingători.

— Da, așa am spus. Proiectile… săgeți, dacă preferi să le descriu mai exact.

— Ah, săgeți. Săgeți trase cu arcul.

Trăsăturile lui Montdidier se înăspriră de furie.

— Da, întocmai. *Săgeți* – proiectile trase cu arcul. Ne-au măcelărit cu săgeți. Au trimis asupra noastră o ploaie de săgeți, ca o grindină, neîntreruptă și venind concomitent din toate părțile. Și pe urmă, noaptea, au țintit caii noștri, știind că un cavaler în armură devine neajutorat când e silit să lupte mergând pe jos, prin nisip. Săgeți, messire de St Clair. Le-au folosit ca să ne demoralizeze, ca să ne slăbească, ca să ne înspăimânte și, în final, ca să ne ucidă, silindu-ne să trecem la acțiuni disperate, pe care altminteri nu le-am fi întreprins. Iar noi am fost neputincioși în fața lor.

— Știu, și nu te iau în râs. Am mai auzit câte ceva despre asta și înainte. Mă gândeam, pur și simplu, încă o dată la absurditatea interdicției papale asupra folosirii arcurilor în lumea creștină. Am plătit-o scump la Hattin. Și totuși… firește, o săgeată odată slobozită nu e pierdută? Nu mai poate fi folosită a doua oară. Însă mi-ai vorbit despre un număr *enorm* de săgeți. Aici trebuie să existe o *oarecare* exagerare.

— Da, probabil că așa i se pare oricui care n-a fost acolo. Nu ești primul care gândește astfel și care îmi pune întrebarea. Dar eu am văzut totul cu ochii mei.

Se ridică în picioare dintr-o singură mișcare și se îndreptă spre partea laterală a corăbiei, se sprijini cu mâinile de copastie și rămase așa, privind apa, până când lui de St Clair îi trecu prin minte că spusese probabil tot ce avea de spus și că nu mai voia să adauge nimic. De vreme ce vântul încetase, valurile continuaseră să-și reducă dimensiunile și corabia înainta acum mult mai lin, aproape cu delicatețe, iar cerul rămăsese aproape fără niciun nor, soarele după-amiezii târzii fiind coborât destul de jos, către orizontul vestic, care se vedea acum limpede, dincolo de silueta lui Montdidier. Dar acesta se răsuci, privindu-l din nou pe St Clair și lăsându-se pe spate, sprijinit de copastie, cu amândouă coatele odihnindu-i-se pe balustradă.

— Ai văzut vreodată o cămilă, Sieur Henri?

Henri dădu din cap.

— Da, din ambele soiuri – cu o cocoașă și cu două – și încă de mai multe ori. Un individ aduce în fiecare an, la Festivalul Solstițiului de Vară din Poitiers, câteva animale sălbatice stranii. Oamenii se îmbulzesc și plătesc bine ca să se minuneze privind astfel de creaturi.

— Atunci înțelegi că o cămilă este un animal de povară, foarte mare, extraordinar de puternic și capabil să care greutăți imense vreme îndelungată, în timp ce o săgeată, nu are, practic, nicio greutate. Chiar și o tolbă cu săgeți – cu douăzeci sau chiar mai multe – nu cântărește aproape nimic în comparație cu o sabie sau cu o secure. Așa că dă-mi voie să te întreb ceva: cât de multe săgeți, împachetate cu grijă și legate în snopi, crezi că poate duce o cămilă?

De St Clair gâfâi, cu respirația tăiată.

— N-am idee, dar, după cum ai pus întrebarea, presupun că numărul e, probabil, mai mare decât cel pe care l-aș putea sugera.

— Cu mult mai mare. Singura limită de care trebuie să ții cont în cazul unei asemenea încărcături este volumul snopilor

de săgeți. Acum imaginează-ți un număr de astfel de snopi, fiecare legat cu grijă și conținând câte douăzeci și cinci de săgeți. Fiecare dintre ei ar avea, cu aproximație, grosimea a doi pumni, își ilustră spusele lipindu-și pumnii strânși, cu degetele mari alăturate. Imaginează-ți și niște lăzi făcute din șipci și sârmă – cuști, având lățimea egală cu lungimea unei săgeți și fiind suficient de lungi și de adânci pentru a cuprinde câte patru straturi a câte zece legături de săgeți așezate alături. Fiecare ladă, ușoară, dar rezistentă, ar cuprinde câte o mie de săgeți și n-ar fi mare lucru să legi laolaltă câte șase lăzi de fiecare parte a unei cămile. Ceea ce înseamnă douăsprezece mii de săgeți cărate de un singur animal.

De St Clair ridică din umeri, zâmbind și depărtându-și palmele deschise.

— O ipoteză interesantă, recunosc asta, spuse el, cu voce scăzută. Presupunând, desigur, că ar putea *face* vreodată cineva *rost* de douăsprezece mii de săgeți.

— Să facă rost? Sieur Henri, armata care ne-a înfrânt la Hattin era alcătuită aproape în întregime din arcași – arcași călare, pe cai mult mai mici decât ai noștri, slabi și vânoși, mai iuți și mai sprinteni. Fiecare arcaș își căra săgețile pe timpul campaniei, având cel puțin trei sau patru tolbe pline. Dar Saladin mersese deja cu gândul mult mai departe și plănuise ce avea de făcut. Își adunase armata cu luni de zile înainte, chemând oameni din Egipt și din Siria, din Asia Mică și din toate celelalte ținuturi pe care le guvernează și dăduse de știre să se fabrice săgeți într-un număr nemaivăzut până atunci și să fie trimise în locurile unde aveau să se formeze diversele contingente ale oștirii sale.

— Și le-a încărcat pe toate pe o singură cămilă, asta ai vrut să spui?

— Nu, Sieur Henri, nu asta. Asta ar însemna numai douăsprezece mii de săgeți. În momentul când a pornit împotriva noastră, pregătindu-se să asedieze Tiberias, Saladin avea șaptezeci – *șaptezeci* – de cămile încărcate cu săgeți de rezervă în convoiul său cu bagaje. Nu știu câte săgeți au avut în total, dar, după ce s-a sfârșit măcelul de la Hattin,

musulmanii vorbeau între ei, fălindu-se, fiindcă îi transformaseră pe porcii necredincioși din cavaleri și oșteni în arici. N-am văzut nimic pe măsura ploii de săgeți care a căzut asupra noastră în ziua aceea.

— Șaptezeci de cămile încărcate… De unde știi?

— Am fost prizonierul lor și le cunosc limba. I-am auzit mai târziu vorbind despre asta și despre cât de greu le-a fost după bătălie, când au adunat săgețile folosite.

De St Clair se simțea, evident, stânjenit.

— Stai puțin, fiindcă nu sunt sigur c-am înțeles ce-ai spus mai înainte. Vrei să zici că, la Hattin, oastea creștină a fost nimicită de la distanță, fără să intre în luptă cu dușmanul? Dacă e așa, nu se potrivește cu nimic din ceea ce am auzit despre bătălie. Ce-mi poți povesti despre faptele vitejești ale cavalerilor și despre șarja templierilor?

— Care șarjă? întrebă batjocoritor Montdidier. La Hattin n-a existat nicio șarjă glorioasă a templierilor. A încerca să se apropie de dușmani era ca și cum ar fi încercat să adune fum. Ne erau superiori numeric, călăreau în cercuri în jurul nostru și, de fiecare dată când încercam să șarjăm și să ne angajăm în luptă, formațiile lor se fărâmițau și se împrăștiau imediat ce ne apropiam. Se îndepărtau până la o distanță sigură, lăsându-ne să trecem printre ei, apoi se regrupau în spatele nostru, despărțindu-ne de restul forțelor noastre și expunându-ne flancurile în bătaia săgeților trase de arcași. Cavalerii Templului erau în ariergardă. Și-au dat seama ce se întâmplă după mai multe încercări de a se angaja în luptă și, spre cinstea lor, s-au întors, întărind tabăra regelui de pe colina de deasupra câmpului de bătălie. Însă oamenii suveranului își înălțaseră corturile între forțele principale ale acestuia și templieri, așa că templierii au fost nevoiți să călărească în jurul lor și printre ele, fiind loviți de săgețile trase din spate în timp ce se loveau unii de alții, încercând să găsească o cale de trecere printre șirurile de corturi ancorate cu mii de funii care le zăpăceau caii. În ziua aceea, niciun grup mai mare din armata noastră n-a reușit nici măcar să fie pe punctul de a începe o luptă corp la corp cu inamicul. Câțiva au făcut-o, pe

cont propriu, dar erau doar o mână de oameni împotriva unor hoarde și au fost măcelăriți cu repeziciune. Pedestrimea noastră, alcătuită din aproape douăsprezece mii de oșteni vânjoși, a fost lăsată să pătrundă printre rândurile oștirii musulmane. S-a folosit aceeași tactică – s-au dat pur și simplu deoparte și i-au lăsat pe ai noștri să treacă printre ei fără luptă, apoi i-au urmat și i-au ucis unul câte unul, atacându-i din flancuri în timp ce coborau către lac. N-a supraviețuit niciunul. Și asta a fost, practic vorbind, povestea bătăliei de la Hattin: am stat, neajutorați, pe caii noștri și am fost doborâți de săgeți. Am fost înfrânți de o tactică mai înțeleaptă și de un plan mai bun și copleșiți numeric, iar comandanții noștri au fost neputincioși în fața posibilităților superioare ale inamicului. N-a fost un prilej de glorie pentru creștinătate. Își întoarse fața într-o parte, apoi tuși și scuipă, radiind un dezgust și o indignare aproape vizibile. Am spus *comandanți*. Ha! Dumnezeu să mă ierte, dar o hoardă de șobolani e condusă mai bine decât am fost conduși noi atunci, la Hattin. Aroganță, prostie, ignoranță și fanfaronadă, asta am văzut din belșug. Dar comandanți adevărați, abilitate sau exemplu însuflețitor… Dumnezeu să ne aibă în pază data viitoare, dacă suntem destul de proști ca să repetăm toate astea.

— Vrei să spui că e posibil ca totul să se repete, data viitoare?

Montdidier îl privi ridicând din sprâncene.

— Te îndoiești? Ce s-a schimbat, de atunci și până acum? Bătrânii veterani trufași, ca de Ridefort, au dispărut, dar i-am înlocuit cu alții, mai prejos și mai neghiobi decât ei. Îți jur, messire de St Clair, că, dacă în următorul război intrăm călare în luptă, în același mod, crezând cu aroganță în superioritatea noastră, Saladin o să ne înfrunte folosind exact aceeași tactică, care o să aibă exact același efect. De aceea regii trebuie făcuți să-nțeleagă că e necesară o schimbare.

De St Clair deschise gura, dând să vorbească, dar o închise din nou și ospitalierul rămase în așteptare.

— E…? Henri tuși, dregându-și glasul. Se ridică o întrebare pe care trebuie s-o pun, pur și simplu pentru a mă simți cu

cugetul împăcat. Există… Este posibil ca înfrângerea de la Hattin să nu fi fost altceva decât un accident de război? S-ar fi desfășurat altfel dacă oștile s-ar fi întâlnit într-un alt loc, într-o altă zi?

Celălalt scutură din cap, scurt și cu hotărâre.

— Mă îndoiesc. Poate că ar fi existat câteva diferențe minore în privința cursului luptei, dar finalul ar fi fost același. Pe 5 iulie, imediat după încheierea bătăliei, când doctorii sarazini mi-au îngrijit rănile, s-a predat cetatea Tiberias, aflată sub asediu – ceea ce nu e surprinzător, am putea spune, având în vedere că locuitorii priviseră de pe zidurile lor măcelul – dar, cinci zile mai târziu, pe data de 10, a căzut Acra. Apoi oastea lui Saladin a cucerit, unul după altul, într-o succesiune rapidă, orașele Nablus, Jaffa, Toron, Sidon, Beirut și Ascalon. Toate având fortificații masive. După aceea, în afară de câteva castele, risipite ici și colo, care au rezistat în locuri îndepărtate, numai portul Tyr și orașul Ierusalim au mai rămas în mâinile creștinilor. Iar Ierusalimul a capitulat în fața lui Saladin în septembrie. Niciunul dintre toate aceste evenimente nu s-a petrecut din întâmplare.

— Da…

De St Clair se ridică în picioare și se frecă la ochi cu încheieturile mâinilor. Sieur Gautier se mulțumi să rămână în expectativă, dându-i timp de gândire, iar el spuse, în cele din urmă:

— Eu nu sunt rege. Însă, de acum înainte, voi veni oricum în sprijinul părerilor tale.

Pe urmă traversă puntea, către balustrada de la tribord, unde rămase cu spatele la Montdidier, scrutând în tăcere orizontul îndepărtat.

Ospitalierul ezită o clipă, țintuit locului, privindu-i spatele și linia umerilor, apoi plecă.

•

— Pe rănile Domnului, Henri, vorbește-mi pe de-a dreptul! Dacă aș fi vrut sugestii voalate și mistere, aș fi chemat un preot. Ești maestrul meu de arme, așa că îți cer să mi te adresezi fără ocolișuri, fără absurdități mormăite. În

dimineața asta ai văzut cum avem de gând să ne transportăm oastea până în Outremer și n-ai spus nimic, nici măcar un singur cuvânt, despre modul în care trebuie să conducem acțiunea când vom ajunge în sfârșit acolo și îi vom înfrunta pe Saladin și pe musulmanii lui. Cum o să abordăm această sarcină, cum o să-i atacăm din nou, fără să avem aceeași soartă ca Guy de Lusignan și oștirea Regatului Ierusalimului? Fir-ar să fie, omule, am nevoie să fiu îndrumat în privința asta, înainte de a discuta cu alții. Filip al Franței o să-nceapă să urle, ultragiat, imediat ce-o să aibă cea mai mică bănuială că n-am găsit încă nicio rezolvare.

Richard avea dreptate, bineînțeles. Ca duce al Aquitaniei, rege al Angliei și unul dintre comandanții noii expediții de recucerire a Țării Sfinte, aștepta și avea nevoie de un sfat limpede din partea nou-numitului său maestru de arme. Mai precis, trebuia să afle, cu exactitate, ce strategii originale și inovatoare pusese la punct de St Clair pentru a le oferi oștilor sale speranțe de victorie împotriva hoardelor de sarazini. Henri călărea deja de trei zile în preajma ducelui său, așteptând o ocazie de a-i înfățișa descoperirile și propunerile sale fără a risca să fie întrerupt. Richard era din ce în ce mai preocupat de aranjamentele logistice premergătoare călătoriei pe apă către Outremer. Reunirea marii flote nu avea să înceapă mai devreme de două săptămâni, dar comandantul acesteia, Robert de Sablé, își alesese deja, de luni întregi, timonierii și subordonații, iar asamblarea corăbiilor și încărcarea proviziilor se făceau în peste douăzeci de porturi importante. În dimineața aceea, Henri și Richard călăriseră alături, inspectând trupele și revizuindu-și planurile. Timpul trecuse repede, fiindcă efortul lor fusese rodnic, ducele profitând de ocazie pentru a-i da lui de Sablé o serie de sugestii practice în privința repartizării spațiilor de la bord pentru cai, șei și arme, inclusiv pentru mașinile masive de asediu, demontate pentru a fi transportate pe bucăți.

— Ei, messire? Ai un răspuns pentru mine?

Sesizând ocazia care i se ivise în sfârșit, de St Clair se grăbi să vorbească.

— Da, seniorul meu. Am un răspuns. Dar va fi nevoie de cel puțin o oră întreagă din timpul tău ca să-ți explic cum văd eu lucrurile, după care vei dori, probabil, să-ți petreci o zi sau două analizându-mi ideea.

Tocmai părăsiseră orașul Plymouth, unul dintre principalele porturi unde se pregătea flota regelui, aflat pe coasta de sud a Angliei, și călăreau pe o pajiște întinsă, dominată de copaci singuratici, stejari, ulmi și fagi bătrâni, printre care șerpuia cu vioiciune un pârâu lat. Richard se uită în jur și trase de hățurile calului, făcând animalul să o ia către dreapta, spre locul unde malul apei era cel mai aproape.

— Atunci, dacă o să am nevoie de o zi întreagă de gândire, o să ne îngăduim răgazul de a sta singuri aici, pe mal, vorbind despre asta.

Se uită peste umăr, către garda lui de corp, însoțitorul lui nedespărțit, taciturnul și extraordinar de loialul cavaler angevin Baldwin de Bethume, care se afla, ca de obicei, la patru lungimi de cal în urma ducelui său.

— Baldwin, avem mâncare și băutură?

— Da, alteță.

— Bun, atunci ne oprim și mâncăm lângă pârâu, imediat ce ești gata.

Richard Plantagenet se hrănea așa cum făcea cele mai multe lucruri – concentrându-se pe deplin și cu graba nerăbdării. Privindu-l pe duce înfulecând carnea de pasăre pe care o strângea în mână, sfâșiind-o cu dinți înverșunați și înghițind-o cu tot cu oasele mărunte, cu barba și bărbia unse de grăsime, Henri ar fi vrut să-l sfătuiască să mănânce mai încet și să-și ofere timp pentru a savura carnea, dar știa că e mai bine să nu spună nimic. Nevoia de hrană stătea între Richard și ceea ce își dorea să facă după aceea – era o pacoste de care trebuia să se ocupe și în care plăcerea nu era inclusă. Când ducele termină totul, aruncând rămășițele oaselor în apă și curățându-și degetele de grăsime cu un șomoiog de iarbă smuls de alături, Henri își lăsă calm deoparte mâncarea neterminată și se pregăti să facă față oricărei provocări a suzeranului său. Nu avu mult de așteptat.

— Montdidier mi-a povestit că ați petrecut mult timp stând de vorbă și că ai înțeles importanța vederilor sale mai repede decât oricine altcineva, cu excepția mea, firește. Așa că, ce ai să-mi spui?

— Nimic mai mult decât ceea ce ai hotărât deja, alteță: în campania care se apropie, trebuie să ne schimbăm cu desăvârșire modul de a acționa și trebuie să-ncepem imediat. Ca să spunem adevărul, s-ar fi cuvenit să-o facem cu luni în urmă, când a sosit ospitalierul și ne-a dezvăluit pentru prima oară ce s-a petrecut, de fapt, la Hattin. Dar se pare că, în tot acest timp, i-au dat crezare foarte puțini dintre oamenii și dintre aliații tăi. Mărturisesc că, la început, și mie mi-a venit greu să cred că singura voce reîntoarsă din Outremer care avertiza și își exprima nemulțumirea e a lui.

— Ah, dar tocmai aici e diferența. Montdidier e un bărbat cu principii, care nu se teme să spună lucrurilor pe nume. Nu-i pasă ce cred alții despre el. Ceea ce îl face un om extraordinar. Cât despre cei care s-au întors istorisind alte povești, nu mă-ndoiesc că unii au făcut-o ca să scape de pedeapsă pentru propria lor lașitate, în timp ce alții au vrut ca faptele și supraviețuirea lor să pară mult mai eroice decât au fost, iar preoții au, bineînțeles, propriile lor explicații pentru orice. Încearcă să ne mențină pe toți pătrunși de sentimentul vinovăției, astfel încât să ne întoarcem cât mai curând cu putință pentru a ne răscumpăra sufletele și a ne ispăși păcatele. Ne vorbesc despre greșelile și păcatele noastre, dar sunt preoți, așa că nu ne pot spune cum să luptăm într-un război și cum să învingem. Însă acum nimic din toate astea nu are importanță, pentru că am aflat adevărul de la un om de încredere. Se întrerupse o clipă. Așadar, ce vrei să fac? La ce schimbări te-ai gândit pentru linia noastră de asalt?

— Stabilitate și unificare.

Așa cum făcea întotdeauna când erau singuri și discutau despre strategie, de St Clair i se adresa ducelui lăsând deoparte titlurile onorifice, deși nu era conștient de asta.

Richard își miji ochii.

— Explică-te.

— Cu plăcere. Oastea nimicită la Hattin era pe departe mult prea mobilă și de o vulnerabilitate fatală în fața tacticilor folosite de Saladin împotriva ei. M-am convins că disciplina din rândurile francilor s-a făcut praf – oștirea a fost alcătuită din prea multe fracțiuni care au acționat una împotriva alteia. Cavalerii regelui Guy îi pizmuiau pe templieri și, în ciuda cauzei lor comune, nici între aceștia din urmă și ospitalieri nu era cine știe ce dragoste. Pe urmă, din pricina propriilor sale slăbiciuni, regele însuși s-a temut ca nu cumva de Ridefort și de Chatillon să-l amenințe în public așa cum se mai întâmplase până atunci, în mai multe ocazii. Raymond, contele de Tripoli, și susținătorii săi au reprezentat vocea rațiunii, dar nimeni nu i-a luat în seamă, din cauza armistițiului încheiat, înainte de luptă, între Raymond și Saladin. Și toată lumea voia să se umple de glorie, plecând în escapade dezorganizate ca să intre în luptă cu dușmanul și ajungând exact în mâinile lui Saladin, care a făcut tot posibilul pentru a-i încuraja, după care le-a evitat atacurile și i-a nimicit de la distanță. Ți-a povestit Montdidier despre săgețile suplimentare?

— Șaptezeci de cămile încărcate, da, mi-a povestit. Nu știu dacă pot să-l cred. E prea mult loc pentru exagerări.

De St Clair își ridică mâna, în semn de protest:

— Crede și trage învățăminte. Nu m-am mai gândit la prea multe alte lucruri de când am auzit asta și acum sunt convins că ospitalierul are dreptate. E o observație uluitoare în privința unui dușman pe care o să-l mai întâlnim – un mod de a ne da seama cât de înaintată și de originală e gândirea sultanului. A planificat totul dinainte, vreme de luni întregi sau chiar de ani, și și-a pus oamenii să făurească săgețile cu un scop anume. Asta îmi spune că are mare încredere în el însuși și în poporul lui și că pe noi, francii de tot soiul, ne respectă prea puțin ca războinici. A întreprins toate acele acțiuni și a pregătit săgețile pentru că și-a dat seama cât de previzibili aveau să fie francii în momentul când urma să se ajungă în sfârșit la luptă și s-a folosit de asta ca să-i distrugă.

— Așa că trebuie să devenim imprevizibili.

De St Clair își lăsă capul pe o parte.

— Nu, nu imprevizibili, pentru că asta ar fi similar cu sinuciderea. Doar *mai puțin* previzibili. Va trebui să-i facem pe Saladin și pe emirii lui – cred că așa își numește generalii – să vadă și să creadă că n-o să ne mai lăsăm păcăliți, repezindu-ne să-i urmărim nebunește formațiile de luptători. De data asta, vor fi nevoiți să vină ei la noi și, în momentul acela, ne vor găsi pregătiți.

Richard dădu din nou din cap, păstrându-și vocea scăzută și vorbind pe un ton aproape meditativ.

— Asta pare să aibă sens. Dar, la drept vorbind, Henri, cât de pregătiți putem fi, în fața unei asemenea mulțimi? Ține minte ce-ți spun, acum vom fi mai mulți decât au reușit să adune, la Hattin, Guy și nefericiții lui sfetnici. Ei abia dacă au fost treizeci de mii și, odată ce ne vom întâlni cu Barbarossa, oastea noastră unită va ajunge la trei sute de mii. Dar s-ar putea, de asemenea, ca împotriva noastră să vină mai mulți păgâni, fiindcă Saladin stăpânește teritorii întinse. Asta nu ne-o poate spune decât timpul. Dar dacă-și vor repeta performanța cu grindina de săgeți – și nu-mi pot imagina de ce n-ar fi în stare s-o facă – oamenii noștri vor fi nevoiți să se apere. Altminteri o să fim nimiciți.

— Poate, dar numai dacă îi îngăduim dușmanului să se apropie destul de mult ca s-ajungă la noi.

Richard își înălță capul și ochii i se îngustară.

— Foarte bine, atunci spune-mi tot. Cum îi ținem la o distanță sigură?

— Trăgând în ei. Cu arcurile lungi ale englezilor tăi și cu arcubalistele tale angevine. Ambele bat, cu ușurință, mai departe decât arcurile sarazinilor. Prin comparație, arcurile lor sunt lipsite de vigoare. Îi vom învăța să se teamă de arcubalistele noastre.

— Și chiar așa ar trebui să fie. Ar trebui să se teamă de ele. Dar nu avem nicidecum atâtea cât e nevoie – nu avem nici măcar destule arbalete obișnuite – ca să nu mai vorbim de arcubaliste. Iar ale mele sunt singurele din toată creștinătatea, așa că nu ne putem aștepta la niciun ajutor din partea aliaților

noștri.

De St Clair abia dacă dădu din cap, câtuși de puțin impresionat.

— N-avem nevoie de ajutor. Mi-am permis deja să presupun că ești de acord și le-am cerut mai multe armurierilor tăi, atât celor de aici, cât și celor de acasă.

— Pe Dumnezeu cel Sfânt, ce dai din cap? Departe de a fi nemulțumit, Richard își înălță o sprânceană, amuzat de îndrăzneala lui de St Clair. Și, când ai făcut asta, cât de multe ai cerut?

— Oricâte pot făuri înainte să ridicăm pânzele. Le-am cerut mai întâi cinci sute, apoi mai multe, dacă timpul o permite. Și am făcut-o acum o săptămână, trimițând vorbă, printr-o corabie rapidă, la Poitiers, de vreme ce acela e singurul loc unde se pot fabrica acum arcubaliste. Bineînțeles că nu vor fi toate cu arc de oțel – am înțeles că sunt foarte de greu de făcut – așa că le-am cerut pe cele de tipul imediat următor în ordinea forței lor, cu arcuri puternice, din foi, construite din lemn și corn. Am trimis vorbă și la cea de-a doua manufactură, din Tours, cerându-le cinci sute de arbalete mai mici, din lemn și tendoane. Și le-am cerut făuritorilor de arcuri din Anglia să își mărească producția, deși, de atunci încoace, mi s-a spus că lucrează cu toate forțele lor.

Richard respiră adânc.

— Atunci, așa să fie, zise el. Ai făcut bine. Ei, dar cum ne-nvățăm oamenii să le folosească înainte de a intra în posesia lor? Asta n-o să fie ușor, Henri, fiindcă niciunul dintre recruții pe care i-am ales nu sunt câtuși de puțin obișnuiți cu astfel de arme.

— Da, dar l-ai pus deja pe fiul meu, André, să pregătească niște instructori, așa că îi putem folosi pe cei deja inițiați ca să-i învețe pe noii veniți. Câți arcubalistieri ai sub comanda ta în Aquitania?

— În Aquitania? Nu prea mulți. Am mai mulți în Anjou și alții în Poitou… Richard își țuguie buzele, socotind. Aquitanieni, au rămas cinci sute sau poate șase. Am adus două sute dintre ei cu mine, aici, în Anglia – douăzeci de grupuri de

câte zece oameni.

— Și din cei cu arme mai ușoare, ca arbaletele?

— La fel, cred, dacă vorbești tot despre Aquitania. Poate cu o sută sau două mai mulți… să zicem că sunt aproape o mie. Am mai mulți în Anjou și Poitou. Și, înainte de a mă-ntreba, am o mie de englezi cu arcuri lungi în suita mea și o s-aduc cel puțin încă o mie înainte de a părăsi Anglia.

Richard își sprijini umărul de copacul din spatele său și rămase cu privirea pierdută în depărtare, cu gândul la numerele pe care le pomenise. În total, reprezentau un foarte mic procent din oastea de o sută de mii de oameni pe care o aduna ca să-l înfrunte pe Saladin împreună cu regele Franței și cu ceilalți aliați mai mărunți ai lor și realiză că erau chiar și atâția doar datorită lui însuși, dar recunoscu, fără tragere de inimă, și meritele tatălui său. Spionii îi dăduseră de veste că și despre Frederic Barbarossa, împăratul Sfântului Imperiu Roman, se zvonea că adună o oaste de două sute cincizeci de mii de oameni de pe teritoriile germane, aducându-și astfel contribuția la războiul sfânt al papei, iar Richard îi pusese pe aceiași spioni din nou la treabă și acum credea că era puțin probabil ca din forțele împăratului german să facă parte un număr mare de arcași, de orice fel.

Privirea i se focalizează din nou și se uită iarăși la St Clair.

— Te-ai gândit cumva la modul în care ar trebui să desfășurăm aceste forțe pe care le-ai născocit?

— Da, m-am gândit. E o strategie destul de ușor de explicat, dar încă n-am stabilit detaliile tactice cu exactitate. Acum, când am acordul tău pentru a trece la fapte, o să-mi petrec mai mult timp ocupându-mă de asta.

— Și asta e ceea ce înțelegi prin stabilitate și unificare?

— Da. Așa cum spuneam, mișcările mărunte ale trupelor sunt încă neclare – încă nu mi s-au cristalizat în minte – dar știu că trebuie să punem în valoare noul armament, creând grupuri masive, strategice, mobile, dar capabile să își mențină poziția și să respingă un atac în forță, și că trebuie să le folosim pentru a ne susține cavaleria.

— Și cum rămâne cu pedestrașii?

— Din ei o să formăm aceste grupuri, la fel ca anticii, când fiecare bărbat se putea baza pe ajutorul și pe puterea celui de alături.

Richard dădu din cap cu o încetineală deliberată.

— Anticii… Vorbești despre legiunile Romei antice?

— Da, întocmai. Compacte, neînduplecate, atacând în forță, independente, extrem de disciplinate și, practic, indestructibile.

— Înțeleg. E o listă impresionantă de calități.

— Da, dar e realizabilă. Și necesară, dacă vrem să ținem piept legiunilor cu care ne va ataca Saladin. O putem face, dar n-avem timp de pierdut.

— Și cum rămâne cu grindina de săgeți?

De St Clair ridică din umeri.

— Dacă nevoia ne-o impune, o să reinventăm țestoasele romane și o să ne acoperim soldații cu carapace din scuturi de oțel.

Richard îl studie pe bărbatul mai vârstnic preț de câteva clipe lungi, apoi dădu din cap.

— Foarte bine, fă-o. Mai ai și altceva în minte?

— Da, am. Sarazinii au cucerit toate fortificațiile și toate cetățile francilor din Outremer, ceea ce înseamnă că trebuie să le recuperăm, asediindu-le. Mă gândisem să-ți aduc la cunoștință că, în acest scop, avem nevoie de mașini de război, dar, după discuția noastră de azi-dimineață, se pare că totul e sub control.

— Da, ceea ce ne trebuie cu adevărat sunt instrucția și instructorii, atât pentru pedestrime, cât și pentru arcași. Așa că, uite ce-o să facem. Petreci noaptea asta în compania mea – întreaga noapte, dacă e necesar – și ne concentrăm asupra principiilor și a logisticii implicate de aceste idei noi ale tale, până când mă familiarizez cu tot ce-o să ne fie necesar. Pe urmă mă ocup eu însumi de tot restul și mă asigur că sunt aleși oamenii corespunzători pentru a fi însărcinați să pună totul în practică. Între timp, tu te întorci acasă, cât mai curând cu putință, și începi să antrenezi noi corpuri de oaste, mărite, pentru a mânui armele de tipul arbaletei – toate aceste arme.

Folosește mai întâi voluntari, pentru că e cel mai probabil ca ei să învețe cel mai repede, dar adună și alții, dacă e necesar, folosind orice sursă pe care o consideri potrivită. Îți dau mână liberă în privința asta. Presupun că aliații noștri francezi și, poate, chiar și unii dintre ceilalți, vor dori să trimită o parte din oamenii lor pentru a fi instruiți, acum, când putem folosi pe față asemenea arme împotriva musulmanilor. Dar ceea ce trebuie să facă în primul rând este să-și trimită cei mai buni fierari la armurăriile noastre din Anjou și din Aquitania, să învețe cum se face o arcubalistă. Se opri, observând expresia de pe chipul lui St Clair. Ce e, omule?

Sieur Henri părea nedumerit.

— Îmi cer iertare, dar vrei să plec acasă înainte de încoronarea ta sau după?

— Ai înnebunit, Henri? Înainte, bineînțeles. Această nouă necesitate este mult prea importantă pentru a o amâna o lună întreagă, și încă din pricina unei mascarade religioase. Vreau să te văd plecând săptămâna asta. O să-ți povestesc totul despre încoronare data viitoare când ne întâlnim tu și cu mine. Acum să ne ridicăm și să plecăm, fiindcă avem destul de mult de mers și vreau să-ncepem să ne ocupăm de planurile astea diseară. Se răsuci către Baldwin de Bethume, care stătea la o oarecare depărtare de ei, așteptând să fie chemat. Baldwin, plecăm chiar acum. Strânge tot ce trebuie strâns și urmează-ne cât mai curând posibil.

Baldwin se ridică în picioare cu o mișcare lină și Richard făcu același lucru, apoi întinse mâna către Sieur Henri și îl trase în sus.

— Te-ai descurcat bine, Henri… justificând încrederea pe care o am în tine. Să nu-ncetezi niciodată să gândești așa, ca acum. Haide, încalecă.

5.

Sieur Henri de St Clair stătea în șa, drept ca o suliță, privind în jos din locul său de supraveghere situat în vârful unui povârniș înalt. În fața lui, de o parte și de alta, se întindea un câmp de instrucție, cu marginile pierdute în depărtare. În spate, dincolo de șanțul cu apă pentru apărare, zidurile castelului Baudelaire se înălțau deasupra lui, acoperindu-l cu umbra de la sfârșitul după-amiezii, ce trecea cu mult de locul unde se afla. Întreaga zonă din dreapta era lăsată în voia cailor și a călăreților, a grupurilor de cavaleri și de soldați călare ce se deplasau încoace și încolo, cu toții foarte absorbiți de exercițiile lor. Henri se bucura să-i lase singuri. Era mult mai interesat de ceea ce se petrecea în partea stângă a câmpului, unde șirurile parcă nesfârșite de arbaletrieri, cei mai apropiați stând aproape sub postul său de supraveghere, trăgeau în salve, ochind țintele aliniate în fața lor, la mare distanță. Știa că puțin mai departe, dincolo de masa de arbaletrieri, erau yeomenii englezi ai lui Richard, trăgând cu arcurile lor lungi, ucigătoare, dar se aflau la o distanță atât de mare, încât abia reușea să-i zărească și nu putea decât să presupună ce anume făceau. Aidoma călăreților, în după-amiaza aceea nici ei nu solicitau decât o mică parte a atenției lui, fiindcă se concentra asupra arbaletrierilor, singura rațiune a întoarcerii sale neprevăzute în Aquitania, la mijlocul lunii august a anului precedent. Acum erau în miez de iunie, în anul Domnului 1190, și ultimele zece luni trecuseră pe lângă el ca un vis năvalnic, fragmentat.

Însărcinarea care îl așteptase în momentul întoarcerii la Poitiers fusese înspăimântătoare și abia dacă știuse de unde să înceapă. Dar, în prima săptămână de după sosire, trimisese echipe de recrutori din Poitiers, cu misiunea de a-i vizita pe toți vasalii lui Richard din Aquitania, Poitou și Anjou,

arătându-le puterea armelor lor. Recrutorii făcuseră demonstrații în Tours, Angers, Nantes, Nevers, Bourges, Angoulême și Limoges, plus într-o altă sută de sate și cătune împrăștiate între acestea, anunțând de fiecare dată că ducele Richard căuta voluntari, pentru a întregi rândurile noilor sale corpuri de artileriști de elită. În prima lună a campaniei, peste o mie de bărbați veniseră direct la Poitiers și Henri își pusese imediat la treabă arbaletrierii angevini instruiți, cerându-le să le dea lecții recruților. Și tot atunci începuseră să sosească și primele arme noi de la manufacturile din Poitiers și Tours, cele dintâi trimițând arcubaliste, iar celelalte, arbalete mai simple, mai ușoare și mai simplu de reglat și producția, odată începută, își mărea volumul în mod constant.

Acum, după zece luni de muncă grea, chinuitoare, Henri avea o mie două sute de noi arbaletrieri pe deplin instruiți și peste două mii de recruți, în diverse stadii de pregătire. Peste patru sute din ultimul grup îi fuseseră trimiși de regele Franței, Filip August, care ceruse, cu multă politețe, ca Sieur Henri să accepte să instruiască, în folosul său, un grup de oameni care, în schimb, se puteau întoarce să le dea lecții compatrioților lor francezi.

Luând totul în considerare, Henri își dădea seama că străduaniile sale fuseseră mai mult decât profitabile. În dimineața aceea, aflase că Richard sosise în Franța cu o săptămână în urmă și același mesaj îl avertizase că se putea aștepta ca ducele, acum rege încoronat al Angliei, să ajungă la Baudelaire în după-amiaza aceleiași zile. Vestea îl îndemnase să organizeze acea adunare a noilor trupe.

Era un câmp de instrucție magnific, Henri o știa, care îl făcuse pe duce să ceară, cu doar două săptămâni în urmă, ca întreaga sa oaste să abuzeze de ospitalitatea și de obligațiile proprietarului castelului, Eduard de Balieul, contele ce stăpânea Baudelaire, ținutul din jur. De St Clair, care îi adusese lui de Balieul, în același timp, vestea și oștirea regală, nutrea convingerea confuză că acesta n-avea pentru ce să se simtă recunoscător. Dar, pe o rază de o sută șaizeci de kilometri, nu exista niciun alt loc comparabil cu Baudelaire,

care se potrivea perfect cu nevoile lui Richard, având apă de băut din belșug pentru oșteni și pășuni întinse pentru toate vitele și toți caii necesari acestora. Situat pe malurile fluviului Loara, în apropierea micului oraș burgund Pouilly, de unde își lua Henri în fiecare an mult îndrăgitul vin auriu, se afla, totodată, la numai șaizeci și cinci de kilometri – la trei zile de marș – de Vézelay, portul unde urmau să fie trecute în revistă diversele contingente ce se adunau pentru a se îmbarca, pornind spre Țara Sfântă.

Mulțumit fiindcă totul era așa cum trebuia să fie, Sieur Henri își îmboldi calul, coborând râpa până la nivelul câmpiei, de unde o luă la stânga, către locul unde un mic grup compact de bărbați cu chipuri hotărâte exersa tragerea cu cele mai grele arcubaliste, concentrându-se cu înverșunare asupra efortului necesar pentru a le arma. Fiecare ținea cu fermitate corpul mecanismului în poziție verticală, cu un picior pe scărița de la capătul din față, în timp ce răsucea cu ambele mâini tamburul din partea din spate, care trăgea de arcul puternic, opunându-se presiunii imense a săgeții de oțel și blocând-o complet. De St Clair rămase așa, privindu-i, până când instructorul încruntat care se ocupa de ei se uită în sus, îl văzu stând acolo și se apropie încet, oprindu-se alături de el.

— Maestre de arme, spuse el, cu voce joasă, profundă, mult diferită de țipetele exagerate cu care își îmboldea sau își ocăra elevii. Sper că ești mulțumit de ceea ce ai văzut azi.

Sieur Henry îi răspunse dând din cap.

— Destul de mulțumit, Roger. Dar tu? Elevii tăi din Franța fac progrese?

— Totul depinde de definiția pe care o dai progresului… Își ridică o mână, pentru a reține atenția lui Sieur Henri, după care își urcă glasul la obișnuita înălțime intimidantă. Ei, tu, Bermond! Pune osul la treabă, omule. Nu-i timp de pierdut cu lucrurile astea. Mișcă-te prea încet și-o să fii mort înainte de a ridica arma. Trebuie să tragi de două ori pe minut, nu o dată la două minute!

Bărbatul la care strigase își dublă eforturile, cu brațele zbuciumându-se pe mânerele tamburului. Sieur Roger de

Bohen reveni la conversația întreruptă.

— Iată unul dintre lucrurile de care mă lovesc. Își închipuie că îi înjosim fiindcă sunt francezi și bombăne întruna, susținând că angevinii noștri sunt avantajați pe nedrept, fiindcă folosesc lucrurile astea de ani de zile, deși cei care se află aici sunt tot atât de nepregătiți și de neobișnuiți cu armele lor cum sunt și francezii.

De St Clair zâmbi.

— Ei, haide, Roger, asta nu-i chiar adevărat. Angevinii au crescut văzând cum se foloseau asemenea arme în jurul lor, pretutindeni. Sunt familiarizați cu ele, într-o anumită măsură. Pe de altă parte, francezii n-au mai dat niciodată cu ochii de o arbaletă, și cu atât de mai puțin de unele de acest tip, cele mai mari dintre toate.

Roger de Bohen și Sieur Henri de St Clair se cunoșteau și se respectau de douăzeci de ani, așa că vorbeau ca între prieteni.

— Despici firul în patru, Henri, și greșești, zise acum de Bohen, cu aceeași voce scăzută, pentru a nu fi auzit de ceilalți. Francezii ăștia se simt înșelați fiindcă, chiar și pornind de la zero și fără ca una dintre părți să aibă vreun avantaj, nu ajung *nici pe departe* la fel de buni ca angevinii și fiindcă, în ritmul ăsta, o să fie nevoie de luni întregi de instrucție ca să fie pregătiți, într-o oarecare măsură, pentru luptă.

— Dar or să-nvețe, nu-i așa?

— Da, sigur că da… Bineînțeles că or să-nvețe. De Bohen ridică din umeri și se răsuci pe călcâie, îndepărtându-se și vorbind din mers în timp ce se întorcea la îndatoririle sale. Întrebarea e dac-or s-o facă destul de repede.

De St Clair îi urmări, pe el și pe ceilalți, reluându-și strădaniile, apoi își îmboldi calul cu genunchii și îl întoarse în loc, până ce ajunse să se îndrepte direct către cea mai îndepărtată porțiune din partea stângă a câmpului, unde formațiile alcătuite din arcașii englezi ai lui Richard trăgeau salve masive, revărsate asupra zonei-țintă ca niște perdele de ploaie purtate de vânt. Dar, chiar și în vreme ce călărea spre englezi, gândul îi rămăsese la arbaletrierii din spatele lui și la potențialul pe care îl ofereau, fiind capabili să creeze un scut

dens de proiectele, ca apărare în fața acelui gen de atac care nimicise armata creștină la Hattin.

Arcașii englezi erau capabili să trimită rafale uimitoare de la distanțe mari, trăgând cu boltă înaltă, de la câteva sute de pași, dar ceea ce voia de St Clair de la arbaletrieri era o forță de distrugere intermediară, care s-o amplifice pe cea arcurilor lungi: cu o rază de acțiune mai mică, dar tot atât de letală, rafalele fiind trase drept înainte și având traiectorii joase. Muncea de luni de zile, antrenând formații compacte, bine coordonate, de arbaletrieri care să tragă la mică depărtare sau de la o distanță intermediară, acționând concomitent cu echipe mai mici, dar generând o forță de impact mai mare, alcătuite din arcubalistrieri. Aceste detașamente erau capabile să interfereze, generând efecte letale, cu scopul de a descuraja orice atac susținut al sarazinilor plini de ei, înarmați cu arcuri ușoare, și de a înclina astfel balanța în favoarea pedestrimii creștine și a cavalerilor, în orice înfruntare. Cel puțin așa stăteau lucrurile în teoria lui Henri, iar el era cât se poate de conștient că își legase reputația de succesul acelei teorii.

Zgomotul unor urale îndepărtate, venind din stânga, îi atrase atenția și, când se întorcea să vadă ce anume le provocase, îl auzi pe unul dintre yeomenii englezi din preajmă strigând numele regelui, așa că dădu pinteni calului, ajungând într-un loc de unde îl zări pe Richard apropiindu-se și se minună, așa cum o făcuse de mai multe ori în ultimele luni, de încrederea absolută și de aerul regesc radiate de așa-numitul monarh *englez*, care, în ciuda faptului că își petrecuse în acea țară o mare parte a adolescenței, o disprețuise întotdeauna și abia dacă vorbea limba oamenilor aflați acum sub cârmuirea sa, dar care îi fermecase pe oștenii acelui ținut războinic, fiind ovaționat spontan ori de câte ori trecea călare prin apropierea lor.

Așa cum obișnuia de fiecare dată când se amesteca printre oștenii săi, Richard era în ziua aceea aproape singur, refuzând o escortă protocolară și fiind însoțit numai de doi cavaleri ce călăreau alături de el, de o parte și de alta, și de doi scutieri care veneau în urma lor. Unul dintre aceștia ducea sabia

regală, cu mânerul ei de aur și cu teaca sclipind de pietre prețioase, iar celălalt coiful regelui, un coif-oală, din oțel neted, cu o coroană îngustă de aur în jurul marginii bine lustruite. Richard avea capul descoperit, gluga de zale scoasă îi atârna pe spate, lăsând la vedere părul lung, roșu-auriu, ce flutura nestânjenit în adierea stârnită de trecerea lui. Purta o mantie superbă, din mătase stacojie, cusută cu fir de aur, cu părțile laterale aruncate peste umeri, lăsând la vedere cămașa albă cu cruce roșie a luptătorilor din Războiul Sfânt, în locul celei obișnuite, a sfântului Gheorghe, pe care o avea, de obicei, pe pieptul tunicii – trei lei prelungi, aurii, surprinși în mișcare, cu laba dreaptă din față ridicată, pe fond stacojiu. Sub tunică avea un costum complet de zale sclipitoare, iar brațul stâng îi era acoperit de scutul de luptă, cu un singur leu negru, agresiv, întors cu fața spre stânga, pe un fundal roșu, strălucitor.

Pentru oamenii săi și pentru întreaga lume, Richard Plantagenet era, din cap până-n picioare, un rege războinic, dar Henri abia dacă-i mai dădu atenție după o primă privire cercetătoare, cu care studie dispoziția în care se afla monarhul, apreciind că era în toane bune. Pe urmă rămase cu ochii lipiți de cavalerul ce călărea în dreapta regelui, acesta fiind propriul său fiu, Sieur André de St Clair. Se așteptase ca André să se întoarcă, pentru că acum era un soi de mijlocitor permanent între de Sablé, comandantul flotei, și rege. Henri îl văzuse ultima oară cu mai multe luni în urmă și, chiar și de la distanța care îi despărțea, primul său gând fu că flăcăul părea mai bătrân – mai bătrân și mai matur, ceea ce era așa cum trebuia să fie, și cu un aer fericit, lipsit de griji, ceea ce era încă și mai bine. Observă, de asemenea, că fiul său își purta propria mantie de cavaler, cu blazonul familiei de St Clair, ceea ce însemna că, indiferent ce altceva i-ar fi ocupat timpul, nu intrase încă în rândurile cavalerilor Templului. Pentru o clipă, de St Clair se simți foarte mândru de fiul său, anticipând plăcerea simplă de a-i sta alături, de a-i auzi vocea, de a-i asculta părerile. Simți un nod ridicându-i-se în gât și îl înghiți cu recunoștință. Apoi dădu pinteni calului, având grijă să nu i

se citească nimic pe chip.

Richard îl zări venind și îl salută cu un strigăt, de la mare distanță. Deși nu deslușì cuvintele regelui, Henri deduse, din gestul larg cu care arăta spre André, că îi atrăgea atenția asupra grijii de care dăduse dovadă aducându-i fiul. Îi răspunse cu o fluturare de mână, trase de frâu și descălecă, știind că fusese recunoscut și așteptând ca grupul suveranului să ajungă lângă el. Când asta se întâmplă, făcu un pas înainte și își atinse cu pumnul strâns partea stângă a pieptului, salutându-și seniorul, dar Richard privea deja pe deasupra capului lui, cu atenția mereu schimbătoare atrasă de ceva ce el nu putea vedea. Henri rămase locului, așteptând să i se vorbească, și, pentru câteva secunde lungi, nu se întâmplă nimic, apoi regele se uită în jos și îi zâmbi.

— Henri de St Clair, bătrânul meu prieten. Iartă-mi lipsa de atenție și manierele proaste din pricina cărora am lăsat impresia că te ignor, dar mi s-a părut că văd pe cineva de care nu mă așteptam să dau aici. Privirea îi zvâcni din nou în altă parte, după care se întoarse la Henri. Dar asta n-are nicio importanță. Am stat în șa toată ziua și am nevoie de odihnă… și de un imbold. Își întinse brațul cu scutul și desfăcu catarama care îi ținea mantia cu cealaltă mână. Tomkin, ia asta, repede.

În timp ce unul dintre tinerii scutieri se apropie în grabă ca să-i ia scutul și mantia, Richard continuă să vorbească.

— Arăți sănătos tun, Henri, și toți mi-au spus că ai făcut aici o treabă foarte bună. Ține! Scăpă în sfârșit de mantie și de scut și se ridică în scări, trăgându-și coatele înapoi și curbându-și mușchii spatelui. Îmi aduc aminte c-am promis să-ți povestesc despre încoronare la următoarea noastră întâlnire… și nu mă îndoiesc că ești dornic să afli totul.

Se uită în jur, la expresiile de pe chipurile celor din micul său grup, apoi râse.

— Ei, bine, prietene, dacă e așa, poți să-ți ascunzi limba din nou în gură. Ai avut noroc fiindcă te-ai aflat departe de acest eveniment. A fost plictisitor, Henri, plictisitor. Nu-i așa, Sieur André? Fără îndoială, cu excepția unei singure clipe, când am

simțit coroana coborând cu hotărâre spre capul meu. Această singură secundă a făcut ca totul să devină memorabil și să capete valoare. Dar restul a fost inimaginabil de plictisitor, toate bombănelile în limba latină în mijlocul unor bocete solemne, psalmodiate într-o mare de tămâie urât mirositoare, care se-nvolbura în jur.

Se uită din nou în altă parte, cu ochii mijiți a interes.

— Să fiu al naibii, chiar *e* Brian. Se întoarse iarăși spre Henri, evident nerăbdător să plece. Prietene, trebuie să vorbesc cu căpitanul meu englez, Brian de York, cel de acolo, așa că te rog să m-aștepți aici, împreună cu fiul tău, sau să vii cu mine, dacă dorești. N-o să dureze mult.

Dădu brusc pinteni calului, iau Sieur Henri se întoarse să-și privească fiul, care se uita la el în expectativă, stând lângă celălalt cavaler sosit odată cu regele. Henri aprecie că străinul era cam de vârsta lui André, poate cu un an sau doi mai mare. Îl salută dând politicos din cap și i se adresă fiului său.

— Ei, ce spui? Ne-alăturăm regelui?

Sieur André zâmbi și ridică din umeri. Pentru o clipă, Henri se gândi că deslușise în ochii lui o umbră neașteptată, aproape de amărăciune, dar, când se uită cu mai multă atenție, nu mai zări nimic demn de luat în seamă și își alungă gândul.

— Dacă are de gând să descalece și să se lupte cu oștenii englezi, spuse André, și bănuiesc că asta vrea, nu ar trebui să pierdem spectacolul, fiindcă am auzit c-o face destul de bine. Se aplecă în șa, întinzându-i mâna lui Sieur Henri, care i-o strânse cu căldură. Bună ziua, tată. Îngăduie-mi să ți-l prezint pe Sieur Bernard de Tremelay, care-a venit cu noi din Orléans.

Henri dădu din nou din cap către noul venit, cu un aer prietenos.

— De Tremelay ai spus, din Orléans? N-a existat cândva un Mare Maestru al Templului care avea același nume și era tot din Orléans?

— Sieur Bernard de Tremelay. Străinul dădu din cap, zâmbind. Ai o memorie excelentă, Sieur Henri. Asta s-a întâmplat cu mai bine de treizeci de ani în urmă, iar el n-a fost Mare Maestru nici măcar un an întreg. Era fratele mai

mare al bunicului meu. Am auzit multe despre el în tinerețe, fiindcă s-a bucurat de un înalt respect, dar nu l-am întâlnit niciodată. Ne alăturăm regelui?

Cei trei bărbați își îmboldiră caii, pornind către locul unde monarhul și scutierii săi descălecaseră în fața micului grup de yeomeni englezi, acum îngenuncheați, la care se uitase Henri mai devreme. În momentul când ajunseră, Richard îi ridica deja, râzând și bătându-i cu palma peste echipamentul lor vătuit, greoi.

— … în picioare, spunea el. Un luptător n-are de ce să-ngenuncheze în fața altuia. Genunchiul plecat poate exprima, din când în când, o promisiune de fidelitate, dar un genunchi care rămâne astfel înseamnă servitute și n-am nevoie de așa ceva din partea prietenilor mei. Brian! îl strigă el pe instructor, singurul dintre englezi care nu purta haine vătuite. Alege-mi cei mai buni trei oameni din grupul ăsta. Nu, stai. Ar fi… o nechibzuință. O să aleg eu însumi trei și o să-mi asum riscurile. Tu o să arbitrezi lupta. Îi studie pe cei doisprezece bărbați uluiți din fața lui, apoi ridică mâna. Acum ascultați-mă, cu toții. Aleg trei dintre voi și ne luptăm. Trei întreceri, până când unul cade sau primește o lovitură puternică. Brian o să fie arbitru. Le făcu tuturor favoarea de a le adresa zâmbetul lui orbitor, numai ochi strălucitori și dinți lucioși. Dar vă avertizez, oricare dintre voi va fi destul de nătâng ca să nu mă lovească, cruțându-mi titlul și demnitatea regală, o să sape latrine în următoarele două săptămâni. E limpede? Ar trebui să fie. Vreau să vă înving pe toți trei, în mod cinstit și corect, pentru că sunt un luptător mai bun. Și, dacă sunteți în stare să mă loviți, să mă dominați, să mă trântiți cu fundul în noroi, atunci e bine s-o faceți, fiindcă n-o să vă mulțumesc dacă mă insultați ferindu-vă să mă pocniți. Și, pe lângă asta, am câte un bezant{9} de aur pentru oricare dintre voi mă pune la pământ – am trei, dacă e nevoie. Se uită de la un om la altul, întâlnind privirea fiecăruia, apoi își alese adversarii cu trei zvâcniri ale arătătorului. Tu, tu și tu să ne luptăm. Unul dintre ceilalți să-mi împrumute un baston și să trecem la treabă.

Vestea se răspândi cu repeziciune, căci modul în care se purta regele în mijlocul soldaților săi era binecunoscut și, chiar înainte ca el și adversarul său să se așeze unul în fața altuia, gata pentru prima întrecere, lumea se adunase deja, înghesuindu-se atât de strâns în jurul luptătorilor, încât ceilalți nouă yeomeni din grupul lui Brian de York își găsiră de lucru, fiind nevoiți să formeze un cordon de protecție ce silea mulțimea îmbulzită să rămână la o distanță suficient de mare pentru a le lăsa luptătorilor destul loc ca să se miște liber. Dar nouă bărbați nu erau de ajuns ca să țină sub control năvala oamenilor. Cei din ultimele rânduri ale grămezii se îndesau ca să vadă mai bine, împingându-i pe cei din fața lor, așa că Sieur Henri se văzu nevoit să facă apel la „voluntari” care să țină gloata pe loc.

Prima întrecere începu în mod inofensiv, cei doi bărbați învârtindu-se către stânga, unul în jurul celuilalt, și legănându-se ușor pe vârfuri, cu bastoanele pregătite și fără să se piardă din ochi. Urmăreau cel mai mic indiciu al unei intenții de atac, cântărind și interpretând fiecare nuanță a legănării celuilalt, fiecare schimbare fugară a expresiei. Yeomanul, un bărbat tânăr, înalt, cu umeri lați, pe nume Will, despre care de St Clair ar fi fost în stare să jure că încă nu împlinise douăzeci de ani, avea brațele și încheieturile mâinilor imense, ca orice luptător ce folosea un arc lung, și nu părea impresionat de faptul că se afla față în față cu regele său, într-o luptă corp la corp. Era echilibrat, calm, nu dădea nici cel mai mic semn că ar fi fost intimidat, în timp ce se mișca lejer, concomitent cu Richard, într-o alunecare lină, cu genunchii ușor îndoiți, gata de salt.

Henri nu fu surprins când Richard fu cel care atacă primul, sărind înainte și spre dreapta, cu bastonul din mână transformat pe neașteptate într-o pată învârtejită, în mișcare violentă, punctată de lovituri puternice, zgomotoase, care ar fi sfărâmat oase dacă ar fi izbit orice altceva în afară de arma adversarului său. Cu siguranță că i-ar fi silit pe cei mai mulți dintre bărbați să cadă pe spate și să se dea bătuți, dar tânărul yeoman se ținea ferm pe picioare și făcea față atacului în

forță, parând și amortizând rafala de lovituri cu ușurință, aparent fără niciun efort, așa că Richard se opri în curând, întrerupându-se în plină mișcare, sări într-o parte, punând capăt ciocnirii, și ateriză cu grație, regăsindu-și echilibrul. Tânărul veni imediat către el, fără să-i lase răgaz să-și tragă sufletul, și, pe durata unui vârtej de lovituri însoțite de pocnete și de mormăieli înăbușite, Richard fu cel care intră în defensivă, chiar cedând teren în fața forței neînduplecate a asaltului tânărului Will, până când reuși să-și recapete avantajul, fandând cu ingeniozitate și aproape dezarmându-și adversarul cu o lovitură ca de topor, către spate, care îl sili pe arcaș să se răsucească, agil, înspre dreapta. Răsucirea aceea, o revenire miraculoasă în fața unei lovituri neprevăzute, ar fi putut pune capăt întrecerii, pentru că expuse în mod fatal spatele lui Will izbiturii colosale care urmă când regele zvâcni, făcând o piruetă, și continuă mișcarea bastonului către spate descriind un arc descendent, vijelios și amplu. Dar tânărul arcaș se feri cu atâta siguranță și repeziciune, încât ajunse la mai mult de o lungime de braț distanță de Richard și, în loc să-l pocnească exact între umeri, bastonul regelui nu făcu altceva decât să-i atingă ușor mijlocul armurii vătuite de pe spate și să alunece, continuându-și mișcarea și izbind cu putere pământul, ceea ce îi oferi tânărului prilejul să-și recapete echilibrul.

După aceea, niciunul dintre cei doi bărbați nu păru dornic să-și mai asume vreun risc și, pentru o vreme, acțiunile li se rezumară la o legănare înainte și înapoi, timp în care mai întâi unul dintre ei și apoi amândoi căutară să preia inițiativa, dar o asemenea stare de lucruri nu putea dura prea mult – nu în timp ce Richard Plantagenet era privit și judecat de oamenii săi. Regele fandă spre dreapta și apoi sări în stânga, lovind din nou către spate, sperând să-și prindă adversarul cu garda jos. Dar arcașul era acolo, pregătit să-l întâmpine, și îi smulse bastonul din mână, stârnind un mormăit de surprindere, urmat cu repeziciune de strigătul aprobator al mulțimii privitorilor.

Deși dezarmat și șocat, Richard nu-i lăsă potrivnicului său

timp să-și sporească avantajul, ci se azvârli înainte, cu capul în piept, făcând o tumbă către arma sa căzută și ratând cu puțin picioarele lui Will când șarjă plonjând astfel. Arcașul fu silit să pășească într-o parte când regele se rostogoli chiar pe sub brațele sale, înșfăcându-și bastonul în timp ce sărea în picioare. Sieur Henri se văzu nevoit să-și înăbușe un mormăit și strânse din dinți, lăsând să-i scape un zâmbet admirativ, pentru că o asemenea acțiune era firească pentru Richard Plantagenet – acel gen de acțiune spontană, imprevizibilă și strălucită care îl făcea să fie atât de iubit de oștenii de orice rang; o mișcare neașteptată, însă atât de sigură și de bruscă, încât regele, din nou înarmat, își reluă atacul înainte ca toți ceilalți, inclusiv adversarul său, să-și fi revenit de pe urma surprizei. Îl doborî pe tânărul Will cu o lovitură puternică în coapsă, care îi sfărâmă echipamentul de protecție și îi paralizâ piciorul, făcându-l să se răstoarne pe o parte și să cadă în genunchi, cu palmele sprijinite de pământ și cu capul atârnând, neavând altă opțiune decât de a se preda când bastonul lui Richard îi apăsă ceafa.

Ostășimea care privea înnebuni de plăcere, aprobându-l pe rege când zâmbi și își ajută curtenitor adversarul lovit și învins să se ridice, făcând un spectacol din faptul că i se tăiase răsuflarea și că se simțea la capătul puterilor. Cu toate acestea, în timp ce îl scotea pe tânărul Will din arena de luptă, îi făcea deja semn celui de al doilea bărbat să iasă în față și să-l înfrunte.

Lupta fu mult mai scurtă și mai puțin palpitantă decât prima, pentru că Richard era potopit de bucuria victoriei și de entuziasm sau poate din cauză că al doilea yeoman era demoralizat de ceea ce văzuse. Oricare ar fi fost motivul, al doilea bărbat căzu greu la pământ, întins pe spate cât era de lat, pierzându-și atât cunoștința, cât și răsuflarea la numai câteva clipe de la începutul luptei, după ce nu reușise nici să anticipeze, nici să pareze vreuna dintre cele trei lovituri care îl izbiseră în doar câteva secunde, lăsându-l în nesimțire.

Al treilea bărbat ieși în față încet, cu chibzuială, ținându-se drept, cu excepția unei ușoare îndoiri a genunchilor, într-o

poziție ce sugera un animal gata de salt. Își ținea bastonul lipit de piept, cu amândouă mâinile, și se uita la Richard cu ochi adânciți în orbite, aproape închiși. Regele stătea în fața lui, strâmb de șolduri, susținându-i calm privirea, cu bastonul ridicat într-o mână ce îl strângea ușor, sprijinindu-l de umăr. Sieur Henri știa deja că numele celui de al treilea bărbat era Ochi-de-Șoim – îi auzise pe prietenii lui strigându-l – și acum, privindu-i expresia chipului, înțelese de ce i se spunea astfel. Avea ceva de pasăre de pradă, cu mijlocul liniei joase a părului coborând până în centrul frunții, cu nasul încovoiat, lung și subțire, și cu pupile mari, negre, sub sprâncenele ca două linii drepte.

Poziția celor doi nu ridica niciun semn de întrebare: stăteau exact față-n față, respirând adânc, fără ca vreunul dintre ei să facă vreo încercare de a începe lupta, mulțumindu-se pentru moment să se cântărească unul pe altul din priviri și, pe măsură ce secundele se scurgeau una după alta, tăcerea lua în stăpânire mulțimea privitorilor. Calul lui Henri fornăi și lovi cu piciorul, răzvrătindu-se împotriva pișcăturii unei muște, iar el smuci de frâu fără milă, dorind să-l țină tăcut și nemișcat. Cei doi adversari încă nu se clintiseră, dar, ca și cum lovitura de picior a calului ar fi fost un semnal, trecură brusc la acțiune, repezindu-se unul asupra celuilalt și traversând dintr-o săritură spațiul ce îi despărțea. Începând din clipa aceea, văzduhul se umplu de pocnetele sonore și sacadate ale lemnului izbit de lemn în timp ce se luptau cu putere și repeziciune, fiecare încercând să străpungă perdeaua impenetrabilă a apărării adversarului. Apoi, între o lovitură și alta, bărbatul numit Ochi-de-Șoim făcu un salt înapoi, ieșind din luptă, aterizâ într-o poziție ghemuită și se azvârli imediat înapoi, surprinzându-și potrivnicul tocmai când se arunca după el. Henri văzu clar cele două trupuri ciocnindu-se, dar Ochi-de-Șoim avea atât avantajul avântului său, cât și pe cel al surprizei, și Richard, dezechilibrat, dădu înapoi clătinându-se. Un călcâi îi nimeri, cu stângăcie, pe o suprafață denivelată, dând peste o piatră îngropată pe jumătate, și, neizbutind să-și regăsească poziția verticală, regele căzu cu putere, izbindu-se

cu spatele și cu umerii de pământ, cu brațele sărindu-i în lături și scăpând din strânsoare bastonul greu.

Victoria îi aparținea lui Ochi-de-Șoim, nici măcar un singur spectator nu se îndoia de asta, dar, în clipa acestei recunoașteri, yeomanul șovăi. O ezitare de numai o clipă, cât o zvâcnire de pleoape, dar Henri o observă, fără dubiu, așa cum o văzură tot cei prezenți. Pentru o fracțiune de secundă, bărbatul pe nume Ochi-de-Șoim își aduse aminte cine era adversarul pe care era gata să-l înfrângă și abia apoi își veni în fire, sărind ca să-i dea lovitura de grație. Dar era deja prea târziu. În clipa care trecuse, Richard, incredibil de bine pregătit pentru a face lucruri incredibile, își adusese genunchii la piept, rostogolindu-se apoi pe umeri, poziție din care, fără nicio întrerupere a mișcărilor sale fluide, zvâcnise din nou în față, azvârlindu-și picioarele puternice în sus, în părți și apoi în jos, într-un salt ca de pe trambulină, și, în același timp, avântându-se în sus, cu brațele drepte, precum un acrobat care face o tumbă, oferindu-i astfel întregului său trup impulsul necesar pentru a ajunge din nou în poziție verticală. Era o demonstrație prodigioasă de forță fizică, dar nu avu timp s-o ducă până la sfârșit, fiindcă, înainte de a-și regăsi echilibrul, corpul său care se ridica îl întâlni pe al lui Ochi-de-Șoim, venind către el, cu brațele ridicate pentru lovitura finală. Acceptând instantaneu schimbarea sensului de mișcare, Richard prinse cu ambele mâini platoșa adversarului, în dreptul gâtului, ridică un picior, îl aduse deasupra vintrelor yeomanului și se aruncă din nou pe spate, trăgându-l după el și făcându-i apoi vânt cu o lovitură puternică a piciorului îndoit, ceea ce îl catapultă deasupra capului său, de unde căzu lovind pământul cu putere, se rostogoli, ajungând cu fața în jos, și rămase nemișcat.

Din grupul strâns în jurul cercului nu se auzi niciun sunet și nimeni nu se clinti. Singurele zgomote le făcu Richard însuși când se săltă în picioare, ridicându-se apoi cât era de înalt, clătinându-se și privind în jos, la trupul lui Ochi-de-Șoim. În cele din urmă, arătă către adversarul său căzut cu o fluturare a mâinii.

— Ei, pe beregata Domnului, v-a lovit mutenia pe toți? E în viață sau l-am omorât?

Cuvintele sale rupseră vraja care cuprinsese mulțimea și, peste o clipă, oamenii mișunau în jurul bărbatului căzut la pământ.

— Răsuflă, strigă cineva. Trăiește! Aici, aveți grijă. Dați-vă înapoi și lăsați-l să respire.

Și, cu aceasta, oștenii își regăsiră obișnuitul entuziasm zgomotos, în timp ce își dădeau cu părerea în privința celor văzute și discutau despre detaliile tehnice.

Stând în șa, ceea ce îl plasa deasupra tuturor, Sieur Henri de St Clair văzu degetele bărbatului inconștient zvâcnind și apoi strângându-se în pumn, apoi îl privi pe Richard făcând câțiva pași mari și ridicând nu numai bastonul folosit de el însuși, ci și pe cel al lui Ochi-de-Șoim, înainte de a se întoarce, pentru a rămâne în picioare, privind în jos, către celălalt bărbat, cu o expresie impenetrabilă.

Când deschise ochii, yeomanul numit Ochi-de-Șoim se pomeni în centrul unui cerc de binevoitori, cu Richard al Angliei în persoană îngenuncheat lângă el. Regele îi zâmbi și îi vorbi, dar Ochi-de-Șoim nu își recăpătase încă puterea de înțelegere și nu pricepu nimic din ceea ce spunea monarhul. Mai târziu, când se întoarse cu gândul la cele întâmplate, știu că Richard îl răsplătise cu trei bezanți de aur – o avere mai mare decât ținuse el vreodată în mână sau decât avea să mai vadă vreodată – dar nu își aminti nimic despre cele întâmplate. Știa doar ceea ce îi povestiseră prietenii despre incident și se simțea satisfăcut fiindcă îi oferise lui Richard Plantagenet o luptă frumoasă și fiindcă îl doborâse din picioare, trântindu-l pe spate, în luptă dreaptă. Astfel își câștigase unul dintre bezanți. Ceilalți doi fuseseră adăugați, după cum spuneau prietenii lui, pur și simplu pentru calitatea luptei pe care o purtase. Chiar și așa, Richard mersese mai departe, într-un act de nemaiauzită mărinimie, și le dăruise celorlalți doi luptători câte o marcă de argint{10}.

Sieur Henri de St Clair era familiarizat, de mulți ani, cu întregul ritual, iar capriciile și orice altceva s-ar fi putut

întâmpla în anumite ocazii aparte își pierduseră demult puterea de a-l impresiona. Totuși, simțea, întotdeauna, o aceeași admirație nedorită și chiar plină de invidie pentru absoluta nerușinare a performanțelor lui Richard în a se face plăcut în ochii discipolilor săi creduli. Ostentația cu care se auto-proslăvea în asemenea momente îi tăia întotdeauna, fără greș, răsuflarea lui Henri și, de fiecare dată, stârnirea în orbire a oamenilor care se lăsau manipulați fără rușine și fără fereală îl făcea pe cavalerul veteran să clatine din cap.

Dar, chiar în clipa când îi veni în minte gândul acesta, se uită dincolo de aura difuză a prezenței regelui și rămase uimit de expresia de pe chipul fiului său, pentru că, acolo unde s-ar fi așteptat să vadă un amuzament plin de îngăduință sau chiar admirație pentru flagranta mascaradă ridicolă a lui Richard, deslușI o ușoară încruntare. Era abia vizibilă, recognoscibilă doar pentru un om care își petrecuse întreaga viață privind cu dragoste trăsăturile unicului său copil. Ce însemna expresia aceea? Era dispreț, suspiciune, dezaprobare, repulsie fățișă? Henri decise că putea fi oricare dintre ele.

Deveni conștient că el însuși se încrunta și că dădea, probabil, impresia că e tulburat, așa că se străduI ca fața să-i devină impasibilă. Își îmboldi calul, îndepărtându-se cu nepăsare, rezistând ispitei de a-și privi din nou fiul, dar fiind hotărât să afle, cu prima ocazie, ce anume schimbase părerea lui André despre apărătorul și salvatorul său, regele Plantagenet, care, din câte știa Henri, fusese eroul lui..

•

Camera în care era găzduit Sieur Henri îi oferea tot confortul, fiind singura potrivită ca locuință pentru maestrul de arme al oștirii. Era rezonabil de comodă și de ferită de curent, cu podeaua din dale de piatră asortate cu grijă presărată cu stuf proaspăt, cu excepția zonei din jurul șemineului. Pe pereții înalți, nevăruiți, atârnau tapiserii grele, iar mobila era solidă, bine construită, patul masiv, din lemn de stejar, înălțându-se mult deasupra podelei. Când Sieur Henri deschise ușa dinspre exterior și o ținu pentru ca André să intre înaintea lui, îl găsi pe valetul său, Ector, deja acolo,

supraveghindu-l pe servitorul ce reîntețea focul din coșul pentru jar și fixându-i în același timp, cu ochi prevăzători, pe alți doi, care puneau pe masă mâncare și băutură. Când își văzu stăpânul intrând, bătu brusc din palme, anunțându-și subordonații să-și termine imediat treburile și să iasă. După ce ușa se închise în urma acestora, făcu o plecăciune în fața lui Sieur Henry.

— Mai e nevoie și de altceva, messire?

Sieur Henri clătină din cap, făcându-i semn să plece.

— Du-te la culcare, Ector. Nu mai am nevoie de tine în noaptea asta.

Își privi valetul ieșind, apoi se întoarse către fiul său, care își scosese deja tunica și centura cu sabia și le așezase pe unul dintre capetele mesei de-abia întinse, iar acum ignora mâncarea, dar inhala apreciativ parfumul vinului preferat de tatăl său, din carafele de argint cu gât lung. Pe jumătate zâmbind din cauza preocupării pline de nerăbdare a lui André, Henri ridică din umeri, scoțându-și propria mantie, apoi centura care îi susținea sabia lungă, și atârnându-le de un cârlig fixat sus, pe peretele de lângă ușă, înainte de a se așeza pe unul dintre cele două scaune care flancau focul.

— Așadar, spune-mi, întrebă el, fără niciun preambul, ce neînțelegere ai avut cu seniorul tău, Richard? Și nu te gândi să pretinzi că nu știi despre ce vorbesc.

După întrecerile dintre Richard și yeomeni, cei doi bărbați se aflau pentru prima oară între patru ochi, așa că vorbele și dezaprobarea pe care o sugerau îl făcură să înlemnească pe André de St Clair, care tocmai turna vin în două dintre pocalele de cositor puse pe masă de oamenii lui Ector. Se întoarse și își privi cu prudență tatăl, arcuindu-și o sprânceană, apoi își îndreptă încet spatele, lăsând în jos fundul bulbos al carafei și așezându-l cu grijă pe masă. Pe urmă, cu intenția evidentă de a-și oferi timp de gândire, își trase umerii spre spate cu o mișcare lentă, de rotire exagerată, și își apropie coatele de trup, ridicându-și simultan antebrațele, până ce își aduse sub bărbie încheieturile îndoite ale degetelor.

Sieur Henri îl urmărea cu atenție, admirând autocontrolul care îi păstra cu atâta inocență chipul lipsit de expresie în timp ce se întreba, probabil, ce anume condusese la acea întrebare și cât de multe știa sau cât de multe ghicise tatăl lui. Henri era mulțumit să aștepte până când fiul său se hotăra să răspundă, fiind aproape sigur că asta avea să se întâmple după ce André îl va studia atâta vreme cât îi era necesar să numere până la zece. Tânărul își înclină ușor capul într-o parte, în ceea ce ar fi putut fi începutul unui gest aprobator, și se apucă din nou să toarne vin. Astupă carafa, o lăsă din mână și aduse ambele pocale lângă foc, unde stătea tatăl său, urmărindu-l din priviri. Îi întinse unul, fără nicio vorbă, apoi luă celălalt scaun de lângă șemineu și se uită în jos, la flăcările din inima mangalului aflat între ei.

— Acum, după ce am văzut Anglia, cu tot frigul ei, mi se pare ciudat că e posibil să aibă cineva nevoie de foc aici, în centrul Franței, pe timp de vară.

— Da, dar locul ăsta, despre care vorbești, nu e în centrul Franței. E în vestul Burgundiei, în inima unui castel vechi de piatră, întunecat, umed, plin de curenți de aer și aflat departe de lumina soarelui, atât iarna, cât și vara. Aici, înăuntru, e *întotdeauna* frig. Iar tu îmi ocolești întrebarea.

— Nu, tată, nu o ocolesc. André își ridică ochii spre el. Pur și simplu, nu mi-am găsit cuvintele pentru a-ți da un răspuns exact.

— Cum adică? E posibil să fie atât de greu? Suntem singuri aici, așa că, indiferent ce-ai spune, nu riști să fii denunțat pentru revoltă sau pentru lipsă de loialitate. Într-un anume fel, nu te ai bine cu regele, de atâta lucru îmi dau seama numai privindu-te. Dar astăzi, când ne-am întâlnit, Richard se purta frumos cu tine, așa că, indiferent ce s-ar fi întâmplat între voi doi, trebuie să fi fost un incident minor. Altminteri ai fi, probabil, în dizgrație și în închisoare.

— Sau aș fi fost chiar executat… E adevărat, tată. Dar țin minte că tu însuți m-ai avertizat să-mi ascund dezaprobarea dacă o să dau vreodată peste ceva care s-o atragă. Ridică din umeri. Așa am făcut. Am dat peste ceva… neplăcut. Un lucru

pe care nu l-am căutat și pe care n-am crezut c-o să-l descopăr.

— Neplăcut. Nu mai mult decât atât?

— Nu, atâta vreme cât nu insist asupra lui, pentru că, dacă o fac, neplăcerea devine mai puternică, ajungând până la repulsie.

— Hmm. Atunci, vorbește-mi despre acest episod neplăcut.

Chipul lui André se înăspri.

— N-a fost niciun episod, tată. A fost mai mult decât atât. Am descoperit ceva neplăcut care există tot timpul în omul ăsta. O trăsătură… un punct slab pe care nu-l pot încuviința.

Uitându-se lung la fiul său și văzându-i expresia de dezaprobare rece, neînduplecată, Sieur Henri simți fiori care îi făcură pielea ca de găină și îi ridicară părul de pe ceafă, în timp ce își imagina spectrul tenebros și amenințător al homosexualității lui Richard conturându-se amenințător deasupra capului lui André și schițând gesturi obscene.

— Tată, îi urăști pe evrei?

— Ce? Întrebarea fusese atât de neașteptat de diferită de ceea ce se așteptase Henri să audă, încât absurditatea ei îl descumpăni. Dacă îi…? Nu, nu urăsc evreii. Însă apoi șovăi, înainte de a izbucni fără să vrea. De ce-ți faci tu griji pentru asta? De ce mă-ntrebi un astfel de lucru?

— Iartă-mă. Descopăr că mulți oameni îi detestă. Îi numesc ucigașii lui Hristos. Se încruntă și, când vorbi din nou, avea vocea mult mai scăzută. Richard… Lui Richard nu-i plac evreii.

Undeva, în adâncul ființei, Henri avu o senzație de ușurare, ca o floare ce își deschidea larg petalele.

— Înțeleg. Și asta e ceea ce găsești neplăcut? Dădu din cap, cu gravitate, neașteptând niciun răspuns din partea lui André. Păi, ar fi greu să susții că are o părere neobișnuită, nu-i așa? Dar, ținând cont de ceea ce spui și luând în considerare opinia ta exaltată despre omul luat în discuție, presupun că dezamăgirea ta e de înțeles, mai ales că el nu face niciun secret din această aversiune. Însă ura față de evrei e un amuzament la modă în zilele noastre, pretutindeni, nu numai

aici, în Anjou sau în Aquitania, ci în întreaga creștinătate, fiind acceptată și uneori chiar aţâţată de Biserică. Se opri, cu un aer meditativ, apoi continuă. De aceea trebuie să-ți pun o întrebare: găsești că o asemenea distracție e dezgustătoare, fără niciun echivoc, oriunde ai întâlni-o sau numai în ceea ce privește comportamentul lui Richard?

— El e regele, tată. Purtarea lui dă, peste tot, un exemplu, pentru toți oamenii lui. Și, în Anglia, mulți dintre acești oameni sunt evrei.

— Ei, stai! Tatăl său ridică o mână. Nu te scăpa din frâu. Mulți te-ar contrazice cu vehemență. O să găsești destui oameni gata să-ți spună, sus și tare, că evreii sunt evrei, nici mai mult, nici mai puțin, indiferent unde s-ar afla. Trăiesc între granițele propriei lor religii stranii și își conduc viețile secrete către propriile lor țeluri, ferindu-se de compania celor de altă credință, dar ducând un trai înfloritor mulțumită afacerilor cămătărești pe care le fac cu creștinii și fără să se supună sau să-i fie loiali cuiva sau față de ceva care aparține creștinătății. Conducându-se după asemenea precepte, evreii din Anglia vor rămâne pentru totdeauna evrei și nu vor fi niciodată englezi, așa cum nici cei de aici nu vor fi vreodată nici angevini, nici aquitanieni, nici măcar francezi.

În timp ce tatăl său vorbea, André îl privise fix, cu ochii mijiți, iar acum dădu din cap.

— E posibil, se pot aduce asemenea argumente… dar tu ai face-o, tată? Ești de aceeași părere?

Sieur Henri ignoră întrebarea cu un gest al mâinii.

— Asta n-are nicio legătură, cu toate că, de fapt nu cred așa ceva și nu mai sunt de această părere de ani întregi. Acum vorbim despre tine și despre convingerile tale, fiindcă par să nu coincidă cu ale regelui tău. Să ne ocupăm, așadar, de asta.

André îi evită privirea în timp ce își ridică pocalul și îl goli aproape pe jumătate.

— Spui să ne ocupăm de asta. Dar mie mi se pare că nu sunt în stare s-o fac în mod rațional, cel puțin deocamdată.

Era rândul lui Henri să se uite în altă parte, contemplând îndelung flăcările și adunându-și gândurile înainte de a le

supune judecății fiului său, dar, pe moment, își frecă ușor vârful nasului cu dosul unui deget.

— Ți-am povestit vreodată despre Karel?

— Karel din Dalmația, ungurul. Preceptorul tău din copilărie. André zâmbi. Da, mi-ai povestit de multe ori, dar nu te-am mai auzit rostindu-i numele de ani întregi, de când eram un mormoloc. Îmi aduc aminte cum spuneai, adesea, că acest Karel era mai mult decât voiau oamenii să vadă.

— Mulți se uitau la el și nu vedeau decât un străin: un bărbat cu înfățișare stranie, cu o claie de păr, cu ochii îngușți și cu vocea răgușită. Nu încercau să se uite dincolo de fațadă. Și nu era mai mult decât atât: o amăgire, o mască ținută în fața adevăratului Karel, ca să-l apere de interesul celor pe care-i considera niște proști.

André își lăsă capul într-o parte, în ochi citindu-i-se un ușor amuzament.

— Atunci presupun că, după părerea lui, majoritatea oamenilor erau proști?

— Da. Și, potrivit concepțiilor lui, avea dreptate, pentru că punea semnul egal între frivolitate și prostie, iar majoritatea oamenilor preferă să fie frivoli, în loc să-și păstreze mereu seriozitatea. Fusese avocat, știi, cu mult înainte de a se gândi să devină oștean. Familia sa era bogată și puternică în țara lor, iar un episcop de acolo l-a remarcat, i-a descoperit posibilitățile încă din copilărie și l-a trimis la Roma, să fie educat la curtea papei. S-a văzut că se descurca foarte bine în problemele judecătorești și și-a făcut repede un nume, a urcat, după cum recunoștea el însuși, pe culmi înalte în câțiva ani, la o vârstă foarte fragedă… Se întrerupse, ezitând, dar își păstră zâmbetul straniu. Acum îmi închipui, cu toate că nu *e* decât o simplă presupunere, nesusținută de nicio dovadă, că e posibil să fi fost preot sau chiar episcop la vremea respectivă și n-aș fi surprins să aflu c-a avut chiar un rang mai înalt. Dar, în orice caz, ceva a mers foarte prost. Ceva pe care l-a descoperit sau care i s-a întâmplat la Roma i-a stârnit repulsia și dezgustul său a fost definitiv. A plecat, a părăsit orașul și tot ce însemnase pentru el și s-a ascuns sub un anonimat desăvârșit,

în ultimul loc unde s-ar fi gândit cineva să caute o față bisericească și un avocat… sau un episcop, dacă despre așa ceva era vorba. S-a înrolat ca mercenar.

Asta se petrecea în 1133, în Germania. S-a angajat să lupte pentru un nobil, Conrad von Hohenstaufen, cel care a ajuns, mai târziu, împăratul Conrad al III-lea. Karel a fost în oastea lui Conrad vreme de doisprezece ani și a părăsit-o din motive despre care nu știu nimic. Intrase în slujba lui Conrad ca avocat fugar pentru a pleca, după doisprezece ani, ca ofițer ce se bucura de un înalt respect, și în momentul acela a intrat în viața mea. Tata îl întâlnise cu câțiva ani înainte, undeva în Germania, și se împrieteniseră – numai Dumnezeu știe cum și de ce. Oricum, când și-a abandonat poziția pe care o ocupa la curtea împăratului german, a venit să-l caute pe tata și s-a angajat în slujba lui, ca mercenar, având sarcina să-i instruiască pe oștenii de pe domeniile St Clair, deprinzându-i cu armele moderne. S-a descurcat și de data asta foarte bine și, când i s-a încheiat contractul, a rămas în serviciul tatei, principala sa îndatorire fiind să se ocupe de educația mea, deși numai ca luptător, nu ca față bisericească sau cărturar. Și chiar asta a făcut, în următorii zece ani, în felul său unic și inimitabil.

André se aplecase în scaun, ascultând cu atenție.

— Vrei să spui că te-a educat sau că te-a-nvățat să lupți?

Tatăl său ridică din umeri.

— Și una, și alta, și încă în același timp, pentru că nu există nicio diferență. Karel nu își separa acțiunile. Nu vedea nicio deosebire între a învăța cum să te bați și a învăța cum să scrii. Uneltele pe care le folosim pentru fiecare dintre aceste îndeletniciri pot părea diferite, obișnuia el să spună, dar totul este controlat de mințile noastre și modul în care înfăptuim ceea ce ne spune propria minte ne deosebește unii de alții, face ca un om să fie mai bun decât prietenii lui, face ca în fiecare grup să existe cineva cu un cap mai sus decât ceilalți, indiferent care ar fi scopul urmărit.

André făcuse ochii mari.

— Am impresia că acest Karel al tău era un personaj

extraordinar.

— Mă îndoiesc că aș fi putut avea un mentor mai subtil și un instructor mai bun. Și ție ți-ar fi plăcut, dacă l-ai fi întâlnit vreodată. Dar a murit înainte de nașterea ta.

— Până acum, nu mi-ai mai povestit niciodată nimic din toate astea.

În vocea lui André se deslușea o notă tânguitoare.

— Când erai copil, ai avut propriii tăi profesori, iar Karel murise deja. De ce să-mi fi dorit să te plictisesc cu povești despre un bărbat mort? Te-am hrănit, din când în când, cu frânturi din înțelepciunea lui, cu lucruri mărunte despre care-am crezut că te-ar fi putut amuza. Sieur Henri se întrerupse din nou, cu privirile pierdute, apoi continuă. Trebuie să înțelegi că nimeni n-a pus vreodată la îndoială lecțiile pe care mi le dădea Karel și nici nu m-a întrebat nimeni ce anume mă învăța. Acum îmi dau seama că nimeni nu se sinchisea, pentru că tata nu știa nici să scrie, nici să citească, dar mă vedea antrenându-mă în fiecare zi în curtea pentru instrucție și putea spune, dintr-o singură privire, că eram viguros și că învățam temeinic tot ceea ce îmi era necesar. Pentru el, atât era suficient. Pe de altă parte, mama suferea deja de paralizia care avea s-o ucidă când eu nu împlinisem decât paisprezece ani, așa că nu avea nici puterea, nici dorința de a verifica în vreun fel ce anume învățam. Și nu mai exista nimeni altcineva căruia să-i pese. Dar, din fericire, eu nu eram niciodată mai încântat decât atunci când stăteam la picioarele lui Karel, învățând despre tot felul de minunății. Și, pe măsură ce creșteam, el îmi vorbea din ce în ce mai deschis despre convingerile sale și despre faptul că privea responsabilitățile unui om – oricare dintre aceste responsabilități – ca fiind hotărâte de Dumnezeu. Înțelegea și vorbea despre multe aspecte ale lui Dumnezeu și ale cucerniciei – virtute și pietate, lucruri pe care oamenii obișnuiți, inclusiv cei mai mulți dintre preoții pe care îi cunosc, n-au putut nici măcar să și le imagineze vreodată, ca să nu mai pomenesc de a le învăța. Și avea convingeri extrem de riguroase și păreri rigide în privința lui Dumnezeu și a oamenilor, precum și a legăturii

dintre ei.

— Cum a murit?

— Din pricina unei molime, care a părut să se răspândească pretutindeni în anul acela. Moartea lui a lăsat în viața mea un gol imens, care nu avea să se umple decât după ce am cunoscut-o pe mama ta și după ce ne-am căsătorit. Dar îmi aduc limpede aminte că, ultima dată când l-am văzut sănătos, mi-a vorbit tocmai despre această problemă a evreilor și despre modul în care sunt detestați pretutindeni.

— Adevărat, tată? André părea oarecum sceptic. Asta s-a întâmplat cu foarte mult timp în urmă și memoria ți-ar putea juca feste. Știu că mie mi se întâmplă din când în când.

Tatăl său îl privi dintr-o parte, ridicând amuzat o sprânceană.

— Asta crezi? Păi, ar putea fi cum spui tu, dacă aș fi atât de bătrân precum mă consideri. Dar, în cazul ăsta, memoria mea n-are cum să dea greș, pentru că această ultimă conversație a devenit, pentru mine, una foarte specială. M-am gândit la ea în repetate rânduri, aducându-mi aminte fiecare cuvânt, pentru că a fost ultima oară când am stat de vorbă cu el. Karel nu reușise niciodată să se împace cu această ură larg răspândită împotriva evreilor, pentru că i se părea că nu se potrivește cu tot ce ajunsese să creadă când era copil. Mă întrebase de ce credeam eu că evreii erau învinuiți întotdeauna pentru tot ce a pătimit Mântuitorul. Henri zâmbi ușor, pentru sine însuși. Și, înainte să pot găsi măcar un singur motiv, continuase, subliniind că, dacă suntem de acord și credem că Iisus s-a născut pe această lume pentru a-și da viața spre a ispăși păcatele noastre lumești, atunci e logic să credem, de asemenea, că tot ce s-a petrecut în preajma acelor evenimente făcea parte dintr-un plan divin și că, Dumnezeu fiind, prin însăși natura sa, atotștiutor, fiecare variantă a planului aceluia a fost prevăzută și justificată. Așa că de ce, m-a întrebat el din nou în acea ultimă după-amiază, erau evreii singurii ponegriți pentru purtarea lor de atunci? Dumnezeul lor și Dumnezeul nostru sunt unul și același. Oare i-a abandonat pe ei ca să se-ngrijească de noi? Sau trebuie să

credem că evreii sunt singurii păcătoși din întreaga omenire, vinovați fiindcă, fără nicio îndoială, ei înșiși au făcut ca sacrificiul Mântuitorului să fie necesar? Dacă e așa, toți ceilalți, inclusiv romanii aroganți, au devenit păcătoși abia după aceea, contaminați de purtarea evreilor? Sieur Henri clătină din cap, părând să fi căzut pe gânduri. Pe atunci, eu trebuie să fi avut doisprezece ani și îmi amintesc că, până și la acea vârstă fragedă, am fost capabil să deslușesc toată stupiditatea demascată de acele întrebări. Îmi aduc aminte că, în mintea mea, mi-am ales și eu o poziție fermă și i-am dezvăluit lui Karel ce credeam, fiind apoi surprins când mi-a spus că e de acord cu mine. „Bineînțeles că e absurd", a spus, și mi-a împins ușor capul cu mâna, așa cum făcea când era mulțumit de mine. „E o insultă la adresa oricărei persoane capabile să gândească logic, pas cu pas. Dacă evreii ar fi fost singurii păcătoși din lume, creștinătatea n-ar mai fi avut niciodată motiv să existe. Evreii credeau că sunt deja poporul ales, așa că nu mai aveau nevoie decât de apariția unui Mesia evreu, care să vină pe pământ pentru a face ceea ce impunea legea evreiască să fie făcut. Numai că nu așa s-au petrecut lucrurile. Vestea s-a răspândit din Israel în toate țările lumii, care a devenit apoi lumea creștină. Nimeni nu contestă asta, nu-i așa? Așa că spune-mi, tinere de St Clair, care crezi tu că este adevăratul motiv, ascuns de toate aceste absurdități despre evrei?"

— Ai avut un răspuns pentru el?

Sieur Henri înălță o sprânceană.

— Tu i-ai fi dat unul, dacă ai fi avut vârsta pe care o ai acum?

André zâmbi și își lăsă capul în jos, părând să accepte punctul de vedere al tatălui său, cu toate că, de fapt, se gândea că el ar fi putut, într-adevăr, să răspundă pe larg, oferindu-i lui Karel o satisfacție deplină. În schimb, se mulțumi să dea pur și simplu din cap și să întrebe:

— Așadar, ce ți-a spus atunci?

— N-am uitat niciodată ce-a spus. A spus că preoții – lui Karel îi plăcea să dea vina pentru orice pe preoți și, în general,

pe Biserică – au fost cei care au răspândit toate vorbele urâte la adresa evreilor, pentru că, într-un moment sau altul din primele zile ale acesteia, s-au potrivit cu dorințele lor, în niște împrejurări cumplite, când au avut nevoie de un țap ispășitor pentru a abate atenția mulțimii de la indiferent ce puneau atunci la cale. Karel era convins de asta. Evreii se dovediseră a fi o țintă facilă, a spus el, așa că Biserica a luat notă și a ținut minte, astfel încât învinuirea prin asociere nu a dispărut niciodată.

Câteva momente se scurseră în liniște, apoi André întrebă, cu nepăsare:

— Ce părere ai despre asta, tată – despre explicația cu țapul ispășitor? Ești de acord?

De la începutul discuției, Sieur Henri se lăsase treptat să alunece tot mai jos în scaun și acum stătea aproape întins, cu gleznele încrucișate în fața focului și cu bărbia afundată în piept. Fornăi și se trase din nou în sus înainte de a duce mâna către pocalul său de pe podea.

— Cred că am fost întotdeauna de acord. Sorbi din vin și se strâmbă. Bleah! E fierbinte… a stat prea aproape de foc. Se ridică în picioare și se întinse după pocalul lui André. Dă-l încoace. Cel din carafă trebuie să fie încă rece. Încă unul înainte de a merge la culcare, ce zici?

Când se întoarse cu pocalele din nou pline, André pusese lemne pe foc și se uita la flăcările ce unduiau deasupra lor. Acceptă băutura proaspătă fără să-și ridice privirea, iar Henri se așeză și continuă să vorbească de parcă n-ar fi existat nicio întrerupere.

— Nu mă îndoiesc că evreii au ajuns țapi ispășitori, dar nu-ți pot spune nici de ce, nici când s-a întâmplat. Pe de altă parte, *pot* să-ți spun că n-a fost mereu așa. Evreii din Iudeea au fost întotdeauna un popor arțăgos, se luptau între ei cu mult înainte de venirea lui Hristos pe pământ și erau întotdeauna aspri și arogant de intoleranți față de oricine nu le împărtășea credința sau nu îl venera pe Dumnezeul lor îndârjit și necruțător. Se știe că romanii îi detestau pentru toată agitația și pentru revoltele lor. La urma urmelor,

provincia romană Iudeea era, prin comparație cu întregul imperiu, un ținut minuscul, dar poporul ei îndărătnic instiga la dezmembrare, din punct de vedere civil, religios și militar, cu mult mai mult decât îi dădea mâna și, când, în sfârșit, s-a revoltat, mergând până la a-i declara război Romei, autoritățile imperiale au considerat că situația era intolerabilă și i-au distrus sălașul pe de-a-ntregul. Au trimis legiuni care au dărâmat însăși cetatea Ierusalimului și au pus capăt rezistenței, așa cum o puteau face numai romanii, oriunde au găsit vreun semn că ar fi existat. Au asediat fortărețele din ținuturile muntoase aflate în stăpânirea rebelilor și le-au distrus pe toate, una câte una, acordându-și atât de mult timp – atât de mulți ani – cât a fost necesar. Și, de vreme ce religia acelui popor era în centrul tuturor nemulțumirilor, au distrus inima acelei religii, au ras Templul de pe suprafața pământului și au trecut preoții prin ascuțișul sabiei. Au fost neînduplecați și fără nicio milă, pentru că așa era obiceiul romanilor. Au ucis sau au dus în robie toată populația pe care au putut-o captura și, în general, au transformat provincia Iudeea într-un ținut de nelocuit, pentru ca evreii să nu-i mai facă niciodată necazuri Romei. Dar…

Își îndreptă spatele, își afundă vârful degetului mic într-o ureche, apoi îl studie cu o privire critică înainte de a și-l șterge de pantaloni.

— Dar toate astea au fost pedeapsa pentru păcatul de a se fi răzvrătit împotriva Romei. Romanii o vedeau ca pe o pedeapsă binemeritată. Nu avea nimic din ura fără noimă a creștinilor de azi împotriva evreilor. Luă o înghițitură de vin și o rostogoli pe limbă, savurând-o o vreme înainte de a adăuga: André, evreii ni l-au dat pe Zeul lor Unic. Oamenii au tendința de a uita asta. Dumnezeul pe care îl venerăm a ajuns la noi direct din mâinile evreilor. Ar trebui să le fim recunoscători pentru asta, pentru că ni l-au dat pe Dumnezeul nostru. Dar nu, noi preferăm să-i ocolim, atunci când nu îi insultăm și nu-i persecutăm. Karel mi-a povestit odată că, în timpul peregrinărilor lui, a cunoscut mai multe familii de evrei și era convins că sunt oameni obișnuiți, așa cum sunt și creștinii, cu

excepția faptului că au o altă părere despre modul în care le cere Dumnezeu să se poarte. La urma urmelor, Iisus a fost evreu. Să nu trecem peste asta, spunea Karel. Așadar, când a avut loc separarea? Când s-a pus totul în mișcare? De când este perfect acceptabil faptul că Iisus a fost evreu toată viața lui, că tatăl său a fost Dumnezeul Israelului, faptul că toți creștinii visează să se reîntoarcă în Sion – acesta fiind Ierusalimul – și vorbesc despre Israelul biblic cu ardoare și cu afecțiune, dar urându-i pe toți evreii? Unde, întreba el – și întreba pe fiecare în parte și pe toți cei care arătau un cât de mic interes față de spusele lui – unde e logica tuturor acestora?

Se uită la fiul său, de parcă ar fi sperat să audă un răspuns, dar, când îi fu clar că nu era pe cale să primească niciunul, continuă, ridicându-și mâinile, ca și cum și-ar fi cerut iertare, și răsfirându-și larg degetele ca să dea de înțeles că acele idei ale lui Karel nu erau neapărat și ale sale.

— Ei bine, răspunsul *lui* la această întrebare fără răspuns a fost că logica e clericală – el a numit-o „sacerdotală” – și, din cauza asta, imposibil de văzut și de înțeles pentru oamenii simpli, de vreme ce se găsește în depozitul tuturor celorlalte raționamente ale preoțimii de pretutindeni: în adâncul tunelelor întunecate ale recturilor lor. Sieur Henri râse zgomotos. Îmi plăcea grozav când spunea astfel de lucruri. Mă temeam întotdeauna că o hoardă de episcopi revoltați ar fi putut să sară dintr-o ascunzătoare, condamnându-ne pe amândoi pentru purtarea noastră scandaloasă și de neiertat. El obișnuia să spună – și o repeta cu insistență – că preoții sunt rareori abili și încă și mai rar inteligenți, dar cei mai mulți sunt vicleni și toți sunt egoiști. Majoritatea preoților, susținea el, aceste mediocrități niciodată menite să ajungă episcopi, sau arhiepiscopi, sau prinți ai Bisericii, își datorau poziția în care ajunseseră faptului că erau băieții mai mici ai unor părinți ce nu își puteau permite să-i ajute, ceea ce însemna că la tinerețe aveau, cu toții, aceleași posibilități limitate: să devină cavaleri sau să îmbrace haina preoțească. Pentru toți, probabil din foarte multe motive, ideea unei vieți ostășești, cu

lipsurile ei brutale, a fost oribilă, așa că au ales calea mai ușoară, o viață în general lipsită de greutăți și susținută de obolurile altora. Au intrat în rândurile clerului.

Henri se îndreptă de spate, sorbi cu lăcomie vinul rămas, apoi se ridică în picioare și traversă fără greutate încăperea, apropiindu-se de masă, pe care-și puse pocalul.

— Și asta, fiule, e tot ce-ți pot spune despre convingerile mele neobișnuite în privința tratamentului aplicat evreilor, zise el, întorcându-și capul înspre André și urmărindu-l cu privirea. Ai găsit în toate astea ceva care să-ți fie de folos în dilema legată de purtările lui Richard?

— Nu e o dilemă, tată. Nu e decât repulsie.

Fruntea lui Henri zvâcni, exact între sprâncene, ceea ce ar fi putut fi un tic nervos.

— E un cuvânt dur, zise el.

— Și nu-l folosesc cu nechibzuință, ripostă André. Tată, nu e vorba de un simplu sentiment antisemit din partea lui Richard. Vorbesc despre o cruzime absurdă, inumană, trezită de pura plăcere de a face anumite lucruri și de a analiza rezultatele.

Asta îl surprinse pe Henri. Îi aruncă fiului său o privire pătrunzătoare, încercând să-i descifreze expresia feței, dar, nevăzând nimic care să poată fi identificat, se întoarse încet lângă foc.

— Ei, bine, atunci spune-mi ce înțelegi prin asta, pentru că e o acuzație serioasă. „Cruzime absurdă, inumană, trezită de pura plăcere de a face anumite lucruri și de a analiza rezultatele.” Mă aștept să aud ceva din cale afară de infam, ca acuzație venită în sprijinul unei asemenea afirmații.

— Atunci, ai admite o relatare despre gărzile regelui, trimise pe străzi ca să aresteze toți evrei pe care îi găsesc și să-i aducă pentru a-i distra pe invitații regelui la cină? Ceea ce, ca fapt în sine, poate că nu trebuie considerat infam, dacă nu ții cont că, pentru distracție, sunt încătușați de oșteni și susținuți ca să rămână în picioare în timp ce li se scot dinții cu cleștele… toți dinții.

Tăcerea care urmă păru fără sfârșit. André stătea pe scaun,

aplecat și încordat, în așteptarea răspunsului tatălui său.

— Ai văzut asta? Ai fost acolo?

— Nu, tată, n-am fost. Se pare că am căpătat deprinderea norocoasă de a fi absent în astfel de ocazii. Dar s-a întâmplat de mai multe ori și întotdeauna mi-au povestit oameni care au fost de față și în care am încredere.

— Ce oameni?

André ridică din umeri.

— Printre alții, cavalerul pe care l-ai cunoscut azi, Bernard de Tremelay.

— Spui că ai încredere în el?

— Fără rezerve, tată. Îl cunosc de opt luni și mi-a devenit cel mai bun prieten, aproape din clipa în care l-am întâlnit pentru prima oară.

Sieur Henri își privi cu fermitate fiul, ridicând ușor dintr-o sprânceană.

— Mi se pare ciudat… tu nu ești înclinat să legi prietenii cu atâta ușurință.

— Știu. Dar ne-am simpatizat reciproc de la început, probabil datorită împrejurărilor în care ne-am cunoscut, ca să fiu sincer. Eram singurii tineri dintr-o adunare de bărbați cu bărbi cărunte, deosebit de mare și de lipsită de umor, și mă tem că fiecare dintre noi a găsit în persoana celuilalt pe cineva alături de care să râdă pe înfundate. El a fost cel care mi-a oferit cea mai detaliată descriere a violențelor suportate de un evreu ghinionist… cred că primul care a trecut prin așa ceva. În momentul acela, eu eram plecat din Londra, dar, la întoarcere, Bernard mi-a relatat totul, cu toate amănuntele îngrozitoare. Era scârbit și ceea ce mi-a povestit m-a scârbit și pe mine.

— Și spui că Richard trece cu vederea astfel de lucruri?

André scoase un sunet scurt, care ar fi putut fi un hohot de râs întrerupt.

— Dacă le trece cu vederea? Mai bine zis, le provoacă. Tată, asta înțelege Richard printr-o modalitate minunată de a-și distra prietenii. Se uită o clipă în altă parte, apoi se își întoarse din nou privirea către tatăl său înmărmurit. Din câte

am înțeles, prima ocazie s-a ivit aproape din întâmplare, a fost unul dintre acele lucruri care se petrec fără să fi fost puse la cale. Cineva din Clica de Aur a făcut un comentariu, spunând că avea necazuri cu un evreu căruia îi datora bani…

— Clica de Aur? Ce este asta?

André se încruntă și scutură din cap.

— Îmi cer iertare, tată, nu e ceva ce m-aș fi așteptat să știi și, cu siguranță, nici n-o să-l aprobi vreodată. E o denumire batjocoritoare, născocită de curând în Anglia și folosită pentru a vorbi despre anumiți amici ai regelui Richard. Cei cu apucături nefirești, care n-au nevoie de femei. La început erau numiți Scopiții Auriți, până când cineva a subliniat că sunt oricum, numai scopiți nu.

— Chiar așa. Și ce-a spus individul ăsta despre evreu?

— A spus ceva de genul că omul ăla trăgea de el cu dinții, ceea ce a fost evident de ajuns pentru a-l face pe Richard să strige: „Atunci să-i scoatem dinții nemerniculuiˮ și să-și trimită gărzile să-l ridice pe evreu din prăvălia lui și să-l aducă în sala de ospețe a regelui de la Westminster. În noaptea aia, i-au scos dinții în public și, după toate aparențele, asta s-a bucurat de un asemenea succes, încât distracția se repetă, la întâmplare, ori de câte ori regele sau oaspeții lui se plictisesc. Își trimite pur și simplu gărzile să găsească un evreu. Iudaismul în sine este o acuzație suficientă pentru a justifica așa-numita pedeapsă.

— Dumnezeule din ceruri! Lui Sieur Henri îi căzu falca și căută pe bâjbâite spătarul scaunului, după care se așeză la loc. Asta e… Vocea i se frânse; buzele i se mișcară, dar nu mai reuși să scoată niciun cuvânt până ce, renunțând să mai încerce, înghiți în sec și clătină încet din cap. Asta e o infamie. Și nu s-a plâns nimeni? Ce fac episcopii? Tăie aerul cu mâna, lepădându-se de vorbele sale imediat ce le rostise. Nu, asta ar însemna să-și irosească timpul și eforturile. Nu vor face nimic, în afară de a zbiera, poate, niște încurajări. Dar o parte dintre nobili trebuie să se fi plâns, cu siguranță, din cauza acestor atrocități.

— Să se plângă? Vocea lui André de St Clair suna de parcă

ar fi fost gata să izbucnească într-un hohot de râs sau de plâns. Cui ar trebui să i se plângă, tată? Regelui, de propriile sale purtări? Ar îndrăzni așa ceva? Își ridică mâna, cu palma deschisă, ca să oprească răspunsul. Da, probabil că tu ai face-o, dar ce-ai avea de câștigat? În cel mai bun caz, ți-ai atrage furia lui, fiindcă i-ai răni sensibilitățile. Iar în cel mai rău, ce? Cine poate ști? Ăsta e Richard *Plantagenet*… În plus, dacă ai aduce vorba despre asta, toată lumea te-ar crede nebun fiindcă vrei să iei, într-un fel sau altul, apărarea evreilor. Nimeni nu te-ar compătimi, indiferent ce ți-ar face Richard. Ai fi singur și ai fi condamnat.

— Cum ai fi și tu, dacă ți-ai ridica glasul. Vocea lui Sieur Henri era cumpătată, plină de regrete. Așadar, ce-ai de gând să faci acum, fiule? Pare limpede că nu vrei să continui ceea ce faci în prezent.

Însă André protestă.

— Ba nu, tată, nu e așa, și de aceea îmi e atât de greu să iau o decizie. Poate că ție ți se pare clar, așa cum spui, că n-am de gând să continui ceea ce fac acum, însă mie nu îmi e deloc limpede. În ultimele luni, am avut multe îndatoriri și responsabilități, iar câteva dintre ele au venit din partea lui Richard. Adevărul este că acum îi sunt devotat, în cea mai mare măsură și cu dragă inimă, lui Robert de Sablé, iar el, la rândul său, este legat de Richard și n-a aflat nimic din tot ceea ce ți-am spus în seara asta. Iar cel mai înspăimântător lucru dintre toate este că, în ciuda a tot ce știu, încă mai am pentru ce să-l admir pe Richard. Omul ăsta e un fenomen, atât în privința tăriei, cât și într-a slăbiciunilor sale. E un amalgam indivizibil de contradicții. E crud și inuman de nedrept în privința evreilor, dar, în același timp, are virtuți ostășești și o forță pe care i le admir și la care aspir. Iar oamenii lui – toți oamenii lui – par să-l iubească, cel puțin de la distanță, în principiu, indiferent dacă sunt din Normandia, din Anglia, din Bretania, din Aquitania, din Anjou sau de la noi de acasă, din Poitou. Toți aliații săi din oastea care se adună, până și Filip August și contele de Flandra, îl respectă și sunt mândri fiindcă fac parte din armata lui. Așa că încă nu mă simt capabil să

hotărăsc ce ar trebui să fac, dar n-o să mă retrag din oaste. Poate că tot ce pot spera e să evit orice invitație la o cină cu regele.

Se ridică în picioare și își puse pocalul pe masă.

— E târziu. Focul aproape că s-a stins din nou și, cu toate că eu unul nu sunt obosit, te-am împiedicat prea multă vreme să mergi la culcare. Mă duc să respir o vreme aerul nopții și te las să dormi. Tu trebuie să iei parte, în zori, la trecerea în revistă a trupelor, dar eu nu sunt nevoit s-o fac, așa că îmi pot permite să mă trezesc mai târziu decât tine… dar, în noaptea asta, înainte de a adormi, am multe lucruri la care să mă gândesc. André zâmbi într-o parte, apoi își îmbrățișă părintele cu căldură. Îți mulțumesc fiindcă m-ai ascultat, tată. Somn ușor.

Henri se dezbrăcă și se urcă în pat, suflând în ultima lumânare. Nu se aștepta să-și găsească prea ușor odihna după ce îl ascultase pe fiul său, dar adormi aproape imediat.

6.

În noaptea aceea, când își părăsi tatăl, André de St Clair avea multe în gând și, fără să fi căutat în mod conștient înălțimile, se pomeni curând răspunzând somației străjerului de pe crenelurile celui mai înalt turn al donjonului castelului Baudelaire. Dădu parola, își spuse numele, apoi se rezemă de una dintre laturile unei ambrazuri, privind în bezna din jurul său. Știa că, dacă s-ar fi aplecat în afară, ar fi zărit, dedesubt, ultimele licăriri ale focurilor de tabără aprinse de oastea lui Richard, un râu de tăciuni ce mărginea albia șerpuitoare a Loarei, întinzându-se pe ambele maluri. Însă în fața lui, către orizontul îndepărtat dinspre vest, nu vedea absolut nimic, ceea însemna fie că luna lipsea de pe bolta nopții, fie că norii o acopereau cu desăvârșire, iar el se uită în sus, fără să fie surprins când dădu cu ochi de întunecimea apăsătoare a cerului fără stele. Oftă și se întoarse cu spatele către

pustietate, sprijinindu-și fesele de baza ambrazurii și încrucișându-și brațele la piept, apoi își lăsă gândurile să rătăcească.

În dimineața următoare, avea să plece, împreună cu Richard și cu toată oastea sa, către cetatea burgundă Vézelay unde, după cum spunea tradiția, fuseseră îngropate osemintele Sfintei Maria-Magdalena, cu o mie două sute de ani în urmă. Se afla la vest de Baudelaire, la trei zile de mers, și era punctul oficial de întâlnire a oștilor creștinătății apusene, încă de când sfântul abate Bernard al mănăstirii cisterciene Clairvaux îi trimisese pe Oștenii lui Hristos în prima campanie de recucerire a Țării Sfinte de sub stăpânirea musulmană a turcilor selgiucizi, cu nouăzeci și cinci de ani în urmă, în 1095. Acum, în luna iunie a anului 1190, toate forțele demne de luat în considerare ale creștinătății france aveau să se strângă în acel loc pentru a fi binecuvântate și reconsacrate scopului lor de către Sfânta Mamă Biserica, după care urmau să se îndrepte spre sud, către Lyon, de-a lungul fluviului Rhon. De la Lyon, regele Franței și vasalii săi aveau să traverseze Alpii, de la Savoia spre Torino și de acolo către Genova, unde Filip angajase întreaga flotă a orașului pentru a-i duce oastea către est. Forțele lui Richard aveau să mărșăluiască direct către sud, străbătând propriul lui ducat de-a lungul Rhonului, până la Marsilia, unde trebuia să le aștepte flota Angliei, sub comanda amiralului său, Sieur Robert de Sablé. André știa că îmbarcarea avea să se facă fără probleme, pentru că fusese planificată timp îndelungat și cu atenție, fiind luat în calcul orice eveniment imaginabil care ar fi putut interveni pe neașteptate.

În ciuda impresiei pe care i-o făcuse mai devreme tatălui său, gândul de a-l însoți pe Richard la război îi crea, într-adevăr, puține dificultăți, morale sau de altă natură. Poate că acel André de St Clair care ieșise din ascunzătoare cu un an în urmă, aflându-se sub amenințarea cu moartea din partea a trei preoți corupți, ar fi evitat asta, dar el era o persoană cu totul diferită de cea care stătea acum în turnul castelului Baudelaire, cântărindu-și opțiunile. Acel bărbat mai tânăr, mai

naiv și poate mai egocentric decât era acum André de St Clair ar fi putut fi suficient de neghiob și de intolerant ca să se pună în primejdie, arătându-și dezaprobarea față de purtarea regelui, dar, în anul care trecuse, se întâmplaseră suficient de multe pentru a toci ascuțișul impetuozității tânărului André.

Prima întâlnire cu Robert de Sablé, în urma căreia se recunoscuseră ca membri ai aceleiași frății, dusese în curând către o totală reînnoire a angajamentului lui André față de Ordinul din Sion, după o lungă perioadă în care izolarea și responsabilitatea impusă de gospodărirea proprietăților familiei îl îndepărtaseră de confrerie. De Sablé pusese capăt tuturor acestora. André umbla acum tot timpul dintr-un loc în altul, aparent ocupându-se de treburi legate de sarcina lui de Sablé de a pregăti flota, dar servind, de fapt, drept curier între acesta și ceilalți membri ai Consiliului Guvernator al ordinului, care erau răspândiți, de-a lungul și de-a latul provinciei ce fusese cândva Galia romană. Vreme de o mie de ani, pornind din Pirinei și din Languedoc și extinzându-se apoi în afară, în Aquitania, Poitou și Burgundia, și atât de departe către vest și nord, încât ajunsese în Bretania, Normandia și Picardia, străvechea confederație a clanurilor care se numeau Familiile Prietene se răspândise în întreaga zonă, concomitent cu autoritatea și vechea confrerie secretă a ordinului pe care îl crease. Acum, când deținea, alături de alți câțiva membri ai acestei confrerii, rolul de om permanent de legătură între membrii dispărați ai Consiliului Guvernator – mod în care ajunsese să-l cunoască pe prietenul și confratele său Bernard de Tremelay – André nu mai avea nicio îndoială în privința viitoarei sale primiri în rândurile cavalerilor templieri. Ea deja un *fait accompli,* garantat prin bunăvoința Consiliului Ordinului Renașterii, acel mic grup de bărbați puternici care, încă de la începuturile sale, stabiliseră soarta și orientarea Ordinului Templului, deși majoritatea templierilor le ignorau existența.

Înființarea ordinului cavalerilor templieri, cu numai șaptezeci și doi de ani înainte, în 1118, era deja o legendă. Orice băiat destul de mare ca să tresară ascultând povești

despre aventuri și fapte vitejești mărețe știa că Hugues de Payens, un războinic veteran, adunase în jurul său un mic grup de cavaleri, nouă la număr, cu tot cu el însuși, și îi consacrase apărării pelerinilor creștini din Țara Sfântă împotriva hoardelor de tâlhari arabi care mișunaseră ani de zile, pândindu-i de după fiecare cot al drumului. Luându-și numele de Oștenii Săraci ai lui Iisus Hristos, de Payens și oamenii lui acceptaseră să facă legămintele monahale de sărăcie, castitate și supunere și se adăpostiseră în cetatea Ierusalimului, în niște grajduri părăsite de pe muntele Templului, de unde, sfidând neprevăzutul și, aparent, imposibilul, obținuseră victorii spectaculoase împotriva bandiților puși pe jaf, făcând ca, pentru prima oară după cucerirea Ierusalimului în anul 1099, drumurile din acest regat să fie relativ sigure pentru călători.

Pe urmă, în mai puțin de douăzeci de ani de la data fondării ordinului susținut de Bernard de Clairvaux, care redactase regulile acestuia, izbânzile și eroismul templierilor căpătaseră o asemenea faimă, încât recruții se înmulțiseră, devenind aproape imposibil de numărat. Se bucuraseră de o largă recunoaștere, fiind respectați în întreaga creștinătate, mai întâi drept cavaleri ai muntelui Templului din Ierusalim, apoi, pur și simplu, drept cavaleri ai Templului, cu toate că, oficial, continuau să fie numiți Oștenii Săraci ai lui Iisus Hristos și ai Templului lui Solomon. În zilele acelea, mai existau și alte ordine militare, cele mai importante fiind cel al cavalerilor ospitalieri și cel al cavalerilor teutoni, recent înființat de împăratul Barbarossa, însă cavalerii templieri fuseseră primul ordin de acest gen, primii călugări-soldați, și gloria lor n-avea să pălească nicicând.

Aceasta era legenda. Adevărul pe care îl conținea era atât de firav cum trebuie să fie întotdeauna adevărul unei legende. Realitatea, un secret cunoscut numai de inițiații din Ordinul Sionului, era că de Payens și cei dintâi confrați ai săi făcuseră, cu toții, parte din confrerie, fiind special trimiși la Ierusalim, pentru a dezgropa o comoară. Așa cum o descriau învățăturile străvechiului ordin, comoara fusese dusă acolo, jos, cu

unsprezece veacuri în urmă, în momentul distrugerii Ierusalimului și al nimicirii poporului său de către generalul roman Titus, fiul împăratului Vespasian. Existau diverse estimări asupra masacrului de atunci, dar prea puțini se îndoiau că muriseră peste șase sute de mii de evrei și mai multe surse, majoritatea fiind documente romane, pretindeau că pieriseră de două ori pe atâția. Indiferent care ar fi fost cifra corectă, de atunci evreii încetaseră să mai existe, ca rasă, pe pământul lor de baștină.

Fără a contrazice toate acestea, după cum spuneau cunoștințele tradiționale ale ordinului, care îi călăuziseră pe de Payens și pe confrații săi în timpul cercetărilor lor, un mare număr de membri ai castei preoților evrei – moștenitorii sinedriului, acea adunare inițială ce conducea Templul comunității din Ierusalim în timpul vieții lui Hristos și a fratelui său, Iacov cel Drept – anticipaseră tragedia și scăpaseră de la pieire, de baia de sânge care urmase, îngropând mai întâi grosul lucrurilor pe care nu le putuseră lua cu ei, înregistrările scrise ale semenilor lor, acolo unde nu le puteau atinge nici măcar rapacii romani.

Părăsind cu bine cetatea condamnată, oamenii aceia, uneori numiți esenieni, străbătuseră uscatul, călătorind în grupuri mari, dar împrăștiate, pentru a se putea ajuta reciproc. Se îndreptaseră către sud-vest, spre delta Nilului, spre Cairo și Alexandria, apoi către vest, traversând timp de câțiva ani imensitățile Africii, având întotdeauna grijă ca marea Mare Centrală să se afle în dreapta lor, până ce ajunseseră în dreptul celei mai înguste porțiuni a strâmtorii și reușiseră să treacă din Africa în Iberia. Cu mult înainte ca aceasta să se numească Spania, o părăsiseră mergând spre nord, din nou pe jos, și traversaseră în cele din urmă Pirineii, pătrunzând în Galia, unde se stabiliseră în regiunea cunoscută acum sub numele de Languedoc.

Știind foarte bine cine erau și ce reprezentau, erau hotărâți să se întoarcă într-o bună zi în țara lor de baștină pentru a-și cere moștenirea și pentru a dezgropa comoara pe care o adăpostiseră acolo. Roma îi condamnase la moarte, așa că

supraviețuirea lor depindea de iscusința cu care reușeau să-și ascundă adevărata identitate. Și asta se și străduiseră să facă, contopindu-se pe nesimțite cu societatea instabilă și primitivă care era Galia romană, la mai puțin de o sută de ani după cucerirea sa de către Iuliu Cezar. Nu aveau de unde să știe că, până la reîntoarcerea lor, avea să se scurgă mai mult de un mileniu, dar o plănuiseră, oricum, cu grijă și cu meticulozitate.

Fiind, inițial, peste treizeci de familii viguroase, își spuseseră, încă de la începuturile noii lor vieți în Galia, Familiile Prietene. Își asiguraseră o integritate a comunității, care se încadrase cu ușurință printre triburile din lumea galică și care se menținuse vreme de secole în timp ce fiecare dintre familiile inițiale se mărise, devenind un clan ramificat. Asimilarea fusese încununată de un asemenea succes, încât, după câteva generații, numai câțiva dintre ei, aleși pe sprânceană – și nimeni din afară – mai știau că familiile lor fuseseră vreodată iudaice.

Trecuseră la noua religie creștină, odată cu toată lumea, când aceasta se impusese, dar înființaseră o confrerie secretă, numită Ordinul Renașterii din Sion, iar renașterea anticipa o nouă adoptare a vechii lor religii și a modului lor tradițional de viață, odată ce s-ar fi reîntors cu bine în căminul lor din Ierusalim. Bătrânii familiilor hotărâseră că ei înșiși, patriarhii, aveau să fie singurii membri ai clanurilor lor care să păstreze, în siguranță, toate cunoștințele despre iudaismul acestora, practicându-și pe ascuns propriile ritualuri și propriile ceremonii, departe chiar și de ochii și de știința celor dragi, pur și simplu ca mijloc de protecție.

Pe măsură ce trecuseră anii, fără incidente sau motive de îngrijorare, iar mult dorita reîntoarcere continuase să se amâne, hotărâseră să recruteze noi membri, pentru a garanta transmiterea sigură a cunoștințelor lor sacre. Câte un singur reprezentant, de parte bărbătească, unul și numai unul, din fiecare generație următoare a fiecăreia dintre familiile inițiale avea să fie considerat eligibil pentru a intra în rândurile confreriei, iar oportunitatea alegerii urma să fie cântărită cu

atenție, după criterii bine definite. Descendenții de sex masculin ai oricărei femei ce se mărita în afara familiilor nu erau eligibili, dar nimeni nu suferea din această cauză, deoarece, cu excepția membrilor frăției ordinului, nimeni nu știa nimic.

Pe lângă necesitatea descendenței directe, pe linie bărbătească, din Familiile Prietene, elementele *sine qua non* ale eligibilității erau onoarea și integritatea, inteligența și virtutea, hotărârea de a-și atinge scopul și abilitatea de a păstra secretul, întotdeauna și în orice împrejurare. În foarte scurt timp, pe măsură ce familiile inițiale deveneau tot mai numeroase, candidații corespunzători nu au mai lipsit niciodată, așa că, dacă într-una dintre generațiile unei familii nu exista niciun bărbat potrivit pentru a fi ales, atunci nu era selectat niciunul, iar eligibilitatea era transferată către generația următoare, ceea ce nu arunca, sub nicio formă, o lumină nefavorabilă asupra familiei respective.

Sistemul fusese pus la punct cu multă grijă, fiind planificat în amănunt, și funcționase de minune de la bun început. Din cauza necesității de a se asigura că fiecare candidat corespundea unor standarde foarte înalte în privința comportamentului și a aptitudinilor, procesul de căutare și de evaluare era lent, migălos și neîntrerupt. Nimeni nu putea fi admis înainte de a împlini optsprezece ani, dar intrarea se făcea adesea la mult timp după aceea vârstă, pentru că fiecărui descendent de parte bărbătească dintr-o anumită generație trebuia să i se ofere șansa de a fi evaluat. În primele etape, premergătoare inițierii, niciun candidat nu înțelegea nimic din ceea ce i se întâmpla; nu pricepea decât că era pregătit pentru un eveniment de seamă, care era secret, serios și solemn, și că oamenii care îl instruiau, mentorii și chezășii săi în acea privință, erau acele personaje din viața sa pentru care nutrea cel mai mare respect. Numai după inițiere, când era înălțat la rangul de membru cu drepturi depline al frăției ordinului, instruirea precedentă începea să capete sens în ochii lui și atunci realiza că el, poate singurul reprezentant în viață al familiei sale care făcea parte din confrerie, era,

totodată, și singurul din familie care știa de existența acesteia. Fapt ce era, adesea, cel mai greu de înțeles element al inițierii unui nou recrut: era rupt, pentru totdeauna, într-un sens extrem de esențial, de restul rudelor sale, cunoscând adevărul despre originea lui și a lor, dar fiindu-i interzis să li-l împărtășească; nu-i putea lăsa nici măcar să afle că exista o parte a vieții sale despre care nu le putea vorbi niciodată, care avea să se extindă și să devină tot mai importantă, în timp ce ei aveau să continue să-i ignore existența și semnificația.

Asta îl tulburase pe André de St Clair rareori în ultimii ani, dar, în seara aceea, reapăruse usturându-l precum mușcătura veninoasă a unui șarpe, amplificată de ironia ignoranței tatălui său în privința problemei despre care discutaseră de fapt. Sieur Henri de St Clair, nobilul angevin, era extrem de mândru de moștenirea sa și de străvechea și onorabila sa ascendență și credea fiecare cuvânt pe care îl rostise în timp ce susținea că nu are nicio prejudecată în privința evreilor, iar fiul lui nu avea nici cea mai mică îndoială în această privință. Însă André mai știa și că, în pofida integrității și a sincerei lui bunăvoințe, tatăl său s-ar fi simțit ultragiat dacă ar fi încercat cineva să-l convingă că în vene îi curgea sânge semit și că strămoșii săi fuseseră preoți evrei. Mai mult decât atât, pentru el ar fi fost de neconceput și cu totul de neînțeles ca fiul său să adere la această credință și, având-o în vedere, să-și dedice viața pentru a se asigura că vechile învățături pe care le implica aveau să își găsească locul în lumea prezentului. Pentru bătrân, o asemenea realitate ar fi fost întotdeauna străină, iar André nu putea decât să strângă din dinți și să se împace cu starea de fapt, pentru că nimic din ceea ce îi stătea în puteri nu o putea schimba nici măcar cu o iotă.

Povestea dezgustătoare cu smulgerea dinților era suficient de reală, dar reprezenta o mârșăvie relativ minoră, iar André o folosise ca să-și șocheze tatăl, făcându-l să vadă cât de serioase erau temerile sale. Însă știa că adevărata ticăloșie consta în brutalitatea mai puțin bătătoare la ochii, dar mult mai răspândită și letală a persecuțiilor împotriva evreilor, prezente de-a lungul și de-a altul Angliei în ultima jumătate

de an. Începuseră în ziua încoronării lui Richard, pe data de 3 septembrie a anului precedent, 1189, la remarcabila cină cu participare exclusiv masculină, pe care unii o catalogau drept scandaloasă, oferită cu ocazia acelui eveniment. I se spusese Ospățul Holteilor și nu fusese invitată nicio femeie, indiferent de rang, nici măcar mama regelui. Către sfârșitul festinului, când toată lumea mersese prea departe cu băutura, apăruse o solie a negustorilor evrei, cu intenția de a-i oferi daruri noului monarh și de a-i face urări de bine. Dar fuseseră opriți la intrarea în sala de banchete a regelui, li se confiscaseră darurile, apoi fuseseră despuiați și bătuți înainte de a fi aruncați în stradă, iar mulțimea îi urmărise, ținându-se după ei până în cartierul evreiesc al Londrei, unde se apucase să dea foc caselor.

Nimeni nu făcuse nicio încercare de a opri gloata decât după ce focul se întinsese în cartierul creștin de alături. În ziua următoare, Richard ignorase atrocitatea, cu excepția faptului că poruncise să fie spânzurați mai mulți bărbați care dăduseră foc proprietăților creștinilor. Arhiepiscopul de Canterbury, care era de față în momentul respectiv, nu rostise nici măcar un singur cuvânt în apărarea evreilor neajutorați, mulțumindu-se numai cu un comentariu, adică subliniind că, dacă preferaseră să nu fie adepții lui Hristos, trebuia să se aștepte să fie tratați ca niște adepți ai Diavolului.

Puțini observatori fuseseră surprinși de faptul că, fiind călăuziți de asemenea exemple de milă și îngăduință din partea regelui și a arhiepiscopului lor, locuitorii marilor orașe din Anglia se delectaseră, în lunile următoare, cu orgii antisemite, setea lor de sânge al „ucigașilor lui Hristos” venind în sprijinul hotărârii de a smulge Cetatea Sfântă din mâinile sarazinilor păgâni. În zilele dinainte de Paști, cu numai o lună înainte de întoarcerea sa în Anjou, în timp ce se petrecuse ultima atrocitate de proporții, André se aflase pe drum, pentru a-i vizita pe ofițerii de intendență ai regelui din cetatea York. Totul se sfârșise înainte de amiaza zilei în care intrase în oraș, dar toată lumea continua să vorbească despre asta.

Aflase că o mulțime pusă pe răzbunare adunase și apoi

hăituise aproape cinci sute de evrei înspăimântați – bărbați, femei și copii – până în turnul fortificat al Yorkului, unde îi încercuise, strigându-le să iasă de acolo și să-și primească „pedeapsa”. Așteptându-se la torturi și la un masacru înfiorător, bătrânii hotărâseră să fie îndurători cu ei înșiși. Toți cei cinci sute de oameni se sinuciseseră.

În sinea lui, André știa că asemenea atrocități se petreceau, din când în când, și în țara lui natală, dar amploarea, continuitatea și setea de sânge ale dezlănțuirilor din Anglia îl făcuseră să i se acrească pentru totdeauna de această țară, iar aprobarea tacită a nou încoronatului ei rege îi distrusese cu eficacitate orice urmă de entuziasm și orice dorință de a mai lua parte, de bună voie, la expedițiile lui militare. Numai datoria sa mult mai importantă și obligațiile sale, ca membru al confreriei, față de Ordinul din Sion, îl împiedicau să se retragă definitiv din campanie și din slujba regelui Angliei, dar, chiar și așa, știind cât de important era tot ce făcea în folosul ordinului, tânărului de St Clair nu îi era nicidecum ușor să își înfrângă repulsia și să păstreze o spoială de entuziasm.

Zgomotul de mișcare din apropierea sa îi întrerupse gândurile, așa că se răsuci, privind dincolo de santinela din partea opusă a platformei din vârful turnului, într-un colț unde i se alăturase un alt bărbat. Auzea vocile mai degrabă ca un murmur, dar, când se uită într-acolo, André văzu că nou-venitul o pornise către el, silueta conturându-i-se pe fundalul luminii împrăștiate de coșul pentru foc al străjerului. Își îndreptă spatele și se ridică în picioare exact la timp pentru a-l recunoaște pe însoțitorul său din Orléans, Bernard de Tremelay, care îi salută cu o ridicare din sprâncene.

— De St Clair? Credeam că dormi deja buștean, după cât drum am străbătut călare în aceste ultime câteva zile.

— Atunci e clar că mă crezi mai puțin rezistent decât tine. De ce nu ești în pat?

— Am fost, dar n-am reușit s-adorm. Presupun că am prea multe în minte. Ziua de mâine o să vină destul de repede, dar m-am gândit c-aș putea s-o mai țin puțin pe loc, cât rămân

treaz. Așa că, la ce meditai aici, sus, de unul singur?

André își flutură mâna, în semn de rămas-bun, către santinela care îi privea, apoi îl urmă pe de Tremelay în josul treptelor înguste ce coborau către creasta pietruită a zidului de sub creneluri, amânându-și răspunsul până când ieșiră din câmpul vizual al străjerului.

— Apartenența la confreria noastră ajunge uneori să te coste foarte mult.

Începuseră să coboare următorul grup de trepte, dar de Tremelay se opri și se întoarse, uitându-se în sus, către André, care venea în urma lui.

— Tatăl tău, iarăși?

André dădu din cap.

— Păi, e adevărat, frate. Te costă. Dar, când descoperi că te frământi din cauza asta, adu-ți aminte ce-ți spun: exact atunci când ai impresia că prețul e de nesuportat, lucrurile se pot înrăutăți. Și se înrăutățesc, fără greș. Crede-mă, disperarea e singurul drum care ne-a mai rămas deschis.

Apoi scoase un hohot de râs homeric și reîncepu să coboare.

— Bernard, sincer vorbind, ți-a mai spus cineva vreodată că ești o adevărată scârnăvie?

— Da, mi-au mai spus câțiva. De data asta, de Tremelay nu se opri, ci lăsă cuvintele să-i alunece peste umăr. Dar, atunci când ești o scârnăvie, oamenii te ocolesc, mai degrabă decât să riște să te calce în picioare. Crede-mă și în privința asta.

Râse din nou în timp ce ajungeau la baza scării, apoi prinse în pumn tunica lui André și îl trase ușor, dar ferm în întunericul din partea laterală a treptelor, unde nu puteau fi nici văzuți, nici auziți.

— Ține minte asta de acum înainte, flăcăule, spuse el, cu o voce joasă în care nu se simțea nicio urmă de umor, și n-o uita niciodată. Peste câteva zile, când vom ajunge la Vézelay, o să fii primit oficial în cercul exterior al templierilor, ca postulant. Pe urmă, dacă ai grijă să nu calci strâmb și să-ți îndeplinești îndatoririle, o să ajungi novice și, în cele din urmă, toate lucrurile fiind echilibrate, o să sfârșești prin a deveni cavaler

plin al Templului, având acces la toate secretele și la așa-numitele cunoștințe sacre. Spui că acum ți-e greu să păstrezi secretele față de tatăl tău? Ei, peste câteva zile dificultatea asta o să ți se pară o nimica toată. Așteaptă până când o să intri în Ordinul Templului și o să fii izolat printre oameni ale căror gânduri sunt străine față de tot ce știi și ce crezi. Așteaptă până când o să te pomenești zbătându-te în mijlocul ignoranței pline de încăpățânare și al prostiei fără rezerve pe care o s-o descoperi printre cei cărora o să li te alături, unde cavalerii sunt ferm convinși că sunt aleșii lui Dumnezeu și elita lumii – și mulți dintre sergenții lor sunt de aceeași părere – și n-o să poți sufla nici măcar un singur cuvânt despre adevărul pe care îl știi: că ordinul lor sacru și secret a fost născocit de confreria din care faci *tu* parte, pentru a păzi tainele ei sacre.

Întreaga ta viață în mijlocul lor va fi o minciună, iar sarea și piperul ei îți vor roade conștiința ori de câte ori vei fi trezit la miezul nopții, ca să te rogi, îndeplinind un ritual care, pentru tine, nu conține niciun adevăr. O să știi totul mai bine decât ei, dar n-o să poți face altceva decât să te supui, îndeplinind ritualurile lor falsificate, și n-o să poți niciodată să rostești vreo vorbă ca să protestezi sau ca să te plângi. De aceea îți spun că asta ar putea să-ți facă într-adevăr, greutăți. Și că, spre deosebire de problemele minore pe care le ai cu tatăl tău, acele dificultăți vor fi adevăratul preț al apartenenței la confreria noastră. Bineînțeles că, din fericire, izolarea ta n-o să dureze o veșnicie. Imediat ce o să treci prin toate încercările și o să îndeplinești toate condițiile pentru a deveni membru plin, restricțiile vor fi îndepărtate în ceea ce te privește, iar acei membri ai Templului care fac parte din propria noastră frăție vor avea grijă ca, prin însărcinările pe care le vei primi, să ne fii de cel mai mare folos. Rânji din nou, strângându-l pe St Clair de umeri. Dar, deși n-am luat niciodată parte la o adunare a templierilor, îți promit că următoarele tale luni vor fi cu adevărat îngrozitoare.

— Da. André oftă. Am fost avertizat deja în privința asta. Dar țin să-ți mulțumesc pentru evidenta încântare cu care mi-

ai reamintit ce mă așteaptă.

— Te așteaptă, André, dar, când vom ajunge la Outremer, se va fi sfârșit deja și te vei fi întors în lumea celor vii. Acum urcă-te-n pat și trage un somn bun, ca să-ntâmpini ziua de mâine cu vioiciune. Se spune c-o să plouă, așa c-o să mergem într-un pelerinaj îndelungat și umed până la Vézelay, și-o să avem de îndurat multă mizerie până ce-o să ne simțim din nou confortabil.

•

Soarele dimineții se ridică, orbitor, deasupra piscurilor înzăpezite ale Alpilor, conturate în depărtare, către est, scăldând în lumină imensul drapel al Ordinului Templului, care se înălța, mândru și solitar, pe creasta dealului ce domina câmpia din jurul orașului Vézelay, reflectând razele ce îți luau ochii. Steagul nu flutura în bătaia lină a brizei, precum celelalte, din mijlocul mulțimii de la poale. Atârna, țeapăn, cu greutăți agățate de partea de jos, în vârful unui stâlp extrem de înalt, permițându-i crucii roșii, cu brațe egale și vârfuri egal ascuțite, să se proiecteze, reliefându-se, provocatoare și de neconfundat, pe fondul de un alb imaculat, proclamând importanța deosebită a ordinului. Sub el se afla garda oficială, alcătuită din zece cavaleri în armură, cu mantii albe, în jurul căreia se desfășura, ordonat, trasând contururi uniforme, dreptunghiulare, pe întreaga culme a dealului, amestecul compozit al membrilor ordinului: cavaleri și sergenți ai Templului, majoritatea noi și nepuși la încercare, recrutați de curând pentru a-i completa rândurile rarefiate după pierderile tragice din Outremer.

Acolo, în formație, erau aliniați peste o mie de luptători, întinzându-se în josul pantei, în fața primei linii a corturilor lor, și mai puțin de o sută dintre aceștia luaseră vreodată parte la o luptă adevărată. Cavalerii din mijlocul lor, mai puțini de șase la fiecare douăzeci de oameni, purtau tunici albe, simple, având drept blazon nu crucea neagră a Templului, ci pe cea lungă, de un roșu strălucitor, emblema misiunii lor din Țara Sfântă. Ceilalți, sergenții ordinului, aveau aceeași cruce pe tunicile maronii, la fel de simple, cu excepția sergenților

seniori, plasați la intervale regulate, ale căror tunici erau negre, ca simbol al rangului lor.

Mai jos decât templierii și în fața lor, restul oștirilor creștine se agitau și se învolburau ca un lan de grâne în bătaia unui vânt puternic, cu excepția faptului că niciun lan, oricât de bogat în flori de câmp, nu ar fi putut etala o asemenea abundență de culori. Acopereau întreaga câmpie și se întindeau către micul oraș Vézelay, ascuns, în depărtare, în spatele unei păduri de corturi și de pavilioane. În dreapta templierilor vigilenți, stăteau, în paralel, oștenii lui Richard Plantagenet, un grup compact lângă altul, călare și pe jos, printre care erau împrăștiate, ici și colo, formațiunile de arbaletrieri și de arcași ai regelui, ușor de identificat datorită culorilor lipsite de strălucire ale straielor și a lipsei armurii exterioare. În cadrul acelei oștiri, culorile individuale ale diverselor grupuri se puteau distinge în mijlocul agitației din jur: steagurile de culoarea vinului roșu ale Burgundiei stăteau, neclintite, de-a lungul șirului celor de un albastru-închis, intens, ale Aquitaniei, în spatele cărora se zăreau cele negre cu stacojiu din Anjou, alături de cele cu dungi albastre și albe, cele în nuanțe palide de verde și cele galbene cu roșu din Bretania și Normandia și, desigur, leii aurii ai Angliei Sfântului Gheorghe, pe fundalurile lor de un roșu aprins, fluturând deasupra tuturor pe un steag enorm de mătase susținut nu de o față bisericească oarecare, ci de nici mai mult, nici mai puțin decât arhiepiscopul Baldwin de Canterbury, care adunase personal o oaste de trei mii de velși, în majoritate arcași, ce se alăturase forțelor lui Richard.

Vizavi de această panoplie și aliniate în stânga templierilor, erau trupele lui Filip August și ale aliaților săi. Potrivit cu prestigiul unui monarh al Franței, stindardul lui regal, crinii aurii pe fundal albastru precum cerul ai Casei Capet, părea să fie cel puțin tot atât de imens precum al aliatului său englez, iar în spatele acestuia se îngrămădeau cele în culorile principalilor săi aliați și vasali, printre care se afla elita nobilimii creștine. Ieșeau în evidență culorile strălucitoare ale lui Étienne, conte de Sancerre, așa cum prezisese Richard, cu

un an în urmă, că avea să se-ntâmple. La fel erau și cele ale contelui Filip de Flandra și ale lui Henri, conte de Champagne, nepoți ai celor doi regi, însoțiți de o întreagă cavalcadă de nobili francezi mai mărunți. Germanul Louis, margraf de Thuringia, îi împrumutase regelui Franței culorile sale, așa cum făcuseră și numeroși cavaleri din Danemarca, Ungaria și Flandra. Iar episcopii erau pretutindeni, în mijlocul mulțimii din ambele părți, mulți dintre ei fiind strânși, în rugăciune, într-un grup imens dintre cele două oștiri, însă alții, cu mult mai numeroși, se aflau în corpurile de oaste, purtând armuri peste și sub veșminte, fiind gata de război, însetați de sângele oricărui sarazin destul de neghiob ca să se apropie atât de mult, încât să ajungă la îndemâna lor.

André de St Clair admira spectacolul privindu-l de pe o movilă situată în partea din față a formațiunii templierilor, cu mai multe lungimi de cal înaintea primului rând, avându-l în stânga pe superiorul său direct, fratele Justin, maestrul novicilor. Justin era un veteran încruntat, cu chipul îndârjit, care duhnea a brânză râncedă de capră. De St Clair stătea la două lungimi de cal distanță de el, dar mirosul înțepător al bărbatului mai vârstnic amenința să-i taie răsuflarea la fiecare respirație. La rândul său, fratele Justin era flancat, în stânga, de comandantul taciturn al corpului lor expediționar, Étienne de Troyes, un personaj legendar datorită austerității sale și a intoleranței față de spectacolele publice de genul celui la care asistau. De Troyes era ceea ce frații lui André din Ordinul de Sion numeau un Mistreț al Templului – *un sanglier templier*. Nu făcea parte din Ordinul Renașterii și, drept urmare, nu știa nimic și nu avea nicio suspiciune legată de existența acestuia.

Ca mulți alții din tagma sa, de Troyes, unul dintre templierii cu rangul cel mai înalt de pe toate teritoriile francilor care alcătuiseră cândva Galia, era cu desăvârșire intolerant față de oricine și orice nu făcea parte din lumea lui, iar în lumea restrânsă din apropierea sa nu exista decât o singură entitate semnificativă: Ordinul Templului. Orice stătea în calea devotamentului său fierbinte față de Templu și de interesele acestuia nu putea fi tolerat. Însă, cu această ocazie,

oricând de mult i-ar fi displăcut constrângerile, Sieur Étienne nu putea să ignore cu dispreț cele ce se petreceau dedesubt și să se retragă. Era Maestrul Templului din Poitou, singurul ofițer senior prezent la Vézelay în ziua aceea, și avea, așadar, responsabilitatea de a observa tot ce se petrecea. Templul nu datora și nici nu acorda loialitatea și supunerea sa vreunui rege sau senior vremelnic. Acestea i se cuveneau, în întregime, papei de la Roma, iar reprezentanții papalității erau de față în ziua aceea, în calitate de emisari personali ai Sfântului Părinte, deși aveau să lupte alături de cei doi regi prezenți acolo, împotriva dușmanilor lor comuni, sarazinii.

În dimineața aceea, fratele Justin îl desemnase pe de St Clair drept curier, pentru că avea nevoie de cineva care să-i ducă mesaje și să adune informații despre și de la oricine din oștirea de dedesubt. Toată lumea știa că numirea era neobișnuită, deoarece de St Clair era un simplu novice, primit în ordin cu numai două zile în urmă, dar nimeni nu era surprins fiindcă Justin profita de relația filială a lui André cu maestrul de arme al trupelor, dobândind astfel un avantaj care sărea în ochi. În spatele lor, ținuți în frâu de disciplina impusă în timpul antrenamentelor, templierii aliniați păstrau o tăcere deplină, singurele zgomote fiind cele făcute de foiala neîncetată a cailor, care stătuseră prea mult timp nemișcați. Prin contrast, zgomotul trupelor masate în fața lor era haotic, murmurul gros a o sută de mii de glasuri fiind acoperit de ordine neinteligibile de la distanța aceea, strigate cu voce mai puternică, uneori stridentă, și de sunetul neîntrerupt al trompetelor și al cornilor. Calul lui André bătu din picior și necheză, trăgându-se mai aproape de bidiviul fratelui Justin și împotrivindu-se îndemnului hățurilor când, aproape revoltat de duhoarea celuilalt, el încercă să-l aducă înapoi.

— Unde e tatăl tău? Nu-l văd.

Ignorând prezența încruntată a comandantului lor de pe teren, aflat în stânga sa, fratele Justin vorbise tăios, din colțul gurii, fără a-și întoarce capul și, ca răspuns, fără să știe ce îi era îngăduit sau nu într-o asemenea situație, André se aplecă și își răsuci încet capul spre dreapta, pentru a privi în josul

râpei, către locul unde stindardul Sfântului Gheorghe flutura deasupra unei grămezi vânzolite de trupuri, umane și cabaline, în armuri strălucitoare, ceea ce transforma într-o imposibilitate orice încercare de a identifica pe cineva.

— E undeva, acolo, frate Justin. Ar trebui să fie în centru, în mulțime. Trebuie să fie. A organizat toate astea în partea regelui Richard – protocolul, modul de acțiune, ierarhia, totul – așa că trebuie să fie acolo, undeva.

În timp ce de St Clair vorbea, Étienne de Troyes înjură, dezgustat. Își pierduse răbdarea urmărind ceea ce se întâmpla în depărtare. Cu nemulțumirea radiindu-i puternic din tot trupul, își întoarse calul smucind cu sălbăticie de hățuri și îi înfipse pintenii în coaste, îndemnându-l să urce dealul. Fratele Justin îl urmări cu coada ochiului înainte de a răsufla zgomotos și a vorbi din nou, cu ceea ce părea să fie vocea lui obișnuită.

— E clar că mareșalul nu e mulțumit de cele petrecute acolo, jos. Nici noi n-ar trebui să fim. Putem vedea tot ce e de văzut, cu excepția lucrurilor pe care ne dorim să le vedem – și aici este inclusă acțiunea – dar înțelegem ce se petrece? Singurul lucru pe care-l recunosc fără dubiu e grămada aia imensă, fără nimic sfânt, de episcopi plini de giuvaieruri, aflată acolo, în mijloc, între două armate, așteptând să-și joace rolul în toată mascarada. Dacă măcar jumătate din bastarzii ăia flecari și patetici au primit îngăduința să se roage pentru noi, o să murim de bătrânețe înainte de a apuca să coborâm de aici, de pe deal.

De St Clair fu uluit auzind astfel de vorbe din gura maestrului novicilor, dar avu înțelepciunea de a nu se trăda. În ciuda acestui fapt, simți, totuși, nevoia să spună ceva, așa că își drese glasul.

— N-avem de ce să ne temem prea mult de asta, frate Justin. Acolo, jos, Richard Plantagenet e cel care conduce totul. Nu-i îndrăgește pe înalții prelați mai mult decât tatăl său. Episcopii se vor ruga, dar o vor face cu toții o dată, când va sosi momentul rugăciunii.

Maestrul novicilor mormăi, dar nu dădu niciun alt răspuns,

evident, aducându-și aminte că stătea de vorbă, pur și simplu, cu un nimeni. Însă mai târziu adăugă, pe neașteptate:

— Da, probabil că așa vor face. Episcopul de Lyon o să-i conducă, iar abatele de Vézelay o să-i dea o mână de ajutor.

Îi întrerupse un zgomot de copite, când unul dintre cavalerii seniori, căruia André nu-i aflase încă numele, se avântă către ei și își struni calul în stânga fratelui Justin, vorbindu-i ca și cum St Clair nici n-ar fi existat.

— Ce se întâmplă acolo, jos? De Troyes e mai furios ca o mâță udă.

— Știu că e furios, dar acolo nu se-ntâmplă nimic. El nu poate suporta, pur și simplu, irosirea timpului. Asta ar scoate din sărite până și un sfânt. Jos sunt o sută de mii de oameni și toți trebuie să plece astăzi, dar sunt scufundați până la subsuori într-o mare de episcopi care gâfâie de nerăbdare să se mai roage o dată.

Celălalt cavaler horcăi și scuipă.

— Aceste ultime trei zile au fost un vis de prelat – o mesă neîntreruptă, istovitoare, cu fast, cu rugăciuni psalmodiate și nori învârtejiți de tămâie. Dar ce e prea mult strică. Acum e timpul să strângem corturile, să încărcăm toate căruțele, să-nșiruim oștile și să pornim la drum.

Își întoarse privirea și îl văzu pe de St Clair, dar îl ignoră imediat, ca și cum n-ar fi avut nicio importanță, apoi dădu din cap către maestrul novicilor.

— Ține minte ce-ți spun. Sau coborâm de pe dealul ăsta și suntem pe drum azi la amiază, sau Richard Plantagenet o să fie excomunicat. Își coborî vocea până la un mormăit cinic. Și, cum Sfânta Mamă Biserica se bizuie pe el ca să conducă această campanie, să-i radă de pe fața pământului pe Saladin și pe sarazinii lui și să recucerească Țara Sfântă în numele Romei, excomunicarea nu pare posibilă.

— De Chateauroux!

Vocea venea de pe înălțimile din spatele lor, trosnind ca niște pietre sfărâmate, și cavalerul de lângă fratele Justin își îndreptă spatele cu o tresărire.

— Rahat! Rămâi cu un ochi într-acolo. Vezi dacă deslușești

vreo mișcare între cele două tabere. Orice. Sunt aici, frate mareșal!

În semn că auzise, de Chateauroux scoase un strigăt, apoi smuci de hățuri, întorcându-și spectaculos calul, care se ridică în două picioare și căruia îi dădu pinteni înainte să atingă din nou pământul cu copitele din față, părând să nu aibă câtuși de puțin dorința de a-și atrage nemulțumirea lui de Troyes.

Cu coada ochiului, André îl văzu pe fratele Justin urmărind plecarea celuilalt bărbat, apoi răsucindu-se către el.

— Tu rămâi aici, îi spuse, mormăind, și, dacă observi că se schimbă ceva acolo jos, dacă zărești orice fel de mișcare a unui grup numeros, trimite după mine.

André îi auzi tropotul calului în timp ce o lua pe urmele lui de Chateauroux, dar nu se străduia să-l urmărească din priviri. Simțea că, stând acolo unde stătea, ieșea deja în evidență, el, un simplu postulant, nici măcar novice, care se bucura însă de un tratament preferențial. Nu remarcase nimic care să trădeze vreun resentiment al camarazilor lui, dar era suficient de perspicace pentru a bănui că era posibil să existe, ascuns sub o aparentă indiferență, și nu voia să înrăutățească lucrurile părând să caște gura prostește sau să se fălească.

Fratele Justin se reîntoarse repede, după un răstimp în care jos nu se clintise nimic.

— Tu, de St Clair. De Troyes vrea să se ducă jos, în calitatea sa oficială de mareșal, să le dea pinteni trântorilor. Tu trebuie să cobori, să-l găsești pe tatăl tău, maestrul de arme, și să-l anunți că mareșalul Templului vrea să discute, fără martori, cu cei doi monarhi. Crezi că te descurci? Vezi bolovanul ăla, de acolo? adăugă, după ce sarcasmul său nu stârni nicio reacție din partea lui André.

— Da, frate Justin.

Bolovanul, a cărui prezență părea inexplicabilă, era atât de mare, încât nu putea trece neobservat, o stâncă izolată, de dimensiuni gigantice, ce îi transforma în pitici pe cavalerii călare din umbra ei.

— Te duci într-acolo și-ți cauți tatăl, dar pleci însoțit de o escortă, ca un sol oficial al mareșalului, călărind sub

stindardul în alb și negru.

Se răsuci în șa, își îndesă două degete în gură și scoase un fluierat sonor, făcându-l să tresară surprins pe un tânăr cavaler aflat în spatele lui, cu mâna încleștată pe lancea lungă ce purta în vârf flamura triunghiulară a escadronului său.

— Tu, vino încoace, îi strigă, apoi rămase în așteptare, cu brațul întins, până ce tânărul stegar se apropie și i se alătură supus.

Spre deosebire de marele stindard, flamura mică era steagul de luptă al Templului – o cruce neagră, simplă, cu brațele egale, pe fond alb – și dreptul de a-l purta reprezenta o mare onoare, pentru dobândirea căreia se întreceau frații de rând din fiecare escadron. Fratele Justin dădu scurt din cap, ca apreciere pentru curtoazia stegarului, apoi, fără să-l slăbească din ochi, își îndreptă degetul mare către de St Clair.

— Frate, am pentru tine o însărcinare suplimentară. Vei călări până jos, în vale, escortându-l pe acest sol, care, deși nu e decât un postulant, are calități bine ascunse. O să-l anunț pe comandantul tău de escadron unde ești și de ce. Se întoarse apoi spre André. Cât despre tine, imediat ce îți îndeplinești misiunea și afli unde preferă regii să-l întâlnească pe mareșal, te urci în vârful bolovanului de acolo, de jos, și ne faci semn cu stindardul ăsta. Pentru tabăra englezilor, îl ții în mâna dreaptă, iar pentru a francezilor, în stânga. Dacă preferă să se întâlnească între cele două oști, în apropierea episcopilor, îl ridici deasupra capului cu amândouă mâinile. O să am aici cei mai ageri ochi, pregătiți să te urmărească, iar tu o să ieși în evidență, cu giulgiul tău de fecioară.

Vorbea despre rasa postulantului, încă nouă și strălucitor de albă, purtată de André. El dădu din cap, fără să spună nimic.

— Faci semnul tu însuți, ai înțeles? Crucea roșie a stegarului se poate pierde din vedere printre toate celelalte de acolo.

Se răsuci din nou către purtătorul stindardului.

— Tu ai înțeles? Îi dai steagul tău și-l lași să-l folosească pentru semnalizare. E important. Ți-e clar?

— Da, messire. Îi dau stindardul pentru semnalizare. Dar o să-l primesc înapoi?

Fratele Justin își trase capul spre spate, de parcă ar fi fost pălmuit.

— Da, sigur că da. Pentru numele lui Dumnezeu, e un steag, nu un toiag. Ezită, apoi fornăi zgomotos și i se adresă iarăși lui André. Imediat ce ne faci semn, mareșalul și escorta lui pornesc către punctul de întâlnire, în timp ce tu te întorci aici și îmi dai raportul. E limpede? Atunci pleacă, nu mai pierde timpul. Mareșalul de Troyes o să se-agite în așteptarea unei vești de la tine.

De St Clair dădu din cap și o porni pe urmele escortei, în timp ce, săltându-și scutul, stegarul strânse mai tare frâul în mâna stângă, își înălță lancea ca să salute cu stindardul și dădu pinteni calului, luând-o înainte, în josul dealului.

•

De St Clair se întoarse peste două ore și, când ajunse pe culmea dealului, observă, în primul rând, că, în absența sa, începuse strângerea taberei; toate corturile fuseseră demontate și împachetate pentru drum. Îl salută pe maestrul novicilor, care îi permise imediat să plece, cu o zvâcnire nepăsătoare a mâinii. Fără să stea pe gânduri, André îl părăsi, recunoscător, alăturându-li-se celor cincisprezece tinere speranțe, atât postulanți, cât și novici, lângă care avea să-și ducă traiul în viitorul apropiat. Printre ei nu se afla niciun viitor frate sergent; făceau parte, cu toții, din tagma cavalerilor și fie că își dobândiseră deja acest rang, fie că ajunseseră cu pregătirea într-un stadiu foarte avansat, erau cel puțin scutieri. Li se spusese că încorporarea lor oficială, în calitate de novici, urma să aibă loc în catedrala din Lyon și că, până ajungeau acolo, aveau să poarte, în continuare, veșmântul fără nicio formă, cunoscut sub numele de giulgiul fecioarei. Iar până ce aveau să fie acceptați, în mod oficial, ca novici, trebuiau să continue să se comporte, și să fie tratați, ca niște servitori în slujba ordinului. Se proceda astfel în conformitate cu obiceiurile Templului și niciun postulant nu era nemulțumit de soarta sa. Lyon se afla la o distanță de cinci zile de marș către sud-est

față de Vézelay, ceea ce însemna că, înainte de sfârșitul săptămânii, aveau să fie trimiși pe calea către statutul de cavaleri ai Templului.

Ca vârstă, erau cuprinși între un adolescent greoi, cu picioare strâmbe, de vreo șaisprezece ani, și un bărbat cu înfățișare serioasă și ten întunecat, cam de-o seamă cu André, primit printre postulanți odată cu el, în cadrul aceleiași ceremonii, cu două zile în urmă, dar cu care nu mai schimbase nicio vorbă de atunci. Acum, când de St Clair se apropie în tăcere, așezându-se lângă el, omul i se adresă cu voce scăzută, vorbind în colțul buzelor și având grijă să nu-și miște cumva capul, atrăgând astfel atenția.

— Ce-a fost asta? Un postulant călărind escortat de un stegar? Cine ești?

— Mă numesc de St Clair. André.

— Ah! Știu cine ești. Te-au trimis cu o solie la tatăl tău.

André se încruntă, întrebându-se ce sugerase tonul comentariului. Sunase a amărăciune sau, poate, a cinism. Răspunse, totuși, cu voce egală.

— Așa e. Nu ești de acord cu asta?

— Nu e treaba mea. Eram curios, pur și simplu. Nu te simți jignit de lipsa mea de bune maniere. Sunt franc.

De St Clair aruncă o privire grăbită într-o parte, către celălalt, fiind aproape convins că deslușise veselie în glasul lui, dar nu văzu nici urmă de zâmbet.

— Cine *ești*?

— Mi se spune Eusebiu, după numele sfântului. Mama era o femeie cucernică. Sunt din Aix. Provence.

— Ah! Asta explică accentul tău ciudat. Mă bucur de cunoștință. Eu sunt din Poitou.

Îl văzu pe celălalt înclinându-și foarte ușor capul și amuțiră amândoi, stând țepeni în vreme ce un sergent trecu prin dreptul lor, plimbându-și încruntat ochii de la un om la altul. După plecarea lui, Eusebiu înclină dintr-o sprânceană și trase cu coada ochiului în jos, către punga de piele legată de centura lui André.

— Ce e în pungă? întrebă, cu voce scăzută. N-o aveai când

ai plecat în josul dealului.

— Vigilentule!

André zâmbi în sinea sa, intrigat. Străinul părea perspicace, cu o logică bună, inteligent, și putea fi chiar fermecător.

— Smochine uscate, cu complimentele lui Tristan Malbec, cantinierul regelui Richard.

Tristan Nas Strâmb, cum i se spunea, era șeful intendenței oștirii lui Richard, dar, cu mult timp înainte, fusese intendentul lui Aliénor de Aquitania, vreme de ani întregi, până când ea fusese întemnițată în Anglia, iar el trecuse în serviciul fiului ei.

Bărbatul pe nume Eusebiu zâmbi, la rândul său.

— S-ar părea că îl cunoști foarte bine pe cantinier.

— Destul de bine ca să intru nepoftit în casa lui. Îl cunosc dinainte de a învăța să merg și, ca prieten al mamei și al tatălui meu, mi-a dat dulciuri și delicatese încă și mai înainte. M-a avertizat să nu mănânc toate astea dintr-odată, fiindcă s-ar putea să treacă ani întregi înainte de a mai vedea altele. O să-ți dau una mai târziu, dacă vrei.

Eusebiu se uita fix înainte, dar dădu din cap.

— Mulțumesc. O să-mi facă plăcere. N-am mai mâncat o smochină de câțiva ani. Așadar, ce se întâmplă acolo, jos? Și unde e mareșalul?

Tăcu din nou când sergentul, care își terminase inspecția, făcu stânga-mprejur și o porni iarăși spre ei, aruncând câte o privire fiecărui om și sperând, fără nicio îndoială, să găsească pe cineva care să-i ofere un motiv pentru a o face pe tiranul. Deși neofiți, niciunul nu era suficient de naiv pentru a-i oferi cel mai mic prilej de nemulțumire și, când mai avea puțin până să ajungă la jumătatea formației, cineva îl strigă, întrerupându-i minuțioasa examinare a oștenilor. Din felul în care se îndepărtă, în goana calului, pentru a răspunde invitației, înțeleseră cu toții limpede că era tot atât de bucuros să-i părăsească, pe cât erau ei să-l știe plecat. Cu toate acestea, în afară de o ușoară agitație, niciunul dintre postulanți nu se mișcă, iar de St Clair fu singurul care începu să vorbească, cu voce încă înceată, numai pentru urechile lui Eusebiu.

— Jos s-a terminat totul, spuse, ca și cum ar fi vorbit despre asta tot timpul, mulțumită lui de Troyes, mareșalul nostru fără simțul umorului. Începând din clipa în care i-a salutat prima oară pe cei doi regi, a fost nevoie de mai puțin de o oră ca să fie organizată slujba de încheiere, scurtă și solemnă, cu un singur Te Deum cântat înainte de binecuvântarea finală. Apoi trompetele au început să sune adunarea. În momentul de față, deși noi ne aflăm în ultimele rânduri și n-avem cum să vedem asta, oștile se pun în mișcare – și până la amiază mai avem mai bine de o oră. Cred că e remarcabil.

— Hmm. Eusebiu aruncă o privire spre de St Clair, apoi își întoarse ochi în direcția unde se cuvenea să se uite. Mie mi se pare remarcabil că n-am idee despre ce vorbești. De ce e atât de extraordinar că oștile s-au pus în mișcare?

— Pentru că, în ultimele două zile, părea din ce în ce mai puțin probabil c-o vor face vreodată. Regii, Filip și Richard, nu se înțelegeau, nu reușeau să cadă de acord în nicio privință. Două zile de tratative neîntrerupte nu i-au apropiat cu nimic de un acord. Dar, după spusele tatălui meu, azi-noapte au obținut mai multe rezultate, cel puțin în aparență. Regii au convocat un consiliu secret, care a continuat până spre miezul nopții, sub pază strictă, iar Richard a jurat că oastea o să plece azi către Lyon, indiferent ce s-ar întâmpla, și că nimeni n-o să se culce până ce nu se vor înfăptui toate planurile întocmite de episcopi. Și așa a fost.

Sunetul unei goarne le atrase atenția și sergenții mai mici în grad începură să umble în sus și-n jos printre rânduri, aranjând formațiile și pregătind pe toată lumea să părăsească vârful dealului. O vreme nu mai vorbiră, concentrându-se cu toții asupra retragerii în ordine. Abia după ce escadronul o porni, călare, de-a lungul coastei dealului, fiind încă mult deasupra imensului spectacol oferit de oștile ce se scurgeau, învârtejindu-se, prin valea de sub ei, reușiră cei doi să-și reia conversația, Eusebiu fiind din nou cel care deschise vorba, după ce se uită în jur, asigurându-se că niciun ofițer nu-i vedea și nu-i asculta.

— Așadar, adunarea de noaptea trecută. La ce rezultat a ajuns?

— La o înțelegere, răspunse André, păstrându-și vocea joasă, cu toate că zgomotul coloanei în mișcare, cu tropotul copitelor, cu zăngănitul armurilor și al armelor și cu scârțâitul șeilor de piele, împiedica pe oricine să tragă cu urechea. Un tratat oficial de prietenie, de bunăvoință reciprocă și de încredere, totul semnat, parafat cu sigilii și având drept martori o armată de preoți. O încetare solemnă a ostilităților. Anglia, inclusiv tot teritoriul provinciilor Anjou, Poitou și Aquitania, alături de celelalte domenii care aparțin Casei Plantagenet, se va afla, de acum înainte, în pace cu Franța și aliații ei, renunțând la orice conflict atâta vreme cât cele două țări sunt angajate, împreună, în slujba Domnului Dumnezeu. În eventualitatea în care unul dintre monarhi va fi ucis înainte de sfârșitul războiului, celălalt va prelua comanda oștilor sale și își va dubla eforturile în numele lui Hristos și al Sfintei Biserici. Dacă oricare dintre ei va încălca înțelegerea, va fi excomunicat, iar episcopii din ambele țări vor atesta, împreună, justețea acestei pedepse.

— Tu, de-acolo! Tu, care dai din buze! Sper că te rogi, vierme, dar, chiar și așa, fă-o în tăcere. Ajunge să-ți mai văd o singură dată buzele mișcându-se și o să muncești în plus la latrine luna viitoare. M-ai auzit?

— Da, frate sergent.

André își păstră chipul lipsit de expresie. Niciunul dintre ei nu-l văzuse pe sergent apropiindu-se, dar acum, după ce acesta îl observase pe André, cei doi deveniră adevărate exemple de supunere. În următoarele patru ore, până când ajunseră în locul unde aveau să poposească peste noapte, se purtară exact așa cum trebuia, fără nicio încercare de a mai sta de vorbă. Ca urmare, între ei se înfiripă o prietenie care prinse din ce în ce mai mult contur în restul zilei.

După cina din seara aceea – un eveniment haotic, fiind prima oară când bucătăriile de campanie se străduiau să hrănească o mie de oameni în același timp – cei doi se așezară lângă foc, pentru a-și petrece astfel ora dinaintea stingerii.

Fusese o zi lungă și istovitoare, așa că se pomeniră în curând singuri, restul camarazilor lor ducându-se la culcare, și reluară subiectul despre care discutaseră mai devreme, în cursul zilei.

— Deci și Filip, și Richard au fost de acord, amândoi, cu aranjamentul pe care l-ai descris? Eusebiu era impresionat și nu făcea un secret din asta, clătinând din cap cu o falsă neîncredere. Ieri n-aș fi crezut c-o s-aud asta. Am auzit că, încă de când au sosit aici, ăștia doi se ciorovăiesc ca niște precupețe pizmașe, în toane rele, zbierând și învârtindu-se unul în jurul altuia ca două mâțe în călduri, cu ghearele scoase… Se întrerupse, uitându-se cu prudență la de St Clair. Te simți jignit auzind astfel de lucruri?

André abia dacă îl privi, fără nicio expresie.

— De ce aș fi jignit? Fiindcă mă consideri prietenul lui Richard sau fiindcă mă bănuiești de gusturi împotriva firii?

Eusebiu îi întoarse privirea, neștiind cum să-i răspundă și neizbutind să-i descifreze expresia feței, iar André îl lăsă alte câteva secunde în incertitudine, înainte de a adăuga:

— De fapt, găsesc că imaginea mâțelor în călduri, cu ghearele scoase, se potrivește. Perfect. Acum ascultă-mă, amice. Dacă e să ne-mprietenim, și se pare că e posibil, atunci trebuie să-ncepem să avem încredere unul în altul. Îți jur că, indiferent ce mi-ai spune, n-o s-alerg să te pârăsc maestrului novicilor. Nu fiindcă spui ceea ce gândești. Suntem de acord în privința asta? Se uită la Eusebiu până când îl văzu dând din cap. Bine, atunci continuă cu ceea ce ziceai. I-ai lăsat luptându-se ca mâțele în călduri.

Eusebiu strânse din ochi pentru câteva clipe, apoi dădu din cap.

— Excelent. Așa să fie… Spuneam că se înfruntă cu înverșunare, cu acel venin fără pereche al foștilor amanți. Mi s-a povestit că Filip a făcut paradă de mult admirata latură regească a firii sale. Probabil fiindc-a fost pus cu botul lui regal pe labe. Se întrerupse și rânji încântat. Nu uita, e greu să-l învinuiești după ce ai cântărit bine totul. Vreme de zece ani, a fost singurul monarh de pe pământurile astea, iar acum fostul lui amant a ajuns, de asemenea, la rangul de rege. Asta,

plus o oaste mai numeroasă, o vistierie mai plină, o personalitate mai atrăgătoare și o reputație mai temeinică, bine meritată, de războinic. Ca să nu mai spunem că are o flotă mai mare, chiar mai puternică decât cea genoveză, pe care Filip a fost nevoit s-o închirieze, cu mare cheltuială, ca să-și transporte oștirea. Și nimic din toate astea nu-l ajută pe regele Franței să suporte mai ușor faptul că Richard e prea îngâmfat și prea extravagant ca să-i treacă măcar prin minte să-i cruțe demnitatea nedând prea mare importanță propriilor izbânzi. Clătină iarăși din cap. Asta trebuie să fi fost, pentru Filip Capet. Un castron cu ovăz greu de digerat, care trebuia mâncat dintr-odată. Probabil că i-a rămas în gât. Iar tu spui că a-nghițit totul, și-a înghițit și mândria, și invidia amară, și a ajuns la o înțelegere? Și cum rămâne cu Alaïs?

De St Clair își desfăcu mâinile și se strâmbă, batjocoritor.

— Se pare că s-a rezolvat. Richard a promis c-o ia de nevastă.

— Pe nasul lui Dumnezeu! Șocat, Eusebiu își îmbățoșă spatele, dar reuși să-și mențină vocea la un nivel scăzut, plin de pasiune, dar care le păstra intimitatea. După tot scandalul care-a durat atâția ani, are de gând să se-nsoare cu ea? Ei, bine, pe genunchii lui Dumnezeu, găsesc că e greu să iei asta de bună, dar o să te cred pe cuvânt… deși aș face pariu că, soție sau nu, oricum n-o să se atingă de ea.

— De ce spui asta? Doar știi că are un fiu.

— Vrei să zici c-așa se presupune. N-am auzit pe nimeni povestind că l-ar fi văzut pe pușți și e de crezut că, dacă ar fi adevărat, l-ar lua pe micul pederast peste tot, pur și simplu pentru ca oștenii să știe că în pat e tot atât pe potent precum pe câmpul de luptă.

André nu putu decât să-și lase capul în jos, incapabil să răspundă prin da sau nu, și, curând după aceea, o trompetă sună stingerea, iar cei doi bărbați își găsiră drumul spre corturile lor.

Următoarele două zile se rezumară la o succesiune de marșuri, mâncare și somn. După un drum îndelungat printr-un ținut cu păduri dese, udate de ploaie, de St Clair strângea în

mâini, cu recunoștință, o gamelă mare, plină cu tocană fierbinte din carne de căprioară, primită de la unul dintre punctele de intendență, și se îndrepta către focul aprins de noii săi camarazi pentru a se feri de umiditatea din aerul serii, când se auzi strigat pe nume. Era prietenul său de Tremelay, cu o pâine sub braț și cu un burduf cu vin atârnat de umăr. Mâncară împreună, împărțind ceea ce aveau, iar noii însoțitori ai lui André se dovediră suficient de curtenitori pentru a-și căuta paturile de campanie la scurt timp după masă, lăsându-i să stea de vorbă între patru ochi în scurtul timp rămas până la ora stingerii. Cei doi făcură un schimb de informații lipsite de importanță, despre viața lor de zi cu zi, vorbind despre generalități, apoi de Tremelay întrebă, după un moment de tăcere:

— Ei, cum ți se par greutățile vieții de membru al Templului?

— Până acum au trecut aproape neobservate, fapt pentru care îmi exprim cu umilință mulțumirile. Cele mai multe dintre absurdițățile menite să-i hărțuiască pe neofiți par să fie lăsate deoparte cât timp suntem în marș. Nu e timp pentru jocuri prostești. Și am găsit un om care-mi place, un alt postulant. Simț sănătos al umorului și inteligență. Se numește Eusebiu.

— Ei, cel puțin, ăsta e un câștig. Fii recunoscător pentru el. Crezi că flota o să fie acolo când sosim?

De St Clair se dusese cu gândul la Lyon, unde era plănuit să ajungă peste două zile, și avu nevoie de o clipă ca să-și dea seama despre ce vorbea de Tremelay.

— Te referi la Marsilia? De ce n-ar fi acolo?

Celălalt îi dădu un bobârnac bucății de lemn pe care o ținuse în mână, făcând-o să se rostogolească în aer în timp ce zbura dincolo de foc.

— Îmi vin în minte mai multe motive. Dacă ar fi fost ciori, ar fi putut zbura din Anglia la Marsilia în două zile. Dar sunt corăbii, așa că trebuie să facă un ocol lung, navigând în josul coastei de vest, până în golful Biscaya, pe cele mai agitate ape din toată creștinătatea, continuând apoi să meargă în jos, pe

lângă Portugalia, luând-o de-acolo către est, pentru a ocoli Iberia maură, și pe urmă iarăși către nord, urmărind coasta estică. O furtună urâtă poate scufunda jumătate dintre ele, răzlețindu-le pe celelalte ca pe niște frunze pe suprafața unui iaz. Sau pot da peste galerele maure, de-a lungul coastelor iberice, sau chiar în strâmtorile din Africa de Nord. Vasele din flota maură nu se pot măsura cu ale noastre în ceea ce privește puterea, dar sunt rapide și letale, putând produce daune serioase planurilor noastre.

— Ba nu, cred că nu. André clătină din cap. Suntem deja în iunie și a trecut de mult timpul celor mai rele dintre furtunile de primăvară. La vremea asta, apele golfului Biscaya ar trebui să fie liniștite. Cel puțin așa mi-a spus de Sablé. În plus, el e comandantul flotei, și e o flotă de război. Corăbiile lui – zece dintre cele mai mari, mai bune și mai rapide construite vreodată în Anglia – sunt vase de luptă, atât și nimic mai mult, proiectate anume pentru genul de navigație de care o să aibă parte de la Londra până la Marsilia. Nu mă îndoiesc că vor fi acolo, așteptându-ne.

— Ei, sunt sigur că ai perfectă dreptate. Vocea lui de Tremelay depășea cu puțin un murmur și acum mustea de sarcasm. Și, totodată, ne vor îmbarca asigurându-ne tot confortul. O să avem, fiecare, câte un ungher tihnit, undeva, pe o corabie, unde o să ne putem ghemui, într-o mizerie deplină, printre semenii noștri muribunzi, împuțiți, și o să ne borâm mațele pe tot drumul de la Marsilia până în locul unde vom acosta în Outremer. Unde-o să fim debarcați, ai idee?

— Dacă o să putem ajunge pe uscat în siguranță, asta o să se-ntâmple la Tyr, pe coasta Outremer. E singurul port care ne-a mai rămas deschis – Saladin și hoardele lui le controlează pe toate celelalte. Dar mai întâi trebuie să facem călătoria de la Marsilia până în Sicilia, trecând printre Corsica și Sardinia, iar apoi din Sicilia până în Cipru, de unde ne vom îndrepta către Tyr.

— E un drum lung?

— Nu. O să fim tot timpul la mila vânturilor și a mareelor, dar, după părerea lui Robert, dacă totul merge bine, n-o să ne

aflăm pe mare mai mult de o lună.

— Sfinte Iisuse, e o vreme îndelungată atunci când ți-e greață. Ai avut vreodată rău de mare?

De St Clair scutură din cap.

— Nu, însă am înțeles că nu e deloc plăcut. Tu ai avut?

— Da, de mai multe ori. E cel mai ciudat lucru, pentru că, atunci când ți se face rău prima oară, când măruntaiele ți se prăvălesc în ele însele și se strâng ghem la fiecare legănare a punții, îți închipui c-o să mori și ți se face frică. Iar mai târziu, când ești în plină criză și ți-e greață cu adevărat, îți dai seama că în Iad nu poți păți nimic mai rău decât ceea ce ți se întâmplă atunci…

— Și cea mai mare spaimă a ta e teama că s-ar putea să nu mori! încheie de St Clair fraza în locul lui.

De Tremelay râse batjocoritor și îl privi drept în ochi.

— Se spune că femeile nu-și pot aminti durerile din timpul nașterii după ce se termină totul. Crede-mă, prietene, cu răul de mare lucrurile nu stau așa. N-o să uit niciodată cum e, absolut niciodată, și n-am nici cea mai mică dorință de a trece din nou prin așa ceva, deși știu c-o să mi se întâmple în timpul acestei călătorii. Ar trebui să fie suficient ca să mi se garanteze un loc în Paradis, nu crezi? Să te afunzi de bună voie în Iad ca să recucerești Țara Sfântă… Mă duc la culcare. Poimâine o să fim la Lyon. Ți-a spus cumva tatăl tău cât timp rămânem acolo?

— Da. Mi-a zis că, dacă ne oprim, o să rămânem pe durata nopții, nu mai mult de atât. Popasul nu e prevăzut, dar el e convins că ne-ar prinde bine și că ora sosirii și cea a plecării noastre ar trebui stabilite înainte, când ne apropiem de oraș. Oastea o să se despartă, probabil, în dimineața următoare sosirii, și forțele lui Filip o vor lua către est, în timp ce noi vom merge spre sud, de-a lungul Rhonului, spre Avignon și Aix, apoi spre Marsilia. Noi, postulanții, ar trebui să fim douăzeci, sau poate mai mulți, când vom ajunge la Lyon. Știu că acolo e un alt grup de cavaleri, care ni se va alătura venind de la comanderia din Pommiers, aflat la nici zece kilometri nord de Lyon, și se presupune că vor aduce cel puțin încă șase

postulanți. Acolo, primirea noastră în ordin va fi o ceremonie fără martori din afară și fără niciun efect asupra restului oștirii. Presupun că se va desfășura în răstimpul petrecut în oraș, în vremea uneia dintre slujbele oficiate noaptea.

— Probabil că ai dreptate, dar o să fie un secret, așadar cum aș putea să știu eu? Bucură-te de el, oricum. Odată ce-o să faci pasul hotărâtor, o să ne vezi foarte rar pe mine și pe ceilalți confrați ai tăi. Până ce o să depui primele legăminte, Templul o să aibă grijă să fii mult prea ocupat ca să mai ai timp și pentru tine.

Se ridică, pregătindu-se de plecare, apoi ezită.

— Ce e?

— Când vorbeai despre intrarea în Lyon, ai spus ceva ce n-am înțeles. Ceva despre planificarea sosirii acolo la timp… Ce-nseamnă asta?

De St Clair zâmbi larg și se întinse ca o pisică, apoi se aplecă din nou către foc, înconjurându-și un genunchi cu un braț.

— Gândește-te, Bernard. Mâine, în loc să călărești orbește și să-ți plângi de milă, uită-te în jur și gândește-te la ceea ce ai înaintea ochilor. Ai mai văzut vreodată așa ceva? Ai lucrat pentru de Sablé și împreună cu el, organizând flota lui Richard, dar aici e vorba de ceva mai amplu. Cu mult mai amplu. N-o poți spune după o singură privire neatentă, fiindcă nu-ți sare în ochi, ca flota, cu toate catargele ei – nu poți zări decât ceea ce e în imediata ta apropiere – dar suntem înconjurați de mai bine de o sută de *mii* de bărbați, printre care ne numărăm, de caii lor, de căruțe, de echipamente de luptă și de straie de rezervă. Serios vorbind, gândește-te bine: care e cel mai mare grup împreună cu care ai călătorit până acum?

De Tremelay se concentră, încrețindu-și fruntea.

— O sută de oameni, răspunse, în cele din urmă. Am călătorit prin Navarra, împreună cu seniorul meu, când eram mai tânăr, acum vreo opt ani, și eram o sută nouă, fără să-i pun la socoteală pe însoțitorii noștri.

— Și câți crezi că erau?

El ridică din umeri.

— Rândași, slugi, bucătari, fierari… Cine știe? Poate douăzeci? Poate mai mulți?

— Așa că grupul vostru de o sută se apropia de o sută patruzeci de oameni. Îți aduci aminte dacă ați avut greutăți când v-ați căutat loc de popas, pe durata călătoriei?

— Da, am avut, în fiecare zi. Țin foarte bine minte, fiindcă eu eram cel care trebuia să le caute și detestam asta. Eram nevoit să plec călare, zilnic, și, în toate acele zile, mergeam cu aproape cinci kilometri înaintea grupului principal, uitându-mă după locuri potrivite pentru instalarea taberei. Uneori trebuia să umblu toată ziua până să dau peste ceva.

De St Clair se ridică și privi în jur, la tabăra adormită.

— Tabăra asta a noastră e imensă, nu-i așa? Sunt peste o mie de templieri – cu mult mai mulți, cum spuneai, dacă numeri și servitorii, și rândașii. Probabil că, luându-i în calcul, se adaugă aproape trei sute de oameni. Iar noi nu reprezentăm decât una dintre tabere. Trebuie să mai fie cel puțin încă o sută ca ea – două sute, dacă fiecare e doar pe jumătate cât a noastră. Chiar te întrebi de ce e importantă planificarea fiecărui aspect al traseului nostru? Ieri, când am plecat la drum, n-am luat-o cu toții drept înainte. Cei mai mulți au pornit-o în diagonală, într-o parte și în cealaltă, până când am format un front lat de trei kilometri, aflat în mișcare. Mâine o să facem același lucru, răspândindu-ne pe aproape șase kilometri și jumătate.

— De ce?

— Fiindcă altminteri, prietene, copitele cailor, roțile căruțelor și picioarele pedestrașilor vor distruge terenul, pe toată lățimea frontului nostru de trei kilometri. În tot ținutul ăsta nu există niciun drum destul de trainic și de lat ca să ne suporte greutatea, iar câmpul s-ar putea să aibă nevoie de ani întregi ca să-și revină după trecerea noastră, așa cum suntem grupați acum. Când întâlnim păduri, ceea ce s-a întâmplat deja, le străbatem lăsându-le distruse în urmă. O sută de mii de oameni, cu caii și căruțele lor. E un miracol că ne putem deplasa, având asemenea proporții, iar când vom ajunge la

Lyon va fi probabil nevoie de cel puțin o zi întreagă pentru a aduna toate coloanele, după care acestea vor fi nevoite să poposească, făcându-și taberele în jurul orașului. E o acțiune înspăimântătoare. Mă simt istovit numai fiindcă m-am gândit la asta, așa că acum e rândul meu să-ți urez noapte bună.

Se ridică în picioare exact când în tabără suna stingerea și dădu din cap către prietenul său, în semn de rămas-bun.

— Somn ușor și-ncearcă să nu te gândești cum o să facem rost de suficiente provizii ca să ne hrănim pe drum.

— Luate-ar naiba, de St Clair, acum o să stau treaz toată noaptea.

André râncji în timp ce îi întorcea spatele.

— Ei, dacă n-o să dormi, fii cu ochi-n patru.

7.

André de St Clair nu se îndoia, nici măcar pentru o clipă, că viața lui se schimbase radical după încheierea ceremoniei oficiale de primire din Lyon, pentru că, după aceea, nici măcar un singur amănunt al traiului său zilnic nu rămăsese nemodificat. Orarul rigid impus de regimul de viață al ordinului, bazat pe Regula Sfântului Benedict, cu variațiuni și adăugiri făcute de Sfântul Bernard pentru a întocmi tipicul Templului, prevedea o rotație invariabilă a rugăciunilor rituale și a lecturilor din Sfânta Scriptură, care ocupau cea mai mare parte din timpul călugărilor, atât ziua, cât și noaptea, iar asta nu era decât cea mai evidentă dintre modificările care îi afectau pe el și pe colegii săi novici. Iar în răstimpurile de muncă dintre aceste perioade de rugăciune nu exista nicio pauză în care novicele să poată fura o clipă pentru sine însuși. Era ca și cum întregul tipic după care trăiau acum ar fi fost conceput pentru a-i lipsi pe nou-veniți, în masă, de orice amintiri sau tabieturi ce le-ar fi putut rămâne în minte din vremurile de până atunci, mai apropiate de sânul familiei.

André urmărise ceremonia fiind cuprins de un sentiment

înrudit cu o incredulitate amuzantă, pentru că recunoscuse anumite elemente ale acesteia, care imitau, uneori aproape maimuțărindu-le, fragmente din cea desfășurată cu ani în urmă, cu ocazia înălțării sale în Ordinul de Sion. Și, în ciuda faptului că totul se făcea cu pompă și solemnitate, nu avusese nicidecum acel sentiment al revelației care îl copleșise pe toată durata celuilalt ritual. Se gândise că era ca și cum întreaga ceremonie ar fi fost alcătuită din petice cârpite laolaltă de un grup de bărbați care bâjbâiseră, cu stângăcie, în căutarea unor modalități de a atribui un aer festiv unui eveniment altminteri anost. Se făcuseră rugăciuni și incantații din belșug, intonate de preoți și demnitari templieri printre nori de tămâie, se practicaseră ritualuri riguroase, tainice, aproape în beznă, la lumina a numai una sau două lumânări, dar pentru de St Clair fusese orbitor de evident că amalgamul acela născocit nu era decât o supă fără carne, lipsit de substanța realității. Ceremonia de primire fusese un spectacol conceput pentru a-i copleși și a-i intimida pe participanți, și, în primul rând, pe cei admiși. După ce trecuseră prin situațiile impuse de ritual, se simțiseră amețiți de viziunile măreției legământului pe care îl rostiseră, fiind convinși că le era menit ca, de atunci înainte, să trăiască într-o liniște perpetuă, contemplativă, și că nu aveau să mai găsească niciodată timp pentru a-și urmări propriile interese frivole.

În cele câteva momente în care reușeau să discute între ei, în grabă și pe furiș, foștii postulanți încercau să pretindă că lucrurile nu erau atât de îngrozitoare cum păreau să fie și că fiecare călugăr din ordin avusese parte de aceleași privațiuni, dar își puteau da seama că nu acesta era adevărul. Noviciatul era un răstimp de încercări și suferințe puse la cale în mod deliberat, cu intenția de a tria fără cruțare fiecare grup de recruți, înlăturându-i pe cei nepotriviți pentru traiul monahal ce îi aștepta.

Avertizat dinainte de toate acestea, André era hotărât să nu se descurajeze, să își reprime nemulțumirile și să își concentreze toate eforturile pentru a răzbate prin acel purgatoriu. Își spunea că era pregătit pentru orice aveau să-i

impună zbirii ordinului, își propunea să se supună oricărei porunci și să urmeze orice indicație fără întârziere și cu meticulozitate, indiferent cât de înjositoare și de dezumanizantă i s-ar fi părut sarcina respectivă. Și, în puținul timp liber pe care îl avea, fiind ajutat din plin de știința sa de carte, învăța pe de rost fragmente enorme din rânduielile Templului, sute de articole cu numerele și alineatele lor. Așa stând lucrurile, devenea din ce în ce mai sceptic când îi trecea prin minte – ceea ce se întâmpla în fiecare zi – că regulile pe care se străduiau cu toții să le respecte fuseseră îndulcite într-o foarte mare măsură, pentru a se adapta la viața de campanie.

Avuseseră nevoie de cinci zile pentru a reuși să plece, în cele din urmă, din Lyon. Podul peste Rhon se prăbușise în prima dintre acestea, cedase sub greutatea oamenilor și a căruțelor care îl traversau, omorând peste o sută de bărbați. Richard fusese nevoit să-și petreacă următoarele trei zile adunând bărci și luntrii de pe o distanță de câțiva kilometri în susul și în josul fluviului, pentru a-și trece restul oștirii pe malul sudic. Pe urmă, simțindu-se norocoși dacă puteau parcurge douăzeci de kilometri într-o zi, cei șaizeci de mii de bărbați din trupele sale înaintaseră constant către sud vreme de încă opt zile, alcătuind un front lat de aproape cinci kilometri, până ce ajunseseră în orașul Avignon, de unde o porniseră către Aix, aflat la o distanță de încă o zi de mers. Și, spre surprinderea tuturor, pe măsură ce înaintau, continuau să atragă noi recruți.

Însă, în cea de a opta noapte, lăsându-i cu ochii măriți de uimire pe toți camarazii săi care asistaseră la eveniment, André de St Clair fu arestat în grabă și luat în custodie de un grup de frați sergenți aflați la ordinele maestrului novicilor. Fără nicio explicație și fără să i se ofere ocazia de a-și aduna puținele lucruri care îi aparțineau, i se înlănțuită mâinile la spate și fu silit să îi urmeze.

Își petrecu următoarele câteva ore sub pază strictă, într-o închisoare mobilă, una dintre cele patru care călătoreau împreună cu grupurile masive de templieri. Era o cabină din

lemn de esență tare, solidă și fără ferestre, ventilată printr-o singură deschidere cu gratii de fier și fixată într-o căruță. Nimeni nu-l informase de ce fusese ridicat sau ce acuzații i se aduceau, așa că era deznădăjduit și disperat, având senzația că i se umpluse stomacul cu bile de plumb, fiindcă, după ce petrecuse mai puțin de două săptămâni ca novice în Ordinul Templului, știa că nu avea niciun cuvânt de spus, nicio identitate și nicio putere de a contesta nedreptatea.

Pe urmă, în timpul străjii de la miezul nopții, după orele de veghe și înainte de utrenie, când întunericul era încă deplin, fu adus în fața unei curți de judecată alcătuite din cavaleri seniori și adunate, la lumina torțelor, în cortul mareșalului. Acolo, fratele Justin, maestrul novicilor, îl înștiință de ce era învinuit. Îi citi numele întreg – doar numele – de pe un sul de pergament care purta mai multe sigilii de ceară, ornamentate și având un aspect oficial, înainte de a-și ridica ochii și de a-l măsura din priviri, în tăcere. André rămase drept, cu capul sus, simțind cum i se făcea greață de atâta încordare. Mirosul vulgar al sfinteniei notorii a lui Justin ajungea până la el, la patru pași depărtare de maestrul gârbovit și încruntat, cu buza de jos atârnând și cu burdihanul bombându-i-se sub materialul pătat al tunicii.

— Ești învinuit de trădare, André de St Clair, de crime atât de cumplite, încât anulează tot ceea ce te-ar putea îndreptăți să faci parte din acest ordin măreț. Își aplecă fruntea, studiind iarăși pergamentul înainte de a continua. Totuși, s-ar părea că există anumite îndoieli… anumite îndoieli minore… în privința amănuntelor acuzației. Își coborî brusc mâna cu pergamentul, eliberându-i capătul și lăsându-l să se strângă singur înainte de a-l răsuci într-un sul mai strâns. O să fii dus, sub pază, la Aix, în casa Templului de la comanderia orașului, ca să răspunzi învinuirilor ce ți se aduc, cu slaba speranță că vei demonstra că sunt false, că ai fost ponegrit și că ai rămas, într-adevăr, credincios declarațiilor pe care le-ai făcut alăturându-te acestui ordin. Dumnezeu să te ajute. Luați-l!

Niciun alt membru al curții de judecată nu scoase vreun cuvânt, dar, când se întoarse, de St Clair zări, în spatele

cortului, în ultimul rând al adunării, o figură cunoscută: era unul dintre postulanții împreună cu care fusese primit în ordin. Având, chiar și la ora aceea scandaloasă, un soi de îndatorire domestică în folosul mareșalului, omul ieși acum în grabă, cu capul plecat, dar André era convins că nu-i scăpase niciun cuvânt din cele rostite. Era surprins fiindcă josnicul frate Justin nu-l observase și nu-l izgonise de la început. Dar unul dintre paznicii săi îl prinse de cot, îl conduse afară și, după ce trecură dincolo de ușa cortului mareșalului, îl răsuci spre dreapta, unde văzu din nou silueta celulei mobile, conturându-se în lumina pâlpâitoare a torțelor și fiind acum fixată de căruța din spatele unui cal scund și vânjos.

Paznicii îl zoriră să înainteze, apoi fu ridicat și împins, aproape azvârlit, și căzu în genunchi într-un colț al lăzii-închisoare, în timp ce ușa grea se trântea în urma lui, iar căruța se punea în mișcare clătinându-se. Se simțea slăbit și tremura, cu picioarele dintr-odată rămase fără vlagă, și fu nevoit să facă eforturi disperate pentru a se împotrivi nevoii de a voma. Într-o stare de suferință mai umilitoare decât și-ar fi putut imagina vreodată, își simți bătăile inimii accelerându-se până la a intra în panică în timp ce se lupta cu imposibilitatea singurei explicații care îi veni în minte: într-un fel sau altul, sfidând orice probabilitate, mărturia falsă a celor trei preoți renegați și răposați ieșise la suprafață, așa că era acuzat din nou de omor.

Se strădui să se liniștească cu ajutorul noului mod de a se disciplina pe care fusese silit să-l deprindă ca novice în Ordinul Templului, adică recitând *Pater noster,* una dintre rugăciunile din orele canonice. Își goli gândurile de orice altceva, cu excepția zumzetului repetitiv al cuvintelor, până când își simți mintea amorțită, nemaifiind în stare decât să țină socoteala nodurilor rozariului și oprindu-se abia după ce ajunse la numărul necesar, de o sută patruzeci și opt de repetări zilnice ale rugăciunii. Când termină, nu se luminase încă, celula era prea îngustă ca să-i permită să se întindă, iar căruța se legăna într-un asemenea hal, încât îi era imposibil să adoarmă. Așa că se ridică din nou în picioare și începu iarăși

să numere nodurile rozariului, spunând rugăciunile din ziua următoare.

Când căruța se opri cu o zguduitură, recitase *Pater noster* de o mie douăzeci și șase de ori, cu zece mai puțin decât norma pentru o săptămână întreagă, și, în timpul care trecuse, își descoperise, spre marea sa surpriză, un calm interior stoic, datorită căruia se simțea în siguranță. Și calculase, totodată, că, repetând rugăciunea de o sută cincizeci de ori, fără grabă și pronunțând clar cuvintele, umplea aproximativ o oră. Când ușa celulei se deschise brusc, fu nevoit să închidă ochii, strângând puternic din pleoape, pentru a se apăra de strălucirea orbitoare a luminii, și le îngădui mulțumit paznicilor să-l miște și să-l călăuzească până ce coborî încet din căruță, ajungând să stea din nou pe pământ. Simți căldura soarelui pe față și pe brațe, iar ei îl împinseră apoi înainte, în răcoarea unui loc umbrit, unde deschise ochii cu prudență.

Știa că intraseră într-un oraș, presupunând că acesta era Aix, pentru că auzise și simțise, cu ceva timp în urmă, roțile căruței hodorogind pe pietrele caldarâmului, iar vocile ridicate ce răsunau în casele îngrămădite una într-alta fuseseră de neconfundat. Acum putea să vadă că se afla într-un soi de curte închisă, înconjurată pe toate cele patru laturi de clădiri, una dintre acestea fiind străpunsă de porțile plasate față în față prin care intrase căruța. Cei doi paznici care îl însoțiseră din tabăra templierilor se foiau acum de colo-colo, ocupându-se de treburi mărunte, fără să-i dea, pe moment, nicio atenție. Exact în fața lui era o ușă enormă, încadrată de o bordură din gresie de un galben spălăcit și având în față o scară largă, cu trepte scunde, din aceeași gresie. Pe arcada ușii fusese sculptat un scut puternic reliefat, care purta însemnele Templului, iar sub acesta, flancând canaturile imense, din lemn de stejar, stăteau doi străjeri în veșminte albe, având în partea stângă a pieptului crucea roșie, cu brațe evazate, a ordinului. Unul dintre ei se uita la de St Clair, fără niciun pic de curiozitate, în timp ce camaradul său îi urmărea pe bărbații care îl însoțiseră.

André ar fi recunoscut detaliile pe care le vedea, chiar dacă

nu ar fi avut nicio idee referitor la locul unde fusese adus. Știa că aceea trebuie să fi fost noua casă a Templului din comanderia orașului Aix, pentru că auzise, cu mai mulți ani în urmă, pe cineva care o văzuse înălțându-se făcându-i o descriere admirativă și exprimându-și încântarea în privința culorilor bogate ale pietrei, adusă de pe propriul său domeniu, aflat în apropiere.

Închise ochii, toropit de căldura după-amiezii, și simți cum se clatină, dar, chiar înainte de a avea timp să-și regăsească echilibrul, mâinile însoțitorilor îl prinseră din nou de brațe și fu împins cu delicatețe către intrare, unde străjerii se aplecară și împinseră ușile grele, deschizându-le. Înăuntru erau întuneric și răcoare, iar paznicii îl conduseră încă vreo douăzeci de pași înainte de a se opri din nou, de data asta în fața unei mese late, flancate de alți doi străjeri ai casei Templului, și în spatele căreia, în dreapta și în stânga, se deschidea câte un coridor larg.

Cei doi însoțitori luară poziția de drepți și salutară un cavaler care ieșise din spatele mesei, cu chipul lipsit de expresie. Acesta îl ascultă pe șeful escortei, care îi spuse cine erau și ce căutau acolo, luă mandatul pe care i-l întinsese, le mulțumi politicos celor doi, dând pe rând din cap către fiecare, apoi îi ceru unuia dintre oamenii lui să-i conducă în refectoriu și să le caute ceva de mâncare. După plecarea lor, se răsuci încet și se uită atent la de St Clair vreme de câteva clipe, până ce răsunetul pașilor care se îndepărtau se pierdu în tăcere. Apoi i se adresă străjerului rămas.

— Găsește-l pe fratele pretor și spune-i c-a sosit prizonierul.

Omul salută scurt și se răsuci pe călcâie, îndepărtându-se, iar ochii cavalerului se întoarseră către de St Clair, care stătea drept, privindu-l sfidător.

— Urmează-mă!

O porni de-a lungul coridorului larg din dreapta lui André, cu mersul autoritar al omului care nu s-a îndoit niciodată de propria sa putere. André strânse din ochi, tentat, pentru o fracțiune de secundă, să rămână locului, devenind atât de rebel pe cât se simțea, dar pe urmă își aduse aminte că nu știa

în ce soi de belea intrase și realiză că răzvrătirea ar fi putut să nu fie în interesul său. Bărbatul din fața lui se îndepărta cu repeziciune, fără să arunce nici măcar o privire pentru a se convinge că era urmat, așa că André mormăi și se luă după el. Păși sprinten, surprins să descopere că mișcarea în sine îi făcea plăcere.

După douăzeci de pași, culoarul pe care mergeau se intersecta cu un altul, pentru a se sfârși dincolo de răscruce, în fața a două uși care îl astupau pe de-a-ntregul, atât în înălțime, cât și în lățime. Cavalerul o împinse pe una dintre ele și se trase într-o parte, ținând-o deschisă pentru de St Clair, care ezită din cauza acelei curtoazii neașteptate, se uită la celălalt, apoi trecu pragul și se opri brusc. Drumul îi era tăiat acum de un al doilea rând de uși grele, identice cu primele, de care le despărțea o distanță de trei pași.

— Oprește zgomotele, spuse cavalerul, strecurându-se pe lângă el și deschizând a doua pereche de uși.

André clipi, intră din nou înaintea celuilalt și se opri imediat după aceea, uitându-se în jur. Nu-și putea imagina de ce ar fi fost necesar ca sunetele să nu răzbată în afară, dacă nu pentru a apăra urechile nevinovaților impresionabili de țipetele vinovaților torturați, și gândul acesta îi alungă brusc calmul stoic pe care îl dobândise recitând *Pater noster*.

Încăperea largă în care intraseră părea să nu aibă ferestre, însă lumina se revărsa cumva înăuntru. Își lăsă capul pe spate și se uită în sus, dar nici acolo nu se vedea niciun geam. Pereții înalți de pe ambele laturi erau acoperiți cu lambriuri de lemn și drapați de tapiserii grele, brodate. În fața lui, de fiecare parte a unui perete de piatră care adăpostea un șemineu masiv, se aflau alte uși înalte până în tavan și realiză că lumina zilei venea de dincolo de ele.

În coșul imens, de fier, din cămin ardea mocnit un foc de bușteni, radiind căldură până în locul unde stătea de St Clair. Chiar în cadrul ușii, trei canapele mari, tapițate erau plasate în fața flăcărilor, sub forma unei cutii deschise, iar pe podea, între ele și șemineu, era întinsă blana unui animal mare, despre care știa că era un tigru – din tablourile pe care le

văzuse. În întreaga încăpere erau sfeșnice din fier, supradimensionate, unele dintre ele cu mai multe brațe, susținând sute de lumânări de ceară fină, care ardeau fără să scoată fum. De peretele din stânga lui era lipită o masă lungă, pe care erau înșiruite pocale și carafe înalte, decorative, alături de ceea ce părea a fi o provizie abundentă de hrană, acoperită cu șervete de pânză. Priveliștea făcu să-i lase gura apă și reflectă, cu amărăciune, că era puțin probabil ca el să tragă foloase de pe urma acelei mărinimii. Era prizonier, împotmolit în ignoranță în privința faptelor pe care le săvârșise, dar fără să-și facă iluzii în privința gravității atribuite greșelii sale.

Auzi zgomotul distinct al ușilor ce se închideau încet în spatele lui și se întoarse, surprinzându-l pe cavalerul necunoscut tocmai când își desprindea un inel cu chei de la centură. Bărbatul se apropie fără niciun cuvânt, îl răsuci cu blândețe și descuie cătușele care îl înlănțuiau, îndepărtându-le și aruncându-le cu nepăsare către peretele de lângă foc, unde zăngăniră pe podea. Eliberat, de St Clair se încordă, pregătindu-se pentru orice avea să urmeze. Dacă i se ivea ocazia să se apere, avea s-o facă fără șovăire.

— Subterfugiu, André, subterfugiu… Plănuit de nevoie. O să primești explicații imediat ce sosesc ceilalți. Între timp, pun pariu că ți-ar face plăcere un pocal cu vin.

Fără să aștepte vreun răspuns și, evident, nesperând să-l capete, templierul se îndreptă către masă și ridică două carafe grele, cu gâturi lungi, întorcându-se apoi pentru a-și înclina o sprânceană către de St Clair, care pusese ochii pe teaca zgâriată și știrbită a sabiei late ce atârna de cingătoarea lui. Ridică una dintre carafe ceva mai mult decât pe cealaltă.

— Avem de ales, mulțumită episcopului de Aix. Într-una e vin de Burgundia, gros și roșu ca sângele, iar în cealaltă, o minunăție chihlimbarie și limpede pe de malurile Rinului. Ce preferi? Apropo, eu sunt Belfleur. Nimic mai mult decât Jean Belfleur, din Carcassonne. Roșu sau auriu?

— *Ce*? Ce-nseamnă povestea asta? De ce mă aflu aici? Ce…?

— Așa cum spuneam, o să ți se explice totul. Încearcă-l pe cel roșu. Belfleur își făcu de lucru turnând, apoi îi întinse un pocal plin-ochi. Dar trebuie să așteptăm până ce ni se alătură ceilalți.

— Cine sunt ceilalți?

— Răbdare, prietene, te rog să-ți înfrânezi curiozitatea. Își flutură mâna către cele trei canapele din fața focului. Vino, ia loc. N-o să te-ntreb cum ai călătorit, fiindcă presupun că n-a fost plăcut, dar o să-ți spun că, după ce-o să terminăm aici, o să poți face o baie fierbinte, ca să scapi, la propriu și la figurat, de duhoarea întemnițării, și-o să-ți schimbi hainele, primind unele potrivite cu rangul tău. O să-ți recapeți armele și armura.

De St Clair nu făcu nimic mai mult decât să dea din cap, fără tragere de inimă, conștient că aprecia bunăvoința celuilalt și simțindu-se ciudat de rușinat pentru sentimentele și resentimentele sale. Dar se îndreptă supus către una dintre canapele și se așeză încet, relaxându-se treptat și pe nesimțite în următorul sfert de oră, în vreme ce vinul roșu și tare își răspândea în trupul său propria bunăvoință. Niciunul dintre ei nu mai scoase vreo vorbă, dar în liniștea dintre ei nu plutea nicio urmă de încordare. Din motive diferite, se mulțumeau amândoi să aștepte evoluția evenimentelor.

Efectul vinului, căldura focului și lunga noapte fără somn își uniră forțele pentru a-l seduce pe André, care nu-și dădu seama că moțăia până când zgomotul ușilor care se deschideau în spatele său nu-l făcu să sară în picioare, scăpând pocalul gol pe care continua să-l țină în mână când se răsuci către grupul impozant de bărbați ce intrau în încăpere cu pași mari, pentru a se desfășura sub forma unei semiluni largi, cu fața înspre el. Erau nouă, de vârste diferite, câțiva purtând armuri și unul, un templier, fiind cu o jumătate de cap mai înalt decât ceilalți. Cu părul roșu, obraji rumeni și ochi strălucitori, de un albastru palid, acesta avea ceva care îi aminti lui de St Clair, instantaneu, de Richard Plantagenet. Bărbatul era un războinic, oștean din creștet până-n picioare, și degaja același gen de încredere cutezătoare în sine. El vorbi

primul, lăsându-și capul ușor într-o parte în timp ce se uita fix în ochii lui André.

— Sieur André de St Clair. Fii binevenit în Casa Noastră. Sunt Benedict de Roussillon, conte de Grenoble și pretor al Comanderiei Templului din Aix.

Îi întinse mâna, iar André făcu un pas înainte și se înclină deasupra ei, dar, înainte de a începe să facă plecăciunea, simți cum strânsoarea fermă a degetelor celuilalt în jurul mâinii lui îl trăgea în sus, așa că îi răspunse cu un gest similar și cu ochii măriți de uimire. Pretorul Templului din Aix era un frate din Ordinul de Sion.

Dar contele se întorsese deja și arăta către membrii grupului său, începând cu un alt templier.

— Iată-l pe Henri Turcot, castelanul din Grenoble, cel mai de nădejde dintre aliații mei și, totodată, pretor supleant al comanderiei de acolo. Henri abia a sosit, după ce a călărit toată noaptea, din Villeneuve-les-Avignon până aici. Iar odată cu el a venit acest tânăr, Henri, conte de Champagne, un frate din străvechiul nostru ordin, care și-a părăsit de multă vreme căminul.

Tânărul conte zâmbi și înclină din cap către de St Clair, care îi răspunse cu o plecăciune adâncă. Îi era cunoscută faima lui de Champagne, nepot al lui Filip August al Franței și, în același timp, nepot al lui Richard al Angliei, datorită lui Aliénor de Aquitania, căsătorită mai întâi cu tatăl regelui Filip.

Pe măsură ce contele Benedict continuă să-i prezinte pe cei aflați în încăpere, dintre care unii de o vârstă foarte înaintată, de St Clair descoperi că era tot mai copleșit de venerație, realizând că bărbații despre care i se vorbea cu atâta nepăsare erau cele mai puternice și mai influente persoane din teritoriile guvernate de monarhii porniți în cea de a treia expediție către Țara Sfântă și că erau, cu toții, membri ai Consiliului Guvernator al Ordinului de Sion. Numele lor îi erau cunoscute, fiindcă, în rândurile ordinului, deveniseră deja legendare, fiind respectate și venerate de întreaga confrerie, iar faptul că se adunaseră acolo pentru a-l întâlni pe

el era tulburător.

Sesizându-i nedumerirea, un membru respectabil al grupului, al cărui nume era Germain de Toulouse și care părea cel mai bătrân dintre toți, le atrase atenția celorlalți, reamintindu-le că oaspetele lor nu știa ce se petrecea acolo și, în câteva clipe, își scoaseră cu toții veșmintele exterioare, instalându-se confortabil oriunde reușiră să-și găsească un loc. După ce se așeză toată lumea, Benedict de Roussillon se ridică din nou și, vorbind răspicat și politicos, descrise, pentru de St Clair, împrejurările care determinaseră apariția acelei situații stranii.

De St Clair fusese adus acolo, explică el, deoarece consiliul ordinului îi atribuise o însărcinare de mare importanță, pentru care era singurul potrivit, dintr-o serie de motive care aveau să-i fie împărtășite când va veni timpul. Însă, datorită importanței sale, însărcinarea era, de asemenea, cu desăvârșire secretă, cu mult deasupra standardelor impuse deja de confrerie. Nimeni altcineva, sublinie de Roussillon, cu excepția celor nouă seniori de față și a încă unuia – bărbatul căruia avea să-i încredințeze rapoartele sale pe durata îndeplinirii misiunii – nu trebuia să aibă nici cea mai vagă idee în privința adevăratei îndeletniciri a lui de St Clair după sosirea sa în Outremer. Lăsând impresia că punea punctul pe „*i*” nu numai pentru André, ci pentru întreaga adunare, de Roussillon repetă că nimeni nu trebuia să aibă vreo bănuială că tânărul se afla în Outremer cu un alt scop în afara îndatoririlor sale de cavaler al Templului. Misiunea era atât de importantă și atât de delicată, încât aducerea lui acolo, pentru a fi instruit, devenise crucială.

Odată ce asigurase atmosfera plină de gravitate potrivită pentru ceea ce avea să urmeze, Sieur Benedict adăugă că încăperea în care se aflau fusese protejată împotriva oricărui risc de a fi deranjați sau spionați. Toate discuțiile legate de subiectul în cauză aveau să se poarte în spatele ușilor închise și păzite, iar de St Clair urma să primească explicații complete în privința fundalului de pe care se detașase însărcinarea lui, împreună cu instrucțiunile amănunțite și lipsite de orice

ambiguitate referitoare la modul în care trebuia să acționeze odată ce se dedica atingerii scopului stabilit.

Când încheie aceste lămuriri, Sieur Benedict îl întrebă pe André dacă înțelesese tot ceea ce i se spusese și, după ce primi un răspuns afirmativ, anunță imediat o întrerupere de o jumătate de oră, pentru masă, fiindcă mulți dintre cei prezenți nu apucaseră încă să mănânce nimic în ziua aceea. Pe urmă, le explică el, toate mesele aveau să fie servite conform uzanțelor oficiale, în refectoriul casei Templului, în compania celorlalți frați templieri, ca de obicei, și aveau să mănânce în tăcere, ascultând lecturile din Sfânta Scriptură hotărâte pentru orele canonice. Acea unică ocazie a mesei luate împreună, în intimitate, le permitea confraților să facă schimb de informații aduse din locurile unde își duceau traiul. În momentul acela, întrunirea se întrerupse și toată lumea se îndreptă spre mese, unde mâncarea fusese descoperită între timp și, cu toate că era rece, se dovedi demnă de un adevărat banchet.

André savură totul, conversând politicos cu toți cei care i se adresară și fiind extrem de conștient că era posibil să nu mai aibă niciodată ocazia de a mânca, a bea și a se relaxa într-o companie atât de impunătoare și de distinsă. Timpul rezervat se scurse cu repeziciune și, în final, se întruniră iarăși, revenind la problemele serioase legate de instruirea lui André de St Clair.

Germain de Toulouse, cu barba lui albă, deschise discuțiile, vorbind de la locul său, din centrul semicercului de scaune plasate cu fața către un altul, pe care stătea André, la distanță de ceilalți.

— Sieur André de St Clair, fii binevenit la această întrunire oficială de instruire, inițiată cu acordul plenului Consiliului Guvernator al ordinului nostru. Ne sunt cunoscute împrejurările în care ai fost adus aici și nu am fi surprinși să aflăm că ești furios sau că te simți frustrat. Din nefericire, a fost necesar să te scoatem din locul unde te aflai, sub amenințarea unor neplăceri oficiale și a unei anchete și să facem astfel încât acest eveniment să aibă martori și să fie consemnat. Ești unul dintre novicii Templului și, dacă te-am fi

convocat în orice alt mod, acest simplu fapt ar fi atras genul de atenție pe care vrem să o evităm. Când treburile noastre de aici vor fi duse la bun sfârșit, te vei întoarce fiind un cavaler liber, cu onoarea redobândită și cu reputația fără pată… Am spus ceva amuzant?

André își ridicase scurt o mână, în semn că dorea să-l întrerupă pe vorbitor, iar acum zâmbea, jenat, ca urmare a întrebării seniorului.

— Frate, iartă-mi îndrăzneala, n-am vrut să zâmbesc, dar ideea că mă voi întoarce la fratele Justin, maestrul novicilor, cu reputația nepătată are o anumită… rezonanță care mi-a atras atenția. Zâmbetul a fost dintr-o simplă neîncredere involuntară… amestecată, poate, cu ceva spaimă.

— Ah, fratele Justin. Sigur că da. Germain de Toulouse zâmbi. E redutabil, nu-i așa? Însă nu trebuie să te temi de maestrul novicilor. Loialitatea lui fraternă e mai presus de orice îndoială.

— Loialitate fraternă? E unul dintre *noi*?

Întrebarea îi țâșnise de pe buze cu uimire.

— Firește că e unul dintre noi și încă unul de o valoare incalculabilă, ținând cont de funcția pe care o deține și de influența lui în rândurile templierilor. N-o să știe cu ce te ocupi în timp ce ești în grija lui, dar, dacă o să ai vreodată nevoie să pleci, pentru indiferent câtă vreme, el o să te ajute să faci ceea ce o să fie necesar.

De St Clair era uluit, revăzând în minte imaginea irascibilului maestru al novicilor, cu trupul lui rău mirositor, cu îmbrăcămintea pătată și zdrențuită, cu buza de jos pendulându-i, aproape tot atât de proeminentă ca pântecele ce îi întindea tunica, dar seniorul reîncepuse să vorbească și el își alungă la iuțeală toate celelalte gânduri, concentrându-se asupra spuselor bătrânului.

— Ai în Outremer un văr care face deja parte din Ordinul Templului, nu-i așa?

— Da, messire, am. Un văr al tatei, din Scoția, Sieur Alexander Sinclair.

— Și l-ai întâlnit vreodată?

— Da, deși numai pentru scurt timp. A locuit o vreme la noi, pe când nu eram decât un puștan.

— Și erați prieteni.

Nu era o întrebare, dar André se gândi câteva clipe înainte de a da un răspuns.

— Nu, messire, nu pot spune asta. Ne simpatizam reciproc sau, cel puțin, așa cred. Eu îl găseam pe placul meu, cu siguranță. Dar nu eram decât un băietan, de nici doisprezece ani, iar el era deja un cavaler bine pregătit și consacrat, cu jurământul depus față de Templu. Se purta frumos cu mine și era binevoitor, în sensul că îmi vorbea liber și politicos și nu mă desconsidera niciodată. Nu-mi amintesc să mă fi privit de sus sau să-mi fi ridiculizat vreodată vorbele. Îl admiram extrem de mult, dar ar însemna să mă măgulesc singur dacă aș spune că eram prieteni.

— Înțeleg. Dar, dacă ar fi să-l întâlnești vreodată, crezi că și-ar aduce aminte de tine?

André ridică din umerii lui lați.

— Nu știu, frate Germain. Mi-ar plăcea să cred că m-ar recunoaște, dar n-am cum să fiu sigur, după ce a trecut atât de mult timp.

— Tu l-ai recunoaște?

— Încă o dată, cred că da și aș vrea să pot jura că așa este, dar s-ar putea să nu fie adevărat. E posibil să se fi schimbat atât de mult, încât să fie de nerecunoscut.

— Da, e posibil… Vorbele bărbatului mai vârstnic sunaseră aproape ca un oftat și păstră tăcerea preț de câteva secunde, înainte de a da din cap, ca pentru sine însuși, și de a continua. Adevărul este că e posibil să fi murit. Inspiră scurt, se uită drept către de St Clair, iar vocea îi deveni mai puternică și mai clară. Pur și simplu nu știm, așa cum n-o știe nimeni altcineva, dintre toți cei din Outremer cu care am reușit să intrăm în legătură. Sieur Alexander Sinclair a luptat la Hattin și a dispărut după aceea. Nimeni nu l-a văzut murind, nimeni nu i-a zărit leșul pe câmp, după bătălie. Nici nu s-a numărat printre cavalerii măcelăriți, din ordinul lui Saladin, după încheierea luptei. S-ar putea să fie în viață, undeva, ca

prizonier al vreunui șeic sau emir arab, fiind ținut în robie sau, poate, pentru răscumpărare, deși de atunci au trecut mai bine de doi ani, aproape trei. Prima ta însărcinare, la ajungerea în Outremer, va fi să-l găsești. Găsește-l pe Sieur Alexander Sinclair. Sau confirmă-ne că e mort, mai presus de orice îndoială.

De St Clair urmărise chipurile celorlalți confrați în timp ce Germain de Toulouse rostea aceste vorbe și ceea ce văzuse îl îndemnă să facă o constatare, pe care, în mod normal, nu ar fi făcut-o într-o asemenea companie.

— Îl faci să pară foarte important, messire Germain.

— Așa și este. Vărul tău, Sieur André, e unul dintre cei mai valoroși agenți din Outremer. Are o reputație legendară printre egalii lui și curajul său în luptă e pe măsură, dar are și alte calități, nebănuite de confrații săi, cavalerii. Fiind dăruit cu o ureche bună pentru deprinderea altor limbi, a fost instruit de trei filosofi șiiți erudiți, din Alepp, Damasc și Cairo, care, din motive personale, l-au învățat nu numai să vorbească araba curgător și fără niciun accent străin, dar și să scrie în această limbă, fără efort și foarte frumos. L-au învățat și despre islam, și despre diferențele dintre sectele șiită și sunnită, punând un mare accent, așa cum era și firesc, pe dezavantajele pe care le au ai lor, șiiții minoritari, și pe persecuțiile suferite din partea califilor sunniți. Știi mai multe despre asta?

— Nu tocmai, spuse de St Clair. Știu că religia islamului are două feluri de adepți, sunniții și șiiții, și că între aceștia nu există prea multă dragoste. Știu că sunniții sunt mai numeroși, că îi depășesc cu mult pe ceilalți. Șovăi, apoi adăugă: Mi s-a mai spus și că deosebirile dintre ei se trag de la moartea profetului Mahomed, ca urmare a neînțelegerilor în privința succesorului său. Califii sunniți au îmbrăcat mantia lui de conducător, dar șiiții cred că profetul însuși l-a numit drept urmaș pe ginerele său, iar califii n-au ținut cont de această dorință și au uzurpat conducerea, îndepărtându-l pe adevăratul pretendent.

Bătrânul dădu din cap, vizibil impresionat.

— Știi mai multe decât marea majoritate a tovarășilor tăi de drum, pentru că oamenii de rând cred, pur și simplu, că toți sarazinii sunt slugile diavolului, că nu există decât ca să fie trecuți prin tăișul sabiei. Mai mult decât atât, creștini fiind, n-au niciun interes să știe sau să învețe. Țelul oștirilor, cred ei, e simplu și la obiect: se duc în Outremer să-i radă pe dușmani de pe suprafața Pământului Sfânt al Domnului și, făcând-o, vor cuceri teritorii care le vor îmbogăți regii și comandanții, după care aceștia îi vor aduce mulțumiri – umile, se presupune – lui Dumnezeu. Oșteanul franc n-are decât un singur dușman, iar acela este musulmanul păgân. Faptul că acesta poate fi șiit sau sunnit e ignorat. Germain își roti privirile asupra adunării, întâlnind ochii fiecăruia înainte de a continua: Bineînțeles că mai-marii creștinătății văd în această neînțelegere, în această schismă, dovada falsității religiei islamice. Ruptura atât de puternică de la baza existenței acesteia demonstrează clar, spun ei, că temeliile sale sunt de o fragilitate fatală și vine, firește, în apărarea purității și a unității creștinismului, a faptului că, în sânul său, nu există astfel de diferende în privința credinței și a filosofiei fundamentale.

Buzele bătrânului se arcuiră într-un zâmbet și își aplecă ușor capul, pentru a-și cuprinde cu privirea toții prietenii ce îl ascultau.

— Diferențele dintre riturile răsăritene, ortodoxe, ale Bizanțului și cele romane, din ținuturile noastre, nu sunt de fapt diferențe, după părerea acestor teologi. Sunt niște simple nuanțe de interpretare. Și firește că aceiași teologi nu au nici cea mai vagă idee despre existența ordinului nostru, așadar cum ar putea bănui că există o diferență în filosofia sau credințele noastre? Trebuie să-i instruim într-o bună zi, prieteni, pentru binele lor.

Majoritatea bărbaților din încăpere surâseră la această mică glumă, în timp ce el se întorcea din nou către de St Clair.

— Dar eu vorbeam despre vărul tău și îți spuneam cât de important este pentru treburile noastre din Outremer. Către sfârșitul răstimpului petrecut alături de profesorii săi, s-a

transformat într-un om care, printre musulmani, poate trece, fără efort, drept unul de-ai lor. A plecat în Outremer și și-a petrecut încă trei ani trăind și muncind ca negustor civil, atașat unei case de negoț cu baza în Cairo, și a călătorit la mari depărtări de acest oraș, culegând informații și trimițându-ni-le.

De acolo s-a mutat în regatul creștin al Ierusalimului, abandonându-și rolul de negustor, preluând îndatoririle unui cavaler templier din garnizoana cetății și umblând prin țară, de ochii lumii, pentru a purta soliile persoanelor de rang înalt, și fiind, în realitate, legătura dintre frăția noastră și unele secte active, dar tot atât de secrete din răsfirata și puțin numeroasa comunitate șiită – activități prin care știa că nu se putea face nicidecum iubit de sultanul Saladin și de susținătorii lui sunniți, iar cei printre care se află acum sunt, probabil, unii dintre aceștia din urmă.

Una dintre marile ironii ale existenței noastre e faptul că, în ciuda importanței covârșitoare a Ierusalimului și a Palestinei pentru tot ce simbolizează ordinul nostru, acesta este, și pe moment trebuie să rămână, foarte slab reprezentat acolo. Dacă am fi descoperiți, dacă existența noastră ar fi măcar bănuită, Biserica ne-ar stârpi din rădăcini, ne-ar nimici ca pe niște eretici. De aceea, nevoia de a ne păstra taina face ca acțiunile noastre în Outremer să fie aproape imposibile. Acolo, am fost aduși într-o situație în care a trebuit să folosim orice avantaj aflat la-ndemână, iar asta a inclus prietenia cu comunitatea șiită, care, în Ierusalim, e aproape tot atât de puțin numeroasă și de primejduită ca a noastră. Saladin, sultanul sarazin, e sunnit, așa cum sunt toți oștenii lui. De aceea ne-am căutat tot timpul prieteni și aliați în comunitatea șiită, punând în practică acea învățătură străveche care spune că dușmanul dușmanului meu e prietenul meu. Vărul tău Sinclair era cel mai important dintre oamenii noștri de legătură în privința acestei activități și, mai ales, a înțelegerilor cu o asociație care activează printre șiiți într-un mod foarte asemănător celui în care funcționează ordinul nostru. Își spun *Hashshashin,* Asasinii. Văd că ai auzit de ei.

La auzul numelui, André făcuse ochii mari, iar acum dădu din cap în tăcere.

— Ei, bine, nu îngădui ca tot ce-ai auzit să-ți împietrească inima când e vorba de ei. Așa cum se întâmplă de obicei cu asemenea lucruri, despre care se știu puține și care stârnesc multe spaime, ceea ce se spune nu e, de obicei, nici măcar aproape de adevăr. Sunniții și-au folosit superioritatea numerică și reaua-voință ca să ponegrească numele și reputația Asasinilor, atât în politică precum și în religie. Dar asta n-are importanță acum. Important este că Asasinii nu reprezintă nicio amenințare pentru noi. Dimpotrivă, sunt aliații noștri firești și avem interese comune, nu în ultimul rând în privința fascinației față de geometrie și față de științele tainice ale Antichității. Ca și noi, Asasinii sunt o societate exclusivistă, secretă, fiind și depozitarii unei imense bogății de cunoștințe, pe care sperăm că, într-o bună zi, ni le vor împărtăși în totalitate. Bănuiam de zeci de ani că așa stau lucrurile, dar Alexander Sinclair a demonstrat-o mai presus de orice îndoială… Văd că ai o întrebare. Pune-o.

— Dar… De St Clair se încruntă, clătinând ușor din cap în nerăbdarea lui, cum a putut s-o demonstreze mai presus de orice îndoială fără să…

— Fără să trădeze existența ordinului nostru? Ne-am dat seama de mai mult timp că, pentru a câștiga încrederea Asasinilor și a le afla secretele, era posibil să fim nevoiți să dovedim că noi le acordăm încredere, dezvăluindu-ne existența. Sieur Alexander a fost autorizat să acționeze în baza acestei idei, după cum crede de cuviință. La momentul potrivit, a decis să o facă, iar corectitudinea raționamentul său a primit o răsplată pe măsură.

— Și dacă raționamentul ar fi fost greșit? Dacă s-ar fi încrezut în cine nu trebuia, oferindu-i această informație, ce s-ar fi întâmplat?

Germain ridică din umeri.

— Ce s-ar fi întâmplat? Atunci nimeni n-ar fi avut altă dovadă decât cuvântul unui singur om, nesusținut de nimic palpabil. Ce rău ne-ar fi putut face asta? Nu, s-au făcut

verificări și para-verificări la fața locului. Nu s-ar fi întâmplat nimic ireparabil.

— Dar dacă el a murit? Vrei să spui că nu știți ce e de făcut de acum înainte?

— Dimpotrivă, știm că, înainte de a pleca spre Hattin, vărul tău ne-a lăsat un raport complet, adus la zi. Știm chiar și unde l-a lăsat. Dar mesagerii, și erau trei, care primiseră sarcina de a-l prelua și de a ni-l trimite, au fost uciși, cu toții, din cauza pierderii acelei bătălii. Din câte știm, raportul trebuie să se afle încă acolo unde a fost lăsat. Dacă, după ce ajungi în Outremer, n-o să reușești să dai de urma lui Sieur Alexander, o să știi care este locul acela, așa că, cel puțin, o să găsești raportul și-o să ni-l trimiți.

— Și dacă-l găsesc pe vărul meu?

— Atunci o să-i transmiți mesajul consiliului și o să lucrezi apoi împreună cu el, ajutându-l în strădaniile lui.

— Înțeleg. De St Clair dădu încet din cap, plimbându-și privirea de la un membru al grupului la altul, deși continua să i se adreseze lui Germain de Toulouse. Pot să mai pun o întrebare, care ar putea să pară insolentă?

— Bineînțeles. Îți supunem viața unui risc îndoit, așa că întreabă-ne tot ce vrei să știi.

— Toate astea sunt mai importante acum, astăzi, decât au fost acum o lună? Am fost arestat și adus aici în grabă. Ați fi putut intra în legătură cu mine într-un mod mult mai subtil, cu câteva săptămâni sau chiar luni înainte, fără riscuri și fără greutăți. Lucrez împreună cu membrii consiliului de cel puțin un an, în interesul lui Sieur Robert de Sablé.

Germain ezită, apoi dădu din cap.

— Ai dreptate. Și ai fi fost adus aici acum o lună, numai că, în momentul acela, s-au petrecut o serie de evenimente, care trebuiau confirmate și apoi luate în considerare în totalitate, din cauza… importanței lor *politice*. Ar fi fost lipsit de sens să te implicăm înainte de a ști ce cale trebuie să urmăm. Acum suntem siguri, deciziile noastre au fost luate. Dar nu sunt eu cel care trebuie să-ți spună la ce se referă. Messire Bernard, vrei să continui de aici înainte?

Germain de Toulouse se trase deoparte și se așeză, făcându-i loc unui alt vorbitor, nu cu mult mai tânăr decât el însuși. André își simți bătăile inimii accelerându-se ușor când nou-venitul îi zâmbi înainte de a începe să vorbească. Știa, din informațiile primite de la Robert de Sablé, că acela era magistrul Bernard de Montségur, un membru al triumviratului numit Uniunea Magiștrilor, care superviza acțiunile Ordinului de Sion pe cuprinsul celor trei teritorii străvechi unde activa acesta. Prima și cea mai veche dintre cele trei „regiuni" era Languedoc, care acoperea întreaga zonă din nordul Pirineilor, inclusiv provinciile Aquitania și Poitou, precum și orașele-cetate Montségur și Carcassonne; celelalte două erau cunoscute drept Poitou și Champagne și acopereau, împreună, tot ce mai rămăsese din ceea ce se fusese cândva Galia romană, regiunea Champagne întinzându-se pe treimea nordică, iar Poitou în toată zona centrală. Fiecare dintre cei trei magiștri – care își dobândeau rangul fiind aleși și și-l păstrau pe viață – era răspunzător pentru activitatea ordinului din regiunea sa și avea rolul de coordonator al Consiliului Regional. Robert de Sablé îi spusese lui André că Bernard de Montségur era cel mai influent dintre membrii Uniunii Magiștrilor. Se mai număra și printre persoanele care supravegheau atât legătura directă cu Ordinul Templului, cât și rețeaua Confreriei din Sion care funcționa în interiorul acestuia, în folosul mai vechiului ei avatar.

— Așa cum spunea fratele meu Germain, începu Bernard, în ultimele luni s-au schimbat multe și, ca de obicei, am aflat din nou cu întârziere despre aceste schimbări. Toți frații mei, aici de față, știu despre ce vorbesc, dar am considerat că e important ca și tu, Sieur André, să afli ce e în joc. Acum o lună, la Marsilia a sosit o corabie din Sicilia, aducând informații care, în sine, puteau fi considerate încurajatoare, dacă nu ar fi fost legate de alte evenimente, cu o turnură mult mai supărătoare. Numele Conrad de Montferrat îți spune ceva?

De St Clair clătină din cap.

— Nu, messire. Absolut nimic.

— Hmm. Ei, bine, existența expediției lui Barbarossa ți-e cunoscută?

— Expediția către Țara Sfântă. Da. Toată lumea a auzit de ea. Călărește în fruntea unei oștiri de două sute de mii de oameni, călătorind pe uscat, din Germania. Oastea lui le depășește, numeric, pe cele ale regilor Richard și Filip, puse laolaltă.

— Așa e. Și știi cum își spune acest om?

— Barbarossa? De St Clair dădu din cap. Frederic von Hohenstaufen, împăratul Sfântului Imperiu Roman, numit Barbarossa din cauza bărbii sale roșii. Despre asta e vorba?

— Da, despre asta. Dar, drept Sfânt Imperiu Roman, guvernează un teritoriu care nu e nici sfânt, nici roman. E o masă de oameni care vorbesc mai multe limbi, o federație întinsă de triburi germanice barbare și indiscutabil lipsite de sfințenie. Și e mai degrabă greacă decât romană.

Văzând nedumerirea de pe chipul lui de St Clair, Bernard adăugă:

— Acum vorbesc despre religie, Sieur André, nu despre descendență. Barbarossa respectă riturile răsăritene, ale Bisericii Ortodoxe, cum își spune aceasta, iar Scaunul Episcopal al Ierusalimului a fost păstrat întotdeauna de această Biserică, fiind ocupat de un patriarh.

— Da, magistre, știu asta. Warmund de Picquigny a fost patriarh acolo când am cucerit pentru prima oară Ierusalimul. El a fost cel care, împreună cu regele Baldwin al II-lea, i-a dat lui Hugues de Payens dreptul de a-și înființa ordinul cavaleresc. Însă deslușesc în tonul vocii tale ceva care sugerează o neînțelegere în privința asta și, din câte știu eu, așa ceva n-a existat niciodată.

— Ai din nou dreptate. N-a existat nicio neînțelegere. Nu atunci și, cu siguranță, nu în văzul lumii. Pe atunci, prezența Bisericii în Ierusalim era dominată de ritul estic, dar puterea armelor era a francilor, adică era romană. La urma urmelor, războiul care i-a adus acolo a fost numit războiul papei Urban. Însă acum, așa cum spuneam, lucrurile s-au schimbat. După ce a recucerit Ierusalimul, Saladin le-a permis, anul trecut,

creștinilor ortodocși să se întoarcă în oraș, fără a li se cere altceva decât plata unei dări minore și le-a îngăduit, încă o dată, să se ocupe de administrarea locurilor sfinte. Ceea ce înseamnă că toate aceste locuri sacre pentru creștinătate s-au reîntors în mâinile patriarhului, iar sosirea iminentă a lui Barbarossa și a hoardelor lui pune totul în primejdie, pentru că, îndată ce vor ajunge și Saladin va fi înfrânt și izgonit din nou din cetate, cel care va avea mai multă greutate și putere va fi ritul estic, Roma fiind astfel eclipsată.

Se întrerupse, privindu-l cu ochii mijiți pe de St Clair, care se gândea la spusele sale, dar continuă înainte ca acesta să fi apucat să facă vreun comentariu.

— De ce ne pasă de asta? Atât ritul estic, cât și cel roman sunt creștine, așadar, în ochii ordinului nostru, prost îndrumate, nu-i așa?

De St Clair dădu din cap și Bernard își lipi palmele.

— Nu, Sieur André. Greșit. În momentul în care Barbarossa pune mâna pe putere în Ierusalim – și nu te gândi nici măcar o clipă că n-o să reușească – una dintre primele lui griji o să fie asigurarea unei poziții proeminente pentru cavalerii lui teutoni. Aceștia vor prelua îndatoririle și responsabilitățile celor care se află acum acolo – templierii și ospitalierii. S-ar putea să lase la locurile lor o parte dintre ospitalieri, pe frații benedictini servili, care le poartă de grijă bolnavilor și răniților, dar îi vor înlătura pe frații războinici și, cu siguranță, îi vor expulza pe templieri. N-au de ales, dacă vor să instaureze supremația ordinului cavalerilor teutoni – Ordinul Templului trebuie să plece. Și, de vreme ce acesta din urmă este vălul sub care ne ascundem și care ne permite să fim prezenți în Țara Sfântă, asta înseamnă că noi, Ordinul din Sion, o să fim, de asemenea, dați afară, iar munca noastră, întreaga noastră misiune, o să fie abandonată înainte de a putea fi îndeplinită. Acum începi să-ți dai seama de ce vărul tău e atât de important pentru noi?

De St Clair se încruntă, evident nedumerit.

— Nu, magistre.

Magistrul Bernard dădu din cap.

— Imposibilitatea ta de a înțelege se datorează dimensiunii imense a următorului pas logic. Dacă Sieur Alexander Sinclair a avut succes într-o măsură suficient de mare pentru a înfiripa o alianță cu omologii săi șiiți, poate să pună bazele unei prezențe solide a străvechiului nostru ordin acolo, chiar și după ce templierii vor fi expulzați.

— Iartă-mă. De St Clair ridică o mână, într-un gest rugător. Încă mai fac eforturi să pricep ceea ce ai spus despre evacuarea templierilor din Outremer. Mi se pare dificil – ba nu, mai mult decât atât, găsesc că e imposibil – să-mi imaginez așa ceva. Barbarossa nu ar avea sorți de izbândă decât provocând pe față un război. Își roti ochii de jur împrejurul adunării, căutând un sprijin, dar nu întâlni decât chipuri grave. Templul n-o să se supună, predând pur și simplu puterea în Outremer și plecând… nu-i așa?

— Așa e. Așa am fi spus și noi până acum câteva săptămâni. Însă apoi a sosit la Marsilia corabia despre care am pomenit mai devreme, cu vești care au schimbat tot ce știam noi. Omul care ne-a adus informațiile cunoștea foarte bine lucrurile pe care le descria și a adus mărturii scrise, din partea altora, ca să-și susțină afirmațiile. Și iată ce știm acum că este adevărat. Își mușcă buza de sus, bine rasă, în căutarea cuvintelor potrivite pentru ceea ce avea de spus. Din tot ce am reușit să punem cap la cap din rapoartele primite, ne-am convins că Guy de Lusignan, regele Ierusalimului, e neghiob și molâu. Guy a fost condus către nebunia luptei de la Hattin de sfaturi contradictorii, toate proaste, primite de la Marele Maestru al Templului, Gerard de Ridefort, și de la partizanul său arogant și dezgustător, Reynald de Chatillon. Dacă Guy ar fi fost altceva decât un laș fără nicio demnitate, i-ar fi ignorat pe amândoi și ar fi luat propriile lui hotărâri, dar el n-a făcut-o. Iar nebunia lui n-a luat sfârșit la Hattin. A fost luat prizonier de Saladin, care l-a tratat bine și apoi l-a eliberat, în schimbul promisiunii că n-o să mai lupte împotriva lui și o să se-ntoarcă în Franța. Însă, abia ce s-a văzut liber, și-a și încălcat cuvântul, pe motivul, deloc surprinzător, că un jurământ făcut în captivitate, față de un păgân, nu te poate

obliga cu nimic. Apoi s-a autoproclamat rege. Dar a făcut-o prea târziu și s-a dovedit încă o dată slab, pentru că în Outremer sosise un nou jucător. Știi câte ceva despre Tyr?

De St Clair ridică din umeri.

— Doar că e un oraș.

— Un oraș de coastă și un port imens. Cândva a fost o insulă, până când Alexandru cel Mare a cucerit-o construind un dig care a legat-o de continent. Digul încă mai există, formând un istm, acum încălecat de un zid uriaș de apărare, datorită căruia cetatea e considerată practic inexpugnabilă dinspre uscat. În zilele în care a câștigat bătălia de la Hattin, Saladin a asediat puternic Tyrul, iar apărătorii au ajuns să fie atât de lipsiți de speranțe, încât, în momentul în care în port a pătruns o corabie, negociau deja termenii capitulării. La bordul acelei corăbii se afla un aventurier, pe nume Conrad de Montferrat. El și însoțitorii săi mergeau la Ierusalim și nu știau nimic nici despre război, nici despre Saladin sau despre Hattin. Încercaseră să debarce la Acra, cu o zi înainte, dar fuseseră preveniți, dându-li-se de știre că sarazinii cuceriseră cetatea cu patru zile mai devreme, așa că navigaseră spre Tyr. Imediat ce a aflat ce se petrecea, Conrad a preluat conducerea. A întrerupt imediat negocierile de capitulare și a pregătit cetatea pentru o apărare îndelungată. Văzând că acum avea de-a face cu un asediu prelungit și susținut, în locul unei capitulări fără probleme, Saladin a părăsit imediat Tyrul și și-a îndreptat oastea spre sud, pentru a cuceri Ierusalimul și Ascalonul. Știa că Tyrul era izolat și nu reprezenta o amenințare imediată, în timp ce Ierusalimul era un trofeu pârguit, numai bun de cules. Acum comandant recunoscut al Tyrului, Conrad a devenit conducătorul *de facto* al francilor, dar Guy în persoană a sosit la Tyr, încălcându-și jurământul față de Saladin, și a pretins să fie recunoscut ca rege. Conrad i-a închis porțile. Problema regalității era nerezolvată, a spus el, și avea să-și aștepte soluția până la sosirea regilor franci în Outremer. În primăvara următoare, Guy a condus o oaste minusculă, susținută de câteva corăbii, în timpul unui atac al cetății Acra, aflată ceva mai departe, în josul coastei.

Bătrânul magistru se opri și clătină din cap, fără să se uite la cineva anume.

— Era curată prostie, un gest întrutotul demn de Guy de Lusignan pe care nu l-a acuzat nimeni, niciodată, nici măcar în cele mai bune momente ale sale, că ar fi rațional sau înțelept. Mi s-a spus că numai garnizoana cetății era de două ori mai numeroasă decât întreaga lui oștire, iar Saladin, care se odihnea, dar se afla la mică distanță, înspre sud, s-ar fi putut pune în mișcare în orice clipă, nimicindu-l pe impertinentul Guy așa cum strivești o muscă. Dar el n-avea de ales. Dacă nu reușea să atace Acra, într-o ultimă încercare sfidătoare și nesăbuită de a se angaja în luptă cu dușmanul și de a învinge, era sortit pieirii. Așa că a făcut singurul lucru pe care îl putea face, așa prostesc cum ar părea să fie. Poate că spera într-un miracol. Avea cu siguranță nevoie de unul. Și, pe Dumnezeul viu al lui Moise, chiar l-a găsit. Fiind singura luptă împotriva musulmanilor care se desfășura chiar atunci în Outremer, micul asediu stupid pornit de Guy a atras atenția. Ceva mai târziu, în același an, pe mare a apărut o flotă de corăbii daneze și frisiene, urmată foarte repede de o alta, din Flandra și din nordul Franței, iar apoi a sosit din Germania Ludovic, margraful de Thuringia, în fruntea unui alt contingent. S-au dus cu toții direct la Tyr, la Conrad, dar se pare că acesta, dintr-un motiv căruia nimeni nu-i poate găsi explicația, a reușit cumva să devină de nesuportat pentru ei toți, așa că, în cele din urmă, au mărșăluit sau au navigat către sud, să i se alăture lui Guy sub zidurile Acrei, unde Saladin se pusese în sfârșit în mișcare, pentru a ataca minuscula oștire a francilor. În momentul acela a plecat de acolo informatorul nostru, aducând acasă vestea despre cele întâmplate, iar ultimul lucru pe care l-a auzit înainte de a părăsi Outremer a fost că, într-un târziu, Conrad a acceptat să își unească forțele cu ale celorlalți franci și să-i acorde lui Guy ajutorul său împotriva lui Saladin.

În timp ce se stingeau vorbele magistrului Bernard, André avu o viziune a scenei din fața zidurilor semețe de piatră ale cetății Acra, cu corturile și stindardele francilor care o

asediau, dar nu avu timp să insiste asupra ei înainte ca o altă voce să-i solicite atenția.

— Așa că acum cunoști situația actuală – cel puțin în măsura în care o putem înțelege noi. Tânărul conte de Champagne se ridicase în picioare. Părea acceptabilă, pe vremea când nu trebuia să ne facem griji decât pentru amenințarea tot mai apropiată reprezentată de Barbarossa, aflat încă la o distanță de peste opt sute de kilometri. Însă apariția acestui nou element a modificat totul.

De St Clair era conștient că se simțea ca un prost, ca și cum i-ar fi scăpat ceva care vorbea de la sine, și, sub impulsul momentului, se hotărî să-și recunoască ignoranța.

— Iartă-mă, messire conte…

— Niciun messire, adresează-mi-te ca unui frate. Aici suntem frați cu toții.

— Da, îmi cer iertare. Dar îmi scapă ceva. Care e legătura dintre faptul că Guy asediază Acra și amenințarea reprezentată de Barbarossa?

Henri zâmbi, un licăr larg, atrăgător, de dinți albi, lăsându-și în același timp capul într-o parte.

— Mă bucur c-ai pus întrebarea. Știam că trebuie s-o pui și începusem să mă-ntreb dacă nu cumva n-aveai s-o faci. Bine gândit. În aparență, frate, nu există absolut nicio legătură, dacă nu analizezi situația. Noi am avut timp s-o facem. Tu nu ai. Asediul Acrei n-are importanță pentru noi, dar oamenii care o asediază au și, mai ales, ultimii sosiți: Ludovic, margraful de Thuringia, și Conrad de Montferrat. Amândoi sunt de viță nobilă, germanici, orgolioși, în stilul arogant al celor de rangul lor. Prin naștere și ca urmare a loialității feudale, îi sunt amândoi vasali lui Barbarossa, în fața căruia au depus jurământ de credință. Conrad îi e văr. Simpla lor prezență în Outremer, înainte de sosirea lui Barbarossa, pavează drumul către stăpânirea lui și către deposedarea noastră.

Se grăbi să ridice o mână, pentru a opri orice întrebare a lui André.

— Trebuie să ții minte că templierii din Outremer au ținut

frontul în folosul nostru, dar ei nu mai sunt armata Ierusalimului, așa cum au fost vreme de opt decenii. Acum sunt niște războinici care se luptă pentru victorie și pentru țara lor, ca toți ceilalți oșteni de pe câmpul de bătălie. Și indiferent cine s-ar gândi, de aici, de acasă, la ei și la presupusa lor invincibilitate, templierii au acum rivali care nu existau în vremuri mai vechi. Teutonii lui Barbarossa. El i-a creat și i-a modelat. Aici, în ținuturile apusene, știm puține despre ei, dar ceea ce știm e supărător. În momentul de față, nu avem niciun etalon cu ajutorul căruia să aflăm adevărata lor măsură, dar știm că au fost modelați plecând de la exemplul oferit de cavalerii Templului și de cei ospitalieri și mai știm și că, printre compatrioții lor, au o reputație fără pată. Însă ne temem că motivațiile lor, obscure pentru noi, dar dictate de Barbarossa, diferă, de fapt, foarte mult de cele după care au fost copiate inițial. Atât templierii, cât și ospitalierii le sunt loiali papei și Bisericii Romano-Catolice, în timp ce teutonii sunt credincioși lui Barbarossa și Bisericii Ortodoxe. Și nimic, frate, *nimic* de pe pământul lui Dumnezeu nu este mai periculos decât o campanie militară care are la bază diferende religioase.

Contele Henri își încrucișă brațele la piept și își înclină o sprânceană către André, aproape zâmbind.

— Ai spus că Barbarossa nu i-ar putea deposeda pe templieri decât provocând fățiș un război, dar ai spus-o pe un ton care dădea limpede de înțeles că, după părerea ta, așa ceva nu e posibil. Eu sugerez acum că e posibil să fii dornic să-ți revizuiești opinia, luând în considerare, cu mintea limpede, ceea ce e în joc aici, la urma urmelor. Crezi, într-adevăr, că un asemenea război ar fi imposibil, în timp ce îți dai seama cum se manifestă, fățiș, actualul război dintre creștini și musulmani și cel fratricid, dintre ramurile sunnită și șiită ale islamului? Crezi că e chiar atât de imposibil ca Biserica Romană și cea Ortodoxă să intre în conflict, în același mod și mai mult sau mai puțin din aceleași motive – nimic altceva decât forma și ceremonialul – ca sunniții și șiiții? Cum poți gândi atât de ilogic? Nu uita, frate André, discutăm

despre o potențială luptă pentru hegemonie, miza fiind mințile și sufletele creștinilor din întreaga lume – plus, firește, toate bunurile lor pământești – iar puterea învingătorului stă în deținerea și guvernarea Ierusalimului și a Țării Sfinte.

Contele se uită încă o dată la de St Clair, cu aceeași expresie amuzată de înainte.

— Te-ai convins acum? Sau trebuie să caut alte cuvinte pentru a te face să înțelegi?

— Nu, frate, am înțeles. Cum ar fi fost posibil să nu pricep, după toate acestea? Dar e, oricum, descurajant să auzi așa ceva.

— Da, e adevărat, însă faptul c-ai spus-o ne întărește convingerea că ești unul de-al nostru. Așadar, acum, când ai ajuns la o înțelegere, fie ea și începătoșată, a esenței consecințelor implicate, iată ce urmează. Îți vei petrece încă trei zile ascultând din nou totul, de data asta din alte perspective, importanța evenimentelor fiind subliniată de alți frați, aici de față, așa că, deși e posibil ca, în acest moment, să nu fii dispus să-mi dai crezare, o să pleci știind perfect ce ai de făcut după sosirea în Outremer. Apoi, după ce ne părăsești, o să discuți despre tot ce are legătură cu însărcinarea pe care ți-o încredințăm numai cu un singur om. Îl cunoști deja. Vorbesc despre Robert de Sablé, care va fi legătura ta cu acest consiliu. El va avea doi înlocuitori, dintre care niciunul n-o să-ți cunoască numele decât în cazul în care lui de Sablé i se va întâmpla ceva, moment în care primul dintre ei își va deschide instrucțiunile și îți va afla identitatea.

Între timp, o să te-ntorci în unitatea ta, având documente care te vor absolvi, întrutotul, de orice învinuire, explicând, la modul oficial, că ai fost arestat din cauza unei confuzii. O să pleci spre Outremer așa cum a fost stabilit, iar prima ta misiune va începe în momentul în care vei pune piciorul pe pământul Țării Sfinte. La vremea aceea, vei fi cavaler templier cu drepturi depline, fiind primit în mod oficial în ordin pe parcursul călătoriei, cel mai probabil în Sicilia, unde a plănuit să se oprească Richard pentru aprovizionare. Dar o să mai ai și o altă îndatorire, de o importanță capitală pentru tine.

Imediat ce te îmbarci pentru Outremer, chiar înainte de a părăsi Marsilia, o să-ncepi să-nveți să vorbești și să scrii în arabă. S-au făcut toate aranjamentele și știm deja că prinzi repede și că ai darul de a învăța limbi străine. Se întrerupse și se uită în jur, la însoțitorii săi. Vrea cineva să mai adauge ceva, sau stabilim programul fratelui André pentru următoarele câteva zile, înainte de a face o altă pauză?

Nimeni nu mai avea nimic de spus, așa că André de St Clair își primi instrucțiunile și se pomeni într-o lume a studiului intens, pe care nici măcar nu și-o imaginase.

virtual-project.eu

{1} Prezența umană pe actualul teritoriu al Franței este atestată de aproximativ un milion opt sute de mii de ani. De-a lungul timpului, în zonă s-au succedat numeroase culturi. Frontierele Franței moderne se suprapun aproape perfect peste cele ale vechii Galii, cucerite de către romani în secolul I î.Hr. (n.tr.).

{2} Philippe Auguste sau Filip al II-lea al Franței, care a domnit între anii 1180-1223. (n.tr.).

{3} Cavalerii Sfântului Ioan din Ierusalim sau cavalerii ospitalieri. (n.tr).

{4} Munte din Scoția. (n.tr).

{5} Spirite din folclorul religios musulman. (n.tr.).

{6} Piață (n.tr.).

{7} Călăreți recrutați dintre localnici, echipați cu armuri ușoare, înarmați cu arcuri și instruiți să lupte împotriva cavaleriei sarazine. (n.tr.).

{8} Favoare contra favoare .(n.tr.).

{9} Numele latinesc sub care erau cunoscute în Occident monedele de aur bizantine. (n.tr.).

{10} Unitate de măsură folosită în Evul Mediu în vestul Europei, reprezentând aproximativ două sute de grame. (n.tr.).